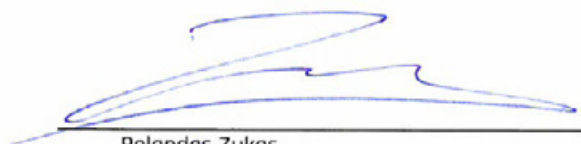

EPSOG
ĮMONIŲ GRUPĖS
METINĖ ATASKAITA
2017 m.

Tomas Vyštaras, realisbeautifulstock.lt

TURINYS

VALDYBOS PIRMININKO KREIPIMASIS	3
GENERALINIO DIREKTORIAUS KREIPIMASIS	4
NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA	7
BENDROJI INFORMACIJA APIE EPSO-G ĮMONIŲ GRUPĘ	14
VEIKLOS IR REGULIACINĖ APLINKA	23
STRATEGINIAI TIKSLAI	26
VEIKLOS APŽVALGA	35
RIZIKŲ VALDYMAS IR AUDITAS	47
AKCININKAI IR DIVIDENDAI	53
VALDYSENOS ATASKAITA	56
ATLYGIO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO ATASKAITA	68
SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS PAŽANGOS ATASKAITA	75
FINANSINĖS ATASKAITOS	90
PRIEDAI	140

Rolandas Zukas
Generalinis direktorius

Ilona Voitkuvienė
Vyriausioji finansininkė

Valdybos pirmininko kreipimasis

Mielieji,

2017 metai EPSO-G grupei buvo reikšmingų ir kryptingų permainų laikotarpis, siekiant sukurti tvary pamatą strateginių tikslų įgyvendinimui, užtikrinant, kad visi projektai bus įgyvendinti laiku, bus suformuotos regioninės energetinės rinkos, o Grupė bus valdoma skaidriai ir efektyviai remiantis geriausiomis tarptautinėmis valdysenos praktikomis.

Praeję 2017-ieji parodė, kad puikiai sugebame toliau stiprinti EPSO-G grupės valdyseną, didinti valdymo efektyvumą ir siekti iškeltų tikslų. Tai pasiekėme mums visiems žinant ir suprantant Grupės viziją bei misiją ir savo kasdienėje veikloje vadovaujantis mūsų vertybėmis: profesionalumu, bendradarbiavimu ir pažanga.

2017-ieji tapo vienodų pažangios valdysenos pagrindų organizacijoje kūrimo metai. Šioje srityje padirbėjome labai reikšmingai: sukurta ir patvirtinta 16-ka esminių politikų, apibrėžiančių Grupės įmonių valdyseną. Itin svarbu, kad šie vienodą finansinį ir nefinansinį atskaitingumą, rizikų valdymą ir socialiai atsakingą veiklą reglamentuojantys dokumentai yra paskelbti viešai. Tai padeda mums kurti pasitikėjimu grįstus santykius su visais interesų turėtojais.

Grupės įmonių veiklos rezultatus vertinu kaip įspūdingus. Tai rodo sumažinti elektros ir dujų perdavimo bei prekybos biokuro tarifai, turintys teigiamos įtakos šalies ūkio konkurencingumui bei gyventojų gerovės augimui. Tuo pat metu pasiektas nuosavybės grąžos

rodiklis, be vienkartinio patronuojamos bendrovės „Amber Grid“ turto perkainavimo poveikio veiklos rezultatui (11,3 proc.). Jis yra 1,27 karto didesnis nei nustatytas, netgi įvertinus, kad Grupės finansiniai įsipareigojimai įsiskolinimui buvo mažinami greičiau, nei suplanuota. Tai itin džiugina matant, kad nemaža dalis valstybės valdomų įmonių vis dar negali pasiekti nustatytų grąžos rodiklių.

Labai svarūs pasiekimai regioninėje bei tarptautinėje erdvėje: efektyvios regioninės dujų rinkos plėtra, energetinių išteklių prekybos platformos įdiegimas Danijoje tik keli jų. Baltijos šalių sinchronizacija su Europos elektros tinklais yra vienas svarbiausių projektų stiprinant regiono energetinį saugumą bei siekiant funkcionuojančios ir integruotos Europos Sąjungos vidaus energijos rinkos. Čia taip pat padarėme esminius darbus atlikdami reikalingas studijas bei sudarydami svarbius tarptautinius susitarimus.

2018-uosius metus vadinčiau Grupės veiklos stiprinimo metais. Esame sukūrę tvirtą pamatą efektyviai valdysenai, todėl šie metai bus labai svarbūs dirbant pagal vienodus principus ir gaires. Tam reikės kiekvieno darbuotojo dėmesio ir pastangų dirbti efektyviai, pažangiai, atsakingai ir skaidriai. Metų eigoje planuojame įvertinti, kaip mums sekasi įgyvendinti akcininko laiške nustatytus tikslus ir, jei reikės, atlikti būtinas korekcijas.

Regioninės dujų rinkos kūrimas bei Baltijos šalių sinchronizacija su Europos elektros tinklais išliks kertiniai mūsų darbai. Šių projektų sėkmė priklauso nuo tinkamo pasiruošimo, todėl skirsime ypatingą dėmesį šiai svarbiai veiklai. Padarius pirmuosius sėkmingus žingsnius eksportuojant mūsų sukurtas kompetencijas, tęsime energijos išteklių prekybos platformos diegimą kitose šalyse. Atlikus elektros jungties su Švedija tobulinimo darbus, sieksime didinti elektros energijos importo iš Šiaurės šalių patikimumą.

Atsižvelgiant į Ekonominio Bendradarbiavimo ir Plėtros Organizacijos (EBPO) rekomendacijas, Seimas priėmė Akcinių bendrovių įstatymo pakeitimus, kurie turės tiesioginę įtaką EPSO-G grupės korporatyvinio valdymo sistemai. Jau vyksta optimalaus sprendimo paieška. Tai puiki proga įvertinti valdysenos sistemos efektyvumą, struktūrą ir kolegialių organų vaidmenį atsakingai ir atskaitingai valdant visas Grupės įmones.

Esu įsitikinęs - metų pabaigoje galėsime vėl kartu didžiuotis Grupės veiklos rezultatais, nes, kaip parodė 2017-ieji, savo tikslus pasiekiame kiekvieno iš mūsų efektyvaus ir atsakingo darbo bei sklandaus visos Grupės bendradarbiavimo dėka.

**Nuoširdžiai,
Rytis Ambrazevičius,
Valdybos pirmininkas**

Generalinio direktoriaus kreipimasis

Gerbiami akcininkai, partneriai, darbuotojai ir interesų turėtojai,

2017-ieji - dar vieni sėkmingi bendros kryptingos veiklos metai.

Tęsdami strateginių projektų parengiamuosius darbus, padidinome teikiamų paslaugų apimtį, Lietuvos gyventojams ir verslui teikėme paslaugas pigiau ir kryptingai tobulinome gerąją valdysenos praktiką, padedančią užtikrinti tvarią, atskaitingą bei socialiai atsakingą grupės įmonių veiklą.

Nuo metų pradžios sumažinus elektros ir dujų perdavimo paslaugų kainas, atitinkamai 2,75 proc. ir 7,8 proc., 2017 m. konsoliduotos grupės pajamos sumažėjo 4,1 proc., o nuosavybės grąža (angl. ROE), be vienkartinio patironuojamos bendrovės „Amber Grid“ turto perkainavimo poveikio veiklos rezultatui, sudarė 11,3 proc. Tai reikšmingai daugiau nei Lietuvos Vyriausybės mums keliamas 8,8 proc. tikslas. Tuo pat metu savo įsipareigojimus už „Litgrid“ akcijas sumažinome 35,4 mln. eurų, septynis kartus daugiau nei numatyta sutartyje.

Augant perduotos elektros ir dujų kiekiams, efektyviau išnaudojome energijos perdavimo infrastruktūrą, todėl paslaugų kaina mažėja antrus metus iš eilės – per du metus „Litgrid“ ir „Amber Grid“ kolegos energijos transportavimo paslaugų kainas sumažino atitinkamai daugiau nei 10 ir 40 procentų.

Importuoti pigesnę elektą iš Šiaurės šalių leidžiančių ir šalies eksportuotojų konkurencingumą didinančių tarp sisteminių jungčių patikimumas į taip pat gerėjo: jungtis su Lenkija veikė beveik be trikdžių, o „NordBalt“ prieinamumas rinkai padidėjo iki 84 procentų. Šiomet suplanuotas jungties su Švedija mojų keitimas. Tai leis sumažinti kainų svyravimą ir energijos tiekimo trikdžių riziką ilgalaikėje perspektyvoje.

Kartu su kitais Baltijos šalių operatoriais „Amber Grid“ kolegų įdiegtas netiesioginio tarpvalstybinių pajėgumų paskirstymo modelis skatino regioninės gamtinių dujų rinkos kūrimą. Vien per antrąjį 2017 m. pusmetį buvo įvykdyta 95,7 proc. visos 2017 m. gamtinių dujų biržos apyvartos, kuri, palyginti su 2016 m., išaugo beveik 50 procentų.

Energijos išteklių „Baltpool“ prekybos platformos privalumus pripažino ne tik Lietuvos, Latvijos, bet ir Danijos biokuro rinkos dalyviai. Šiomet tokiais pat skaidrumo principais pagrįstą prekybos sistemą įtvirtinsime valstybinės medienos rinkoje. Siekiame sukurti galimybę visiems rinkos dalyviams prekiauti konkurencijos sąlygomis, taip užtikrinant didžiausią grąžą valstybei.

Sustiprinus vadybą ir kompetencijas, matome teigiamus pokyčius EPSO-G grupei priklausančioje rangos darbų bendrovėje. Galime konstatuoti – bendrovės paslaugų portfelis 2018 metams jau suformuotas. Dabar svarbu efektyviai ir pelningai įgyvendinti numatytus darbus.

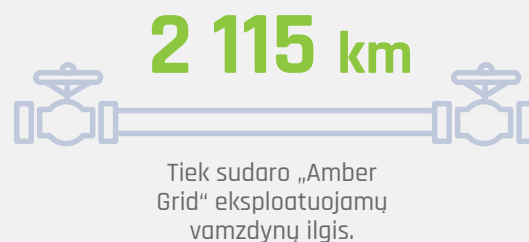
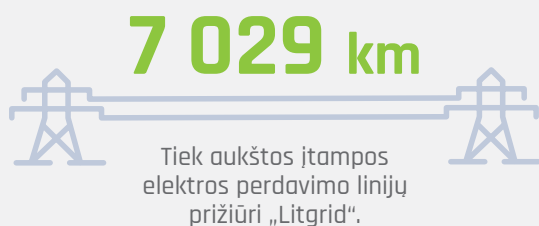
2017-ieji tapo mums tvarios ir atsakingos veiklos tobulinimo etapu kelyje iš grupės įmonių į įmonių grupę. Didindami veiklos skaidrumą ir atskaitingumą, visose grupės įmonėse, pradėjome taikyti vienodos apskaitos, atlygio, dividendų, korupcijos prevencijos, interesų ir rizikų valdymo, finansinės bei nefinansinės informacijos atskleidimo principus. Tai leidžia interesų turėtojams įvertinti mūsų elgseną rinkoje, poveikį aplinkai, santykius su darbuotojais ir visuomene.

Atsižvelgiant į EPSO-G grupėje taikomus vienodus ilgalaikio turto apskaitos principus, buvo atliktas „Amber Grid“ bendrovės ilgalaikio turto vertinimas. Užtikrinome, kad turtas būtų apskaitomas tikrąja verte, kuo artimesne reguliacinei apskaitai. Tai turėjo didžiausios įtakos bendrovės ir EPSO-G grupės konsoliduotam ikimokestiniam ir grynajam pelnui.

O svarbiausia – tinkamai atlikti namų darbai rengiantis sinchronizacijai ir Baltijos dujų rinkos integracijai su Europos energetikos sistemomis žodžius pavertė darbais. Todėl nuoširdžiai dėkodamas kiekvienam darbuotojui, akcininkams, stebėtojų tarybos ir valdybos nariams už bendradarbiavimą, sakau – šiemet privalome susitelkti, kad metų pabaigoje galėtume didžiuotis – strategijoje užsibrėžtų tikslų įgyvendinime pasiekėme esminį proveržį.

Rolandas Zukas,
EPSO-G generalinis direktorius

EPSO-G TRUMPAI

10 twh

24 twh

4,6 twh

8 proc.

Tiek Lietuvos vartotojai mokės mažiau už elektros perdavimo paslaugas 2018 metais.

37 proc.

Tiek Lietuvos vartotojai mokės mažiau už gamtinių dujų perdavimo paslaugas 2018 metais.

97 proc.

Tiek viso šalies šilumos gamybai centralizuotoje sistemoje sunaudoto biokuro įsigyta „Baltpool“ biržoje.

99 proc.

Tiek „Litpol Link“ jungtis buvo prieinama Lietuvos vartotojams.

84 proc.

Tiek „NordBalt“ jungtis buvo prieinama Lietuvos vartotojams.

Svarbiausi EPSO-G grupės veiklos rodikliai

	2017 m.	2016 m.	Pokytis	
			+/-	Proc.
Pajamos, tūkst. Eur	225 246	234 522	-9 276	-4,0%
EBITDA, tūkst. Eur	77 213	89 509	-12 296	-13,7%
Normalizuotas pelnas ¹ , tūkst. Eur	26 888	34 893	-8 005	-22,9%
Normalizuota nuosavo kapitalo grąža (ROE) ² , proc.	11,3%	15,8%		
Darbuotojų skaičius	1014	1071	-57	-5,3%
Perduotas elektros energijos kiekis, GWh	9 992	9 729	263	2,7%
Transportuotas dujų kiekis, GWh	52 552	47 321	5 231	11,1%
Energijos išteklių biržoje parduotas biokuro kiekis, tne	394 047	373 382	20 665	5,5%

1) Normalizuotas grynas pelnas = Grynas pelnas - Amber Grid turto perkainojimo rezultatas - Atidėto pelno mokesčio pokytis dėl Amber Grid turto perkainojimo

2) Normalizuota nuosavo kapitalo grąža = Normalizuotas grynas pelnas / (Nuosavas kapitalas laikotarpio pradžioje + Nuosavas kapitalas laikotarpio pabaigoje) / 2

Nepriklausomo auditoriaus išvada

UAB „EPSO-G“ akcininkams

Išvada dėl atskirųjų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų audito

Mūsų nuomonė

Mūsų nuomone, atskirosios ir konsoliduotosios finansinės ataskaitos parodo tikrą ir teisingą UAB „EPSO-G“ (toliau – Bendrovė) ir jos patrunuojamųjų įmonių (toliau visos kartu – Grupė) 2017 m. gruodžio 31 d. atskirosios bei konsoliduotosios finansinės būklės ir tuomet pasibaigusių metų jų atskirųjų bei konsoliduotųjų finansinių veiklos rezultatų ir atskirųjų bei konsoliduotųjų pinigų srautų vaizdą pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, patvirtintus taikyti Europos Sąjungoje.

Mūsų nuomonė atitinka papildomą ataskaitą Audito komitetui.

Mūsų audito apimtis

Bendrovės ir Grupės atskirasias bei konsoliduotąsias finansines ataskaitas sudaro:

- 2017 m. gruodžio 31 d. atskiroji bei konsoliduotoji finansinės būklės ataskaitos;
- tuomet pasibaigusių metų atskiroji bei konsoliduotoji bendrųjų pajamų ataskaitos;
- tuomet pasibaigusių metų atskiroji bei konsoliduotoji nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos;
- tuomet pasibaigusių metų atskiroji bei konsoliduotoji pinigų srautų ataskaitos; ir
- atskirųjų bei konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, apimantis apibendrintus reikšmingus apskaitos principus.

Pagrindas nuomonei pareikšti

Auditą atlikome pagal Tarptautinius audito standartus (TAS). Mūsų atsakomybė pagal TAS toliau aprašyta mūsų išvados pastraipoje „Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą“.

Manome, kad gauti audito įrodymai suteikia pakankamą ir tinkamą pagrindą mūsų audito nuomonei.

Nepriklausomumas

Esame nepriklausomi nuo Bendrovės ir Grupės vadovaujantis Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos Buhalterijų profesionalų etikos kodeksu (TBESV kodeksas) ir Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymu, kurie taikytini atliekant atskirųjų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditą Lietuvos Respublikoje. Taip pat laikomės kitų TBESV kodekse bei Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatyme numatytų etikos reikalavimų.

Remdamiesi savo žiniomis ir įsitikinimu, pareiškiame, kad ne audito paslaugos, kurias suteikėme Bendrovei ir Grupei, atitinka Lietuvos Respublikoje taikomus įstatymus ir kitus teisės aktus. Taip pat pareiškiame, kad nesuteikėme ne audito paslaugų, kurios yra draudžiamos pagal Reglamento (ES) Nr. 537/2014 5 straipsnio 1 dalį, atsižvelgiant į Reglamento (ES) Nr. 537/2014 išimtis, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatyme.

Ne audito paslaugos, kurias laikotarpiu nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d. suteikėme Bendrovei ir Grupei, atskleistos finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 34 pastaboje.

Mūsų audito metodika

Apžvalga

Bendras reikšmingumo lygis Bendrovei yra 1,7 mln. Eur, kas sudaro 0,5% viso turto.

Bendras reikšmingumo lygis Grupei yra 1,9 mln. Eur, kas sudaro 2,5 % pelno neatskaičius palūkanų, mokesčių, nusidėvėjimo ir amortizacijos, ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimo, perkainojimo ir nurašymo sąnaudų (EBITDA).

2017 m. gruodžio 31 d. Grupę sudarė 6 dukterinės įmonės. UAB „PricewaterhouseCoopers“ atliko 5 Grupės įmonių pilnos apimties auditą.

- Ilgalaikio materialiojo turto vertinimas
- Neapibrėžtas akcijų pirkimo kainos priedas

Planuodami auditą nustatėme reikšmingumo lygį ir įvertinome reikšmingo iškraipymo atskirosiose ir konsoliduotose finansinėse ataskaitose (toliau – finansinės ataskaitos) rizikas. Būtent, atsižvelgėme į tas sritis, kuriose vadovybė priėmė subjektyvius sprendimus: pavyzdžiui, sprendimus dėl reikšmingų apskaitinių įvertinimų, kuriems nustatyti buvo remtasi prielaidomis ir atsižvelgta į būsimus įvykius, kurie savo prigimtimi yra neapibrėžti. Kaip ir visų kitų mūsų auditų metu, įvertinome vadovybės vidaus kontrolės procedūrų nesilaikymo riziką, taip pat, be kitų dalykų, įvertinome, ar buvo tam tikrą tendencingumą patvirtinančių įrodymų, kurie liudytų apie reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės riziką.

Reikšmingumo lygis

Mūsų audito apimčiai įtakos turėjo mūsų taikomas reikšmingumo lygis. Audito paskirtis – gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Iškraipymai gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos. Iškraipymai yra laikomi reikšmingais, jei galima pagrįstai numatyti, kad kiekvienas atskirai ar visi kartu jie turės įtakos finansinių ataskaitų naudotojų priimamiems ekonominiais sprendimams remiantis šiomis finansinėmis ataskaitomis.

Remdamiesi savo profesiniu sprendimu nustatėme tam tikras kiekybines ribas reikšmingumo lygiui, įskaitant bendrą Bendrovės ir Grupės reikšmingumo lygį atskirosioms ir konsoliduotosioms finansinėms ataskaitoms kaip visumai, kuris pateiktas lentelėje toliau. Šios kiekybinės ribos kartu su kokybiniais aspektais padėjo mums apibrėžti audito apimtį bei audito procedūrų pobūdį, atlikimo laiką ir aprėptį, taip pat įvertinti kiekvieno atskirai ir visų kartu iškraipymų poveikį finansinėms ataskaitoms kaip visumai.

Bendras reikšmingumo lygis Bendrovei	1,7 mln. Eur
Bendras reikšmingumo lygis Grupei	1,9 mln. Eur
Kaip mes jį nustatėme	Atitinkamai 0,5% nuo viso turto ir 2,5 % nuo EBITDA
Taikyto reikšmingumo lygio išaiškinimas	Kaip kriterijų Grupės reikšmingumo lygiui nustatyti pasirinkome EBITDA, o Bendrovės reikšmingumo lygiui – visą turtą, nes, mūsų nuomone, būtent šiais kriterijais dažniausiai remiasi finansinių ataskaitų vadaus naudotojai (vadovybė) ir finansinių ataskaitų išorės naudotojai (suinteresuotosios šalys, įskaitant akcininkus, priežiūros instituciją ir kreditorius) vertindami Grupės ir Bendrovės veiklos rezultatus.

Sutarėme su Audito komitetu, kad informuosime jį apie audito metu nustatytus iškraipymus, viršijančius 150 tūkst. Eur sumą, taip pat apie iškraipymus, nesiekiančius šios sumos, apie kuriuos, mūsų nuomone, būtina informuoti dėl kokybinių priežasčių.

Pagrindiniai audito dalykai

Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie mūsų profesiniu sprendimu buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditą. Šiuos dalykus nagrinėjome atlikdami finansinių ataskaitų kaip visumos auditą ir formuluodami apie jas savo nuomonę, todėl apie šiuos dalykus mes nepareiškiamo jokios atskiros savo nuomonės.

Pagrindinis audito dalykas

Ilgalaikio materialiojo turto vertinimas

Kaip nurodyta finansinių ataskaitų 3 ir 2.27 pastabose, 2017 m. Grupė pakeitė savo apskaitos principus tam tikrų ilgalaikio materialiojo turto grupių atžvilgiu. Vadovaujantis naujaisiais apskaitos principais, visas ilgalaikis materialusis turtas yra apskaitomas perkainota verte – tikrąja verte perkainojimo metu, – atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius.

Pagrindinį dėmesį skyrėme ilgalaikio materialiojo turto vertinimui dėl pastarojo reikšmingumo Grupės finansinės padėties ataskaitai (kuris 2017 m. gruodžio 31 d. buvo lygus 620 mln. Eur) ir dėl to, kad vadovybei vertinant ilgalaikio materialiojo turto

Kaip audito metu nagrinėjome pagrindinį audito dalyką

Išsiaiškinome, supratome ir įvertinome vadovybės politiką, procesus, metodus ir prielaidas, naudojamas ilgalaikio materialiojo turto tikrajai vertei įvertinti. Taip pat aptarėme pagrindinius prielaidų, kuriomis vadovybė vadovavosi ankstesniais laikotarpiais vertindama ilgalaikio materialiojo turto atsiperkamąją vertę, esminius pasikeitimus.

Atsižvelgėme į savo žinias apie Grupę ir jos vykdomą veiklą, tai pat į sukauptas žinias apie ūkio sektorius, kuriuose Grupė vykdo savo veiklą, bei informaciją apie reguliacinės aplinkos pokyčius.

Padedami mūsų turto vertinimo ekspertų, atlikome nepriklausomą toliau nurodytų reikšmingų duomenų, kurie buvo taikyti vertinimo modelio skaičiavimuose, vertinimą:

perkainotą vertę, jai tenka priimti svarbius sprendimus ir atlikti vertinimus.

Ilgalaikio materialiojo turto tikrajai vertei 2017 m. gruodžio 31 d. nustatyti vadovybė taikė pajamų metodą ir naudojo diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą. Vadovybė apskaitė 35,5 mln. Eur vertės sumažėjimą per pelną (nuostolius) už tą dieną pasibaigusius metus. Vertės sumažėjimas buvo proporcingai paskirstytas tiems turto vienetams, kurių balansinė vertė yra didesnė už reguliuojamo turto bazę, nes, atsižvelgiant į vadovybės vertinimą, dėl tokių vertės perviršių Grupė pajamų ateityje negaus vadovaujantis šiuo metu galiojančiomis reguliuojamų paslaugų taisyklėmis.

- tikėtini pinigų srautai iš Grupės pinigų srautus generuojančių vienetų veiklos per 2018–2022 m. ir 2018–2025 m.;
- pinigų srautų koregavimas dėl dotacijų, skirtų pagrindiniams dujų ir elektros tinklo projektams;
- pinigų srautų koregavimas dėl kapitalinių investicijų;
- diskontuota testinė vertė po 2022 m. ir po 2025 m., pagrįsta tikėtina reguliuojamo turto investicijų grąža;
- diskonto norma.

Šiuos duomenis aptarėme su vadovybe ir, kur taikytina, palyginome su išoriniais ir vidiniais informacijos šaltiniais.

Įsitikinome, kad vertinimo modelis yra matematiškai tikslus ir kad rezultatai yra tinkamai palyginti ir paskirstyti atskirų turto vienetų apskaitinėms vertėms. Taip pat įvertinome metodo, kurį vadovybė taiko perkainojimo sumažėjimo paskirstymui atskiriems turto vienetams, tinkamumą.

Be to, atlikome ilgalaikio materialiojo turto vertinimo rezultatų jautrumo pasirinktų prielaidų pokyčiams analizę ir palyginome su finansinių ataskaitų atskleidimuose pateikta informacija.

Mūsų darbo metu surinkti audito įrodymai suteikė pakankamą pagrindą išvadai, kad ilgalaikio materialiojo turto apskaitinės vertės yra pagrįstos ir tinkamos atsižvelgiant į audito įrodymus.

Neapibrėžtas akcijų pirkimo kainos priedas

Kaip nurodyta finansinių ataskaitų 2.27 pastaboje, 2012 metais Bendrovė įsigijo 97,5% AB „Litgrid“ akcijų už nepriklausomų turto vertintojų nustatytą rinkos vertę lygią 217 mln. Eur. Atsižvelgiant į nepriklausomų vertintojų naudotas vertinimo prielaidas bei neapibrėžtumus dėl būsimų reguliuojamos veiklos paslaugų kainų nustatymo principų pasikeitimų, akcijų pirkimo sutartyje buvo numatytas galutinės kainos priedas, priklausantis nuo būsimų rezultatų, kuriems reikšmingą įtaką turi reguliavimo aplinka.

Kainos priedo skaičiavimas yra paremtas 2014 – 2018 metų AB „Litgrid“ investicijų grąžos skaičiavimo prielaidomis. Atsižvelgdama į šias

Peržiūrėjome AB „Litgrid“ akcijų pirkimo sutarties sąlygas ir joje numatytą galutinės kainos priedo nustatymui numatytą skaičiavimo formulę.

Pagal formulę apskaičiuotam kainos priedui naudotus faktinius ir planuojamus reikšmingus duomenis kur taikytina, palyginome su išoriniais ir vidiniais informacijos šaltiniais:

- Reguluojamo turto, kuriam taikoma nustatyta investicijų grąžos norma vertė;
- Investicijų grąžos norma;
- Investicijų grąžą mažinančia dotacijų vertė;
- Akcijų įsigijimo sutarties įsigaliojimo dieną prognozuotu AB „Litgrid“ normatyvinio pelno vidurkiu, bei

prielaidas 2017 metų pabaigoje Bendrovės vadovybė atliko kainos priedo įvertinimą ir nustatė, kad galutinė akcijų įsigijimo kaina mažės 4,6 mln. Eur. 2016 metų bendrųjų pajamų ataskaitoje, pagal tų metų vadovybės įvertinimą, Bendrovė apskaitė 4,1 mln. Eur kainos sumažėjimą. 2017 metais vadovybei atnaujinus kainos priedo skaičiavimo prielaidas, Bendrovė tų metų bendrųjų pajamų ataskaitoje papildomai apskaitė 0,5 mln. Eur kainos sumažėjimą.

vertinimo tikslais naudotu svertinių kapitalo kaštų vidurkiu;

Įsitikinome, kad skaičiavimo formulė yra matematiškai tiksli ir atitinka sutartyje numatytą kainos priedo apskaičiavimo formulę.

Mūsų darbo metu surinkti audito įrodymai suteikė pakankamą pagrindą išvadai, kad įvertintas galutinės kainos priedas yra pagrįstas ir tinkamas.

Kaip pritaikėme Grupės audito apimtį

Audito apimtį pritaikėme taip, kad mūsų atlikti darbai būtų pakankami, kad galėtume pareikšti savo nuomonę apie konsoliduotąsias finansines ataskaitas kaip visumą, atsižvelgiant į Grupės struktūrą, apskaitos procesus ir kontroles, taip pat į pramonės sektorių, kuriame Grupė vykdo savo veiklą.

2017 m. gruodžio 31 d. Grupę sudarė 6 dukterinės įmonės. UAB „PricewaterhouseCoopers“ atliko 5 konsoliduojamų Grupės įmonių pilnos apimties auditą. Viena dukterinė įmonė buvo nekonsoliduojama, nes buvo nereikšminga grupės atžvilgiu.

Išvada apie kitą informaciją, įskaitant konsoliduotąjį metinį pranešimą

Už kitą informaciją yra atsakinga vadovybė. Kita informacija apima konsoliduotąjį metinį pranešimą, įskaitant bendrovių valdymo ataskaitą ir socialinės atsakomybės ataskaitą (tačiau neapima finansinių ataskaitų ir mūsų auditoriaus išvados apie šias ataskaitas), kurį gavome iki šios auditoriaus išvados išleidimo dienos.

Mūsų nuomonė apie finansines ataskaitas neapima kitos informacijos, įskaitant konsoliduotąjį metinį pranešimą.

Mums atliekant finansinių ataskaitų auditą mūsų atsakomybė – perskaityti pirmiau minėtą kitą informaciją ir įvertinti, ar yra reikšmingas nesuderinamumas tarp kitos informacijos ir finansinių ataskaitų ar per auditą mūsų įgytų žinių ir ar kitaip nepaaiškėja, kad šioje kitoje informacijoje yra reikšmingų iškraipymų.

Konsoliduotojo metinio pranešimo atžvilgiu mes įvertinome, ar konsoliduotajame metiniame pranešime pateikta Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme, kuriais įgyvendinami Direktyvos 2013/34/ES 19 straipsnio reikalavimai, numatyta informacija.

Remiantis audito metu atliktu darbu, mūsų nuomone:

- 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų, už kuriuos parengtos finansinės ataskaitos, konsoliduotajame metiniame pranešime pateikta informacija atitinka duomenis, pateiktus finansinėse ataskaitose; ir
- konsoliduotasis metinis pranešimas yra parengtas laikantis Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymo bei Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo reikalavimų.

Bendrovė ir Grupė pateikė socialinės atsakomybės ataskaitą, kuri yra sudėtinė konsoliduotojo metinio pranešimo dalis.

Be to, privalome informuoti, ar, atsižvelgiant į audito metu gautą informaciją ir įgytą supratimą apie Bendrovę ir Grupę bei jų aplinką, nustatėme reikšmingų iškraipymų konsoliduotajame metiniame pranešime, kurį gavome iki šios auditoriaus išvados išleidimo dienos. Šiuo atžvilgiu nėra nieko, apie ką turėtume informuoti.

Vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė už finansines ataskaitas

Vadovybė yra atsakinga už finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, patvirtintus taikyti Europos Sąjungoje, bei už tokią vidaus kontrolės sistemą, kuri, vadovybės nuomone, yra būtina finansinių ataskaitų parengimui be reikšmingų iškraipymų, galinčių atsirasti dėl apgaulės ar klaidos.

Rengdama finansines ataskaitas vadovybė privalo įvertinti Bendrovės ir Grupės gebėjimą toliau tęsti veiklą ir atitinkamai atskleisti dalykus, susijusius su veiklos tęstinumu ir veiklos tęstinumo apskaitos principo taikymu, išskyrus tuos atvejus, kai vadovybė ketina likviduoti Bendrovę ir Grupę ar nutraukti jų veiklą arba yra priversta tai padaryti, neturėdama jokios kitos realios alternatyvos.

Už valdymą atsakingi asmenys privalo prižiūrėti Bendrovės ir Grupės finansinių ataskaitų rengimo procesą.

Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą

Mūsų tikslas – gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar finansinės ataskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytos dėl apgaulės ar klaidos, ir parengti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, tačiau jis nėra garantija, kad auditas, atliktas pagal TAS, visada atskleis reikšmingą iškraipymą, jei toks yra. Iškraipymai, galintys atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jei galima pagrįstai numatyti, kad kiekvienas atskirai ar visi kartu jie gali turėti įtakos finansinių ataskaitų naudotojų priimamiems ekonominiams sprendimams remiantis šiomis finansinėmis ataskaitomis.

Atlikdami auditą pagal TAS, viso audito metu priimame profesinius sprendimus ir vadovaujamės profesinio skepticizmo principu. Taip pat:

- nustatome ir įvertiname finansinių ataskaitų reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės ar klaidos rizikas, suplanuojame ir atliekame procedūras kaip atsaką į tokią riziką ir surenkame audito įrodymus, kurie suteikia pakankamą ir tinkamą pagrindą mūsų audito nuomonei. Reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės neaptikimo rizika yra didesnė nei reikšmingo iškraipymo dėl klaidos neaptikimo rizika, nes apgaule gali būti sukčiavimas, klastojimas, tyčinis praleidimas, klaidingas aiškinimas arba vidaus kontrolių nepaisymas;
- išsiaiškiname su auditu susijusią vidaus kontrolę, kad galėtume parengti esant konkrečioms aplinkybėms tinkamas audito procedūras, tačiau ne tam, kad galėtume pareikšti nuomonę apie Bendrovės ir Grupės vidaus kontrolės efektyvumą;
- įvertiname taikomų apskaitos principų tinkamumą bei vadovybės naudojamų apskaitinių įvertinimų ir susijusių atskleidimų pagrįstumą;
- padarome išvadą dėl vadovybės taikomo veiklos tęstinumo apskaitos principo tinkamumo ir dėl to, ar, remiantis surinktais audito įrodymais, egzistuoja su įvykiais ar sąlygomis susijęs reikšmingas neapibrėžtumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl Bendrovės ir Grupės gebėjimo tęsti veiklą. Jeigu padarome išvadą, kad toks reikšmingas neapibrėžtumas egzistuoja, auditoriaus išvadoje privalome atkreipti dėmesį į susijusius atskleidimus finansinėse ataskaitose arba, jei tokių atskleidimų nepakanka, privalome modifikuoti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, surinktais iki auditoriaus išvados išleidimo dienos. Tačiau būsimi įvykiai ar sąlygos gali lemti, kad Bendrovė ir Grupė negalės toliau tęsti savo veiklos;

- įvertiname bendrą finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pagrindžiantys sandoriai bei įvykiai pateikti taip, kad atitiktų teisingo pateikimo koncepciją;
- surenkame pakankamų ir tinkamų audito įrodymų apie įmonių finansinę informaciją ar jų vykdomą veiklą Grupėje, kad galėtume pareikšti nuomonę apie konsoliduotąsias finansines ataskaitas. Atsakome už vadovavimą Grupės auditui, jo priežiūrą ir atlikimą. Tik mes atsakome už paraišką audito nuomonę.

Mes, be kitų dalykų, informuojame už valdymą atsakingus asmenis apie planuojamą audito apimtį, audito atlikimo laiką ir reikšmingus pastebėjimus audito metu, įskaitant visus svarbius vidaus kontrolės trūkumus, kuriuos nustatome audito metu.

Be to, už valdymą atsakingiems asmenims patvirtiname, kad laikėmės visų svarbių etikos reikalavimų dėl nepriklausomumo, taip pat informavome juos apie visus ryšius ir kitus dalykus, kurie galėtų būti pagrįstai vertinami kaip turintys įtakos mūsų nepriklausomumui ir, jei reikia, apie susijusias apsaugos priemones.

Iš visų dalykų, apie kuriuos informavome už valdymą atsakingus asmenis, išskyrėme tuos, kurie buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditą ir kurie dėl to laikomi pagrindiniais audito dalykais. Šiuos dalykus aprašome savo auditoriaus išvadoje, nebent pagal įstatymą ar kitą teisės aktą būtų draudžiama juos viešai atskleisti arba, labai retomis aplinkybėmis, nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateikiamas mūsų išvadoje dėl to, kad galime pagrįstai tikėtis, jog neigiamos tokio atskleidimo pasekmės nusvers visuomenės gaunamą naudą.

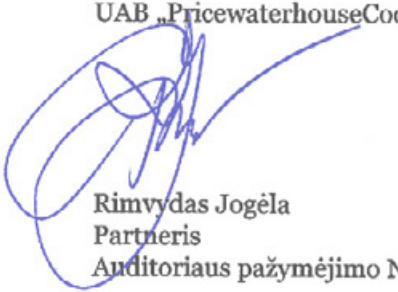
Išvada dėl kitų teisinių ir priežiūros reikalavimų

Paskyrimas

Bendrovės ir Grupės auditoriais pirmą kartą buvome paskirti 2015 m. Mūsų paskyrimas buvo pratęsiamas kasmet remiantis akcininko nutarimu ir viso nenutrūkstanto užduoties vykdymo laikotarpiu apima 3 metus.

Audito, kurį atlikus išleidžiama ši nepriklausomo auditoriaus išvada, atestuotas auditorius yra Rimvydas Jogėla.

UAB „PricewaterhouseCoopers“ vardu

Rimvydas Jogėla
Partneris
Auditoriaus pažymėjimo Nr.000457

Vilnius, Lietuvos Respublika
2018 m. balandžio 9 d.

**Bendroji
informacija
apie EPSO-G
įmonių grupę**

1. Bendroji informacija apie EPSO-G įmonių grupę

Bendrovės pavadinimas	UAB „EPSO-G“
Teisinė forma	Uždaroji akcinė bendrovė
Įregistravimo data ir vieta	2012-07-25, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras
Įmonės kodas	302826889
Buveinės adresas	A. Juozapavičiaus g. 13, LT-09311 Vilnius
Adresas korespondencijai	Gedimino pr. 20, LT-01103 Vilnius
Telefonas	+370 665 20038
El. paštas	info@epsog.lt
Interneto tinklapis	www.epsog.lt
Įstatinis kapitalas	22 482 695 Eur
Vienintelis akcininkas	Lietuvos Respublika, kurios turtines ir neturtines teises įgyvendina LR energetikos ministerija

EPSO-G yra valstybės valdoma energijos perdavimo ir mainų įmonių grupė. EPSO-G akcininko teisės ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

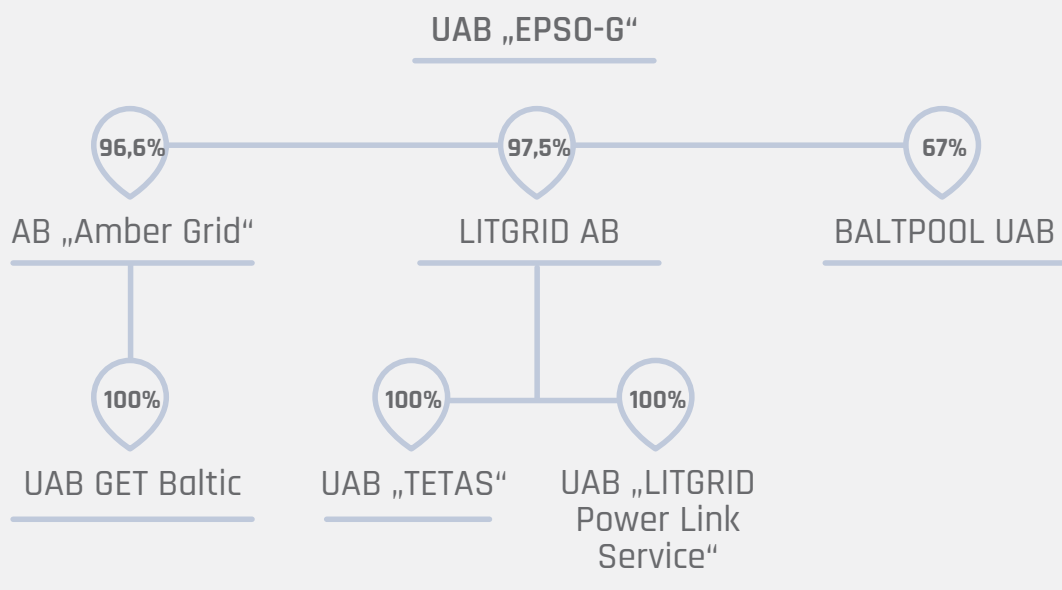
EPSO-G grupę sudaro valdymo bendrovė, elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo infrastruktūros valdantys perdavimo sistemų operatoriai, gamtinių dujų, biokuro bei medienos biržas valdantys rinkos operatoriai bei infrastruktūros priežiūros paslaugas teikiančios įmonės.

Pagrindinė daugiau nei 1 000 kvalifikuotų darbuotojų turinčios EPSO-G grupės veikla yra užtikrinti nepertaukiamą, stabilų elektros energijos perdavimą aukštos įtampos tinklais ir gamtinių dujų transportavimą aukšto slėgio vamzdynais bei efektyvus šių perdavimo sistemų valdymas, priežiūra ir plėtra. Grupė taip pat valdo ir plėtoja biokuro, gamtinių dujų bei medienos prekybos platformas, skirtas užtikrinti konkurenciją energijos išteklių ir apvaliosios medienos rinkoje.

Visų EPSO-G grupei priklausančių įmonių pareiga – efektyviai ir numatytu laiku įgyvendinti valstybei svarbius energijos perdavimo ir mainų infrastruktūros plėtros projektus, prisidedant prie Nacionalinėje energetikos strategijoje nustatytų tikslų įgyvendinimo, taip kuriant tvarią ilgalaikę vertę akcininkui Lietuvos valstybei, žmonėms ir šalies ūkiui.

2017 m. gruodžio 31 d. „EPSO-G“ grupę (toliau – EPSO-G grupė arba Grupė) sudarė valdymo bendrovė UAB „EPSO-G“ (toliau – EPSO-G arba Bendrovė), trys tiesiogiai kontroliuojamos grupės įmonės („LITGRID“ AB (toliau – „Litgrid“), AB „Amber Grid“ (toliau – „Amber Grid“) ir BALTPOOL UAB (toliau – „Baltpool“)) ir trys netiesiogiai kontroliuojamos įmonės (UAB „TETAS“ (toliau – Tetas), UAB „LITGRID“ Power Link Service“ (toliau – Litgrid PLS) ir UAB GET Baltic (toliau – GET Baltic)).

EPSO-G ĮMONIŲ GRUPĖS STRUKTŪRA:

Pavadinimas	LITGRID AB	AB „Amber Grid“	BALTPOOL UAB	UAB „LITGRID Power Link Service“	UAB „TETAS“	UAB GET Baltic
Teisinė forma	Akcinė bendrovė	Akcinė bendrovė	Uždaroji akcinė bendrovė	Uždaroji akcinė bendrovė	Uždaroji akcinė bendrovė	Uždaroji akcinė bendrovė
Įregistravimo data ir vieta	2010-11-16, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2013-06-11, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2009-12-10, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2014-02-24, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2005-12-08, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2012-09-13, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras
Įmonės kodas	302564383	303090867	302464881	303249180	300513148	302861178
Buveinės adresas	A. Juozapavičiaus g. 13, LT-09311 Vilnius	Savanorių pr. 28, LT-03116 Vilnius	A. Juozapavičiaus g. 9-3, LT-09311, Vilnius	A. Juozapavičiaus g. 13, LT-09311, Vilnius	Senamiesčio g. 102B, LT-35116, Panevėžys	Savanorių pr. 28, LT-03116 Vilnius
Telefonas	+370 5 278 2777	+370 5 236 0855	+370 5 278 2762	+370 5 278 2766	+370 45 504 670	+370 5 236 0000
Faksas	+370 5 272 3986	+370 5 236 0850	+370 5 278 2707	+370 5 272 3986	+370 45 504 684	+370 5 236 0001
El. paštas	info@litgrid.eu	info@ambergrid.lt	info@baltpool.lt	info@litgrid.eu	info@tetas.lt	info@getbaltic.lt
Interneto tinklapis	www.litgrid.eu	www.ambergrid.lt	www.baltpool.lt	www.litgrid.eu	www.tetas.lt	www.getbaltic.lt
Veiklos pobūdis	Elektros energijos perdavimo sistemos operatorius	Gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius	Energijos išteklių biržos operatorius, VIAP išsų administratorius	Elektros jungčių valdymas ir eksploatavimas	Specializuotos transformatorių pastatų, skirstomųjų punktų techninės priežiūros, remonto ir įrengimo paslaugos, testavimo ir bandymo darbai, energetikos objektų projektavimas	Gamtinių dujų biržos operatorius
EPSO-G valdoma akcijų dalis	97,5 proc.	96,6 proc.	67,0 proc.	97,5 proc.	97,5 proc.	96,6 proc.

1.1. EPSO-G VEIKLOS ISTORIJA

Energijos perdavimo ir mainų įmonių grupės valdymo bendrovė EPSO-G įsteigta 2012 m. liepos 25 d., įgyvendinant Lietuvos Respublikai iš Europos Sąjungos teisės kylančius privalomus III energetinio paketo reikalavimus dėl energijos gamybos ir skirstymo bei perdavimo veiklų atskyrimo. Pradžioje Bendrovė veikė kaip finansinis holdingas, kurio pagrindinė funkcija buvo konsoliduoti grupės įmonių finansinius rezultatus.

Lietuvai siekiant tapti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) nare, Vyriausybės bei tiesioginio akcijų valdytojo (LR energetikos ministerijos) sprendimais 2015-2016 m. nutarta iš esmės pertvarkyti EPSO-G į aktyvią valdymo bendrovę, kuri tiesiogiai dalyvauja patrunuojamų bendrovių valdyme, vykdo jų veiklos priežiūrą bei kontrolę, atlieka kitas savarankiškas su Grupės integruotu valdymu susijusias funkcijas.

Vadovaujantis LR Vyriausybės ir LR energetikos ministerijos sprendimais, 2015 m. rugsėjo 7 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu Nr. 1-212 buvo patvirtintos „Valstybės valdomų energetikos sektoriaus įmonių grupės korporatyvinio valdymo gairės“ (toliau – Korporatyvinio valdymo gairės), kurias įtvirtino naują Grupės korporatyvinio valdymo modelį bei pagrindines funkcijas.

Įgyvendinus šiuos sprendimus, Lietuvoje veikia dvi pilnavertės, atskirtas veiklas valdančios ir proporcingos savo įmonių grupės dydžiui valdymo įmonės: energijos perdavimo bei biržų veiklas kontroliuojanti patrunuojanti bendrovė EPSO-G ir skirstymo bei gamybos veiklas kontroliuojanti įmonė „Lietuvos energija“. Tokiu būdu įgyvendinus Europos Sąjungos keliamus reikalavimus, ši energetikos sektoriaus pertvarka yra pripažinta vienu geriausių veiklų atskyrimo energetikos sektoriuje pavyzdžių Europos Sąjungoje.

1.2. EPSO-G GRUPĖ

EPSO-G yra valdymo bendrovė, kuriai keliamas tikslas yra sukurti pažangią, efektyviai valdomą bei ilgalaikę naudą akcininkams teikiančią energijos perdavimo sistemos ir biržų operatorių grupę, užtikrinančią strateginių Lietuvos energetikos interesų įgyvendinimą ir prisidedančią prie šalies konkurencingumo didinimo bei visuomenės gerovės kūrimo.

Įgyvendindama akcininko teises ir pareigas, valdymo bendrovė nustato strateginius uždavinius ir tikslus, prižiūri jų įgyvendinimą, analizuoja ir gerina Grupei priklausančių įmonių veiklos efektyvumą. Bendrovė taip pat nustato gerąją verslo praktiką atitinkančias veiklos taisykles ir koordinuoja Grupei priklausančių įmonių veiklą žmogiškųjų išteklių, rizikos valdymo,

Dainius Mereškevičius, realisbeautifulstock.it

audito, socialinės atsakomybės, komunikacijos bei kitose veiklos sferose bei atskaitingumą didinančiose srityse, siekiant socialiai atsakingu darbu didinti ilgalaikę vertę Lietuvos žmonėms, verslui ir akcininkams.

Bendrovės taktiniai tikslai yra:

- grupei priklausančių įmonių finansų konsolidavimas;
- mokesčių ir finansinės informacijos valdymas;
- nuoseklaus korporatyvinio valdymo ir korporatyvinės kontrolės užtikrinimas grupės lygiu - bendrų veiklos politikų, gairių, kitų rekomendacinio pobūdžio elgesio taisyklių diegimas įmonių grupėje;
- Grupės integruotumo lygio didinimas;
- koordinuotas resursų bei išteklių valdymas.

EPSO-G veiklos objektas yra:

- akcininko teisių ir pareigų įgyvendinimas;
- įmonių grupės veiklos strategijos, veiklos gairių, rekomendacinio pobūdžio elgesio taisyklių, taip pat konkrečių sričių politikų formavimas ir nustatymas;
- regioninis ir tarptautinis bendradarbiavimas integruojant energetikos infrastruktūrą ir rinkas;
- įmonių grupės bendrovių veiklų, jų plėtros ir vystymo koordinavimas bei kontrolė;
- įmonių grupės finansų ir išdų valdymas;
- paslaugų teikimas Įmonių grupės bendrovėms;
- įmonių grupės atstovavimas.

Litgrid

EPSO-G grupei priklausantis elektros perdavimo sistemos operatorius „Litgrid“ užtikrina patikimą elektros energijos perdavimą bei elektros energijos balansą, valdo ir eksploatuoja aukštos įtampos elektros perdavimo tinklą ir nuolatinės srovės jungtis „LitPol Link“ bei „NordBalt“. Bendrovė rūpinasi perdavimo tinklo ir elektros energijos rinkos plėtra, koordinuoja elektros srautus ir palaiko stabilų šalies energetikos sistemos darbą.

„Litgrid“ įgyvendina strateginius elektros energetikos projektus – sinchroninio sujungimo su kontinentinės Europos tinklais ir ruošiasi asinchroniniam darbui su vieninga jungtine elektros energetikos sinchronine zona IPS / UPS (angl. Interconnected Power System / Unified Power System), t. y. zona, kurioje šiuo metu dirba Lietuvos elektros energetikos sistema.

Bendrovės misija - patikimas ir kokybiškos elektros energijos perdavimas Europos rinkoje, kuriantis vertę visuomenei.

Lietuvoje „Litgrid“ prižiūri 7 029 kilometrų aukštos įtampos (330 kV ir 110 kV tinklų) linijų bei 236 transformatorines pastotes ir skirstyklas.

„Litgrid“ teikiamos paslaugos:

- Elektros energijos perdavimas aukštosios įtampos (110 ir 330 kV) elektros įrenginiais.
- Sisteminės paslaugos patikimam sistemos darbui palaikyti.
- Prekyba balansavimo ir reguliavimo elektros energija užtikrinant gamybos ir vartojimo balansą.
- Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos, užtikrinančios ir didinančios nacionalinį energetinį saugumą.

Elektros tinklo techninė priežiūra ir remontas.

- Elektros perdavimo sistemos operatoriaus klientai;
- skirstomųjų tinklų operatorius ESO AB;
- elektros energijos vartotojai, kurių elektros įrenginiai yra prijungti prie elektros perdavimo tinklo ir kurie perka elektrą vartojimui;
- prie perdavimo tinklo prijungti elektros energijos gamintojai.

Balansavimo ir reguliavimo elektros energijos tiekėjai - tai elektros energijos gamintojai ir tiekėjai.

Svarbiausi „Litgrid“ grupės finansiniai rodikliai:

	2017 m.	2016 m.	Pokytis	
			+/-	Proc.
Pajamos, tūkst. Eur	160 188	167 055	-6 867	-4,1%
EBITDA, tūkst. Eur	40 525	49 302	-8 777	-17,8%
Grynasis pelnas, tūkst. Eur	9 585	17 857	-8 272	-46,3%
Turtas, tūkst. Eur	439 210	462 364	-23 154	-5,0%
Darbuotojų skaičius	633	685	-52	-7,6%

EPSO-G grupei priklausantis gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius „Amber Grid“ yra atsakingas už gamtinių dujų perdavimą ir magistralinių dujotiekių eksploatavimą, saugią ir patikimą dujų perdavimo sistemos veiklą bei plėtrą.

Bendrovės misija yra užtikrinti šalies strateginius interesus, efektyviai plėtoti perdavimo sistemą, patikimai vykdyti dujų perdavimą, aktyviai prisidėti prie integruotos Europos dujų perdavimo sistemos kūrimo ir sudaryti sąlygas konkurencingai dujų rinkai.

„Amber Grid“ valdomą perdavimo sistemą sudaro magistraliniai dujotiekiai, dujų kompresorių stotys, dujų skirstymo stotys, dujų apskaitos stotys, dujotiekių apsaugos nuo korozijos įrenginiai, duomenų perdavimo ir ryšio sistemos bei kitas turtas priskirtas perdavimo sistemai.

Lietuvos dujų perdavimo sistema yra sujungta su Latvijos, Baltarusijos ir Rusijos Federacijos Kaliningrado srities gamtinių dujų perdavimo sistemomis, Klaipėdos SGD terminalu, Lietuvos skirstymo sistemų operatorių skirstymo sistemomis ir tiesiogiai prie perdavimo sistemos prijungtomis vartotojų sistemomis.

Bendrovė eksploatuoja 65 (2016 m. – 67) dujų skirstymo stotis (DSS), 3 dujų apskaitos stotis (DAS) ir 2 dujų kompresorių stotis (DKS). Eksploatuojamų vamzdinių ilgis yra 2 115 km (2016 m. – 2 115 km).

„Amber Grid“ sistemos naudotojams, kitiems operatoriams, dujų rinkos dalyviams teikia gamtinių dujų perdavimo paslaugas Lietuvos teritorijoje: perduoda dujas Lietuvos vartotojams, taip pat transportuoja gamtines dujas į Latviją ir Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį.

Paslaugos

Bendrovė sistemos naudotojams, kitiems operatoriams, dujų rinkos dalyviams teikia šias paslaugas:

- gamtinių dujų perdavimo Lietuvos teritorijoje;
- gamtinių dujų srautų balansavimo perdavimo sistemoje;
- Suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalo, jo infrastruktūros, jungties įrengimo bei pastoviosioms eksploatavimo sąnaudoms ir nuo 2016 m. paskirtojo tiekėjo būtiną suskystintų gamtinių dujų kiekio tiekimo pagrįstoms sąnaudoms kompensuoti skirtų lėšų administravimą.

Klientai

Bendrovės klientai yra didelės Lietuvos elektros, centralizuotos šilumos gamybos, pramonės įmonės ir vidutinės Lietuvos verslo bendrovės. Taip pat Baltijos ir trečiųjų šalių energetikos, gamtinių dujų tiekimo įmonės, kurioms teikiamos gamtinių dujų perdavimo paslaugos. 2017 m. „Amber Grid“ paslaugomis naudojo 100 sistemos naudotojų, (2016 m. – 95 sistemos naudotojai).

2017 m. liepos 1 d. Baltijos šalių gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriai „Amber Grid“, „Connexus Baltic Grid“ AS (Latvija), „Elering“ AS (Estija) pradėjo naudoti netiesioginio pajėgumų paskirstymo modelį, kad efektyviau paskirstytų trumpalaikius gamtinių dujų perdavimo pajėgumus sujungimo taškuose tarp Baltijos šalių. Pajėgumų paskirstymas susietas su dujų prekyba gamtinių dujų biržoje GET Baltic. Tuo pat metu „Amber Grid“ patronuojamas GET Baltic gamtinių dujų biržos prekybos aikštelės pradėjo veikti ir Latvijoje bei Estijoje. Taip Get Baltic birža tapo regionine.

Svarbiausi „Amber Grid“ grupės finansiniai rodikliai:

	2017 m.	2016 m.	Pokytis	
			+/-	Proc.
Pajamos, tūkst. Eur	64 322	66 742	-2 420	-3,6%
EBITDA, tūkst. Eur	38 252	41 765	-3 513	-8,4%
Normalizuotas grynasis pelnas ¹ , tūkst. Eur	20 320	20 928	-608	-2,9%
Turtas, tūkst. Eur	280 198	328 382	-48 184	-14,7%
Darbuotojų skaičius	345	357	-12	-3,4%

1) Normalizuotas grynasis pelnas = Grynasis pelnas – Amber Grid turto perkainojimo rezultatas – Atidėto pelno mokesčio pokytis dėl Amber Grid turto perkainojimo

Gamtinių dujų perdavimo sistema Lietuvoje.

**BALT
POOL**

Energijos išteklių ir prekybos mediena biržos operatorius „Baltpool“ organizuoja prekybą, t.y. sudaro vienodas sąlygas visiems rinkos dalyviams įsigyti biokuro ir medienos konkurencijos sąlygomis ir taip užtikrinti didžiausią naudą vartotojams ir grąžą valstybei.

Bendrovė yra viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau - VIAP) lėšų administratorius, atliekantis VIAP lėšų surinkimo, išmokėjimo ir administravimo funkcijas (VIAP lėšų administratoriumi paskirta Vyriausybės 2012-11-07 nutarimu Nr. 1338).

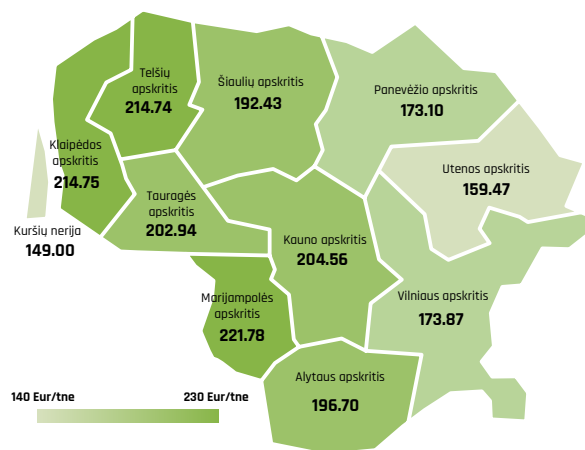
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-12-20 nutarimu Nr. 1092 „Baltpool“ UAB paskirta nuo 2018 m. sausio 1 d. vykdyti elektroninės medienos pardavimo sistemos administratoriaus (toliau - medienos aukcionų operatoriaus) funkcijas.

Svarbiausi „Baltpool“ veiklos rodikliai:

	2017 m.	2016 m.	Pokytis	
			+/-	Proc.
Pajamos, tūkst. Eur	736	726	10	1,4%
EBITDA, tūkst. Eur	200	269	-69	-25,7%
Grynasis pelnas, tūkst. Eur	157	230	-73	-31,7%
Turtas, tūkst. Eur	51 577	48 428	3 149	6,5%
Darbuotojų skaičius	11	10	1	10,0%

Bendrovės pagrindiniai klientai pagal vykdomas veiklas:

- Biokuro biržos veikloje svarbiausi klientai yra biokuro pirkėjai (centralizuotos šilumos tiekimo įmonės, nepriklausomi šilumos gamintojai ir kitos įmonės, savo veikloje naudojančios biržoje prekiaujamos biokuro produktus) ir biokuro tiekėjai (medienos granulių ir skiedrų gamintojai bei tiekėjai);
- VIAP lėšų administravimo veikloje klientai yra elektros energijos vartotojai, kurie pagal galiojantį teisinį reguliavimą privalo mokėti VIAP lėšas už savo suvartotą elektros energiją. Iš elektros energijos vartotojų, prijungtų prie skirstomojo tinklo, VIAP lėšos yra surenkamos per skirstomojo tinklo operatorių. Vartotojai, prijungti prie perdavimo sistemos operatoriaus valdomų tinklų, VIAP lėšas administratoriui perduoda tiesiogiai. Bendrovės klientais taip pat yra energetikos įmonės, teisės aktu nustatyta tvarka teikiančios viešuosius interesus atitinkančias paslaugas: elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių, teikiančių elektros energijos gamybos, kuri yra būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti, paslaugas ir kitas paslaugas, nustatytas Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos apraše.
- **Medienos aukcionų organizavimo veikloje** svarbiausi klientai yra medienos pardavėjai – Valstybinių miškų urėdija ir jos teritoriniai padaliniai. Medienos pirkėjai – įmonės, savo veikloje naudojančios medienos produktus: nuo medienos apdirbimo įmonių iki biokuro tiekimo įmonių.

1.3. MISIJA, VIZIJA, VERTYBĖS

Igyvendindami EPSO-G valdymo bendrovei akcininko keliamus tikslus, kuriame pažangią, skaidrią, efektyviai valdomą ir ilgalaikę naudą akcininkams teikiančią ateities energetikos įmonių grupę, užtikrinančią energijos tiekimo saugumą ir patikimumą, efektyvią energijos perdavimo sistemų ir rinkų platformų veiklą bei suteikiančią galimybę regiono vartotojams laisvai keistis energija ir gauti ją konkurencinga kaina visada, kai to reikia.

EPSO-G grupės kuriama vertė – saugi, tvari ir konkurencinga energetikos rinka.

Saugi – energija perduodama saugiai ir patikimai.

Tvari – galimybė laisvai keistis energija ir gauti ją geriausia kaina, visada, kai to reikia.

Konkurencinga – atvira rinkos dalyviams rinktis.

EPSO-G vizija – efektyviai tarptautinėje erdvėje veikianti ateities energetikos grupė.

EPSO-G misija – užtikrinti bei kurti saugią, tvarią ir atvirą energetikos rinką, didinančią šalies ūkio konkurencingumą ir visuomenės gerovę.

Misijos įgyvendinimas, vizijos siekimas ir visa EPSO-G grupės veikla yra grindžiama pamatinėmis žmogiškosiomis ir profesinėmis vertybėmis: profesionalumu, bendradarbiavimu ir pažanga.

EPSO-G vertybės:

Profesionalumas - siekiame, kad kiekvienas darbuotojas grupėje būtų pripažintas ir galėtų augti kaip savo srities profesionalas. Suprantame profesinių žinių, praktinės patirties ir nuolatinio mokymosi svarbą grupės rezultatams ir veiklos tęstinumui užtikrinti.

Bendradarbiavimas - akcentuojame nuoširdų ir konstruktyvų bendradarbiavimą tarpusavyje, sudarantį sąlygas darniai siekti užsibrėžtų tikslų.

Pažanga - atvirumas naujoms veiklos praktikoms ir idėjoms skatina kurti, atsinaujinti, įgyvendinti prasmingus pokyčius bei veda mus į priekį.

PERSPEKTYVA

VIZIJA - efektyviai tarptautinėje erdvėje veikianti ateities energetikos grupė

PASKIRTIS

MISIJA - užtikrinti ir kurti saugią, tvarią ir atvirą energetikos rinką, didinančią šalies ūkio konkurencingumą ir visuomenės gerovę

VERTYBĖS

PROFESIONALUMAS
BENDRADARBIAVIMAS
PAŽANGA

VEIKLOS IR REGULIACINĖ APLINKA

2. VEIKLOS IR REGULIACINĖ APLINKA

2.1 VEIKLOS APLINKA IR PROGNOZĖS

EPSO-G įmonių grupės veiklą reikšmingai įtakoja bendros šalies ekonomikos tendencijos. Augant Lietuvos ekonomikai didėja elektros energijos ir dujų perdavimo paslaugų paklausa. Tai leidžia išnaudoti energijos perdavimo infrastruktūrą efektyviau.

2017 m. Lietuvos verslas ir gyventojai jautė visos euro zonos atsigavimą, o šalies ekonomikoje tęsėsi tvaraus augimo tendencija. Spartėjęs našumo, investicijų ir eksporto augimas turėjo teigiamos įtakos gyventojų ir verslo ateities lūkesčiams, o tuo pačiu energetikos sektoriui.

Augant šalies ekonomikai 2017 m. buvo fiksuotas didžiausias nuo 1992 m. elektros vartojimas Lietuvoje. Elektros vartojimas Lietuvoje augo visuose sektoriuose, išskyrus transportą – žemės ūkio sektorius suvartojo 4,4 proc. daugiau nei 2016 metais, pramonės įmonės – 3,9 proc. daugiau, gyventojai – 2 proc. daugiau, o paslaugų sektorius – 1,8 proc. daugiau. Transporto sektoriaus suvartojimas beveik nekito (suvartota 0,1 proc. mažiau elektros).

Prognazuojama, kad kasmet elektros vartojimas Lietuvoje augs po 1 proc. ir 2026 m. gali siekti nuo 12 iki 13,4 TWh. Rinkos sąlygos užtikrina, kad trūkstamus 500 megavatų galios importuojame, tačiau, „Litgrid“ vertinimu nuo 2025 m. gali pradėti trūkti vietinių elektrinių galių sisteminėms paslaugoms. Todėl būtinos investicijos į naujas elektrines, kad elektros tiekimo sistema būtų pasirengusi augančiam elektros vartojimui.

Pozityvios tendencijos buvo stebimos ir gamtinių dujų sektoriuje – po keleto metų kritimo dujų vartojimas stabilizavosi, o per 2017 m. perduotas gamtinių dujų kiekis padidėjo 4,1 proc.. Didžiausias energijos vartojimo augimas fiksuotas trąšų gamybos sektoriuje.

Finansų ministerija prognozuoja, kad Lietuvos ekonomikos augimas 2018 – 2020 m. laikotarpiu nuosaikiai lėtės (nuo 2,9 iki 2,4 proc.). Tikėtina, kad tai veiks elektros ir gamtinių dujų vartojimo dinamiką ir perdavimo sistemos operatorių paslaugų apimtį bei pajamų lygį. Elektros ir gamtinių dujų vartojimui įtakos, tikėtina, turės ir diegiamos energinio efektyvumo priemonės. Nuo 2018 m. pradžios energijos tiekėjai, turintys daugiau kaip 1 tūkst. klientų, privalės informuoti savo klientus apie būdus, kaip padidinti jų energijos vartojimo efektyvumą.

Nors darbo jėgos aktyvumas iš dalies kompensuos demografinius nuostolius, finansų ministerijos duomenimis, įtampa darbo rinkoje dėl naujų darbo vietų užpildymo vidutiniu laikotarpiu augs – prognozuojama, kad nedarbo lygis mažės nuo 7 proc. 2017 m. iki 5,4 proc. 2020 m. Tai, tikėtina, darys spaudimą atlyginimų lygiui.

2018 m. Lietuvos Respublikos Seimas numato svarstyti atnaujintą Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją (toliau – NENS). Šalies energetikos politikos strategines kryptis nustatančio dokumento projekte akcentuojama EPSO-G grupės įgyvendinamų strateginių projektų – Lietuvos elektros energetikos sistemos sinchronizacijos su KET ir iki 2021 m. planuojamo įgyvendinti Lietuvos ir Lenkijos dujotiekių jungties projekto – svarba šalies energetinio patikimumo ir saugumo užtikrinimui.

Siekiant įgyvendinti strateginius projektus, itin svarbi ES parama. Iki 2020 m. EPSO-G grupės įmonės turi galimybę pretenduoti į paramą pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę. Kitoje finansinėje perspektyvoje (po 2020 m.) šios priemonės testinumas nėra apibrėžtas. Tikėtina, kad po 2020 m. mažės Lietuvai skiriama struktūrinė ES parama – tai gali turėti poveikį Grupės įmonių projektų bendram finansavimui.

Siekiant didinti Lietuvos konkurencingumą, NENS projekte numatyta šalies energetikos infrastruktūra turi būti naudojama efektyviai ir prisidėtų prie tikslo, jog tarifų struktūra gyventojams užtikrintų mažėjančią išlaidų už energiją dalį, o pramonei taikomos galutinės elektros energijos ir gamtinių dujų kainos būtų ne didesnės, nei regiono valstybėse.

2017 m. antrąjį pusmetį elektros energijos kainos buitiniams ir komerciniams vartotojams Lietuvoje buvo mažiausios tarp Baltijos šalių. Minėtu laikotarpiu buitiniai gamtinių dujų vartotojai mokėjo mažiausiai Baltijos šalių regione, tačiau komerciniai vartotojai Lietuvoje mokėjo, atitinkamai, 9,5 proc. ir 4 proc. daugiau nei Latvijoje ir Estijoje. Įvertinus gamtinių dujų vartojimo tendencijas energijos gamybos sektoriuje bei dėl to didėjančias vidutines gamtinių dujų infrastruktūros išlaikymo ir tiekimo saugumo užtikrinimo sąnaudas, atnaujintos NENS įgyvendinimo laikotarpiu spaudimas energijos perdavimo operatoriams tęsti veiklą optimizavimą didės.

Elektros energijos kainos dydžiui įtakos turėjo „Nord-Balt“ jungtis su Švedija. Ji sukūrė galimybes importuoti daugiau pigesnės elektros energijos iš Šiaurės šalių. Tai priartino elektros kainą Baltijos šalyse prie Skandinavijos. Siekiant užtikrinti „NordBalt“ jungties veikimo patikimumą ilgalaikėje perspektyvoje, 2018 m. antrąjį pusmetį numatomi planiniai remonto darbai. Stabiliau veikianti jungtis ilguoju laikotarpiu lems mažesnius kainų svyravimus rinkoje ir mažesnę elektros tiekimo riziką.

2017 m. liberalizavus Latvijos gamtinių dujų rinką, buvo sukurtos prielaidos didesniems tarpvalstybinių dujų srautams. Be to, antroje metų pusėje šalies dujų rinkoje baigėsi kompensacija už rusiškas dujas, todėl aktyviai pradėjo veikti nepriklausomi dujų tiekėjai. Dujas vartojančioms įmonėms atsirado daugiau galimybių rinktis iš kelių nepriklausomų dujų tiekėjų taikančių skirtingą kainodarą. Didesnė konkurencija, tikėtina, teigiamai veiks kainų dinamiką ir ateityje.

Naujausiais Europos Sąjungos statistikos agentūros (Eurostatas) duomenimis, Lietuvos gyventojų skirta

išlaidų dalis elektros energijai, gamtinėms dujoms bei šilumai, nuo 2011 m. nuosekliai mažėja ir 2016 m. sudarė 5 proc. nuo visų gyventojų išlaidų. Latvijoje šių išlaidų dalis atitinkamai sudarė 5,2 proc., Estijoje – 4 proc. nuo visų gyventojų išlaidų.

2.2 REGULIACINĖ APLINKA

EPSO-G grupės įmonių vykdomos elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo veiklos bei energijos išteklių ir dujų rinkų operatorių veiklos yra licencijuojamos. Licencijos suteikia išskirtines teises teikti perdavimo ir rinkų operatorių paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

EPSO-G įmonių grupei priklausantys elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo sistemų operatoriai yra vieninteliai Lietuvoje, galintys teikti šias paslaugas. Jie veikia natūralios monopolijos sąlygomis, todėl jų vykdomos veiklos yra valstybės reguliuojamos.

Reguliavimo funkciją ir licencijuojamos veiklos vykdymo priežiūrą atlieka Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija).

Elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo kainos reguliuojamos nustatant jų viršutines ribas. Leidžiamą pajamų lygį sudaro pagrįstos būtinosios sąnaudos, įskaitant protingumo kriterijų atitinkančių investicijų grąžą. Konkretias paslaugų kainas, neviršijančias nustatytų viršutinių ribų, nustato paslaugų teikėjai. EPSO-G grupei priklausančių energijos išteklių ir dujų rinkos operatorių nustatomi prekybos biržose įkainiai taip pat yra derinami su Komisija.

Elektros energijos perdavimo kainos kitiems metams nustatomos iki spalio 31 d., gamtinių dujų transportavimo kainos – iki lapkričio 30 d.

Nuo 2017 m. sausio 1 d. – vidutinė elektros energijos perdavimo kaina mažėjo 2,75 proc., iki 0,672 ct už kilovatvalandę, o vidutinė gamtinių dujų perdavimo kaina mažėjo 7,8 proc., iki 1,78 eurų už megavatvalandę.

Dėl didėjančios energijos perdavimo paslaugų paklausos ir efektyvios grupės veiklos nuo 2018 m. sausio 1 d. EPSO-G grupės įmonių paslaugas Lietuvos vartotojams teikiamos pigiau – vidutinė elektros energijos perdavimo kaina mažėjo 7,9 proc., iki 0,619 ct už kilovatvalandę, o vidutinė gamtinių dujų perdavimo kaina mažėjo 36,5 proc., iki 1,13 eurų už megavatvalandę. Nuo 2017 m. gruodžio 11 d. 12,9 proc. iki 0,61 Eur/tne mažėjo ir biokuro prekybos įkainis energijos išteklių biržos dalyviams. Dėl to Lietuvos energijos perdavimo ir mainų sistemų vartotojai 2018 m. išleis apie 15 mln. eurų mažiau.

Indrė Rimkutė, realisbeautifulstock.lt

An aerial photograph of Vilnius, Lithuania, taken from a high vantage point. The city is densely packed with buildings, mostly with red-tiled roofs. A large, modern building with a curved, metallic facade is prominent in the middle-left. The Neris river flows through the city, curving around a large green area. In the foreground, the Vilnius Cathedral, a large white building with a tall, ornate tower, is visible. The background shows a vast expanse of green forest and a body of water under a clear sky.

STRATEGINIAI TIKSLAI

3. STRATEGINIAI TIKSLAI

3.1. STRATEGIJOS KRYPTYS

Energijos perdavimo ir mainų infrastruktūrą valdanti EPSO-G 2017 m. parengė ir pristatė interesų turėtojams pirmąjį penkerių metų veiklos strategiją, kurioje apibrėžtos svarbiausios veiklos kryptys iki 2022 metų, numatyti finansiniai tikslai bei uždaviniai. Atskirus strategijos elementus sujungia energetikos evoliucijos – kokybinio sektoriaus virsmo, grindžiamo veiklos efektyvumu, energijos tiekimo saugumu, veikiančia energijos vidaus rinka, solidarumu tarp ES valstybių, tvarumu ir konkurencingumu, tema.

Strategijoje įvardintos keturios svarbiausios veiklos kryptys, į kurias telksime savo jėgas: tai regioninės veiklos vystymas ir strateginių projektų sėkmės užtikrinimas, tvarus įmonių grupės augimas ir ilgalaikė nauda akcininkams; efektyvi veikla bei kuriančios ir pažangios organizacijos sukūrimas.

EPSO-G GRUPĖS STRATEGIJA

STRATEGINĖS KRYPTYS:

Regioninės veiklos vystymas ir strateginių projektų sėkmės užtikrinimas

- tikslas integruotis į Europos energetikos sistemas, plėsti rinkų geografiją ir sukurti prielaidas konkurencingoms energijos kainoms formuotis.

Tvarus įmonių grupės augimas ir ilgalaikės naudos akcininkams užtikrinimas - bendras, kitas kryptis sujungiantis siekis laiku įgyvendinti strateginius projektus, veiklas vykdyti efektyviai ir užtikrinti ilgalaikę naudą akcininkams.

Efektyvi veikla - kryptis, kurioje numatytas nuolatinis veiklų efektyvinimas, leisiantis optimaliai paskirstyti turimus išteklius, gerinti teikiamų paslaugų (produktų) kokybę, užtikrinti kokybišką procesų valdymą ir mažinti veiklos sąnaudas, kurti pridėtinę vertę energijos vartotojams bei papildomą naudą akcininkams. Ši sritis taip pat apima ir tikslų, susijusių su energijos vartojimo efektyvumo didinimu, Europos Sąjungos mastu keliamų Lietuvai ir nacionaliniu mastu – grupės įmonėms, įgyvendinimą, pasirenkant tam tinkamiausią struktūrą ir priemones.

Kurianti ir pažangi organizacija - sukurti efektyvią, kompetentingą organizaciją, kurioje veikla grindžiama bendromis vertybėmis, sutelktos atskirų grupės įmonių stiprybės, veikiama sinchroniškai grupėje, kuriančioje darnią darbo aplinką. Mūsų siekis – kad grupės vidinė aplinka skatintų darbuotojų įsitraukimą ir kryptingą veiklą, įmonės veiklą lanksčiai, o sprendimai būtų priimami greitai reaguojant į besikeičiančią situaciją.

3.2. STRATEGIJOS TIKSLAI IR JŲ ĮGYVENDINIMAS

EPSO-G strateginių krypčių įgyvendinimui yra keliama akcininko lūkesčių laiške suformuluoti tikslai. Jame nurodytos įmonių grupės veiklos vertinimo rodikliai, atskaitomybė bei kitos akcininkui svarbios užduotys. Akcininko lūkesčių laiškas yra skelbiamas EPSO-G tinklalapyje „Tikslai ir atskaitomybė“ skiltyje.

EPSO-G tikslų žemėlapis sudėliotas naudojant subalansuotų veiklos rodiklių metodiką, vertinant aktualias kiekvienai įmonei pagrindines veiklos sritis – finansų, suinteresuotųjų šalių, vidinių procesų, mokymosi ir augimo.

Vystant regioninę veiklą ir užtikrinant strateginių projektų sėkmę įgyvendinami šie tikslai:

- užtikrinamas kokybiškas strateginių projektų - elektros sistemos parengimo sinchroniniam darbui su KET ir dujotiekų jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos statybos Lietuvos teritorijoje įgyvendinimas numatytu laiku;
- kuriama regioninė dujų rinka, plečiama dujų ir biokuro prekybos platformų geografiją bei vystoma elektros rinkos integracija;
- teikiamos efektyvios ir kokybiškos perdavimo sistemų operatorių paslaugos, siekiant užtikrinti didžiausią naudą suinteresuotosioms šalims.

Strateginiai projektai

Elektros ir gamtinių dujų sektoriuje įgyvendinami strateginiai energetikos projektai, nuo kurių sėkmės priklauso Lietuvos ir Baltijos regiono energetikos perspektyva bei verslo konkurencingumas.

Elektros energetikos sektoriuje pradėtos eksploatuoti tarptautinės jungtys „NordBalt“ ir „LitPol Link“ padidino tiekimo saugumą, iš esmės išplėtė galimybes dalyvauti rinkoje ir priartino regioną prie Energetikos sąjungos vizijos. Tikslui pasiekti būtinas žingsnis – Baltijos šalių sinchronizacija su kontinentinės Europos tinklais, nes istorinis priklausymas IPS / UPS sistemai (darbas sinchroniniu režimu) ir technologiniai sistemos valdymo ypatumai reiškia ir išlikusią didelę trečiosios šalies politinę, socialinę ir ekonominę įtaką Lietuvos elektros energetikos sistemai. Todėl integracija į Europos elektros energetikos sistemas yra svarbus prioritetas.

Siekiant šio strateginio tikslo – iki 2025 m. pabaigos elektros sistemai sinchroniškai dirbti su kontinentinės Europos tinklais – 2017 m. pasirašyti svarbūs susitarimai tarp Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos PSO ir ENTSO-E dėl dinaminės Baltijos dažnio stabilumo studijų rengimo, o Sinchronizacijos projektas (kaip Bendrinis projektas) įtrauktas į Europos Komisijos patvirtintą Bendro intereso projektų sąrašą. Politinį

susitarimą dėl sinchronizacijos su KET (angl. MoU) numatoma pasirašyti 2018 m. birželį.

Baltijos šalys turi bendrą gamtinių dujų jungčių (Estija su Latvija ir Latvija su Lietuva), tačiau šalių gamtinių dujų rinkos nėra sujungtos su bendru Europos gamtinių dujų tinklu, o efektyvius dujų mainus riboja skirtingi reguliavimo ir technologiniai režimai.

Integruojantis į bendrą Europos dujų rinką, iki 2021 m. pabaigos, kartu su Lenkijos perdavimo sistemos operatoriumi GAZ-SYSTEM S.A. rengiamasi nutiesti Lietuvos ir Lenkijos dujų perdavimo sistemas bei rinkas sujungiantį dujotiekį. Siekiant užtikrinti tinkamą šio dujotiekio ir tarpvalstybinės jungties funkcionavimą, iki jo veikimo pradžios tarp Lietuvos ir Lenkijos perdavimo sistemos operatorių bus pasirašyti jungties veiklai būtini susitarimai.

Siekiant sėkmingai įgyvendinti šį projektą, 2017 m. dėmesys buvo sutelktas į reikalingų sutarčių parengimą ir derinimą. Metų pradžioje su INEA pasirašyti GIPL parengiamųjų darbų ir statybos darbų trišalių CEF finansinės paramos sutarčių pakeitimai, pasikeitus technologiniam sprendiniui Lenkijos teritorijoje. Vėliau rengiami ir su suinteresuotomis šalimis derinami ACER sprendimo dėl kaštų pasidalinimo įgyvendinimo sutarties projektas, aktualus Lietuvos, Lenkijos, Estijos ir Latvijos PSO, bei GIPL Sujungimo sutarties tarp „Amber Grid“ ir GAZ-SYSTEM S.A. projektas. Sutartis planuojama sudaryti 2018 m. pirmąjį ketvirtį.

Rinkų plėtra

Bendra Baltijos šalių dujų rinka yra strateginis Lietuvos interesas. Tai svarbus tikslas siekiant mažinti riziką, susijusią su iki šiol stebėtu mažėjančiu infrastruktūros naudojimo lygiu. Siekiant sukurti vieningą regiono dujų rinką, bendradarbiaujant su regiono dujų perdavimo sistemų operatoriais ir valstybinėmis institucijomis, 2016 m. gruodžio 9 d. Baltijos šalių ministrai pirmininkai Rygoje pasirašė politinę deklaraciją dėl Rytų Baltijos šalių regiono rinkos vystymo, sutarta ir dėl veiksmų plano, pagal kurį regiono perdavimo sistemos operatoriai ir valstybinės institucijos iki 2019 m. pabaigos įgyvendins veiksmus, būtinus vieningai dujų rinkai sukurti.

Kuriant vieningą regiono dujų rinką, intensyvėjant bendradarbiavimui tarp regiono perdavimo sistemų operatorių, valstybinių institucijų, Latvijoje, Estijoje ir Suomijoje pasibaigus išimčių iš Trečiojo energetikos paketo galiojimui, atsivėrė galimybės plėsti gamtinių dujų biržos GET Baltic platformą, panaudojant sukauptas žinias ir patirtį bei tobulinant funkcionalumą pagal regiono rinkų poreikius.

2017 m. antrąjį ketvirtį „Amber Grid“ patronuojama GET Baltic bendrovė laimėjo Baltijos šalių dujų perdavimo operatorių skelbtą konkursą dėl netiesioginio gamtinių dujų perdavimo pajėgumų sistemų sujungimo taškuose tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos pasiskirstymo paslaugos gamtinių dujų biržoje ir žengė pirmąjį žingsnį plečiant veiklą į Baltijos šalis.

Ši paslauga pradėta teikti nuo 2017 m. liepos 1 d. Taikant netiesioginių pajėgumų paskirstymo modelį, trumpalaikė prekyba gamtinių dujų biržoje tapo integruota. Vienoje šalyje pateikti pavedimai pirkti ar parduoti dujas kitai dienai yra automatiškai atvaizduojami kitų Baltijos šalių prekybos aikštelėse kartu su transportavimo tarp Baltijos šalių kaina. Įvykus sandoriui tarp skirtingų prekybos aikštelių, nebereikia rūpintis dujų transportavimu, kadangi GET Baltic prekybos sistema turi sąsajas su perdavimo operatorių informacinėmis sistemomis ir įsigytam kiekiui perdavimo pajėgumus priskiria automatiškai.

2017 m. „Baltpool“ tapo Lietuvos biokuro prekybos centru, užtikrinančiu biokuro tiekimo stabilumą konkurencine kaina, įtraukiančiu į tiekimo grandinę ir smulkiuosius biokuro tiekėjus, taip skatindamas tvarią biokuro rinkos plėtrą. Adaptuota prie konkrečios šalies poreikių rinkos platforma pradeda įsivirti regioninėje rinkoje.

2017 m. pradėta veikla Latvijoje. Sukurta prekybos aikštelė, parengti prekybą ir rinkos santykius reglamentuojantys dokumentai, Latvijos rinkoje užsiregistravo 11 dalyvių (9 pardavėjai, 3 pirkėjai (1 dalyvis yra ir pirkėjas ir pardavėjas)). Taip pat siekiant geografinės plėtros sukurtas Danijos rinkos poreikius atitinkantis verslo modelis. 2017 m. pabaigoje pasirašyta bendradarbiavimo sutartis steigiant biokuro biržą Danijoje bei licencijavimo sutartis su Biomass-Pool ApS (Danija) dėl prekybos sistemos nuomos. Ši birža veiklą pradėjo 2018 m. vasario 2 dieną.

Elektros rinkos integracijos gerinimas siejamas su bendru Baltijos šalių balansavimo rinkos sukūrimu. Šis tikslas numatytas BEMIP plane tęsiant Baltijos elektros rinkų integraciją. Veikianti bendra balansavimo ir sisteminių paslaugų rinka leis optimizuoti rezervavimo ir reguliavimo šaltinių poreikį bei mažinti vartotojų sisteminių paslaugų išlaidas, o Lietuvos elektros generatoriai turės galimybę teikti paslaugas išaugusioje sisteminių paslaugų rinkoje regiono lygiu. 2017 m., patvirtinus Baltijos šalių PSO susitarimus dėl bendro Baltijos nebalanso koordinuoto/centralizuoto balansavimo, suderinus kainodaros taisykles bei kitus dokumentus dėl harmonizuoto Baltijos nebalanso modelio taikymo, paruošta aplinka koordinuotam Baltijos šalių elektros PSO nebalanso valdymui nuo 2018 m. pradžios.

Efektvios ir konkurencingos elektros rinkos veikimas galimas tik esant nediskriminuojančioms elektros prekybos sąlygoms ES viduje, taigi svarbus aspektas – trečiųjų šalių nesaugių branduolinių elektrinių pagamintos elektros poveikio eliminavimas, kuris leis užtikrinti visavertį vieningos ES vidaus rinkos veikimą. Tam būtina nustatyti aiškias ir skaidrias trečiųjų šalių elektros prekybos taisykles ES vidaus rinkoje bei įgyvendinti technines priemones, ribojančias nesaugių branduolinių elektrinių keliamas grėsmes.

2017 m. rugsėjo 13 d. LRV nutarimu Nr. 739 patvirtintas Būtinųjų priemonių, skirtų apsisaugoti nuo nesaugios

branduolinės elektrinės, kuri yra statoma Baltarusijos respublikoje ir kuri kelia grėsmę Lietuvos respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai, įgyvendinimo veiksmų planas, kuriame numatytos įgyvendinti konkrečios priemonės, esančios Grupės įmonės „Litgrid“ kompetencijoje.

Efektvios ir kokybiškos paslaugos

Didžiausią naudą Lietuvos energijos vartotojams energijos perdavimo sistemos operatoriai suteikia sukurdami palankias sąlygas energijos perdavimui į rinką iš įvairių šaltinių. Tinkamos infrastruktūros sukūrimas atveria vartotojams galimybę paprastai ir patogiai keistis energija.

Atsižvelgiant į tai, keliamas tikslas sukurti veikiančias harmonizuotas pasinaudojimo gamtinių dujų perdavimo sistema sąlygas Baltijos šalyse 2020 m., elektros sektoriuje užtikrinti tarpsteminį jungčių prieinamumą (be trečiųjų šalių poveikio) 2017–2021 m. ≥ 90 proc. ir sutrumpinti vartotojų prijungimo prie elektros perdavimo tinklo terminus.

Įgyvendinant vieningos dujų rinkos sukūrimo planą, siekiant sukurti veikiančias harmonizuotas pasinaudojimo gamtinių dujų perdavimo sistema sąlygas Baltijos šalyse, 2017 m. pabaigoje Regioninės dujų rinkos koordinavimo darbo grupė pritarė Baltijos šalių regiono perdavimo sistemos operatorių parengtoms bendros balansavimo zonos modelio ir prekybos modelio koncepcijoms. Jos bus naudojamos tolimesniuose etapuose kuriant bendros zonos balansavimo taisykles ir tinklo kodeksą (angl. Common Network Code).

Siekiant padidinti „NordBalt“ jungties prieinamumą rinkai, 2017 m. balandžio mėnesį buvo pasirašyti „Litgrid“, Svenska Kraftnat ir ABB susitarimai dėl visų sausumos kabelio movų Lietuvos ir Švedijos žemyninėje dalyje, pakeitimo. Darbai bus vykdomi 2018 m. užbaigus naujo dizaino movų bandymus. Stabiliai veikianti jungtis ilguoju laikotarpiu rinkoje lems mažesnius kainų svyravimus ir sumažėjusią elektros tiekimo riziką.

Tvarus augimas ir ilgalaikė nauda

Tvaraus įmonių grupės augimo ir ilgalaikės naudos akcininkams užtikrinimo kryptyje numatytas finansinis tikslas – nuosavo kapitalo grąžos rodiklis (angl. return on equity (ROE)). Jis parodo kaip efektyviai EPSO-G grupės veikloje naudojamas akcininkų investuotas kapitalas.

EPSO-G grupės 2017–2021 m. finansinis tikslas suformuotas atsižvelgiant į tai, kad grupės veikla tiesiogiai priklauso nuo reguliavimo principų bei valstybės interesus užtikrinančių strateginių infrastruktūros projektų įgyvendinimo.

Siekama, kad EPSO-G vidutinė nuosavo kapitalo grąža būtų didesnė nei Lietuvos vyriausybės keliamas tikslas. 2016–2018 m. laikotarpiui nustatytas 8,8 proc. nuosavo kapitalo grąžos tikslas, kuris yra didžiausias valstybės valdomoms įmonėms.

Efektyvios veiklos kryptyje įgyvendinami tikslai:

- Veiklos valdymo ir procesų efektyvumo gerinimas
- Efektyvus ir saugus technologinio turto ir investicijų valdymas, pagrįstas kaštų naudos analizės principu

Efektyvus veiklos ir procesų valdymas

EPSO-G grupės įmonėse diegiamos vienodos veiklos ir finansų valdymo sistemos. Grupės įmonės taiko vienodą integruoto planavimo, rodiklių nustatymo ir jų stebėsenos sistemą. Įmonėms nustatyti vienodi veiklos planavimo dokumentų rengimo terminų, formų ir stebėsenos reikalavimai. Diegiama integruota rizikų valdymo sistema, užtikrinanti vienodą rizikų valdymo praktiką visose Grupės įmonėse.

Siekiant efektyvaus projektų valdymo visoje grupėje, naudojama vienodais principais pagrįsta projektų valdymo sistema.

Kuriant gerosios valdysenos sistemą, pirmąjį 2017 m. patvirtinta Grupės korporatyvinio valdymo politika. Tai vienas svarbiausių grupės dokumentų, įtvirtinantis bendrą gerosios valdysenos praktiką, kuri remiasi bendradarbiavimu bei sprendimų priėmimo procesų aiškumu ir skaidrumu.

Gerinant EPSO-G grupės finansų valdymą, pirmąjį 2017 m. pusmetį unifikuotos veiklos ir finansinių rodiklių ataskaitų formos, parengta vieninga grupės apskaitos politika. Numatoma, kad nuo 2018 m. vienių veiklos ir finansų valdymo principai bus taikomi visose Grupės įmonėse.

2017 m. patvirtinti dokumentai nustatantys pagrindinius integruoto veiklos ir finansų valdymo principus įmonių grupėje, arba jų santraukos skelbiami EPSO-G internetinėje svetainėje: www.epsog.lt Veiklos politikos skiltyje.

Siekiant didinti veiklos efektyvumą, pagal sudarytą planą, 2017 m. atlikta pagalbinių veiklos procesų (viešųjų pirkimų, personalo valdymo, teisės ir reguliavimo, finansų valdymo, fizinės ir kibernetinės saugos, informacinių technologijų, telekomunikacijų ir komunikacijos bei projektų valdymo) analizė ir identifiкуotos veiklos pokyčių ir optimizavimo galimybės. 2018 m. pradedama pagrindinių veiklų analizė. Sinergija leis efektyviau išnaudoti grupės žmogiškuosius, organizacinius ir finansinius resursus išgryninant ir standartizuojant grupės įmonių pagalbines veiklas.

Siekiant efektyviai ir tvariai vykdyti naujus grupės iš Energijos vartojimo efektyvumo įstatymo kylančius energijos vartojimo efektyvumo Lietuvoje didinimo tikslus, 2017 m. spalį EPSO-G grupės įmonės ir Energetikos ministerija pasirašė susitarimą dėl veiksmų ir priemonių, padėsiančių šalies vartotojams iki 2020 m. pabaigos sutaupyti 269 GWh (0,27 TWh) energijos. Toliau analizuojama šios veiklos vykdymo grupėje struktūra: vertinami finansavimo, esamų ir naujų

funkcijų bei atsakomybių paskirstymo tarp grupės įmonių, kitų asmenų įtraukimo, aspektai. Atsakingai pasirenkamos priemonės, kurios leistų efektyviausiai grupės įmonėms efektyvinti energijos suvartojimą.

Efektyvus ir saugus technologinio turto ir investicijų valdymas

EPSO-G grupės tikslas technologinį turtą bei investicijas valdyti efektyviai ir racionaliai. Pagrįsti sprendimai dėl planuojamų investicijų EPSO-G grupės įmonėse, bus užtikrinti įdiegtą integruotą investicijų efektyvumo vertinimo sistemą, nustatančią investicijų vertinimo principai, apimančius techninį poreikį, finansinį bei ekonominį pagrindimą, išlaidų ir naudos bei sinergijos su kita infrastruktūra analizę.

2017 m. parengta ir patvirtinta Technologinio turto vystymo ir eksploatavimo politika, kuri suteikia galimybes grupės įmonėse valdyti turtą bendrai sutartais ir suprantamais principais. Politikoje taip pat nustatyti investicijų vertinimo principai bei numatyta, kad visiems investicijų projektams turi būti parengti pagrindimai, paremti kaštų naudos analize. Be to, siekiant efektyvumo bei dėl jo atsirandančios naudos vartotojams, svarbu užtikrinti glaudų bendradarbiavimą ir ieškoti galimos sinergijos su skirstomojo tinklo operatoriumi, ypač planuojant vidinio tinklo plėtrą ir rekonstrukciją bei atstatymą.

Kuriančios ir pažangios organizacijos strateginėje kryptyje siekiame šių tikslų:

- Tapti greitai reaguojančia į besikeičiančią aplinką įmonių grupe ir energetikos kompetencijų centru
- Būti skaidria, patikima ir darnaus vystymosi principų besilaikančia organizacija

Greitai reaguojanti į besikeičiančią aplinką įmonių grupė ir energetikos kompetencijų centras

Greitas, kokybiškas sprendimų priėmimas ir reagavimas į besikeičiančią aplinką – tai, kas lems užsibrėžtų strateginių tikslų įgyvendinimo sėkmę. Grupės ir jos bendrovių kompetencijas bei žinias siekiama panaudoti ateities tendencijoms numatyti. Būtina sukurti efektyviai tarpusavyje veikiančias ir bendradarbiaujančias struktūras su lyderiais, skatinančiais inovacijų „iš apačios į viršų“ radimąsi ir priimančiais pokyčius būtinus greitus sprendimus.

EPSO-G grupės įmonėse dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai, sukaupia tarptautinių projektų įgyvendinimo praktinę patirtį. Sujungiant atskirų įmonių darbuotojų žinias ir gebėjimus bei išnaudojant įmonių veiklų sinergijos potencialą yra siekiama tapti pripažintu regioniniu kompetencijų centru.

EPSO-G grupėje žmogiškųjų išteklių valdymo strategija nukreipta į kompetencijų išlaikymą, vystymą ir naujų pritraukimą. Darbuotojų įsitraukimas, ugdymas, skatinimas ir geriausių savo srities profesionalų pritraukimas – pagrindiniai šios srities prioritetai.

Grupės lygiu sukurtos bendrais principais pagrįstos veiksmingos atlygio ir veiklos vertinimo politikos, siekiama sukurti kompetencijų ir lyderystės ugdymo sistemas. Siekiama tapti šiuolaikiškai valdoma, ambicingus tikslus pasiekiančia įmonių grupe ir patraukliu darbdaviu esantiems bei būsimiems darbuotojams.

Skaidri, patikima ir darnaus vystymosi principų besilaikanti organizacija

Aukščiausių profesinės etikos standartų laikymasis, nuolatinis visuomenės informavimas apie vykdomus strateginius projektus, rinkos tendencijas, teikiamas paslaugas, finansinius rezultatus - rodikliai, parodantys, kad organizacija yra atskaitinga, atvira ir patikima. Tam parengta EPSO-G grupės įmonių skaidrumo ir komunikacijos strategija, akcentuojanti atskaitingumą interesų turėtojams. Grupės komunikacijos strategijoje pasiskirstyta atsakomybėmis ir numatytas atskirų temų komunikacijos periodiškumas bei atsakingi asmenys.

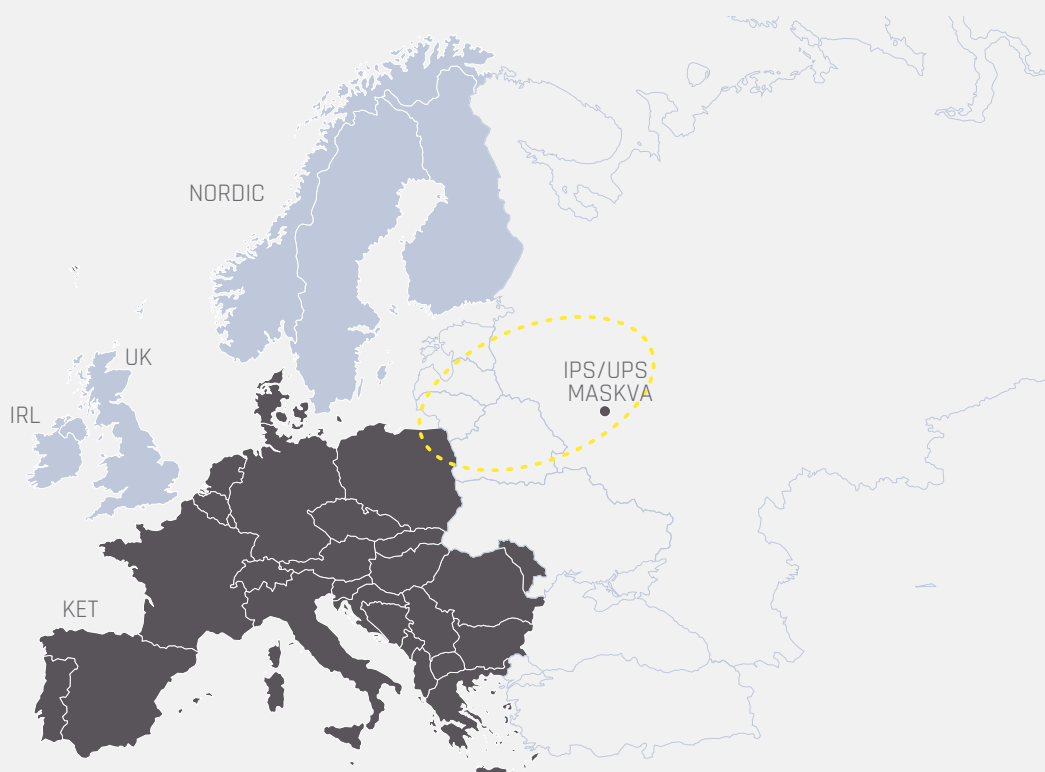
EPSO-G - energetikos įmonių grupė, taigi didelę reikšmę turi atsakomybė visuomenei ir aplinkai, kurioje veikiama, todėl svarbu nuolatos vertinti vykdomų veiklų poveikį aplinkai, taikyti efektyvią taršos prevenciją, ne tik racionaliai naudoti būtinuosius materialinius išteklius ir ugdyti darbuotojų kompetencijas bei atsakingą požiūrį į savo darbą, aplinkos apsaugą, bet ir dalytis sukaupta patirtimi. 2017 m. pabaigoje patvirtinta Socialinės atsakomybės politika, kuria vadovaujantis bus periodiškai rengiamos Grupės socialinės atsakomybės pažangos ataskaitos.

3.3 SVARBŪS INFRASTRUKTŪROS PROJEKTAI

Elektros energetikos sistemos parengimas sinchroniniam darbui su kontinentinės Europos tinklais

2012 m. Lietuvos Respublikos Seimo priimtu įstatymu iškeltas strateginis uždavinys - perorientuoti šalies elektros energetikos sistemą sinchroniniam darbui su kontinentinės Europos elektros tinklais. Visavertis Lietuvos elektros energetikos sistemos integravimas į Europos elektros infrastruktūrą ir bendrą elektros rinką, užtikrinant sistemos valdymo savarankiškumą, yra vienas svarbiausių patronuojamos įmonės „Lit-grid“ tikslų. Jo įgyvendinimui itin svarbus nacionalinių ir tarptautinių interesų supratimas, suderinimas bei koordinavimas.

Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras atliko Baltijos valstybių sinchronizacijos su Europos Sąjungos valstybių tinklais scenarijų palyginimo studiją, kurios rezultatai buvo patvirtinti 2017 m. balandžio mėn. per Baltijos jūros regiono šalių ministrų atsakingų už energetiką susitikimą Briuselyje. Gegužės - rugsėjo mėnesiais Baltijos šalių elektros perdavimo sistemos operatoriais, ENTSO-E ir Europos Komisija inicijavo dvi paskutines būtinas technines dinaminės ir sistemos dažnio stabilumo studijas, kurios planuojama užbaigti 2018 m. pirmąjį pusmetį. 2017 m. gruodžio 18 d. Europos komisija išsakė politinį ryžtą sinchronizuoti Baltijos valstybių ir žemyninės vakarų Europos

elektros energijos sistemas.

Priėmus galutinį sprendimą dėl sinchronizavimo, Europos elektros perdavimo sistemos operatorių asociacija ENTSO-E išduos technines prisijungimo sąlygas, kurias įgyvendinus Baltijos šalys galėtų sinchronizuoti savo tinklus su Vakarų Europa iki 2025 m. Projekto vertė, priklausomai nuo scenarijaus, gali svyruoti nuo 435 iki 1 071 mln. Eur Baltijos šalims. Šis projektas yra įtrauktas į Europos Komisijos trečiąjį Bendrojo intereso projektų sąrašą.

2017 m. toliau buvo vykdoma dviejų svarbių elektros perdavimo mazgų Vilniuje ir Šiaurės rytų Lietuvoje rekonstrukcija. Lygiagrečiai ruošiamasi atlikti Baltijos elektros sistemų savarankiško darbo bandymą. Norint įvertinti Baltijos šalių izoliuoto darbo technines galimybes bei sąnaudas, 2017 m. atlikta Baltijos šalių izoliuoto darbo studija, o 2019 m. trijų Baltijos šalių elektros sistemos žengs vieną svarbiausių žingsnį sinchronizacijos link – trumpam nutraukusios ryšius su kaimyninėmis energetikos sistemomis, bandymo metu trys Baltijos šalys dirbs kaip savarankiška energetikos sistema.

Dujotiekių jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos

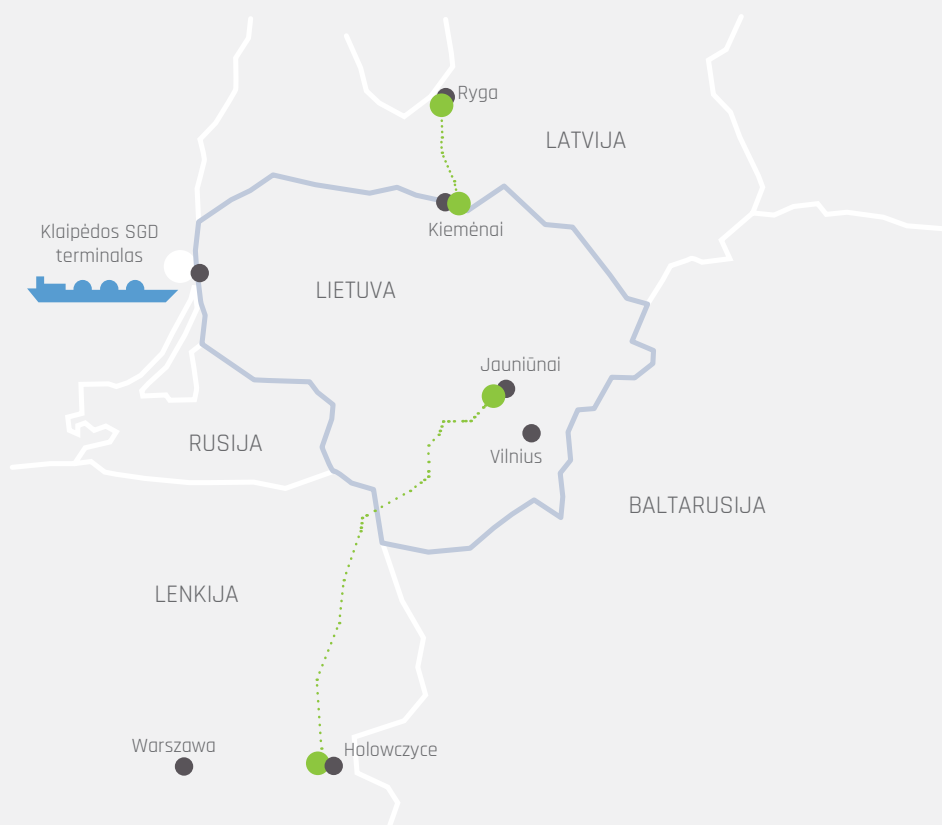
Šiuo projektu siekiame integruoti Baltijos šalių dujų rinkas į bendrą ES dujų rinką, diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius ir padidinti dujų tiekimo saugumą. „Amber Grid“ įgyvendina dujotiekių projekto dalį LR teritorijoje, o projekto dalį Lenkijos Respublikos teritorijoje įgyvendina Lenkijos dujų perdavimo sistemos operatorius GAZ-SYSTEM S.A.

2016 m. patvirtinti GIPL projekto teritorijų planavimo dokumentai, parengtas techninis projektas bei išduoti statybą leidžiantys dokumentai, sudaromos sutartys su žemės sklypų savininkais dėl servitutų nustatymo. Taip pat buvo vykdomos konsultacijos su rinka dėl pirkimo sąlygų.

2017 m. sausio mėn. sudarytas projekto paramos sutarties pakeitimas, pagal 2015 m. gegužės 13 d. tarp „Amber Grid“, GAZ-SYSTEM S.A. ir INEA pasirašytą CEF finansinės paramos sutartį, kuria skiriamos dalinės ES lėšos projekto įgyvendinimui.

Projektas sukurs dujų perdavimo pajėgumus, kurie per metus leis transportuoti į Baltijos šalis apie 2,4 mlrd. m³ dujų, į Lenkijos pusę – apie 2 mlrd. m³ dujų. Projektui įgyvendinti naudojama ES finansinė parama. Pagal Europos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymo sprendimą, dalį projekto infrastruktūros kaštų Lenkijos teritorijoje padengs Lietuvos, Latvijos ir Estijos perdavimo sistemų operatoriai. Likusi projekto dalis Lietuvos ir Lenkijos teritorijose bus finansuojama atitinkamai „Amber Grid“ ir GAZ-SYSTEM S.A. lėšomis. Atsižvelgus į Lenkijos teritorijoje įgyvendinimo projekto termino nukėlimą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė projekto įgyvendinimo terminą nustatė iki 2021 m. gruodžio 31 d.

2017 m. liepos 1 d. „Amber Grid“ kartu su Latvijos ir Estijos perdavimo sistemos operatoriais pradėjo naudoti netiesioginio pajėgumų paskirstymo modelį tarpvalstybiniuose sujungimo taškuose Baltijos šalyse, kurio diegimui pritarė nacionalinės regulia-

vimo institucijos. Šis modelis – tai pereinamojo laikotarpio Baltijos šalių dujų integravimo priemonė, siekiant padidinti dujų rinkų konkurencingumą bei skatinti tarpvalstybinę prekybą dujomis.

Dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų padidinimas

Projektu siekiama padidinti dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumus, užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą ir patikimumą, efektyvesnį infrastruktūros panaudojimą bei geresnę Baltijos šalių dujų rinkų integraciją. Taip pat bus sudarytos geresnės sąlygos naudotis Latvijos Inčukalnio požemine dujų saugykla.

Kartu su Latvijos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriumi AS „Conexus Baltic Grid“ Bendrovė pateikė bendrą paraišką galimybių studijai finansuoti pagal ES infrastruktūros tinklų priemonę CEF.

2017 m. lapkričio mėn. paskelbti vieši pirkimai dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos galimybių studijos ir kaštų-naudos analizės atlikimo paslaugoms pirkti.

Atlikus galimybių studiją, 2018 m. III ketv. paaiškės, kokia apimtimi ir terminais turi būti įgyvendinamas projektas. Projekto vykdytojai – AS „Conexus Baltic Grid“ ir „Amber Grid“.

Marius Dizaineris, realisbeautifulstock.lt

VEIKLOS APŽVALGA

4. VEIKLOS APŽVALGA

4.1 SVARBŪS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO ĮVYKIAI

Sausio mėn.

2017 m. sausio 12 d. valstybės interesus atstovavęs Audrius Misevičius atsistatydino iš EPSO-G stebėtojų tarybos ir audito komiteto nario pareigų pradėjus eiti pareigas Valstybės kontrolėje.

2017 m. sausio 17 d. pakeistos dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos ES paramos sutartys, kuriomis „Amber Grid“ skirta maksimali ES finansinė parama jungties statybos darbams buvo padidinta nuo 55 iki 58 mln. Eur, o projekto įgyvendinimo terminas pratęstas iki 2021 m. gruodžio 31 d. Projekto parengiamiesiems darbams skirta maksimali paramos suma nepasikeitė ir liko 2,5 mln. Eur.

2017 m. sausio 20 d. vykusiam „Baltpool“ neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime baigta formuoti valdyba nepriklausomu nariu išrinkus Viktorą Baltuškonį.

2017 m. sausio 23 d. Baltijos šalių gamtinių dujų operatoriai – „Amber Grid“, AS „Connexus Baltic Grid“, Elering AS pasirašė bendradarbiavimo susitarimą dėl netiesioginio pajėgumų paskirstymo modelio įgyvendinimo. Tokio modelio taikymas – konkretus žingsnis integruojant Baltijos šalių dujų rinkas.

Vasario mėn.

2017 m. vasario 3 d. Tetos valdybos posėdyje dėl prarasto pasitikėjimo buvo atšauktas bendrovės generalinis direktorius. Laikinu įmonės vadovu paskirtas Edvardas Tarasevičius, „Litgrid PLS“ generalinis direktorius.

2017 m. vasario 6 d. įvykusiame „Baltpool“ valdybos posėdyje išrinktas įmonės valdybos pirmininkas – EPSO-G strategijos ir plėtros direktorius Nemunas Biknius.

Kovo mėn.

2017 m. kovo 1 d. įsigaliojo paskolos sutartis su AB SEB bankas, kuria EPSO-G turi galimybę pasiskolinti iki 4 000 tūkst. Eur efektyvesniam išdoro valdymui užtikrinti.

2017 m. kovo 7 d. pristatyta EPSO-G grupės veiklos strategija 2017-2021 metų laikotarpiui, kurioje įvardintos keturios svarbiausios įmonių veiklos grupės kryptys. Tai – tvarus įmonių grupės augimas ir ilgalaikė nauda akcininkams, regioninės veiklos plėtra ir strateginių projektų įgyvendinimas.

2017 m. kovo 23 d. EPSO-G iš atlygio ir skyrimo komiteto narių atšaukus Bendrovės stebėtojų tarybos narę Agnę Ameliją Kairytę, šio komiteto nare išrinkta Stebėtojų tarybos narė Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos kanclerė Inga Černiuk.

2017 m. kovo 31 d. Tetos valdyba paskyrė Edvardą Tarasevičių įmonės generaliniu direktoriumi.

Balandžio mėn.

2017 m. balandžio 6 d. Lietuvos, Lenkijos ir Švedijos elektros perdavimo sistemos operatoriai sutarė dėl virtualios prekybos zonos tarp Lenkijos, Lietuvos ir Švedijos ketvirtosios prekybos zonų. Ši virtuali prekybos zona užtikrina, kad, net ir esant ribotoms elektros tiekimo su Lenkija galimybėms, tranzitu per Lenkiją būtų galima importuoti elektrą iš Švedijos, naudojantis Lenkijos ir Švedijos jungtimi „SwePol“ ir Lietuvos ir Lenkijos jungtimi „LitPol Link“. Virtuali prekybos zona pradėjo veikti nuo liepos 1 d.

2017 m. balandžio 25 d. eiliniame visuotiniame „Amber Grid“ akcininkų susirinkime patvirtintas šios įmonės 2016 m. pelno paskirstymo projektas, kuriame numatyta išmokėti 20 928 tūkst. Eur dividendų.

2017 m. balandžio 25 d. eiliniame visuotiniame „Litgrid“ akcininkų susirinkime patvirtintas šios įmonės 2016 m. pelno paskirstymo projektas, kuriame numatyta išmokėti 18 156 tūkst. Eur dividendų.

2017 m. balandžio 25 d. eiliniame visuotiniame „Baltpool“ akcininkų susirinkime patvirtintas šios įmonės 2016 m. pelno paskirstymo projektas, kuriame numatyta išmokėti 171 tūkst. Eur dividendų.

2017 m. balandžio 26 d. Baltijos šalių gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriai „Amber Grid“, „Connexus Baltic Grid“ AS (Latvija), „Elering“ AS (Estija) pasirašė sutartį įdiegti netiesioginio perdavimo pajėgumų paskirstymo modelį sujungimo taškuose tarp trijų Baltijos šalių. Skirstymo paslaugos tarpvalstybinuose sujungimo taškuose pradėtos teikti nuo liepos 1 d.

2017 m. balandžio 28 d. Visuotinis akcininkų susirinkimas EPSO-G audito komiteto nare išrinko EPSO-G stebėtojų tarybos narę Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos kanclerę Agnę Ameliją Kairytę, kuri šiose pareigose pakeitė 2017 m. sausio 12 d. atsistatydinusį Audrių Misevičių.

2017 m. balandžio 28 d. Lietuvos ir Švedijos elektros perdavimo sistemų operatoriai ir „NordBalt“ jungties kabelį bei movas projektavusi, pagaminusi ir instaliavusi pasaulinė tech-

nologijų kompanija ABB pasirašė susitarimą dėl „NordBalt“ kabelių požeminių jungiamųjų movų keitimo. Planuojama, kad movos bus keičiamos 2018 metais. Remonto pradžios ir pabaigos data, kai tik bus žinoma, bus paskelbta elektros biržos „Nord Pool“ pranešimų sistemoje.

2017 m. balandžio 28 d. eiliniame visuotiniame EPSO-G akcininkų susirinkime patvirtintas 2016 m. pelno paskirstymo projektas, kuriame numatyta išmokėti 508 tūkst. Eur dividendų. Tokia dividendų suma, kuri sudaro 0,5 proc. įmonės paskirstytojo pelno, išmokėta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. lapkričio 9 d. nutarimu Nr. 1116 „Dėl UAB „EPSO-G“ mokamų dividendų už valstybei nuosavybės teise priklausančias akcijas“, dėl įmonės įsipareigojimų „Lietuvos energija“, UAB, už 2012 m. įsigytas „Litgrid“ įmonės akcijas.

Gegužės mėn.

2017 m. gegužės 15 d. „Litgrid“ pardavė 1 000 vnt. paprastųjų vardinųjų UAB „Technologijų ir inovacijų centras“ akcijų, sudarančių 0,004 proc. visų akcijų, „Lietuvos energija“, UAB, už 847 Eur.

2017 m. gegužės 23 d. „Baltpool“ energijos išteklių biržoje užsiregistravo pirmieji pirkėjai iš Latvijos: FORTUM grupės įmonė SIA „Fortum Latvia“ ir SIA „Sveaskog Baltfor“.

2017 m. gegužės 30 d. „Litgrid“ parengė ir su atsakingomis institucijomis bei visuomene suderinto 330 kV elektros perdavimo oro linijos nuo Lietuvos elektrinės iki Vilniaus rekonstrukcijos poveikio aplinkai ataskaitą. Joje įvertinta, kad rekonstrukcijos poveikis aplinkai bus minimalus, nes bus išnaudojama esama inžinerinė infrastruktūra ir dabartinės oro linijos apsaugos zonos nesikeis.

2017 m. gegužės 30 d. „Amber Grid“ pasirašė sutartį su VŠĮ Lietuvos verslo paramos agentūra dėl ES finansinės paramos įsigyti mobilių gamtinių dujų kompresorių. Vykdamas šį projektą bus įsigytas mobilus dujų kompresorius, kuriuo gamtines dujas bus galima perpumpuoti iš vienos magistralinio dujotiekio atkarpos į kitą tuo metu, kai bus tiesiamas ar rekonstruojamas dujų perdavimo sistemos vamzdynas. Projekto įgyvendinimui yra skirta 50 proc. ES finansinė parama, o numatomos bendros projekto investicijos sieks 1 136 450 eurų.

2017 m. gegužės 31 d. EPSO-G paskelbė, kad per pirmuosius tris šių metų mėnesius uždirbo 61,26 mln. eurų pajamų, arba 2,1 proc. daugiau palyginti su tuo pačiu laikotarpiu pernai, kai pajamos siekė 59,98 mln. eurų. Konsoliduotas grupės veiklos pelnas iki mokesčių, palūkanų,

nusidėvėjimo ir amortizacijos (angl. EBITDA) siekė 25,7 mln. eurų.

2017 m. gegužės 31 d. Dėl sėkmingos veiklos, iš 2016 metais uždirbto pelno, už dukterinės bendrovės „Litgrid“ akcijas EPSO-G pervedė 31,14 mln. eurų valstybės valdomai bendrovei „Lietuvos energijai“, kuri, remiantis Energetikos ir Finansų ministerijų sutarimu, yra įpareigota skirti šias lėšas Lietuvos biudžetui.

Birželio mėn.

2017 m. birželio 26 d. paskelbtas tarptautinis viešųjų pirkimų konkursas Šiaurės rytų Lietuvos perdavimo tinklo optimizavimo projektui. Pagal viešųjų pirkimų konkurso sąlygas, rangovai turės atlikti Utenos ir Ignalinos AE pastatų rekonstrukcijų projektavimo ir rangos darbus. Planuojama, kad darbai bus baigti iki 2021 m. pradžios. Šis projektas – vienas svarbiausių pasirengimo sinchronizacijai su kontinentinės Europos tinklais etapų. Po rekonstrukcijos bus sudarytos galimybės atskirai valdyti Ignalinos AE pastatą pasiekiančios Lietuvos, Latvijos ir Baltarusijos linijas. Šiaurės rytų Lietuvos elektros perdavimo tinklo optimizavimo projektas pripažintas valstybei svarbiu ekonominiu projektu.

Liepos mėn.

2017 m. liepos 1 d. Baltijos šalių gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriai „Amber Grid“, „Connexus Baltic Grid“ AS (Latvija), „Elering“ AS (Estija) pradėjo naudoti netiesioginio pajėgumų paskirstymo modelį, kad efektyviau paskirstytų trumpalaikius gamtinių dujų perdavimo pajėgumus sujungimo taškuose tarp Baltijos šalių. Pajėgumų paskirstymas susietas su dujų prekyba gamtinių dujų biržoje GET Baltic. Tuo pat metu GET Baltic gamtinių dujų biržos prekybos aikštelės pradėjo veikti ir Latvijoje bei Estijoje, birža tapo regionine. Taip pasiektas dar vienas svarbus bendros Baltijos šalių gamtinių dujų rinkos kūrimo etapas.

2017 m. liepos 14 d. EPSO-G valdyba patvirtino dividendų dydžio nustatymo, jų išmokėjimo ir skelbimo politiką. Grupės įmonėse naujosios dividendų mokėjimo nuostatos įsigaliojo jas patvirtinus eiliniuose valdybų posėdžiuose. Jie galios mokant dividendus už 2017 finansinių metų rezultatus.

Rugpjūčio mėn.

2017 m. rugpjūčio 7 d. UAB „Duomenų logistikos centro“ bendrovės akcininkai „Lietuvos energija“ ir „Litgrid“ pasirašė įmonės akcijų pirkimo-pardavimo sutartį su „Telia Lietuva“. „Lietuvos energija“ valdo 79.64 proc., o

„Litgrid“ – 20,36 proc. duomenų perdavimo paslaugas Lietuvoje ir užsienyje bendrovės akcijų. 2016 m. lapkritį pradėtas „Duomenų logistikos centro“ pardavimo procesas galutinai turėtų būti užbaigtas 2018 m. pradžioje, gavus Konkurencijos tarybos koncentracijos leidimą. Iki to laiko sandorio suma nebus skelbiama.

2017 m. rugpjūčio 9 d. „Litgrid“ informavo, kad atsižvelgdama į 2017 m. rugpjūčio 3 d. gautą Viešųjų pirkimų tarnybos raštą, bendrovėje sudaryta komisija išanalizuoti tarnybos pateiktas išvadas dėl 110 kV perdavimo linijos Kretinga-Benaičių vėjo elektrinių transformatorių pastotės statybos viešojo pirkimo konkurso.

2017 m. rugpjūčio 18 d. „Litgrid“ valdyba priėmė sprendimą EPSO-G valdybos 2017 m. liepos 14 d. sprendimu patvirtintą UAB EPSO-G įmonių grupės dividendų politiką taikyti pilna apimtimi.

2017 m. rugpjūčio 22 d. AB „Amber Grid“ valdyba priėmė sprendimą prisijungti prie UAB EPSO-G įmonių grupės dividendų politikos ir ją AB „Amber Grid“ tiesiogiai taikyti pilna apimtimi.

2017 m. rugpjūčio 24 d. patronuojamosios bendrovės „Litgrid“ ir „Amber Grid“ paskelbė 2017 m. pirmojo pusmečio neaudituosius veiklos rezultatus parengtus pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus.

2017 m. rugpjūčio 24 d. patronuojamoji bendrovė „Litgrid“ informavo, kad baigus vidinį tyrimą, kreipėsi į teismą dėl Viešųjų pirkimų tarnybos (VPT) pateiktų išvadų dėl 110 kilovoltų elektros perdavimo linijos Kretinga-Benaičių vėjo elektrinių transformatorių pastotės statybos viešojo pirkimo konkurso ir Lietuvos verslo paramos agentūros (LVPA) sprendimo taikyti šiuo metu vykdomam projektui 243,4 tūkst. eurų vertės finansinę korekciją.

2017 m. rugpjūčio 30 d. patronuojančioji bendrovė EPSO-G paskelbė 2017 m. konsoliduotus neaudituosius I pusmečio veiklos rezultatus parengtus pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus ir tarpinį pranešimą.

Rugsėjo mėn.

2017 m. rugsėjo 8 d. „Litgrid“ pasirašė Vertybinių popierių apskaitos tvarkymo paslaugų, dividendų mokėjimo akcininkams ir su tuo susijusių paslaugų pirkimo – pardavimo sutartį su AB SEB banku. Iki tol minėtą paslaugą teikė bankas Swedbank AB.

Spalio mėn.

2017 m. spalio 2 d. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija patvirtino elektros energijos perdavimo aukštos įtampos tinklais paslaugos kainos viršutinę ribą. Nuo 2018 m.

sausio 1 dienos vidutinė elektros energijos perdavimo kaina sumažės 7,9 proc. iki 0,619 ct už kilovatvalandę,

2017 m. spalio 2 d. „LITGRID“ valdyba, vadovaudamasi bendrovės įstatų 7.12.2.15 punktu, 2017 m. spalio 16 d. nusprendė suteikti 1,6 mln. EUR paskolą patronuojamajai UAB „TETAS“. Pranešta, kad trejų metų trukmės paskola bus suteikta piniginių srautų subalansavimui.

2017 m. spalio 9 d. Energetikos ministras Žygimantas Vaičiūnas ir valstybės valdomos energijos perdavimo ir mainų įmonių grupės „EPSO-G“ bendrovės pasirašė susitarimą dėl veiksmų ir priemonių, padėsiančių šalies vartotojams iki 2020 m. pabaigos sutaupyti 269 GWh (0,27 TWh) energijos. Elektros energijos perdavimo bendrovė „Litgrid“ įsipareigojo sutaupyti beveik 146,6 GWh (0,146 TWh), o dujų perdavimo operatorius „Amber Grid“ – 122,54 GWh (0,122 TWh) energijos pas galutinius vartotojus. EPSO-G bendradarbiaus ir koordinuos „Litgrid“ ir „Amber Grid“ sutaupymo tikslų pasiekimą ir inicijuos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimą.

2017 m. spalio 30 d. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija 2017 m. spalio 30 d. nutarė paskelbti „Litgrid“ valdybos 2017 m. spalio 23 d. sprendimu patvirtintas elektros energijos perdavimo paslaugų kainas ir jų taikymo tvarką Teisės aktų registre. Nuo 2018 m. sausio 1 d. patvirtinta vidutinė elektros energijos perdavimo paslaugos kaina – 0,619 ct/kWh, sisteminių paslaugų kaina – 0,529 ct/kWh. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija taip pat nustatė naudojimosi jungiamųjų linijų paslaugomis kainą – 5,72 Eur/MWh, kuri bus taikoma nuo 2018 m. sausio 1 d.

2017 m. spalio 31 d. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija nustatė AB „Amber Grid“ pakoreguotas gamtinių dujų perdavimo kainų viršutinės ribas, galiosiančias nuo 2018 m. sausio 1 d. Vidutinė gamtinių dujų perdavimo kaina mažės 36,5 proc., iki 1,13 eurų už megavatvalandę.

Lapkričio mėn.

2017 m. lapkričio 10 d. Suderinus su Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija sumažintas energijos išteklių biržos „Baltpool“ dalyviams taikomas prekybos įkainis biokuru prekiaujantiems rinkos dalyviams. Naujasis įkainis pradėtas taikyti nuo 2017 m. gruodžio 11 d. yra 0,61 Eur/tne.

2017 m. lapkričio 11 d. „Amber Grid“ pasirašė sutartį su VŠĮ Lietuvos verslo paramos agentūra (LVPA) dėl ES finansinės paramos modernizuoti gamtinių dujų perdavimo sistemą. Pagal šį investicijų projektą „Magistralinio dujotiekio

Vilnius-Panevėžys-Ryga atskirų atkarpų rekonstrukcija“ bus rekonstruotos kelios magistralinio dujotiekio Vilnius-Panevėžys-Ryga atkarpos (iš viso 13,9 km), kuriose vidaus diagnostikos metu nustatyti koroziniai pažeidimai. Projektą numatoma baigti įgyvendinti 2020 m. I ketvirtį. Projekto įgyvendinimui yra skirta 50 proc. ES finansinė parama, o numatomos bendros projekto investicijos siekia 6,87 mln. eurų.

2017 m. lapkričio 15 d. Siekiant sustiprinti projektų ir veiklos valdymo kompetencijas, 2017 m. lapkričio 15 d. vykusio UAB „TETAS“ neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo metu naujaisiais bendrovės valdybos nariais išrinkti Mantas Gudas, Andrius Dagys ir Žydrūnas Augutis. Nuo 2017 m. lapkričio 15 d. bendrovės valdybą sudarys penki nariai: Mantas Gudas, nepriklausomas valdybos narys, UAB „Metalistas“ generalinis direktorius; Andrius Dagys, „Amber Grid“ Technikos direktorius; Žydrūnas Augutis, „Litgrid“ Apskaitos skyriaus vadovas; Mindaugas Vinkus, EPSO-G organizacijos vystymo vadovas; Tomas Urmanavičius, EPSO-G finansų kontrolės vadovas.

2017 m. lapkričio 21 d. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija patvirtino „Amber Grid“ valdybos 2017 m. lapkričio 14 d. protokolu Nr. 16 nustatytas gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainas, įsigaliosiančias nuo 2018 m. sausio 1 d. Nujos gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainos yra paskelbtos „Amber Grid“ tinklalapyje www.ambergrid.lt.

2017 m. lapkričio 23 d. EPSO-G patrunuojamosios bendrovės „Litgrid“ ir „Amber Grid“ paskelbė 2017 m. 9 mėnesių neaudituotus veiklos rezultatus parengtus pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus.

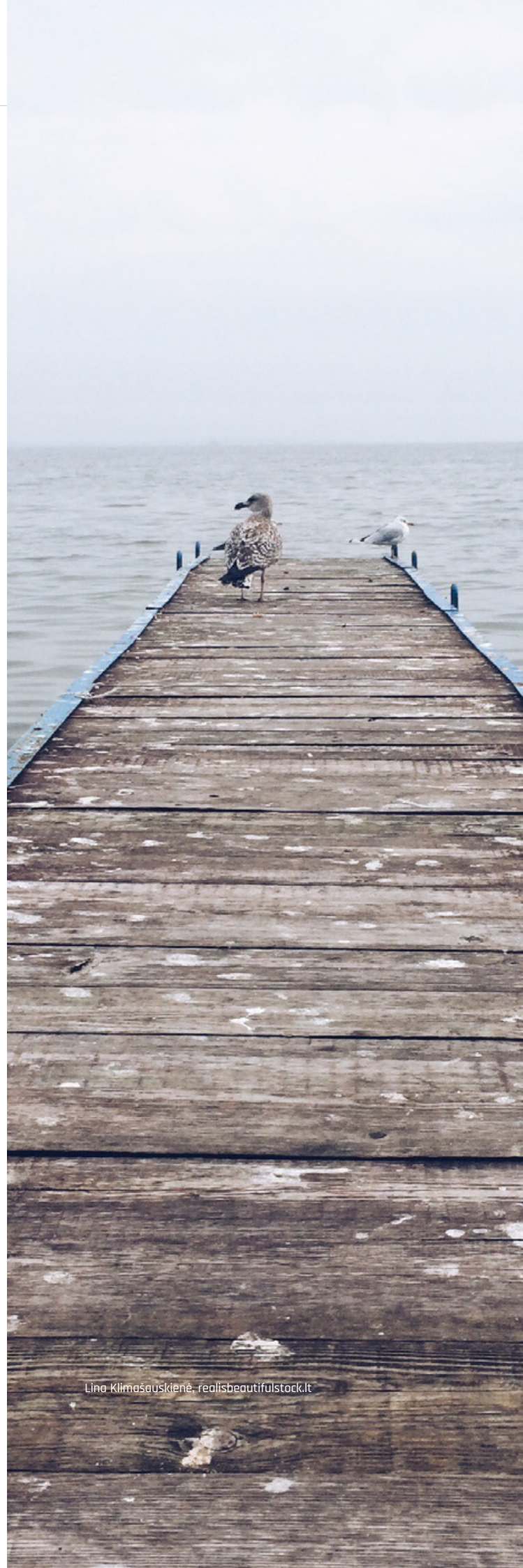
2017 m. lapkričio 23 d. energijos išteklių biržos operatorius „Baltpool“ pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Danijos partneriu sukurti elektroninę prekybos platformą prekiauti biokuru Danijos Karalystėje.

Gruodžio mėn.

2017 m. gruodžio 1 d. EPSO-G patrunuojamosios bendrovės „Litgrid“ ir „Amber Grid“ iš anksto informavo vertybinių popierių rinkos dalyvius dėl tarpinės finansinės informacijos skelbimo datų 2018 metais.

2017 m. gruodžio 11 d. Biokuro prekybos įkainis „Baltpool“ energijos išteklių biržos dalyviams sumažėjo 12,9 proc. iki 0,61 Eur/tne.

2017 m. gruodžio 20 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarimu Nr. 1092 „Dėl elektroninės medienos pardavimo sistemos administratoriaus paskyrimo“ nuo 2018 m. sausio 1 d. elektroninės medienos pardavimo sistemos administratoriumi paskirtas „Baltpool“.

Lina Klimašauskienė, realisbeautifulstock.lt

4.2 VEIKLOS RODIKLIAI

2017 m. Lietuvos verslas ir gyventojai jautė visos euro zonos atsigavimą, o šalies ekonomikoje tęsėsi tvaraus augimo tendencija. Augant šalies ūkiui, gamintojų eksportui ir vidaus vartojimui energijos perdavimo paslaugų paklausa taip pat didėjo, perdavimo sistemų infrastruktūra buvo išnaudojama efektyviau, o paslaugos sistemos naudotojams teikiamos palankesne kaina.

Nuo 2017 m. sausio 1 d. EPSO-G grupės įmonės paslaugas Lietuvos vartotojams teikė pigiau – vidutinė elektros energijos perdavimo kaina sumažėjo 2,75 proc., iki 0,672 ct už kilovatvalandę, o vidutinė gamtinių dujų perdavimo kaina krito 7,8 proc., iki 1,78 eurų už megavatvalandę.

Didėjant energijos paklausai Lietuvoje, aukštos įtampos perdavimo tinklais šalies gyventojų ir verslo poreikiams 2017 m. buvo perduota 9 992 mln. kilo-

vatvalandžių (kWh) elektros energijos, arba 2,7 proc. daugiau palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2016 metais. Tai didžiausias perduotos energijos kiekis nuo 1992 metų. Skirstomųjų tinklų operatoriaus (AB „Energos skirstymo operatorius“) vartotojams perduota 8 988 GWh elektros energijos, t. y. 1,7 proc. daugiau nei 2016 m., o kitiems vartotojams, prijungtiems prie perdavimo tinklo – 1 004 GWh arba 13,3 proc. daugiau.

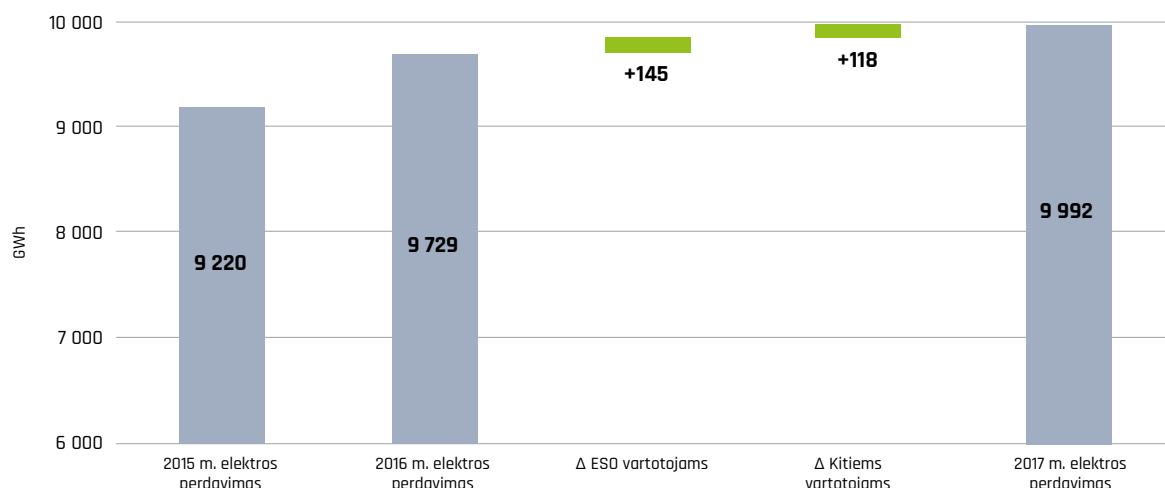
Elektros vartojimas Lietuvoje augo visuose sektoriuose – žemės ūkio sektorius suvartojo 4,4 proc. daugiau, palyginti su 2016 metais, pramonės įmonės – 3,9 proc. daugiau, gyventojai – 2,3 proc. daugiau, o paslaugų sektorius – 1,8 proc. daugiau. Transporto sektoriaus elektros energijos suvartojimas beveik nekito (suvartota 0,1 proc. mažiau elektros).

Svarbiausi EPSO-G grupės įmonių veiklos rodikliai:

	2017 m.	2016 m.	Pokytis	
			+/-	Proc.
Elektros energija				
Perduotas elektros energijos kiekis, GWh	9 992	9 729	263	2,7%
ENS (neperduotos elektros energijos kiekis dėl atsijungimų), MWh *	1,68	1,03		
AIT (vidutinis nutraukimų laikas), min. *	0,06	0,04		
„NordBalt“ prieinamumas, proc.	84	78		
„LitPol Link“ prieinamumas, proc.	99	96		
Gamtinės dujos				
Dujų kiekis, transportuotas į vidinį išleidimo tašką, GWh	24 290	23 336	954	4,1%
Dujų kiekis, transportuotas į gretimas perdavimo sistemas, GWh**	28 262	23 985	4 277	17,8%
Gamtinių dujų biržos apyvarta, GWh	442	299	142	47,5%
Biokuras				
Energijos išteklių biržoje parduotas biokuro kiekis, tne	394 047	373 382	20 665	5,5%

*Tik dėl operatoriaus atsakomybei priskiriamų ir dėl nenustatytų priežasčių.

**Latvijos ir Rusijos Federacijos Kaliningrado srities perdavimo sistemos.

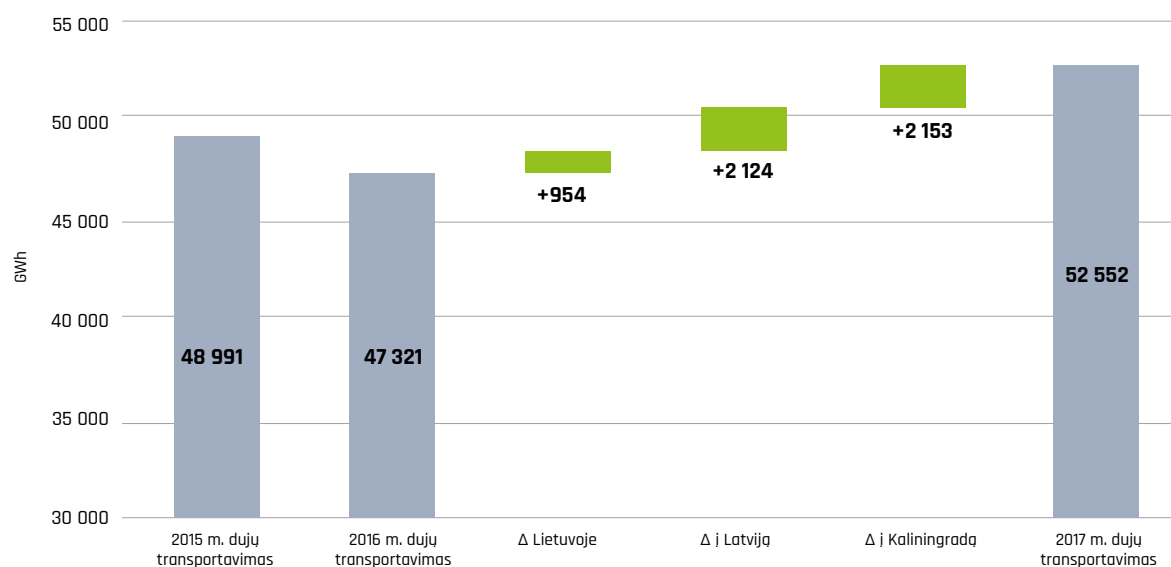

Tarptautinės jungtys, kurias atvėrė galimybę importuoti pigesnę elektros energiją iš Šiaurės šalių, veikė patikimai - 2017 m. „NordBalt“ prieinamumas rinkai siekė 84 proc. (78 proc. 2016 m.), „LitPol Link“ jungtis su Lenkija veikė beveik be trikdžių - prieinamumas rinkai siekė 99 proc. (96 proc. 2016 m.).

Pozityvios tendencijos buvo stebimos ir gamtinių dujų sektoriuje - po keleto metų kritimo, dujų vartojimas stabilizavosi. Lietuvos vartotojams į dujų skirstymo ar tiesiogiai prijungtas vartotojų sistemas

buvo transportuota 24 290 GWh gamtinių dujų, t.y. 4,1 proc. daugiau palyginti su 23 336 GWh 2016 metais. Didesnį suteiktų paslaugų kiekį labiausiai lėmė išaugęs gamtinių dujų paklausa trąšų gamybos sektoriuje.

Į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį 2017 m. buvo transportuota 664 25 GWh gamtinių dujų (2016 m. tuo pačiu metu - 23 511 GWh), o į Latvijos Respubliką per Kiemėnų DAS sistemą buvo perduota 2 598 GWh gamtinių dujų (2016 m. tuo pačiu metu - 474 GWh).

2017 m. liepos 1 d. pradėjo veikti gamtinių dujų biržos GET Baltic įsteigtos prekybos aikštelės Latvijoje bei Estijoje. GET Baltic tapo regionine dujų prekybos platforma Baltijos šalims ir žengė kitą svarbų žingsnį - pradėjo teikti trumpalaikių tarpvalstybinių perdavimo pajėgumų paskirstymo paslaugas Baltijos šalių gamtinių dujų perdavimo sistemų operatoriams. Šios paslaugos teikimas įtvirtino GET Baltic kaip regioninės gamtinių dujų biržos statusą ir integravo trumpalaikes Baltijos šalių gamtinių dujų rinkas.

2017 m. GET Baltic biržos prekybos apimtys sudarė 442 GWh t.y. 47,5 proc. daugiau nei 2016 m. Lietuvos

vartotojai įsigijo 85,1 proc. viso gamtinių dujų biržoje prekiauto kiekio, Latvijos - 14,7 proc., Estijos - 0,2 proc. Tapus regionine dujų prekybos platforma, prekybos apimtys reikšmingai išaugo - vien per antrąjį 2017 m. pusmetį buvo įvykdyta 95,7 proc. visos 2017 m. gamtinių dujų biržos apyvartos.

2017 m. „Baltpool“ energijos išteklių biržoje centralizuotos šilumos tiekimo įmonės ir reguliuojami nepriklausomi šilumos gamintojai įsigijo 394 tūkst. tne biokuro t.y. 5,5 proc. daugiau palyginti su 2016 metais. Biržoje buvo įsigyta 97 proc. viso šalies šilumos gamybai centralizuotoje sistemoje sunaudoto biokuro.

4.3 FINANSINIAI RODIKLIAI

Finansiniai rodikliai, tūkst. EUR	2017 m.	2016 m.	Pokytis	
			+/-	Proc.
Pajamos	225 246	234 522	-9 276	-4,0%
Veiklos sąnaudos	-225 607	-189 639	-35 968	19,0%
EBITDA ¹	77 213	89 509	-12 296	-13,7%
Grynasis pelnas	-2 796	39 074	-41 870	-107,2%
Normalizuotas grynasis pelnas ²	26 888	34 893	-8 005	-22,9%
Turtas	770 456	835 763	-65 307	-7,8%
Nuosavybė	236 247	240 413	-4 166	-1,7%
Grynoji skola ³	414 865	468 238	-53 373	-11,4%
Santykiniai finansiniai rodikliai				
EBITDA marža ⁴	34,3%	38,2%		
Nuosavo kapitalo grąža (ROE) ⁵	-1,2%	17,7%		
Normalizuota nuosavo kapitalo grąža (ROE) ⁶	11,3%	15,8%		
Grynosios skolos ir nuosavybės santykis	175,6%	194,8%		
Nuosavo kapitalo ir turto santykis	30,7%	28,8%		
Bendrojo likvidumo koeficientas ⁷	0,8	0,9		

1) EBITDA = pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą + finansinės veiklos sąnaudos - finansinės veiklos pajamos + nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos + turto vertės sumažėjimo sąnaudos (įskaitant ir ilgalaikio materialiojo turto neigiamą perkainojimą) + turto nurašymo sąnaudos

2) Normalizuotas grynasis pelnas = Grynasis pelnas - Amber Grid turto perkainojimo rezultatas - Atidėto pelno mokesčio pokytis dėl Amber Grid turto perkainojimo - Litgrid kainos priedo pokytis

3) Grynoji skola = Ilgalaikė finansinė skola + Trumpalaikė finansinė skola + Įsipareigojimas „Lietuvos energija“, UAB už „LITGRID“ AB akcijų įsigijimą. - Trumpalaikės investicijos - Terminuoti indėliai - Pinigai ir pinigų ekvivalentai

4) EBITDA marža = EBITDA/Pajamos

5) Nuosavo kapitalo grąža = Grynasis pelnas/(Nuosavas kapitalas laikotarpio pradžioje+Nuosavas kapitalas laikotarpio pabaigoje)/2

6) Normalizuota nuosavo kapitalo grąža = Normalizuotas grynasis pelnas/(Nuosavas kapitalas laikotarpio pradžioje+Nuosavas kapitalas laikotarpio pabaigoje)/2

7) Bendrojo likvidumo koeficientas = Trumpalaikis turtas/Trumpalaikiai įsipareigojimai

Turto perkainojimas

Tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai (TFAS) nustato procedūras, kurios yra privalomos siekiant garantuoti, kad turtas yra apskaitomas tikrąja verte. EPSO-G grupės bendrovės reguliariai vertina vidinius ir išorinius galimo vertės sumažėjimo požymius. Jei tokių požymių yra, bendrovės turi įvertinti šio turto tikrąją vertę.

Atsižvelgiant į EPSO-G įmonių grupėje taikomus vienodus ilgalaikio turto apskaitos principus, 2017 m. patronuojama „Amber Grid“ perėjo nuo ilgalaikio turto apskaitos savikainos metodo prie turto apskaitos perkainotos vertės metodu. Turto tikrosios

vertės nustatymui buvo pasirinktas pajamų metodas taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą. Diskonto norma, naudojama vertinant diskontuotus pinigų srautus - 5,11 proc. po mokesčių.

Atlikus turto vertinimą buvo nustatytas 35,5 mln. Eur vertės sumažėjimas, kuris apskaitytas pelno (nuostolių) ataskaitoje, atitinkama suma sumažinant balanse 2017 m. pabaigoje apskaitomo turto vienetų vertes. Ilgalaikio turto vertės sumažėjimą labiausiai lėmė prognozuojami reguliacinės aplinkos pokyčiai nuo 2019 m., kuomet prasidės naujas gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainų reguliavimo periodas.

Turto perkainojimas turėjo įtakos „Amber Grid“ ir EPSO-G grupės konsoliduota ikimokestinio ir grynojo pelno bei veiklos sąnaudų dydžiui apskaitoje, atitinkamai pakoregavus balansinę nuosavo kapitalo vertę, kuri nuo šiol atitinka tikrąją jo vertę. Taip sumažintas neatitikimas tarp bendrovės finansinės ir reguliacinės apskaitos.

Pajamos

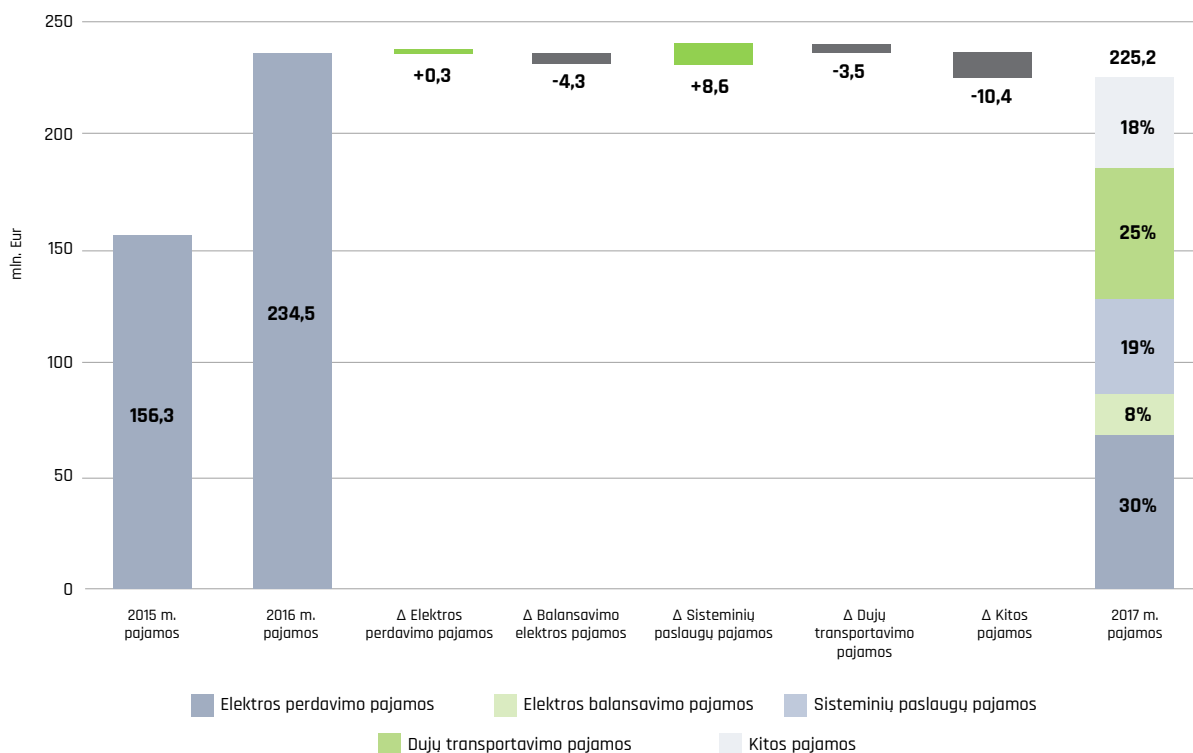
Nuo 2017 m. pradžios sumažinus elektros ir dujų perdavimo paslaugų kainas Lietuvos vartotojams, atitinkamai 2,75 proc. ir 7,8 proc., EPSO-G grupės konsoliduotos pajamos siekė 225,2 mln. eurų, arba 4,0 proc. mažiau palyginti su 2016 metais. Paslaugų tarifų mažėjimas tęsiasi - nuo 2018 m. sausio 1 d. vidutinė elektros energijos perdavimo kaina sistemų vartotojams mažėjo 7,9 proc., vidutinė gamtinių dujų perdavimo kaina mažėja 36,5 proc., o biokuro prekybos įkainis energijos išteklių biržos dalyviams - 12,9 proc. Pajamų dydžiui taip pat įtakos turėjo 4 mln. Eur mažesnės delspinigių pajamos.

Dėl 2017 m. 2,7 proc. išaugusio perduotos elektros energijos kiekio, pajamos už elektros energijos perdavimą, palyginti su 2016 m., padidėjo 0,4 proc. iki 68,3 mln. eurų ir sudarė 30,3 proc. visų Grupės pajamų. Gamtinių dujų perdavimo pajamos per 2017 m. sudarė 56,2 mln. Eur. Palyginti su 2016 m. jos sumažėjo

5,9 proc. ir sudarė 24, proc. visų Grupės pajamų. Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nuo 2017 m. sausio 1 d. nustatyto 23 proc. didesnio sisteminių paslaugų tarifo pajamos už sisteminę elektros energijos paslaugas padidėjo 25,4 proc. iki 42,5 mln. Eur. Balansavimo (reguliavimo) elektros energijos pardavimo pajamos sumažėjo 19,4 proc. iki 17,8 mln. Eur. Tam didžiausios įtakos turėjo sumažėjęs energijos balansavimo poreikis bei patikimiau veikusios tarp sisteminės jungtys.

Eksploduojant tarptautines elektros jungtis Lietuva - Lenkija ir Lietuva - Švedija, per 2017 m. buvo gauta 10,2 mln. Eur perkrovų įplaukų. Perkrovų įplaukos atsiranda dėl nepakankamo tarp sisteminių elektros linijų pralaidumo ir dėl to susiformuojančių skirtingų elektros rinkos kainų Lietuvos ir Švedijos, Lenkijos, Latvijos elektros biržose. Vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (EB) Nr. 714/2009 „Dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinant Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003“ „Litgrid“ perkrovos pajamomis pripažįsta tik dalį gautų įplaukų t.y. tik panaudotas paskirstytojo jungčių pralaidumo užtikrinimui. Per 2017 m. pajamomis buvo pripažinta 1,4 mln. Eur, 10,2 mln. Eur buvo panaudota 330 kV oro linijos Kruonio HAE-Alytus statybos finansavimui. Likusios įplaukos apskaitomos kaip būsimųjų laikotarpių pajamos.

Likusios grupės pajamos sudarė 39,0 mln. Eur.

Veiklos sąnaudos

EPSO-G grupės konsoliduotos veiklos sąnaudos 2017 m. sudarė 225,6 mln. Eur. palyginti su 189,6 mln. Eur 2016 metais. Be vienkartinio AB „Amber Grid“ turto perkainavimo poveikio, konsoliduotos EPSO-G veiklos sąnaudos, palyginti su 2016 m., išliko tame pačiame lygyje.

Didžiausių sąnaudų dalį sudarė energetinių išteklių ir susijusių paslaugų pirkimas – 88,0 mln. Eur. (elektros energijos ir susijusių paslaugų pirkimo sąnaudos sudarė 80,1 mln. Eur, gamtinių dujų įsigijimo sąnaudos siekė 7,9 mln. Eur) arba 46,3 proc. visų sąnaudų (nevertinant „Amber Grid“ turto perkainojimo sąnaudų). Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos sudarė 40,8 mln. Eur, Darbo užmokesčio ir susijusių sąnaudų – 23,6 mln. Eur, remontų ir priežiūros sąnaudų – 8,8 mln. Eur, telekomunikacijų ir ITT sąnaudų – 2,3 mln. Eur, likusios sąnaudos sudarė – 26,6 mln. Eur.

Veiklos rezultatas

Dėl pasikeitusių „Amber Grid“ ilgalaikio materialiojo turto apskaitymo principų, EPSO-G grupės konsoliduotas grynasis nuostolis 2017 m. buvo 2,8 mln. eurų. Be turto perkainavimo apskaitoje įtakos, EPSO-G grupės normalizuotas grynasis pelnas 2017 m. siekė 26,9 mln. eurų, o normalizuotas kapitalo grąžos rodiklis siekė 11,3 proc., t.y. 2,5 proc. punkto didesnis palyginti 8,8 proc. EPSO-G keliu LR Vyriausybės tikslu, kuris yra bene aukščiausias tarp valstybės valdomų įmonių. 2016 m. EPSO-G normalizuotas grynasis pelnas sudarė 34,9 mln. eurų.

Grupės veiklos pelnas iki mokesčių, palūkanų, nusidėvėjimo ir amortizacijos (angl. EBITDA) 2017 m. siekė 77,2 mln. Eur. Palyginti su tuo pačiu laikotarpiu, EBITDA sumažėjo 13,7 procentų. EBITDA marža 2017 m. siekė 34,3 proc. (2016 m. - 38,2 proc.).

Finansinės būklės ataskaita

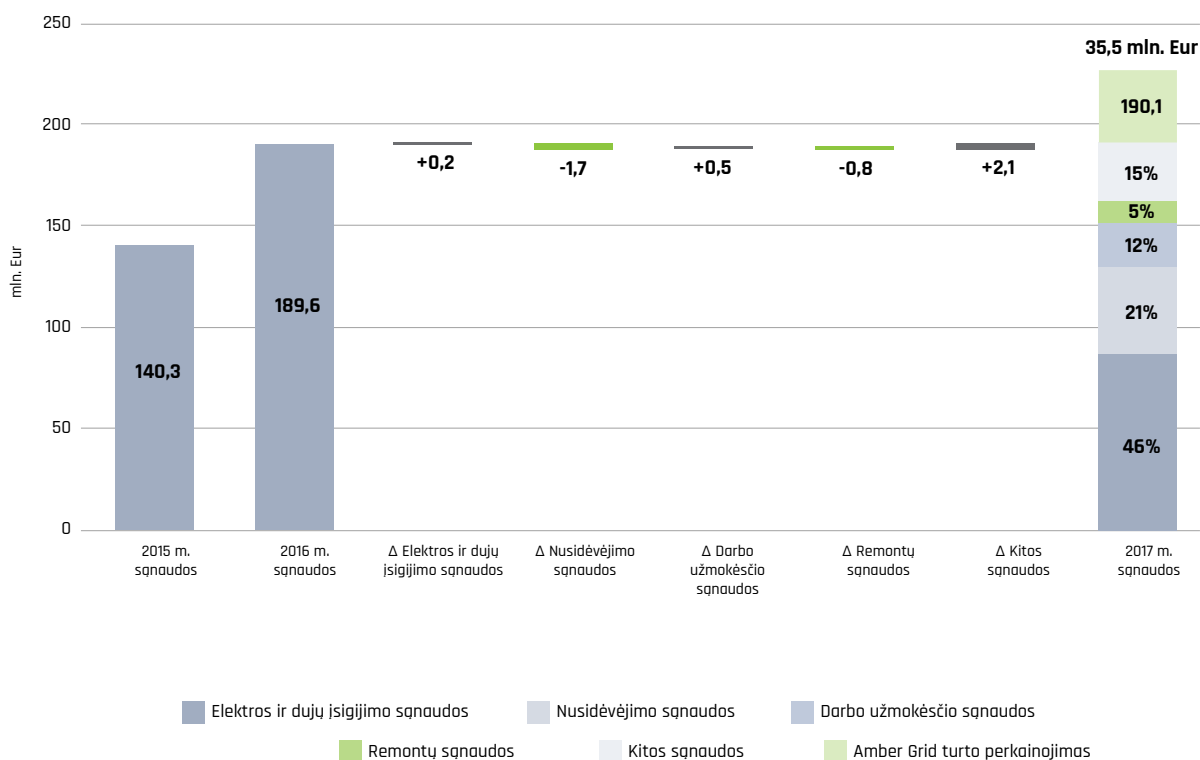
2017 m. gruodžio 31 d. Grupės turtas buvo 770,5 mln. Eur, Grupės ilgalaikis turtas siekė 629,5 mln. Eur ir sudarė 81,7 proc. viso Grupės turto. Akcininkų nuosavybės dalis Grupės turte sudarė 30,7 procento.

2017 m. pabaigoje Grupės finansiniai įsipareigojimai kredito institucijoms siekė 422,9 mln. Eur (įskaitant 169,9 mln. Eur įsipareigojimą „Lietuvos energija“, UAB už „Litgrid“ akcijų įsigijimą), pinigai ir pinigų ekvivalentai sudarė 8,1 mln. Eur. Grynosios skolos santykis su nuosavybe sudarė 175,6 proc.

Įsipareigojimai „Lietuvos energija“ bendrovei už patronuojamos bendrovės „Litgrid“ akcijas nuo metų pradžios buvo sumažinti 35,4 mln. Eur iki 169,9 mln. Eur.

Investicijos

2017 m. perdavimo sistemos operatoriaus „Litgrid“ investicijos (atlikti darbai ir įsigytas turtas neatsižvelgiant į apmokėjimo terminus) siekė 26,7 mln. eurų, iš jų 56 proc. strateginių ir valstybei svarbių elektros energetikos projektų įgyvendinimui ir 44 proc. perdavimo tinklo rekonstrukcijai ir plėtrai.

„Amber Grid“ investicijos 2017 m. sudarė 12,4 mln. Eur. Naujų dujų sistemų statyba sudarė 0,3 mln. Eur, o investicijos į rekonstrukciją ir modernizavimą siekė 12,1 mln. Eur.

4.4 TYRIMŲ IR PLĖTROS VEIKLA

Pasirengimas savarankiškam Baltijos šalių sistemų darbui

2017 m. sausio 16 d. pradėta studija dėl Baltijos šalių elektros sistemos pasirengimo dirbti izoliuotai. Izoliuoto darbo bandymas – vienas svarbiausių pasiruošimo sinchronizacijai žingsnių. Studijoje bus numatytas atsijungimo nuo kaimyninių energetikos sistemų modelis, pasiūlytas tinkamiausias laikas, nurodytos technologinės priemonės, kurias turės įsdiegti Lietuvos, Latvijos ir Estijos elektros perdavimo sistemos operatoriai. Planuojama, kad izoliuoto darbo bandymas galės įvykti 2019 m.

Alternatyvų studija

2017 m. kovą buvo baigta Europos Komisijos Jungtinio tyrimų studija dėl sinchronizacijos alternatyvų. Studijos rezultatai dar kartą patvirtino techniniu, ekonominiu ir elektros tiekimo patikimumo aspektais optimalų Baltijos šalių sinchronizacijos su Vakarų Europos tinklais scenarijų – sinchronizaciją su Kontinentinės Europos tinklais per Lenkijos elektros energetikos sistemą.

Adekvatumo studija

2017 m. birželį „Litgrid“ pristatė Baltijos šalių elektros sistemos adekvatumo analizę, kurios rezultatai rodo, kad 2025 m. pradės trūkti apie 200 MW pirminio rezervo ir vietinės gamybos plėtra turi būti planuojama atsižvelgiant į tai, kad po sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais Baltijos šalys bet kuriuo metu privalės būti pasirengusios dirbti izoliuoto darbo režimu ir apsirūpinti sisteminėmis paslaugomis.

Poveikio aplinkai studija

2017 m. iki gegužės 30 d. „Litgrid“ parengė ir su atsakingomis institucijomis bei visuomene suderinę 330 kV elektros perdavimo oro linijos nuo Lietuvos elektrinės iki Vilniaus rekonstrukcijos poveikio aplinkai ataskaita. Joje įvertinta, kad rekonstrukcijos poveikis aplinkai bus minimalus, nes bus išnaudojama esama inžinerinė infrastruktūra ir dabartinės oro linijos apsaugos zonos nesikeis.

Poreikio valdymo paslaugos studija

2017 m. birželį „Litgrid“ kartu su elektros bei dujų skirstymo bendrove ESO inicijavo studiją iširti elektros poreikio valdymo potencialą Lietuvoje. Tai – pirmasis elektros perdavimo ir skirstymo opera-

torių žingsnis, kuriuo permašstomas operatorių vaidmuo elektros sistemoje ir svarstomos konkrečios priemonės visiems vartotojams prisidėti prie jos valdymo. Šios studijos tikslas – iširti, kokie Lietuvos vartotojų poreikiai ir lūkesčiai koreguoti savo elektros vartojimą – praktiškai tai reiškia, kad elektros vartotojai būtų skatinami už tai, kad tam tikru laikotarpiu elektros suvartojimo mažiau, o kitu paros metu – daugiau. Sutartis dėl studijos atlikimo su konsultantais pasirašyta birželio 8 d.

Numatoma, kad studijoje bus įvertinti potencialūs elektros poreikio valdymo paslaugos tiekėjai, atsižvelgiant į jų elektros vartojimo tendencijas ir technines galimybes, taip pat bus nustatyti techniniai reikalavimai perdavimo sistemos ir skirstymo operatoriams. Studija bus atliekama iki 2018 m. vidurio.

Jos metu daugiau nei 500 elektros vartotojų (verslo, pramonės įmonių, ir gyventojai) turės galimybę išsakyti savo lūkesčius ir poreikius dalyvaui teikiant elektros poreikio valdymo paslaugą. Tai reiškia, kad elektros vartotojai būtų finansiškai skatinami už tai, kad tam tikru laikotarpiu elektros vartotų mažiau, o kitu paros metu daugiau. Apklausos rezultatai leis suprasti, ar gyventojai ir verslas būtų linkę naudotis tokia paslauga, ir spręsti apie jos perspektyvas Lietuvoje.

Studija yra pirmoji paskata elektros perdavimo sistemos ir skirstymo operatoriams permąstyti elektros vartotojų vaidmenį sistemoje ir suteikti instrumentų, įgalinančių jį veikti. Elektros poreikio valdymo paslauga gali būti aktuali sunkiosios pramonės, medienos, maisto pramonės įmonėms, kurios imlios energijai, taip pat įmonėms, kurios gali lanksčiai koreguoti savo gamybos planus. Galimybės teikti tokią paslaugą galėtų būti naudingos ir gyventojams, kurie savo namus šildo elektra, šiluminiais siurbliais ar naudoja kitus prietaisus, vartojančius daug elektros.

Bendros rinkos prekybos modelio bei balansavimo modelio analizė

„Amber Grid“, kartu su Rytų Baltijos regiono perdavimo sistemos operatorių koordinavimo grupės (angl. East-Baltic Transmission System Operator Coordination Group) nariais, kurią sudaro Baltijos šalių ir Suomijos perdavimo sistemos operatoriai, dalyvavo rengiant bendros rinkos prekybos modelio bei balansavimo modelio analizes. 2017 m. spalio mėnesį modeliai buvo pateikti viešajai konsultacijai, o 2017 m. gruodžio mėnesį, įvertinus rinkos dalyvių pastabas ir pasiūlymus, Regioninės dujų rinkos koordinavimo grupė jas patvirtino. Remiantis atliktų modelių analizėmis 2018 m. bus rengiamos bendros zonos balansavimo ir naudojimosi perdavimo sistema taisyklės.

4.5 KOMPETENCIJOS IR NARYSTĖ ORGANIZACIJOSE

Įmonių grupės stiprybė - jungtys su aplinkinėmis šalimis bei gerai išvystyta elektros ir dujų infrastruktūra šalyje, kuri užtikrina saugų ir patikimą perdavimo sistemų veikimą bei paslaugų teikimą.

Tinkamą šalies energetikos infrastruktūros veiklą ir plėtrą užtikrina EPSO-G darbuotojai. Tai patyrę ir kompetentingi profesionalai, laiku ir neviršijant biudžeto įgyvendinę strateginės reikšmės tarptautinius projektus, pritaikę rinkos modelius, sukūrę naują teisinę praktiką su energetika susijusiems klausimams spręsti.

Perdavimo sistemų operatoriai ir biržų veikla užsiimančios bendrovės yra sukaupusios išskirtinių kompetencijų, patrauklių regione bei vertingų įgyvendinant ES teisės aktų, įskaitant tinklų kodeksus, reikalavimus, elektros ir dujų rinkų pokyčius bei realizuojant strateginius Lietuvos energetikos interesus nacionaliniu, regioniniu ir ES lygiu.

EPSO-G ir perdavimo sistemų operatoriai aktyviai dalyvauja nacionalinių ir įvairių tarptautinių organizacijų bei asociacijų, tokių kaip Europos elektros perdavimo sistemos operatorių tinklas (angl. santrumpa - ENTSO-E) ir Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklas (angl. santrumpa - ENTSO-G), Centrinės Europos energetikos partnerių asociacijos (angl. santrumpa - CEEP), PSO ir kitų elektros energetikos įmonių asociacijos „Best Grid“ veikloje, glaudžiai bendradarbiauja, inicijuoja projektus bei dalijasi patirtimi su Baltijos, Skandinavijos šalių ir Lenkijos perdavimo sistemų operatoriais.

4.6 SANDORIAI SU SUSIJUSIAIS ASMENIMIS

Informacija apie susijusių šalių sandorius yra atskleista metinėse finansinėse ataskaitose 28 pastaboje.

EPSO-G grupės bendrovių narystės:

Organizacija	Atstovaujanti bendrovė	Nuoroda	Organizacijos aprašymas
Central Europe Energy Partners (CEEP)	EPSO-G	www.ceep.be	Centrinės Europos energetikos ir energetiniams resursams imlių sektorių įmonės vienijanti asociacija
Nacionalinė Lietuvos Energetikos asociacija (NLEA)	EPSO-G „Amber Grid“ „Litgrid“	www.nlea.lt	Asociacija, vienijanti Lietuvos elektros energijos ir gamtinių dujų sektoriuose veikiančias bendroves.
ENTSO-E	„Litgrid“	www.entsoe.eu	Organizacija, vienijanti Europos elektros perdavimo sistemų operatorius.
ENTSO-G	„Amber Grid“	www.entsog.eu	Organizacija, vienijanti Europos gamtinių dujų perdavimo sistemų operatorius.
International Gas Union (IGU)	„Amber Grid“	www.igu.org	Nepelno siekianti organizacija, kuri siekia skatinti tarptautinę prekybą dujomis, pažangiausių technologijų taikymą, skaidrių rinkos praktikų įtvirtinimą.
EUROGAS	„Amber Grid“	www.eurogas.org	Organizacija, vienijanti dujų didmeninėje ir mažmeninėje rinkoje veikiančius veikėjus.
Lenkijos ir Lietuvos prekybos rūmai	„Amber Grid“	www.plcc.lt	Asociacija, siekianti pagerinti Lietuvos ir Lenkijos ekonominį bendradarbiavimą.
Projektų vadybos asociacija	EPSO-G	www.ipma.lt	Asociacija, vienijanti projektų valdymo profesionalus.

RIZIKŲ VALDYMAS IR AUDITAS

Ignas Fotografija, realisbeautifulstock.it

5. RIZIKŲ VALDYMAS IR AUDITAS

EPSO-G nuosekliai laikosi požiūrio, kad įgyvendinant veiklos strategiją, tinkamas rizikos valdymas yra būtina prielaida didinant patronuojamų bendrovių veiklos efektyvumą, valdymo kokybę, saugią aplinką darbuotojams bei kuriant interesų turėtojų pasitikėjimą įmonių grupe.

Trys EPSO-G gynybos linijos:

Pirmoji gynybos linija yra EPSO-G vadovai ir darbuotojai, kurie kasdienėje veikloje identifikuoja ir valdo veiklos riziką.

Antrąją gynybos liniją sudaro centralizuotos EPSO-G grupės funkcijos, kurių atsakomybė yra numatyti riziką:

- finansų kontrolės funkcija yra atsakinga už nuolatinę Grupės finansinių rezultatų kontrolę;
- rizikos valdymo funkcija yra atsakinga už Grupės rizikos valdymo sistemos sukūrimą ir koordinavimą. Ši funkcija apibendrina visų Grupės įmonių pagrindines rizikos sritis ir koordinuoja jų valdymo veiksmų įgyvendinimą.

Trečioji gynybos linija atsakinga už nepriklausomą rizikos valdymo įvertinimą. Centralizuotas vidaus audito padalinys vertina, ar pirmosios dvi gynybos linijos tinkamai atlieka savo funkcijas rizikų valdymo procese. EPSO-G įmonių metines finansines ataskaitas įstatymų nustatyta tvarka audituoja nepriklausomos išorės audito bendrovės. Išorės audito bendrovės išrenka Grupės bendrovių visuotiniai akcininkų susirinkimai.

5.1 RIZIKŲ VALDYMO SISTEMA

EPSO-G rizikų valdymą supranta, kaip struktūrizuotą požiūrį į neapibrėžtumų valdymą, metodiškai įvertinant rizikų poveikį bei tikimybę ir taikant tinkamas valdymo priemones.

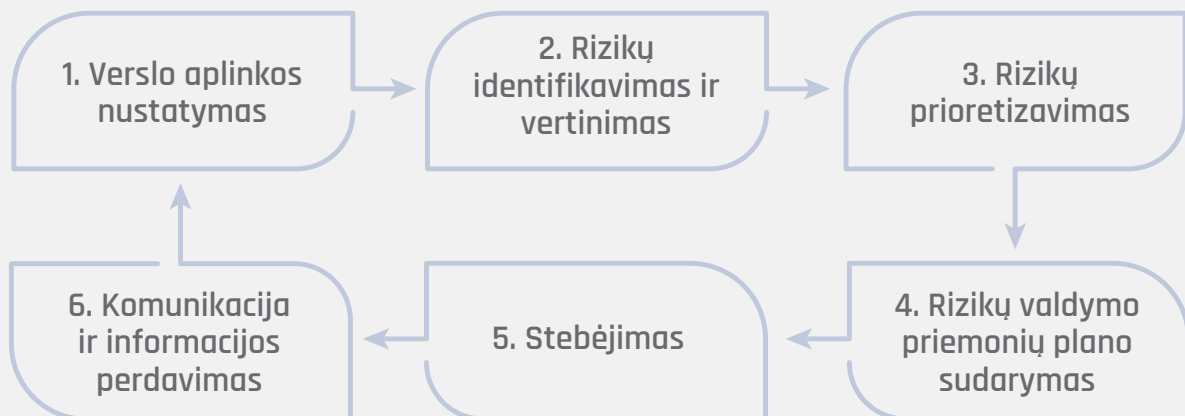
2017 m. EPSO-G išanalizavo grupės įmonėse taikomus rizikų valdymo procesus ir atlikto šių procesų palyginimą. Atsižvelgus į analizės rezultatus buvo nustatytos tobulintinos sritys ir 2017 m. pabaigoje EPSO-G valdyba patvirtino Grupės rizikų valdymo politiką bei rizikų valdymo metodiką.

Abiejų dokumentų tikslas - sukurti EPSO-G grupėje vieningą, bendrais principais pagrįstą ir gerąją praktiką atitinkančią rizikų valdymo sistemą, pagal tarptautinėje praktikoje taikomą COSO ERM (angl. Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission Enterprise Risk Management) metodologiją ir standartus, apibrėžiančius rizikų identifikavimo, vertinimo ir valdymo principus bei atsakomybes.

EPSO-G GYNYBOS LINIJOS

RIZIKŲ VALDYMO SISTEMA

5.2 VEIKLOS RIZIKOS

Atlikus rizikų vertinimą EPSO-G grupės įmonės nustatė, kad savo veikloje susiduria su šiomis pagrindinėmis rizikomis:

Politinė ir reguliacinė rizika

Energetikos sektorius yra svarbi ūkio sritis, turinti didelės įtakos nacionaliniams politiniams ir ekonominiams interesams. Elektros ir gamtinių dujų energetikos sektoriaus sandarą, valdymą, sektoriaus įmonių veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos įstatymai ir įgyvendinantieji teisės aktai. Nacionalinių ar Europos Sąjungos energetikos sektorių reguliuojančių teisės aktų pakeitimai gali turėti įtakos EPSO-G grupės veiklos rezultatams. Siekiant sumažinti šios rizikos įtaką veiklos rezultatams, bendrovių atstovai aktyviai dalyvauja svarstymuose, informuoja apie būtinus priimti sprendimus ir (ar) teikia pasiūlymus teisės aktus rengiančioms institucijoms.

Elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo ir susijusių paslaugų kainos yra reguliuojamos, kainų viršutinės ribas nustato Komisija. Nuo šių sprendimų tiesiogiai priklauso EPSO-G grupės įmonių veiklos rezultatai ir bendrovių skiriamos lėšos būtinoms veiklos sąnaudoms, investicijoms perdavimo tinklo patikimumui išlaikyti, taip pat galimybės finansuoti strateginius projektus iš nuosavų ar skolintų lėšų.

Siekdamos mažinti reguliacinės rizikos įtaką veiklos rezultatams, bendrovės aktyviai bendradarbiauja su Komisija, dalyvauja svarstant rengiamus teisės aktų pakeitimus, savo siūlymus argumentuodama būsimų sprendimų poveikiu bei ilgalaikių, strateginių bendrovių tikslų svarba.

Informacijos saugos (kibernetinio saugumo) rizika

EPSO-G grupės įmonių valdoma informacija ir duomenys turi strateginę reikšmę Lietuvos saugumui, todėl tokios informacijos (ar) ir duomenų praradimas, neteisėtas pakeitimas ar atskleidimas, sugadinimas ar duomenų srauto reikalingų perdavimo sistemų saugiai veiklai nutraukimas gali sukelti EPSO-G grupės įmonių veiklos sutrikimą, padaryti žalos kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims.

Siekiant išvengti kibernetinių incidentų, reguliariai vertinamos EPSO-G grupės įmonių informacinių sistemų, jų fizinės apsaugos, saugumo valdymo sistemų grėsmės, nuolat atnaujinamos esamos saugumo priemonės, sistemos ir (ar) įrankiai, bei diegiami nauji atitinkantys griežtus reikalavimus numatytus Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose informacijos saugą. Taip pat EPSO-G grupės įmonių darbuotojai aktyviai dalyvauja kibernetinio saugumo pratybose, kurių metu treniruojamasi, kaip suvaldyti ir atremti kibernetinius incidentus nukreiptus prieš ypatingos svarbos informacines sistemas ir tinklus bei užtikrinti jų teikiamų paslaugų funkcionavimą.

Technologinė rizika

EPSO-G grupės įmonių viena svarbiausių funkcijų ir atsakomybių – užtikrinti saugų, patikimą ir efektyvų gamtinių dujų ir elektros energijos perdavimo sistemų funkcionavimą. Siekiant užtikrinti patikimą perdavimo sistemų darbą, bendrovėse diegiamos

specializuotos informacinės sistemos, šiuolaikinės verslo valdymo sistemos, nuolat atnaujinami ekstremalių situacijų valdymo planai, keliama aukšti reikalavimai rangovams.

Bendrovių valdomų perdavimo sistemų priežiūra ir palaikymas reikalauja ypatingo dėmesio (daugiau nei pusė magistralinių dujotiekių yra senesni nei 25 metai, daugiau nei pusė aukštosios įtampos perdavimo įrenginių yra senesni nei 45 metai).

Siekiant išvengti perdavimo sistemų veiklos sutrikimų bendrovės vykdo nuolatinę sistemų stebėseną, atitinkamai sudaro priežiūros planus ir laiku planuoja reikalingas naujas investicijas į tinklą. Bendrovės reitinguoja investicijas į tinklą, atsižvelgdamos į objektyvius kriterijus bei specialią vertinimo metodiką, taip jas optimizuodamos bei užtikrindamos tolygų investavimą.

Finansinė rizika

EPSO-G grupės įmonės, vykdydamos veiklą, patiria šias finansines rizikas: kredito rizika, likvidumo rizika ir rinkos rizika (užsienio valiutos kurso ir palūkanų normų rizika). Informacija apie finansines rizikas pateikta 2017 m. Grupės finansinėse ataskaitose 29 pastaboje.

Verslo skaidrumo rizika

EPSO-G grupė įgyvendina regioninės ir nacionalinės reikšmės projektus. Tai didelių investicijų reikalaujantys projektai. Jų sėkmė priklauso nuo akcininkų, partnerių, kontroliuojančių bei reguliuojančių institucijų ir Lietuvos žmonių supratimo, pasitikėjimo ir paramos. Todėl savo veikloje EPSO-G daug dėmesio skiria viešųjų pirkimų procesų priežiūrai ir korupcijos prevencijai.

EPSO-G įmonių grupė savo veikloje netoleruoja jokių korupcijos apraiškų, nederamos naudos priėmimo, teikimo, siūlymo, pažadėjimo ar reikalavimo piktnaudžiaujant einamomis pareigomis. EPSO-G kovos su korupcija samprata apima netinkamų privilegijų siūlymą ir priėmimą, prekybą poveikiu, netinkamą įtaką proteguojant gimines, sutuoktinius ar draugus, nes siekiame, kad sprendimams nedarytų įtakos asmeniniai interesai ar asmeninės naudos siekis.

EPSO-G korupcijos prevencijos veikla remiasi nacionaliniais teisės aktais bei savanoriškais juos viršijančiais įsipareigojimais:

- visų grupei priklausančių įmonių vadovai yra tiesiogiai atsakingi už korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ir rodo pavyzdį savo darbuotojams;
- taikome proporcingas, rizikos vertinimu pagrįstas antikorporcinės procedūras;
- reguliariai atliekame su korupcija susijusių rizikų vertinimus, planuojame ir pritaikome korupcijos riziką mažinančias priemones; stebime antikorporcinės veiklos efektyvumą ir, jei reikia, diegiame veiksmingesnes priemones.

Apie EPSO-G ir tiesiogiai ar netiesiogiai valdomų bendrovių vadovų ir darbuotojų daromus teisės aktų nuostatų ir elgesio normų pažeidimus; vykdomų ūkinių operacijų ir apskaitos pažeidimus; kyšininkavimą, papirkinėjimą, prekybą poveikiu, piktnaudžiavimą; interesų konfliktus, šeimos narių, giminių, draugų protegavimo ar bet kokių kitų prekybos poveikiu formų, vykdomų pirkimų skaidrumo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, proporcingumo ir nešališkumo reikalavimų pažeidimus kviečiama pranešti el. paštu pranesk@epsog.lt ar tiesiogiai per pranešimo pateikimo formą. Šiuo adresu informacija siunčiama tik EPSO-G korupcijos prevencijos pareigūnui, kuris užtikrina jos siuntėjo konfidencialumą.

Informacija apie korupcijos prevencijos veiksmus yra pateikta Socialinės atskaitomybės pažangos ataskaitos Korupcijos prevencijos skirsnyje.

5.3 RIZIKŲ VALDYMO STEBĖSENA

2017 m. kiekvieną metų ketvirtį EPSO-G valdybai ir stebėtojų tarybos audito komitetui buvo pristatyti rizikų valdymo rezultatai atskirose EPSO-G grupės įmonėse, aptariamose naujai nustatytos rizikos ir įvykė incidentai.

2017 m. pradžioje po įvykusių dviejų incidentų vienoje EPSO-G grupės įmonių, itin didelis dėmesys buvo skirtas su darbo sauga ir darbuotojų sveikata susijusių rizikų valdymui sudarant atskirą priemonių planą. Jį įgyvendinus daugiau per ataskaitinį laikotarpį tokių incidentų nebuvo užfiksuota.

2017 m. EPSO-G grupės įmonės, remiantis patvirtintais rizikų valdymą reglamentuojančiais dokumentais (politikomis, tvarkomis, metodikomis ir kt.), atsižvelgdamos į strateginius tikslus ir keliamus veiklos rezultatų uždavinius, taip pat atliko 2018 m. veiklos rizikų vertinimą nustatant jų galimą poveikį ir tikimybę bei parengė nepriimtinių rizikų valdymo priemonių sąrašą. Atsižvelgiant į rizikų valdymo principus ir procesą, numatytą 2017 m. pabaigoje patvirtintoje EPSO-G grupės rizikų valdymo politikoje, bus siekiama tobulinti rizikų valdymo stebėseną EPSO-G grupės įmonėse 2018 metais.

5.4 INFORMACIJA APIE PER ATASKAITINĮ LAIKOTARPĮ SUDARYTUS ŽALINGUS SANDORIUS

EPSO-G generalinio direktoriaus sudaryta darbo grupė nustatė, kad ankstesnis Tetos generalinis direktorius, pažeisdamas Civilinio kodekso 2.87 str. 6 dalyje numatytą pareigą, tinkamai neinformavo apie interesų konfliktą valdybos ir akcininkų, pažeisdamas Civilinio kodekso 2.87 str. 4 dalyje numatytą pareigą, supainiojo juridinio asmens turtą su savo turtu bei gavo iš to asmeninės naudos, tokiu būdu nevykdė savo pareigos būti lojaliu valdomai bendrovei. Dėl to Tetos valdyba 2017 m. vasario 3 d. posėdyje, išn-

agrinėjusi darbo grupės išvadas, nusprendė nutraukti sutartį su buvusiu bendrovės generaliniu direktoriumi dėl prarasto pasitikėjimo.

Apie kitus EPSO-G ir (ar) Grupės vardu sudarytų žalingus sandorius, neatitinkančius Grupės tikslų, esamų įprastų rinkos sąlygų, pažeidžiančių akcininkų ar kitų asmenų grupių interesus ir pan., turėjusių ar ateityje galinčių turėti neigiamą įtaką veiklai ir (arba) veiklos rezultatams, taip pat sandorių, sudarytų esant interesų konfliktui tarp vadovų, kontroliuojančių akcininkų ar kitų susijusių šalių Grupei nėra žinoma.

5.5 INFORMACIJA APIE VIDAUS AUDITĄ

Siekiant užtikrinti veiklos skaidrumą ir efektyvumą EPSO-G įmonių grupėje nuo 2017 m. pradžios veikia centralizuotas vidaus audito padalinys, kuris pavestas funkcijas vykdo grupės mastu ir yra tiesiogiai atskaitingas EPSO-G valdybai, kurios daugumą sudaro nepriklausomi nariai. EPSO-G auditoriai nėra pavaldūs audituojamos įmonės administracijai. Tai sudaro geresnes prielaidas identifikuoti galimus trūkumus siekiant juos eliminuoti ir pastebėti sritis veiklos efektyvumo didinimui.

EPSO-G vidaus audito misija yra kurti pridėtinę vertę visoms grupės bendrovėms ir prisidėti prie jų veiklos tikslų įgyvendinimo, sistemingai ir visapusiškai vertinant ir padedant gerinti valdymo, rizikos valdymo ir kontrolės procesų veiksmingumą. Šios funkcijos įgyvendinamos vykdam nepriklausomą ir objektyvią užtikrinimo ir konsultavimo veiklą.

Padalinio darbuotojai vykdo vidaus auditus ir reguliariai stebi, kaip įgyvendinamos rekomendacijos, o taip pat, kaip taisomi kiti su vidaus kontrole susiję trūkumai, kuriuos įvardijo išorės auditoriai, reguliatorius bei valstybinės kontrolės įstaigos.

EPSO-G vidaus audito veiklos principai:

- **Nepriklausomumas.** Sąlyga, kad vidaus audito padalinys nešališkai atliks savo funkcijas užtikrinamas per tiesioginį ir neribotą priėjimą prie grupės aukščiausių vadovų ir EPSO-G valdybos. Vidaus audito padalinys turi teisę prieiti prie visos informacijos, reikalingos atlikti savo funkcijas. Vidaus auditui privalo būti pateikta visa informacija, atliekant užtikrinimo, konsultacines paslaugas bei kitas užduotis po reikšmingų organizacijos, procesų, teisės aktų pakeitimų ar išaiškėjus grubiems nustatytų vidaus reikalavimų pažeidimams ir pan.
- **Objektyvumas.** Tai sąlyga, kad vidaus auditoriai galės garantuoti už savo darbo rezultatus ir neis į kompromisus dėl darbo kokybės. Atliekant auditus, vidaus auditorių sprendimui nedaro įtakos kitų asmenų nuomonė, t. y. jie yra nešališki, nesivadovauja išankstine nuomone ir vengia bet kokio interesų konflikto, savo išvadas paremia nustatytais faktais ir įrodymais.

Valda Kelerytė - Burokienė, realisbeautifulstock.lt

- **Konfidencialumas.** Vidaus audito padalinio darbuotojai atsižvelgia į informacijos, kurią gavo atliekant užduotis, turinį bei vertę ir gerbia jos savininko teises, todėl tokios informacijos neatskleidžia be atitinkamo leidimo, nebent to reikalauja atskleisti teisės aktai ar profesinė būtinybė. Pateikiant auditų ir peržiūrų ataskaitas išorės šalims, nurodomi rezultatų platinimo ir panaudojimo apribojimai.
- **Kompetencija.** Vidaus auditoriai atlieka tik tokias užduotis, kurioms turi žinių, įgūdžių ir patirties. Jei užduočiai atlikti padalinys neturi reikiamų kompetencijų personalo, gali būti pasitelkiami konsultantai.
- **Atskaitingumas.** Kiekvieną metų ketvirtį vidaus audito vadovas atsiskaito EPSO-G valdybai bei teikia informaciją audito komitetui apie veiklos plano vykdymą, padalinio pastebėjimus apie atskleistas svarbias rizikas bei kontrolės problemas, taip pat informaciją apie įgyvendintas ir vėluojančias įgyvendinti vidaus audito rekomendacijas. Su visomis vidaus audito ataskaitomis supažindinamas EPSO-G vadovas ir su tikrinama veikla susiję aukščiausio lygio vadovai.

Centralizuoto vidaus audito padalinio veikla 2017 metais apėmė šias sritis, kurios buvo pasirinktos remiantis atliktu rizikų vertinimu ir nustatant prioritetines tikrintinas įmones / procesus:

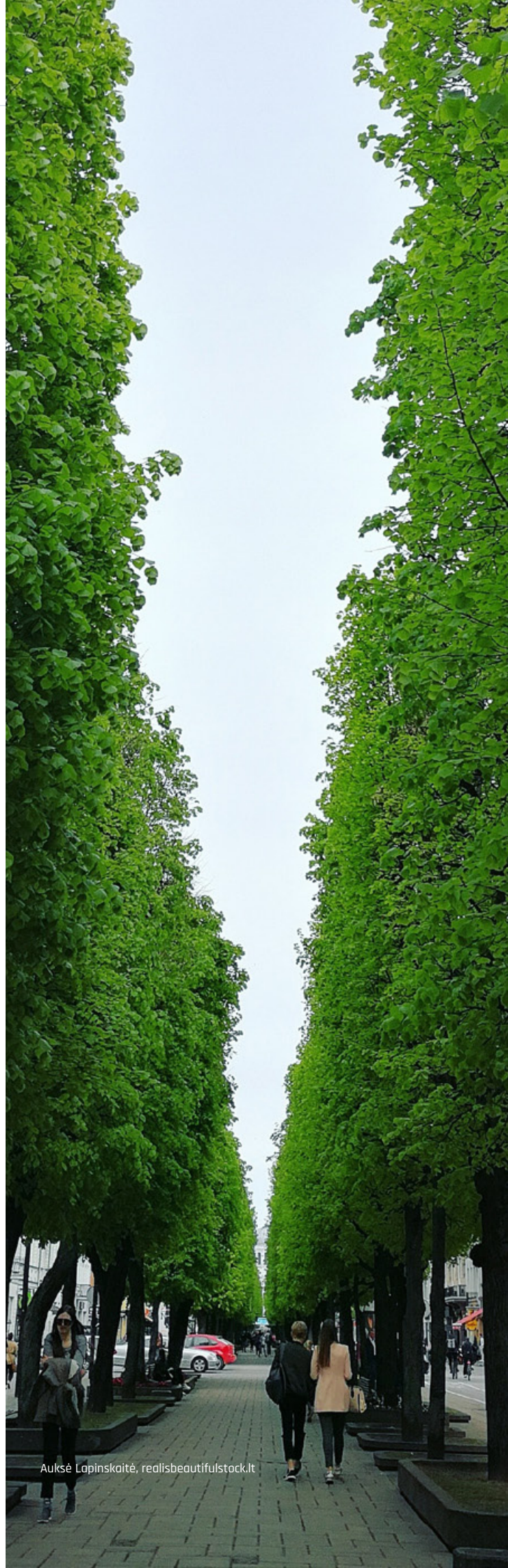
- finansinės atskaitomybės patikimumo vertinimas;
- turto valdymo ir kontrolės vertinimas;
- veiklos sąnaudų bei investicijų panaudojimo kontrolės vertinimas;
- įsigijimų (pirkimų) kontrolės vertinimas;
- veiklos tęstinumo valdymo vertinimas;
- įmonių vykdomų rangos projektų kontrolės vertinimas.

Vidaus audito išvados buvo pateiktos tikrintų įmonių vadovybei bei valdybai, taip pat EPSO-G valdybai bei Audito komitetui.

5.6 INFORMACIJA APIE IŠORĖS AUDITĄ

Informacija apie EPSO-G grupės bendrovių išorės audito bendroves:

Bendrovė	2017 m. finansinių ataskaitų auditą atlikusi bendrovė	2016 m. finansinių ataskaitų auditą atlikusi bendrovė
EPSO-G		
„LITGRID“		
„Amber Grid“	UAB „PricewaterhouseCoopers“	UAB „PricewaterhouseCoopers“
„Baltpool“		
TETAS		
„Litgrid“ PLS		
Get Baltic	Rodl & Partner, UAB	Rodl & Partner, UAB

Auksė Lapinskaitė, realisbeautifulstock.lt

AKCININKAI IR DIVIDENDAI

6. AKCININKAI IR DIVIDENDAI

6.1 AKCININKAI

EPSO-G vienintelis akcininkas yra Lietuvos Respublika (100 proc. akcijų), kurios turtines ir neturtines teises, vadovaujantis 2012 m. liepos 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 826 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės steigimo ir valstybės turto investavimo“ 2.3 punktu, įgyvendina Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, atstovaujama Lietuvos Respublikos energetikos ministro.

2017 m. pabaigai EPSO-G akcininkų struktūroje nebuvo. Bendrovės įstatinis kapitalas nesikeitė.

2017 m. gruodžio 31 d. EPSO-G Bendrovės įstatinis kapitalas buvo lygus 22 482 695 Eur ir padalintas į 0,29 Eur nominaliosios vertės 77 526 533 paprastąsias vardines nematerialias akcijas. Visos akcijos yra visiškai apmokėtos, suteikiančios akcininkams vienas teisės.

EPSO-G akcijoms netaikomi kiti, nei teisės aktuose numatyti, vertybinių popierių perleidimo apribojimai.

Konvertuojamų vertybinių popierių EPSO-G ir (ar) Grupės įmonės nėra išleidusiosios.

EPSO-G savo akcijų nėra įsigijusi. Per ataskaitinį laikotarpį EPSO-G savo akcijų neįsigijo ir neperleido. Bendrovės dukterinės įmonės taip pat nėra įsigijusios Bendrovės akcijų.

EPSO-G akcininkas specialių kontrolės teisių, kitokių nei numato LR teisės aktai, neturi.

Bendrovės akcininkas	Akcijų skaičius	Akcijos nominali vertė, Eur	Akcinis kapitalas, Eur	Valdoma kapitalo dalis, proc.
Lietuvos Respublika, atstovaujama LR energetikos ministerijos	77 526 533	0,29 Eur	22 482 695	100

EPSO-G valdomų „Litgrid“ ir „Amber Grid“ akcijomis prekiaujama vertybinių popierių biržoje NASDAQ Vilnius:

Bendrovė	ISIN kodas	VP trumpinys	Prekybos sąrašas	VP tvarkytojas
„LITGRID“ AB	LT0000128415	LGD1L	BALTIC SECONDARY LIST	AB SEB bankas
AB „Amber“ Grid“	LT0000128696	AMG1L	BALTIC SECONDARY LIST	AB SEB bankas

Kitų EPSO-G valdomų įmonių vertybiniais popieriais vertybinių popierių biržoje neprekiuojama.

6.2 DIVIDENDAI

2017 metais valdymo bendrovė EPSO-G skyrė ir į valstybės biudžetą sumokėjo 508 tūkst. Eur dividendų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, EPSO-G

iki 2022 m. į valstybės biudžetą privalo mokėti tiesiogiai 0,5 proc. paskirstytojo pelno dydžio dividendus. Taip nuspręsta įvertinus būtinybę skirti pakankamai lėšų įvykdyti 210 mln. eurų finansinį įsipareigojimą valstybės valdomai įmonei „Lietuvos energija“ už patiriamą bendrovės „Litgrid“ akcijas.

Ruošiantis Lietuvai svarbių sinchronizacijos ir regioninės gamtinių dujų rinkų integracijos darbams subalansuota kapitalo struktūra yra itin svarbi. Todėl EPSO-G išsikėlė tikslą – įvykdyti šį įsipareigojimą per trumpiausią įmanomą laikotarpį.

Vykdydama šį tikslą, 2017 m. EPSO-G pervedė 35,44 mln. eurų „Lietuvos energijai“, kuri, remiantis Energetikos ir Finansų ministerijų sutarimu, yra įpareigota skirti šias lėšas Lietuvos biudžetui.

6.3 DIVIDENDŲ POLITIKA

2017 m. liepos 14 d. EPSO-G valdyba patvirtino dividendų politiką, kuri reglamentuoja dividendų dydžio nustatymo, jų išmokėjimo ir skelbimo politiką visoms grupę sudarančioms bendrovėms.

Svarbiausias EPSO-G politikos tikslas – nustatyti aiškias tikėtinas nuosavybės ir investicijų grąžos gaires esamiems ir potencialiems akcininkams, tuo pat metu užtikrinant tvarų ilgalaikį įmonių vertės augimą, savalaikį šaliai svarbių strateginių projektų įgyvendinimą, taip nuosekliai stiprinant pasitikėjimą visa energijos perdavimo ir mainų įmonių grupe.

EPSO-G dividendų politika tiesiogiai susiejo mokėtinų dividendų dydį su įmonės nuosavo kapitalo naudojimo efektyvumu – kuo didesnę naudą bendrovė sukuria akcininkui, tuo didesnę pelno dalį ji gali skirti tolimesnei plėtrai ar kitų svarbių projektų įgyvendinimui. Dividendų politika yra skelbiama EPSO-G tinklalapyje www.epsog.lt Veiklos politikos skirsnyje.

6.4 REITINGAI

Tarptautinės kredito reitingų agentūros EPSO-G grupės bendrovėms kredito reitingų nėra suteikusias.

Marius Dizaineris, realisbeautifulstock.it

A photograph of a wooden staircase built into a grassy hill. The staircase leads up to a large, leafless tree at the top of the hill. The sky is overcast and grey. The text 'VALDYSENOS ATASKAITA' is overlaid on the right side of the image.

VALDYSENOS ATASKAITA

7. VALDYSENOS ATASKAITA

EPSO-G korporatyvinis valdymas yra vykdomas pagal 2015 m. rugsėjo 7 d. LR Energetikos ministro patvirtintas Valstybės valdomų energetikos sektoriaus įmonių grupės korporatyvinio valdymo gaires, kurios nustatė bendrus visai įmonių grupei taikomus korporatyvinio valdymo principus, valdymo organizavimo modelį, valdymo struktūrą, atskaitomybės ir veiklos priežiūros bei kontrolės sistemas.

EPSO-G laikosi šių svarbių korporatyvinio valdymo principų:

- veiklos skaidrumo,
- valstybės nuosavybės ir reguliavimo funkcijų atskyrimo,
- tikslų apibrėžtumo ir tvarumo,
- akcininkų teisių tinkamo realizavimo,
- atitikties teisės aktų reikalavimams ir geriausios praktikos standartams,
- veiklos efektyvumo, tvarumo ir konkurencingumo,
- valdymo ir priežiūros organų atsakomybės bei atskaitomybės akcininkams.

EPSO-G remiasi geraja valdysenos patirtimi, išdėstyta Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) paskelbtose gerosios valdysenos rekomendacijose, Jungtinių Tautų bei NASDAQ Baltic vertybinių popierių biržos rekomendacijose, kituose tarptautiniu mastu pripažintuose standartuose ir gerosios valdysenos rekomendacijose, kurių svarbiausias tikslas – užtikrinti, kad valstybės valdomos bendrovės būtų valdomos efektyviai ir skaidriai.

Igyvendinant gerosios valdysenos rekomendacijas:

- EPSO-G tapo pirmąja valstybės valdoma bendrove šalyje, kurios valdybos nariu tapo tarptautinis ekspertas – Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko atstovas;
- į EPSO-G kolegialius organus vykdytų atrankų skaidrumas ir profesionalumas viešojoje erdvėje yra priskiriamas prie sektinų pavyzdžių kitoms valstybės valdomoms bendrovėms;
- EPSO-G kolegialių organų sudėtyje yra 1/3 nepriklausomų narių, o EPSO-G valdyboje nepriklausomi nariai sudaro daugumą;
- Nepriklausomu EPSO-G kolegialaus organo nariu, laikomas asmuo, kuris priimdamas sprendimus neturi interesų konflikto nei su viena Grupės bendrove, jos akcininkais ir/ar vadovybe ir gali priimti bei priima nešališkus sprendimus geriausiais bendrovės interesais.

7.1 EPSO-G ĮSTATAI

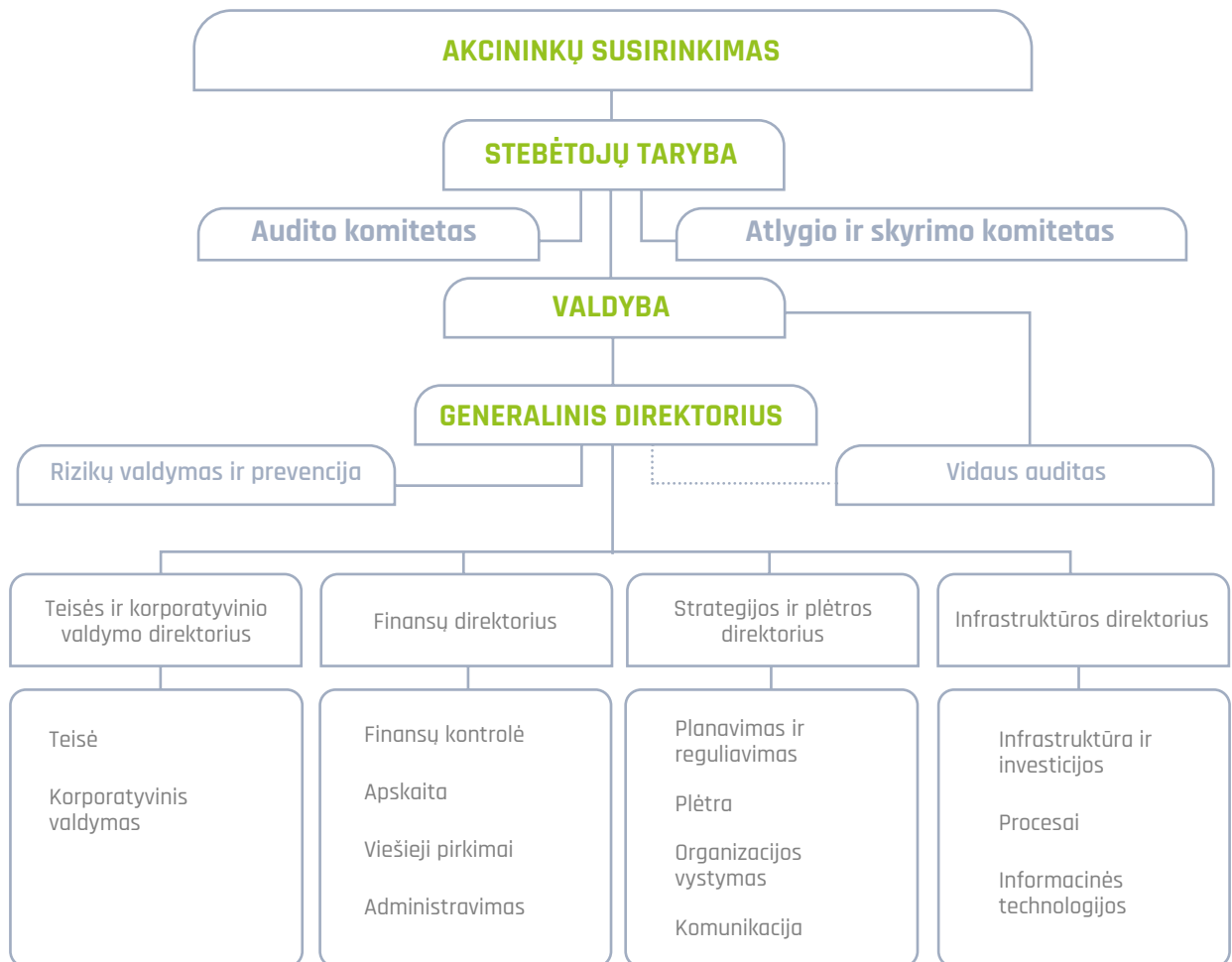
2017 m. gruodžio 31 d. galiojo 2016 m. gegužės 20 d. įregistruoti EPSO-G įstatai. EPSO-G įstatai yra skelbiami tinklapyje www.epsog.lt Korporatyvinis valdymas skirsnyje.

2017 m. EPSO-G įstatai keičiami nebuvo.

EPSO-G įstatai gali būti keičiami visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu, priimtu ne mažesniu kaip 2/3 visų visuotiniame akcininkų susirinkime dalyvaujančių akcininkų akcijų suteikiamų balsų, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis.

7.2 EPSO-G PRIEŽIŪROS IR VALDYMO STRUKTŪRA

EPSO-G organizacinė struktūra užtikrina optimalų veiklos organizavimą, procesų efektyvumą ir atsakomybę:

EPSO-G visuotinis akcininkų susirinkimas

Vienintelio EPSO-G grupės akcininko teisės ir pareigos įgyvendina Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

EPSO-G vienintelis akcininkas:

- priima sprendimus strateginiais veiklos kryptių klausimais;
- tvirtina svarbiausias veiklos gaires (korporatyvinio valdymo gairės, kolegialių organų atlygio gairės ir kt.).

Stebėtojų taryba

EPSO-G stebėtojų tarybos nariai yra skiriami vienintelio akcininko sprendimu ketverių metų kadencijai. Stebėtojų tarybos nario nepertraukiamos kadencijos laikas yra ne daugiau kaip dvi kadencijos iš eilės. Penkių narių EPSO-G stebėtojų tarybos kadencijos pradžia – 2016 m. gegužės 11 diena. Šiuo metu dirbančioje stebėtojų taryboje dirba keturi nariai po to kai 2017 m. sausio 17 d. dėl pasikeitusių pareigų atsisakė Audrius Misevičius.

Kandidatų į nepriklausomus stebėtojų tarybos narius atranka vykdoma vadovaujantis specialiaisiais teisės

aktais, taikomais kandidatų į valstybės valdomų bendrovių visuotinio akcininkų susirinkimo renkamų organų narius atrankos tvarkai. Šiuo metu veikiančios stebėtojų tarybos nepriklausomų narių atrankai EPSO-G vienintelio akcininko, t. y. Energetikos ministerijos sprendimu, buvo suformuota šešių narių atrankos komisija, kurioje be Energetikos ministerijos bei valstybės įmonės Turto bankas valstybės valdomų įmonių valdymo koordinavimo centro atstovų taip pat buvo paskirti du nepriklausomi ekspertai. Viešas skelbimas dėl nepriklausomų kandidatų atrankos buvo paskelbtas www.enmin.lrv.lt, Registrų centro leidžiamame elektroniniame leidinyje „Juridinių asmenų vieši pranešimai“, LinkedIn, www.vkc.turtas.lt. Atrankos komisijai atrinkus tris kandidatus, EPSO-G vienintelis akcininkas pateikė siūlymą dėl tinkamiausių kandidatų atrankos komitetui, sudarytam iš Ūkio ministro, Finansų ministro ir Energetikos ministro, kaip tai nustatė galiojantys teisės aktai. Atrankos komitetui pateikus rekomendaciją dėl tinkamiausių kandidatų, EPSO-G vienintelis akcininkas priėmė galutinį sprendimą dėl visos stebėtojų tarybos narių sudėties.

EPSO-G stebėtojų taryba:

- vykdo vidaus kontrolės sistemos funkcionavimo, rizikų valdymo priežiūrą visos Grupės mastu;
- vykdo Grupės bendrovių veiklos priežiūrą;
- užtikrina vidaus kontrolės sistemos veiksmingumą Grupėje;
- teikia atsiliepimus / pasiūlymus valdybos sprendimams, sprendžiant svarbiausius klausimus.

2017 m. įvyko 16 stebėtojų tarybos posėdžių.

EPSO-G STEBĖTOJŲ TARYBOS SUDĖTIS:

VIKTORIJA TRIMBEL

Nepriklausoma narė,
pirmininkė

UAB „Quantum capital“
Nuo 2016-05-11

RAIMONDAS RAPKEVIČIUS

Nepriklausomas narys

UAB „General Financing“
Nuo 2016-05-11

INGA ČERNIUK

Narė

LR susisiekimo ministerija
Nuo 2016-05-11

AGNĖ AMELIJA KAIRYTĖ

Narė

LR energetikos ministerija
Nuo 2016-05-11

EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas

EPSO-G atlygio ir skyrimo komiteto narius ne ilgesniam kaip ketverių metų laikotarpiui motyvuotu sprendimu skiria stebėtojų taryba iš jos atrinktų kandidatų. Atlygio ir skyrimo komiteto nario neperrauiamos kadencijos laikas yra ne ilgesnis kaip dvi kadencijos iš eilės. Šiuo metu veikiantis atlygio ir skyrimo komitetas buvo sudarytas stebėtojų tarybos sprendimu į komitetą skiriant du narius iš stebėtojų tarybos, o trečiąjį narį išrenkant viešos atrankos būdu (skelbimas dėl nepriklausomo kandidato atrankos buvo skelbiamas viešai www.enmin.lrv.lt, LinkedIn, www.vkc.turtas.lt).

Šiuo metu dirbančio trijų narių EPSO-G atlygio ir skyrimo komiteto kadencijos pradžia – 2016 m. birželio 10 d. Du atlygio ir skyrimo komiteto nariai yra nepriklausomi.

EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas:

- padeda atlikti kandidatų į organų narius atrankas visose Grupės bendrovėse;
- teikia rekomendacijas Grupės bendrovėms dėl valdymo organų narių skyrimo, sutarčių su jais sudarymo ir atlygio jiems nustatymo;
- teikia rekomendacijas dėl Grupės korporatyvinio valdymo dokumentų, susijusių su kolegialių organų, Grupės bendrovių darbuotojų atlygio, veiklos vertinimo klausimais.

2017 m. įvyko 19 atlygio ir skyrimo komitetų posėdžių.

EPSO-G ATLYGIO IR SKYRIMO KOMITETO PRIE STEBĖTOJŲ TARYBOS SUDĖTIS:

VIKTORIJA TRIMBEL

Nepriklausoma narė,
pirmininkė

UAB „Quantum capital“
Nuo 2016-06-10

JOLITA LAUCIUVIENĖ

Nepriklausoma narė

UAB „Personalo vertė verslui“
Nuo 2016-08-25

INGA ČERNIUK

Narė

LR susisiekimo ministerija
Nuo 2017-04-01

EPSO-G audito komitetas

EPSO-G audito komiteto nariai yra skiriami ketverių metų kadencijai vienintelio akcininko sprendimu iš kandidatų, pasiūlytų stebėtojų tarybos motyvuotu sprendimu, kuris priimamas atsižvelgiant į atlygio ir skyrimo komiteto rekomendacijas. Audito komiteto nario nepertraukiamos kadencijos laikas yra ne ilgesnis kaip dvi kadencijos iš eilės.

Šiuo metu veikiančio audito komiteto nepriklausomo nario atrankai EPSO-G vienintelio akcininko, t. y. Energetikos ministerijos, sprendimu buvo suformuota šešių narių atrankos komisija, kurioje be Energetikos ministerijos bei valstybės įmonės Turto bankas valstybės valdomų įmonių valdymo koordinavimo centro atstovų taip pat buvo paskirti ir du nepriklausomi ekspertai. Viešas skelbimas dėl nepriklausomo kandidato atrankos buvo paskelbtas viešai www.enmin.lrv.lt. Registrų centro leidžiamame elektroniniame leidinyje „Juridinių asmenų vieši pranešimai“, LinkedIn, www.vkc.turtas.lt. Atrankos komisijai pateikus rekomendaciją dėl tinkamiausio nepriklausomo kandidato, atlygio ir skyrimo komitetas taip pat pateikė rekomendaciją dėl siūlomos audito komiteto sudėties.

Šiuo metu dirbančio trijų narių EPSO-G audito komiteto kadencijos pradžia – 2016 m. rugsėjo 12 d. Du audito komiteto nariai yra nepriklausomi.

EPSO-G audito komitetas:

- vykdo Grupės bendrovių finansinių ataskaitų rengimo bei audito atlikimo priežiūrą;
- atsakingas už Grupės bendrovių auditorių ir audito įmonių nepriklausomumo bei objektyvumo principų laikymosi užtikrinimą;
- atsakingas už Grupės bendrovių vidaus kontrolės, rizikos valdymo ir vidaus audito sistemų, veiklos procesų veiksmingumo priežiūrą;
- atsakingas už Grupės bendrovių auditoriaus ir (ar) audito įmonės ne audito paslaugų teikimo kontrolę.

2017 m. įvyko 21 audito komiteto posėdis.

EPSO-G AUDITO KOMITETO PRIE STEBĖTOJŲ TARYBOS SUDĖTIS:

RAIMONDAS RAPKEVIČIUS

Nepriklausomas narys,
pirmininkas

UAB „General Financing“

Nuo 2016-09-12

GEDIMINAS ŠIUŠAS

Nepriklausomas narys

Western Union Processing
Lithuania, UAB

Nuo 2016-09-12

AGNĖ AMELIJA KAIRYTĖ

Narė

LR energetikos ministerija

Nuo 2017-04-28

EPSO-G valdyba

EPSO-G valdyba yra skiriama Stebėtojų tarybos sprendimu ketverių metų kadencijai. Vadovaujantis įstatais, renkant valdybos narius turi būti užtikrinama, kad valdybos sudėtyje būtų ne mažiau kaip 3 (trys) nepriklausomi nariai. Kiti 2 (du) valdybos nariai deleguojami iš Bendrovės aukščiausio lygio administracijos vadovaujančių darbuotojų, kaip jie apibrėžti EPSO-G vidaus dokumentuose, ir atsižvelgiant į valdybai priskirtoms funkcijoms atlikti reikalingas kompetencijas. Atlygio ir skyrimo komitetas padeda atlikti atranką ir teikia stebėtojų tarybai rekomendacijas dėl valdybos sudėties. Atlygio ir skyrimo komiteto nariai, bendradarbiaujant su EPSO-G atstovais, atliko EPSO-G ir visos Įmonių grupės poreikių analizę ir remiantis jos rezultatais suformavo kandidatų į valdybos narius kompetencijų matricą. Pasitelkiant išorinius ekspertus, buvo vykdoma skaidri ir atvira atranka, apie ją skelbiant viešai www.enmin.lrv.lt, LinkedIn, www.vkc.turtas.lt bei išplatinant per profesionalius valdybos narius jungiančias asociacijas bei organizacijas.

Šiuo metu dirbančios penkių narių EPSO-G valdybos kadencija prasidėjo 2016 m. lapkričio 10 d. Trys EPSO-G valdybos nariai yra nepriklausomi.

EPSO-G valdyba:

- yra atsakinga už organizacinį ir sisteminį Grupės vystymą bei valdymą jai priskirtos kompetencijos srityje ir apimtyse;
- formuoja bendrą Įmonių grupės korporatyvinio valdymo politiką;
- atlieka Grupės bendrovių veiklos, jų strategijų, veiklos tikslų ir planų, Valdybos patvirtintų dokumentų ir kitų sprendimų Grupės bendrovėse įgyvendinimo stebėseną;
- vykdo Grupės bendrovių vykdomų strateginių projektų, įtrauktų į nacionalinę energetikos strategiją, ypatingos valstybinės svarbos projektų, valstybei svarbių ekonominius projektų valdymo priežiūrą bei kontrolę.

2017 m. įvyko 20 valdybos posėdžių.

EPSO-G VALDYBOS SUDĖTIS:**RYTIS AMBRAZEVIČIUS**

Nepriklausomas narys*,
pirmininkas

Asociacija „Baltic Institute
of Corporate Governance“

Nuo 2016-11-10

VALDAS VITKAUSKAS

Nepriklausomas narys

Europos rekonstrukcijos ir
plėtros bankas

Nuo 2016-11-10

GEDIMINAS ALMANTAS

Nepriklausomas narys

VĮ „Lietuvos oro uostai“

Nuo 2016-11-10

ROLANDAS ZUKAS

Narys

UAB „EPSO-G“

Nuo 2016-11-10

ALGIRDAS JUOZAPONIS

Narys

UAB „EPSO-G“

Nuo 2016-11-10

* nepriklausomu valdybos nariu laikomas nuo jo atsistatydinimo iš AB „Klaipėdos nafta“ valdybos nario pareigų momento, t. y. nuo 2016 m. gruodžio 1 d.

Generalinis direktorius

EPSO-G generalinį direktorių skiria bendrovės valdyba, atsižvelgdama į Atlygio ir skyrimo komiteto prie stebėtojų tarybos rekomendacijas.

Šiuo metu dirbantis EPSO-G generalinis direktorius pareigas eina nuo 2015 m. vasario 17 d. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 371 straipsniu, EPSO-G generalinio direktoriaus pirma penkerių metų kadencija prasidėjo 2018 m. sausio 1 d.

EPSO-G generalinis direktorius:

- organizuoja ir kontroliuoja Grupės veiklos strategijos įgyvendinimą;
- kontroliuoja dukterinių bendrovių veiklą, teikia siūlymus bei išvadas EPSO-G valdybai dėl Grupės veiklos organizavimo ir jos plėtros;
- organizuoja ir užtikrina dukterinių bendrovių strategijos, ilgalaikių (strateginių), trumpalaikių (taktinių) tikslų įgyvendinimo stebėseną, veiklos vertinimą, teikia siūlymus EPSO-G valdybai dėl veiklos tobulinimo;
- užtikrina, jog Grupės bendrovėms būtų pateikti Grupės korporatyvinio valdymo dokumentai, o EPSO-G valdybai savalaikiai būtų pateikiamos Grupės korporatyvinio valdymo dokumentų įgyvendinimo ataskaitos.

7.3 PAPILDOMA INFORMACIJA APIE STEBĖTOJŲ TARYBOS, JOS KOMITETŲ VALDYBOS IR ADMINISTRACIJOS NARIUS:

Bendrovės stebėtojų tarybos ir jos komitetų, valdybos narių ir generalinio direktoriaus gyvenimo aprašymai yra skelbiami EPSO-G internetiniame puslapyje www.epsog.lt

Papildoma informacija apie valdybos pirmininką, generalinį direktorių ir vyriausiąjį finansininką:

Rytis Ambrazevičius (valdybos pirmininkas) – EPSO-G valdybos pirmininko pareigas R. Ambrazevičius eina nuo 2016 m. lapkričio 10 dienos. R. Ambrazevičius yra didelę verslo strategijos ir korporatyvinio valdymo patirtį sukaupęs profesionalas. Jis taip pat užima „Baltic Institute of Corporate Governance“ prezidento pareigas. R. Ambrazevičius daugiau nei penkerius metus dirbo AB „Klaipėdos nafta“ nepriklausomu valdybos nariu, užėmė vadovaujančias pareigas bendrovėse „Omnitel“, „Mandatum Life Baltic“.

Rolandas Zukas (generalinis direktorius) – EPSO-G generaliniu direktoriumi Rolandas Zukas dirba nuo 2015 m. vasario 17 d.. Prieš tai jis dirbo AB „Klaipėdos nafta“ Suskystintų gamtinių dujų terminalo (SGDT) departamento direktoriumi, UAB „Energijos tiekimas“ valdybos nariu ir generaliniu direktoriumi. R. Zukas

taip pat yra AB „Lietuvos geležinkeliai“ valdybos narys.

Profesinę karjerą R. Zukas pradėjo telekomunikacijų sektoriuje TEO LT, vėliau dirbo banke DNB. R. Zukas turi aukštąjį išsilavinimą transporto inžinerinės ekonomikos (Vilniaus Universitete, bakalauro laipsnis) ir vadybos srityse (ISM, magistro laipsnis).

Ilona Vaitkuvienė (vyriausioji finansininkė) – daugiau nei dvidešimties metų darbo patirties finansų srityje turinti I. Vaitkuvienė eina EPSO-G vyriausios finansininkės pareigas nuo 2014 m. rugsėjo 16 d.

Prieš pradėdama eiti šias pareigas I. Vaitkuvienė dirbo vadovaujamą darbą apskaitos ir finansų srityje logistikos įmonėje UAB „Avelita“.

I. Vaitkuvienė yra Vilniaus universiteto ekonomikos mokslų verslo magistrė. Ji taip pat yra įgijusi inžinierės kvalifikaciją Kauno technologijos universitete.

7.4 INTERESŲ DEKLARACIJA

Bendrovės stebėtojų tarybos, valdybos ir administracijos nariai nėra įsigiję EPSO-G grupės įmonių akcijų išskyrus EPSO-G Strategijos ir plėtros direktorių Nemuną Biknį, kuris 2017 m. gruodžio 31 d. turėjo 0,001055 proc. patronuojamos bendrovės „Amber Grid“ akcijų.

Bendrovės stebėtojų tarybos, valdybos ir generalinio direktoriaus interesų deklaracijos yra pateiktos ir skelbiamos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos internetiniame puslapyje www.vtek.lt ir www.epsog.lt. Visi EPSO-G grupės įmonių vadovai yra pateikę interesų deklaracijas valdymo bendrovei EPSO-G interesų valdymo politikoje nustatyta apimtimi ir tvarka, kuri yra skelbiama epsog.lt tinklalapyje Veiklos politikos skirsnyje.

Stebėtojų tarybos, valdybos ir bendrovių vadovai neturi interesų konfliktų tarp jų pareigų EPSO-G grupei ir privačių interesų ir (arba) kitų pareigų.

Stebėtojų tarybos, valdybos nariai ir administracijos darbuotojai neturi tarpusavio šeiminių ryšių.

Stebėtojų tarybos, valdybos nariai ir įmonių vadovai nėra teisti už nusikalstamos veikos padarymą, jokios reguliavimo institucijos jiems per pastaruosius penkerius metus nėra pateikusių kaltinimų ar pritaikiusios sankcijų, teismas nėra uždraudęs eiti Bendrovės administravimo, valdymo ar priežiūros organų nario pareigų arba eiti vadovaujamą pareigų, arba tvarkyti bet kurio emitento reikalus.

Su minėtais asmenimis EPSO-G nėra sudariusi sandorių, nebūdingų Bendrovės pagrindinei veiklai arba apie kuriuos atitinkama tvarka nebūtų informuoti EPSO-G kolegialūs valdymo organai ir gauti jų leidimai sudaryti tokius sandorius.

7.5 KOLEGIALIŲ PRIEŽIŪROS IR VALDYMO ORGANŲ POSĖDŽIŲ SKAIČIUS IR NARIŲ DALYVAVIMAS JUOSE:

2017 m. įvyko 76 EPSO-G kolegialių priežiūros ir valdymo organų posėdžiai:

Nario vardas, pavardė	Valdybos posėdžiai ¹	Stebėtojų tarybos posėdžiai	Audito komiteto posėdžiai	Atlygio ir skyrimo komiteto posėdžiai
Posėdžių skaičius (įskaitant dalyvavimą telefoninio ryšio priemonėmis ir balsavimą raštu)	20	16	21	19
Rytis Ambrazevičius	20	-	-	-
Valdas Vitkauskas	20	-	-	-
Gediminas Almantas	19	-	-	-
Rolandas Zukas	20	-	-	-
Algirdas Juozaponis	20	-	-	-
Viktorija Trimbel	-	16	-	19
Raimondas Rapkevičius	-	15	21	-
Inga Černiuk	-	16	-	12 ³
Audrius Misevičius	-	0 ²	0 ²	-
Agnė Amelija Kairytė	-	16	12 ⁴	7 ⁵
Gediminas Šiušas	-	-	21	-
Jolita Lauciuvienė	-	-	-	19

1 Valdybos 2017-03-29 ir 2017-10-17 strateginės sesijos neįtrauktos į valdybos posėdžių skaičių.

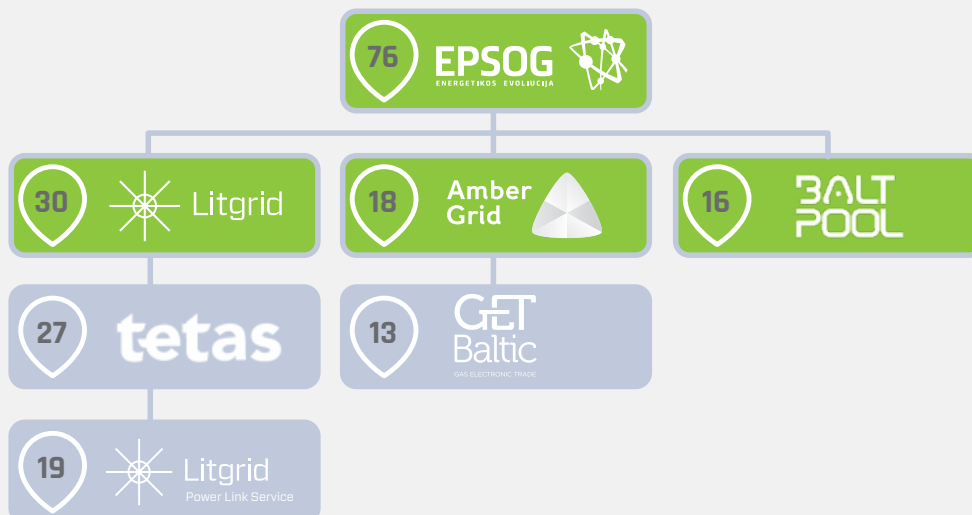
2 Audrius Misevičius atšauktas iš Stebėtojų tarybos nario pareigų nuo 2017-01-17, o nuo 2017-01-30 ir iš audito komiteto nario pareigų.

3 Inga Černiuk atlygio ir skyrimo komiteto nare paskirta nuo 2017-04-01.

4 Agnė Amelija Kairytė audito komiteto nare paskirta nuo 2017-04-28.

5 Agnė Amelija Kairytė iš atlygio ir skyrimo komiteto atšaukta nuo 2017-03-31.

POSĖDŽIŲ SKAIČIUS 2017 m.

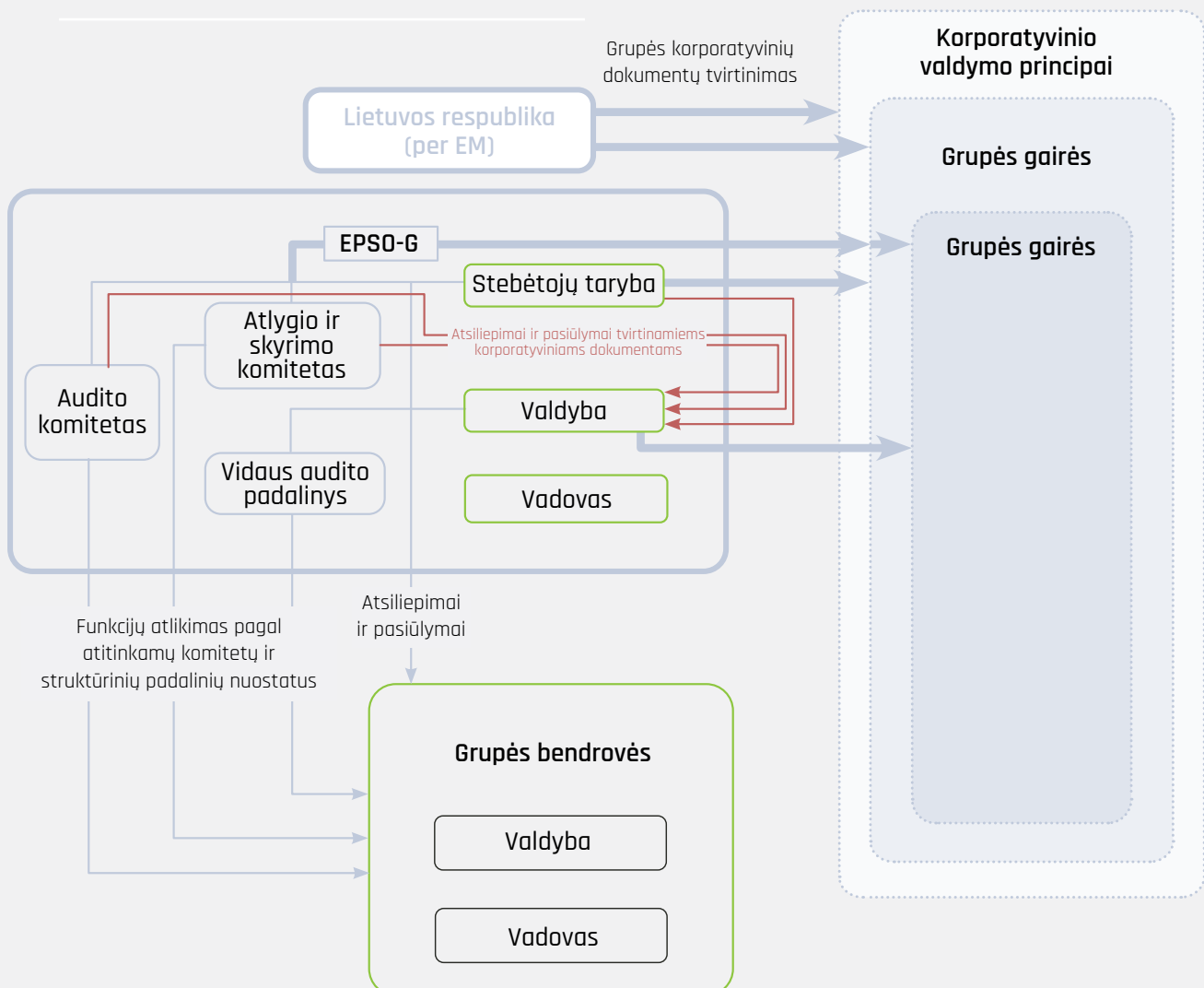
7.6 KORPORATYVINIO VALDYMO POLITIKA

2017 m. gegužės 12 d. EPSO-G valdyba patvirtino Grupės korporatyvinio valdymo politiką, prie kurios prisijungė Grupės bendrovės.

EPSO-G kaip patrunuojanti bendrovė Grupės bendrovių atžvilgiu valdymo, priežiūros bei kontrolės funkcijas vykdo:

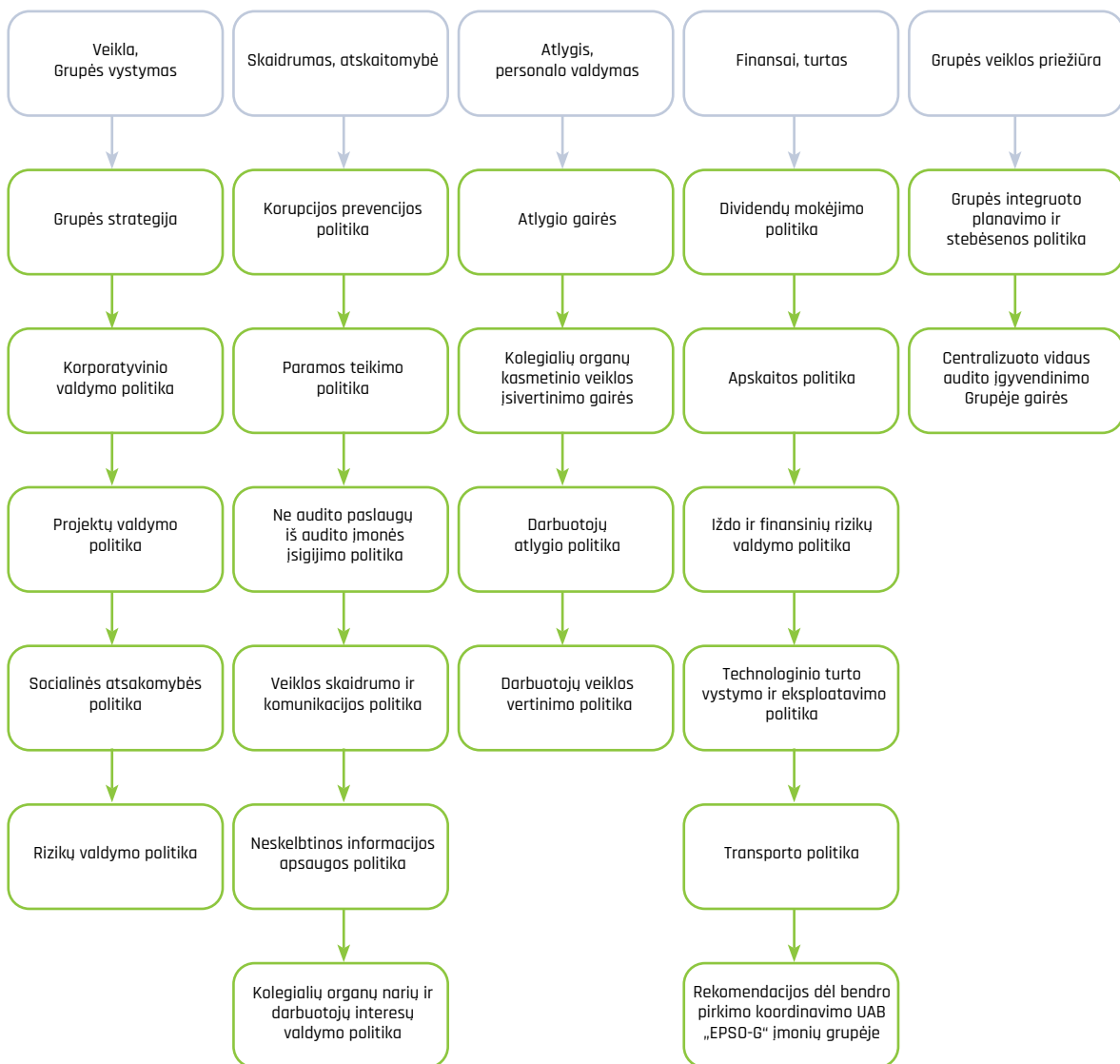
- naudodamasi EPSO-G kaip akcininko teisėmis dukterinių bendrovių atžvilgiu (atitinkamai ir dukterinėms bendrovėms naudojantis kaip akcininkės teisėmis savo kontroliuojamose bendrovėse);
- EPSO-G valdymo organams ir struktūriniais padaliniais tiesiogiai vykdant jiems priskirtas funkcijas Grupės bendrovių atžvilgiu;
- EPSO-G stebėtojų taryba bei prie jos suformuoti audito komitetas bei atlygio ir skyrimo komitetas veikia kaip visos Grupės bendrovių stebėtojų taryba ir komitetai;
- EPSO-G vidaus audito padalinys vykdo centralizuotas vidaus audito funkcijas Grupės mastu;
- nustatant Grupės mastu taikomus korporatyvinio valdymo principus ir Grupės korporatyvinio valdymo dokumentus (gairės, politikos);
- EPSO-G kompetentingų organų patvirtinti korporatyvinio valdymo dokumentai (paprastai Grupės politikos) teikiami Grupės bendrovėms, kurių valdybos sprendžia dėl jų įgyvendinimo. Grupės bendrovės ne rečiau kaip kartą į metus teikia EPSO-G Grupės politikų įgyvendinimo ataskaitas.

KORPORATYVINIO VALDYMO MODELIS

7.7 VEIKLOS POLITIKOS

EPSO-G valdymo organai nustatė pagrindinius principus, o tam tikrais atvejais ir konkrečias taisykles šiose srityse Grupės mastu:

Visos politikos ar jų santraukos yra skelbiamos EPSO-G interneto svetainėje www.epsog.lt Veiklos politikos skirsnyje.

7.8 KOLEGIALIŲ PRIEŽIŪROS IR VALDYMO ORGANŲ SAVO VEIKLOS ĮVERTINIMAS IR REZULTATAI

Atsižvelgdami į atlygio ir skyrimo komiteto parengtas gaires, 2018 m. pradžioje EPSO-G ir grupės bendrovių kolegialūs priežiūros ir valdymo organai įvykdė savo veiklos 2017 m. įvertinimą.

Apibendrinti kiekvieno kolegialaus organo narių vertinimai buvo aptarti kiekvieno kolegialaus organo posėdžio metu. Buvo identifikuotos tobulintinos veiklos sritys ir nustatytos kryptys, kaip gerinti veiklos procesus, sudarant nuoseklių veiksmų bei užduočių planą 2018 metams.

Kolegialių organų savo veiklos vertinimą koordinavo ir apibendrino EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas. Atsižvelgiant į jo nuomonę, stebėtojų taryba Grupės bendrovių valdyboms rekomendavo tęsti veiklos tobulinimą šiose srityse:

- rizikų valdymo kompetencijų stiprinimas,
- posėdžių organizavimo efektyvinimas,
- kolegialių organų bendradarbiavimo gerinimas,
- organizacinio vystymo, personalo valdymo ir finansinių žinių stiprinimas.

Mantas Brazdionis, realisbeautifulstock.it

ATLYGIO POLITIKOS IGYVENDINIMO ATASKAITA

8. ATLYGIO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO ATASKAITA

EPSO-G grupės stiprybė – darbuotojai: patyrę ir kompetentingi profesionalai efektyviai valdantys valstybės turtą, įgyvendinantys strateginę reikšmę valstybei turinčius projektus, užtikrinantys saugų ir nenutrūkstamą energijos perdavimą bei skaidrią prekybą biokuru ir mediena. Kuriame atvirą ir pažangią organizaciją, savo veiklą grįsdami EPSO-G vertybėmis: profesionalumu, bendradarbiavimu ir pažanga.

Sukauptas žinios ir patirtį pritaikome regione bei sudarome prielaidas prisidėti prie strateginių valstybės ir Energetikos sąjungos iškeltų tikslų įgyvendinimo siekdami tapti Lietuvos ir Baltijos jūros regiono energetikos kompetencijų centru.

EPSO-G grupės žmogiškųjų išteklių valdymo politika yra orientuota į darbuotojų profesinių gebėjimų ugdymą ir vertę kuriančios veiklos kultūros formavimą.

Siekiame, kad EPSO-G darbuotojai didžiulėtis, kad jie dirba veikloje ir sąžiningoje organizacijoje, sudarome sąlygas darbuotojams tobulėti profesinėje srityje, derinti profesinius bei šeiminius įsipareigojimus, skatiname individualių skirtumų toleranciją.

8.1 ATLYGIO IR SKYRIMO POLITIKOS FORMAVIMAS IR STEBĖSENA

Siekiant užtikrinti tinkamą atlygio fondo valdymą, EPSO-G įmonių grupėje veikia atlygio ir skyrimo komitetas prie stebėtojų tarybos.

Vykdydamas šią funkciją EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas:

- teikia rekomendacijas dėl valdybų narių ir (ar) vadovų sutarčių su jais sąlygų, įskaitant maksimalų atlygio dydį šiems asmenims, maksimalų metinį veiklos biudžetą jų atlygiui;
- rengia įmonių grupės bendrovių vadovų veiklos pagrindinius vertinimo kriterijus ir atlygio gaires, taikomas nustatant atlygį už veiklą Bendrovės ir Grupės patronuojamų bendrovių stebėtojų taryboje, valdyboje, atlygio ir skyrimo komitete, audito komitete, kituose specializuotuose komitetuose, jei tokie sudaromi. Jų įgyvendinimą peržiūri ne rečiau kaip kartą per metus;
- teikia valdymo organams pasiūlymus dėl individualių atlyginimų vadovaujantiems darbuotojams ir organų nariams siekiant, kad jie atitiktų atlygio gaires ir šių asmenų veiklos įvertinimą;
- vykdydamas šią funkciją, atlygio ir skyrimo komitetas yra informuojamas apie bendrą atlygį,

kurį vadovaujantys darbuotojai ir organų nariai gauna iš kitų susijusių bendrovių;

- užtikrina, kad individualūs atlyginimai vadovaujantiems darbuotojams ir/ar valdymo organo nariams būtų proporcingas kitų Bendrovės ir/ar Įmonių grupės vadovujančių darbuotojų arba organų narių ir kitų Bendrovės ir/ar Įmonių grupės dukterinių bendrovių darbuotojų atlyginimui;
- teikia rekomendacijas dėl valdybos nustatomos Bendrovės patronuojamų bendrovių bei paskesnio lygio patronuojamų bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir kitų vadovujančių darbuotojų darbo apmokėjimo politikos, ne rečiau kaip kartą per metus peržiūrėti ją bei jos įgyvendinimą;
- stebi ir teikia išvadas kaip Bendrovė ir Įmonių grupės bendrovės laikosi galiojančių nuostatų dėl informacijos, susijusios su atlyginimais, skelbimo;
- teikia įmonių vadovaujantiems darbuotojams ir/ar organų nariams bendras rekomendacijas dėl šių darbuotojų ir/ar organų narių atlyginimų dydžio ir struktūros, taip pat stebėti jų atlyginimų dydį ir struktūrą, remiantis Bendrovės ir Įmonių grupės dukterinių bendrovių teikiama informacija;
- surenka ir susistemina visą jo kompetencijos srityse surinktą bei gautą informaciją ir jos pagrindu teikia rekomendacijas atitinkamam Įmonių grupės organui, o esant poreikiui – ir tiesiogiai stebėtojų tarybai;
- kartą per metus stebėtojų tarybai atlygio ir skyrimo komitetas teikia rašytinę savo veiklos ataskaitą, apimančią vienerius kalendorinius metus.
- stebėtojų taryba ir kiti Bendrovės ir/ar Įmonių grupės patronuojamų bendrovių organai turi teisę kreiptis į atlygio ir skyrimo komitetą pateikti išvadas dėl konkrečių jų nurodytų klausimų, jeigu šie klausimai patenka į atlygio ir skyrimo komiteto kompetenciją.

8.2 ATLYGIO POLITIKA

2017 m. EPSO-G grupės įmonėse įdiegta atsakomybės ir atskaitingumo principais pagrįsta vienoda atlygio politika. Jos tikslas – efektyviai valdyti grupės darbo užmokesčio išlaidas ir, tuo pačiu metu, kurti motyvacines paskatas darbuotojams, siekiant, kad jų atlygio dydis būtų susietas su Grupės strategijoje numatytais tikslais ir asmeniškai keliamų uždavinių įgyvendinimu.

Todėl EPSO-G darbuotojų atlygį sudaro dvi dalys – fiksuota ir kintama. Fiksuota dalis priklauso nuo pareigybės atsakomybės lygio, kuris nustatomas pagal tarptautinėje praktikoje taikomą metodiką. Kintama atlygio dalis mokama tuomet, kai pasiekiami individualūs metinio vertinimo metu nustatyti tikslai, o įmonės atsiskaito akcininkui ir valdybai už metinių bendrovės tikslų pasiekimą.

- Remiantis tarptautine gerosios valdysenos praktika EPSO-G atlygio politika yra tvirtinama arba keičiama valdyboje tik po to, kai Atlygio ir skyrimo komitetas, kuriame yra ir nepriklausomi nariai, pateikia savo rekomendacijas. Šia atlygio politika EPSO-G įmonių grupėje bus vadovaujama ir 2018 metais.
- Atlygio politikos principai yra tapatūs vadovams ir darbuotojams.
- Atlygio fondą tvirtina įmonių valdybos. Atlygio ir skyrimo komitetas stebi, kad būtų subalansuota darbo užmokesčio išlaidų kontrolė su tinkamai pareigos atliekančių darbuotojų skatinimu.
- Kintama atlygio dalies skyrimas priklauso nuo iš anksto bendrovei ir asmeniškai darbuotojui nustatytų išmatuojamų veiklos rezultatų vertinimo.
- Kintama atlygio dalis nėra premija. Ji negali viršyti 20-30 proc. pastoviosios atlygio dalies.
- Bendrovės vadovo kintama atlygio dalis priklauso nuo bendrovės strategijoje keliamų tikslų, kurie skelbiami viešai bendrovės tinklapyje, įgyvendinimo.
- Kintama atlyginimo dalis nėra mokama tuo atveju, kai veiklos rezultatų vertinimo kriterijai neatitinka lūkesčių.
- Kintamo atlygio suma yra numatoma Bendrovės biudžete ir apskaitoma finansiniame rezultate, kuris yra audituojamas ir skelbiamas viešai.
- Vadovų ir darbuotojų išeitinės išmokos neviršija sumos kitokios nei nustato LR teisės aktai ir nėra mokamos, jei darbo sutartis nutraukiama dėl blogų veiklos rezultatų.

- Atlygio politikoje nėra numatytas joks atlygis suteikiant teisę į akcijas, akcijų pasirinkimo sandorius arba teisę gauti atlygį, pagrįstą akcijų kainos pokyčiais.
- Darbuotojų įsitraukimo bei lojalumo skatinimui EPSO-G grupės bendrovės skiria emocinį nefinansinį atlygį. Netiesioginį atlygį sudaro renginiai darbuotojams, pripažinimas ir įvertinimas už itin gerus veiklos rezultatus.

8.3 DARBUOTOJŲ VEIKLOS VERTINIMAS

Darbuotojų veiklos vertinimas yra viena svarbiausių valdymo ir efektyvaus vadovavimo sąlygų, padedanti siekti EPSO-G įmonių grupės tikslų ir kurti pozityvius santykius tarp vadovų ir jų pavaldinių, leidžianti planuoti darbuotojų karjerą, didinti jų motyvaciją ir įsitraukimą.

Veiklos vertinimo priemonė, užtikrinanti, kad EPSO-G darbuotojų asmeniniai tikslai būtų keliama atsižvelgiant į bendrovės tikslus yra metinis pokalbis, kuriame aptariami ir nustatomi išmatuojami, apibrėžti laike ir motyvuojantys tikslai darbuotojui.

Metinis ir tarpinis pokalbis yra skirtas įvertinti EPSO-G darbuotojui iškeltų tikslų pasiekimą ir nustatyti naujus, formuoja grįžtamojo ryšio kultūrą tarp vadovo ir pavaldinio. Pokalbio metu yra taip pat aptariamos darbuotojo kompetencijos kėlimo poreikis ir tolimesnės profesinio augimo bei karjeros galimybės.

Metinio pokalbio metu darbuotojo veiklos tikslų įvertinimas lemia kintamos atlygio dalies dydį.

8.4 DARBUOTOJAI

Darbuotojų skaičius įmonių grupėje ir atskirose įmonėse 2016-2017 m.

	Darbuotojų skaičius 2017 m. gruodžio 31 d.	Darbuotojų skaičius 2016 m. gruodžio 31 d.
Įmonių grupė	1014	1071
EPSO-G	22	16
Amber Grid	345	357
Litgrid	229	235
Tetas	375	421
„Baltpool“	11	10
Litgrid Power Link Service	29	29
Get Baltic	3	3

Darbuotojų pasiskirstymas pagal grupes 2016-2017 m.

Darbuotojų grupės	Darbuotojų skaičius 2017 m. gruodžio 31 d.	Darbuotojų skaičius 2016 m. gruodžio 31 d.
Generalinis direktorius	7	7
Aukščiausio lygmens vadovai	17	12
Vidurinio ir žemesnio lygmens vadovai	95	91
Ekspertai - specialistai	566	577
Darbininkai	337	391

Darbuotojų pasiskirstymas pagal darbo stažą 2016-2017 m.

Darbuotojų grupės	Darbuotojų skaičius 2017 m. gruodžio 31 d.	Darbuotojų skaičius 2016 m. gruodžio 31 d.
< 5 metų	44 %	48 %
5-10 metų	23 %	24 %
10-20 metų	16 %	12 %
20-30 metų	12 %	12 %
>30 metų	5 %	4 %

Darbuotojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2016-2017 m.

Darbuotojų grupės	Darbuotojų skaičius 2017 m. gruodžio 31 d.	Darbuotojų skaičius 2016 m. gruodžio 31 d.
< 20-30 metų	10 %	13 %
30-40 metų	27 %	26 %
40 - 50 metų	25 %	26 %
50 -60 metų	29 %	28 %
>60 metų	9 %	8 %

Darbuotojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą 2016-2017 m.

Darbuotojų grupės	Darbuotojų skaičius 2017 m. gruodžio 31 d.	Darbuotojų skaičius 2016 m. gruodžio 31 d.
Aukštasis	62 %	60 %
Aukštesnysis	13 %	13 %
Vidurinis	25 %	27 %

Darbuotojų pasiskirstymas pagal lytį 2016-2017 m.

Darbuotojų grupės	Darbuotojų skaičius 2017 m. gruodžio 31 d.	Darbuotojų skaičius 2016 m. gruodžio 31 d.
Moterys	18 %	17 %
Vyrai	82 %	83 %

8.5 INFORMACIJA APIE DARBO UŽMOKESTĮ

EPSO-G grupės darbo užmokesčio fondas 2017 m. buvo 18 251 tūkst. Eur. (2016 m. 17 307 tūkst. Eur.)

2017 m. dvylikos mėnesių darbo užmokesčio informacija

Darbo užmokestis pagal darbuotojų grupes	Grupė		Bendrovė	
	Darbuotojų skaičius (laikotarpio pabaigoje)	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis	Darbuotojų skaičius (laikotarpio pabaigoje)	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis
Generalinis direktorius	7	6 239	1	7 774
Aukščiausio lygio vadovai	20	5 822	4	5 431
Vidurinio lygmens vadovai	81	2 777	8	3 403
Specialistai	572	1 475	9	2 362
Darbininkai	337	902	-	-
Viso vidutinis darbo užmokestis	1014	1 483	22	3 561
Darbo užmokesčio fondas, tūkst. Eur		18 251		927

Pastaba: Atlygio dydis nurodytas įskaičius kintamojo atlygio dydį, išmokėtą 2017 metais už 2016 metų pasiektus rezultatus arba tikslus.

1. Generalinio direktoriaus ir Bendrovės darbuotojų pareigybinis atlygis 2017 m. nesikeitė.

2. Informaciją apie vidutinį darbo užmokestį EPSO-G grupės įmonės skelbia viešai interneto svetainėse per 10 darbo dienų pasibaigus ataskaitiniam ketvirčiui. Informacija apie EPSO-G darbo užmokestį yra skelbiama <http://www.epsog.lt/lt/tikslai-ir-atskaitomybe/darbo-uzmokestis>.

3. Įmonių grupę sudarančių bendrovių vadovams 2017 m. parengtos naujos 5 metų kadencijos trukmės, sutartys, kurios gali būti pratęstos ne daugiau nei 1 tokias pat trukmės kadencijai.

2016 metų darbo užmokesčio informacija

Darbo užmokestis pagal darbuotojų grupes	Grupė		Bendrovė	
	Darbuotojų skaičius (laikotarpio pabaigoje)	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis	Darbuotojų skaičius (laikotarpio pabaigoje)	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis
Generalinis direktorius	7	6 070	1	7 234
Aukščiausio lygio vadovai	21	4 538	4	4 309
Vidurinio lygmens vadovai	82	2 597	5	2 940
Specialistai	582	1 367	6	2 296
Darbininkai	381	813	-	-
Viso vidutinis darbo užmokestis	1071	1 363	16	3 398
Darbo užmokesčio fondas, tūkst. Eur		17 037		569

8.6 INFORMACIJA APIE ATLYGĮ KOLEGIALIŲ VALDYMO ORGANŲ NARIAMS

EPSO-G priežiūros ir valdymo organų nariai yra skiriami ketverių metų kadencijai. Su jais yra sudarytos civilinės sutartys, kuriose detalizuojamos jo/jos atsakomybės, pareigos, teisės bei funkcijos.

Pagal vienintelio akcininko patvirtintas Atlygio gaires, kolegialių organų nariams EPSO-G grupėje gali būti mokamas ne daugiau nei 1000 EUR, pirmininkams - ne daugiau nei 1 300 EUR mėnesio atlygis už faktiškai suteiktas valdybos nario paslaugas.

EPSO-G priežiūros ir valdymo organų narių atlygis yra susietas su laiku, skirtu sutartyje numatytų funkcijų atlikimui ir negali viršyti aukščiau nurodytos maksimalaus atlygio ribos.

Įmonių grupės kolektyviniuose valdymo ir priežiūros organuose yra 34 proc. nepriklausomų narių, kuriems apmokama pagal civilinę sutartį, kaip tai numatyta patvirtintose atlygio gairėse.

Su priežiūros ir valdymo organų nariais sudarytos sutartys nesuteikia jokių teisių į EPSO-G grupės įmonių akcijas, kitokias atlygio formas ar papildomas naudas.

Sutartyse nėra numatytos jokios išeitinės išmokos ir išėjimo terminai.

Valdybos nariams, kurie yra skiriami EPSO-G, kaip didžiausio akcininko, už akcininko teisių ir pareigų vykdymą dukterinėse įmonėse, atlygis pagal civilinę valdybos nario sutartį nėra mokamas. Šis principas galioja dukterinėms įmonėms, deleguojančioms narius į jų kontroliuojamas bendroves.

Informacija apie priežiūros ir valdymo organų narių darbą ir išmokas:

	2017 m. gruodžio 31 d.	2016 m. gruodžio 31 d.
Kolegialių priežiūros ir valdymo organų posėdžiai (vnt.)	76	38
Kolegialių organų narių, kuriems mokamas atlygis, skaičius (asmenys)	17	17
Išmokos, susijusios su valdymo organų nariu (tūkst. Eur)	176	58

Informacija apie išmokas individualiems priežiūros ir valdymo organų nariams

Nario vardas, pavardė	2017 m. gruodžio 31 d.	2016 m. gruodžio 31 d.
Rytis Ambrazevičius	15 600	1 300
Valdas Vitkauskas	12 000	1 000
Gediminas Almantas	11 913	1 000
Rolandas Zukas	10 785	1 000
Algirdas Juozaponis	11 676	1 000
Viktorija Trimbel	14 849	7 813
Raimondas Rapkevičius	7 625	5 425
Inga Černiuk	-	-
Audrius Misevičius	-	-
Agnė Amelija Kairytė	-	-
Gediminas Šiušas	5 225	1 425
Jolita Lauciuvienė	4 870	1 580

8.7 TEISINIAI GINČAI IR NEAPIBRĖŽTUMAI

- Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau - Komisija) 2015 m. kovo 26 d. įvykusio posėdžio metu skyrė „Litgrid“ 100 tūkst. Eur baudą už reguliuojamos veiklos pažeidimus, padarytus 2011-2013 m. reguliavimo periodu. Bendrovė Komisijos sprendimą dėl baudos skyrimo ginčijo Vilniaus apygardos administraciniame teisme. Pirmosios instancijos teismas atmetė Bendrovės

skundą. „Litgrid“ 2017 m. rugsėjo 1 d. mokėjimo pavedimu į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie LR Finansų ministerijos sąskaitą sumokėjo 100 000 Eur baudą.

- 2017 m. rugsėjo 27 d. Komisijai taip pat pateiktos 2011-2013 m. reguliuojamų sąnaudų ataskaitos, ištaisytos atsižvelgiant į Komisijos 2014 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 03-815 patvirtintus patikrinimo rezultatus ir 2011-2013 m. faktinių sąnaudų ataskaitas.

- 2017 m. rugsėjo 3 d. „Litgrid“ kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą ir apskundė VPT ir LVPA priimtus administracinius aktus dėl 2014 – 2015 m. bendrovės vykdyto „110 kV elektros perdavimo linijos Kretinga – Benaičių VE statyba“ pirkimo, kurio objektas yra dalinai finansuojamas ES investicijomis. Artėjant pirkimo sutarties vykdymo pabaigai, LVPA užsakymu VPT atliko vertinimą ir 2017 m. rugpjūčio 3 d. pateikė vertinimo išvadą, kurioje nustatė, kad „Litgrid“ netinkamai įvertino laimėjusio tiekėjo neįprastai mažą kainą ir pažeidė racionalaus lėšų naudojimo, skaidrumo ir lygiateisiškumo principus. Atitinkamai, po išvados pateikimo, 2017 m. rugpjūčio 24 d. LVPA priėmė sprendimą, kuriuo nustatė, kad „Litgrid“ padarė viešųjų pirkimų pažeidimus ir skyrė 25 proc. dydžio nuo tinkamų finansuoti projekto lėšų arba 486 927,25 Eur finansinę sankciją (ES fondų lėšos mažinamos 243 463,62 Eur). Bendrovė nesutiko su VPT išvada bei LVPA sprendimu ir apskundė juos teismui, prašydama juos panaikinti ir sustabdyti jų galiojimą. Teismas priėmė skundą, tačiau atsisakė taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones ir nesustabdė Bendrovės atžvilgiu priimtų administracinių aktų galiojimo. LVPA ir VPT nesutiko su skundu, pateikė savo atsiliepimus teismui. 2018 m. sausio 18 d. Vilniaus apygardos administracinis teismas priėmė sprendimą ieškinį atmesti. Šiuo metu rengiamas apeliacinis skundas.
- AB „Achema“ 2015 m. balandžio 29 d. pateikė ieškinį atsakovams „Litgrid“ ir rangos darbus su bendrove sudarytos rangos darbų sutarties pagrindu atlikusiai „TETAS“ dėl 2 326 964,40 EUR nuostalių atlyginimo (solidariai), už 2013 m. balandžio 29 įvykusio elektros energijos tiekimo sutrikimo AB „Achema“ vidiniame tinkle sukeltą žalą. 2017 m. vasario 17 priimta nutartis dėl ieškinio atsisakymo dalyje dėl 1 759 864,34 EUR negautų pajamų. Vilniaus apygardos teismas 2017 m. kovo 9 d. nutartimi tenkino AB „Achema“ prašymą ir skyrė ekspertizę įvykio priežastims ir pasekmėms nustatyti. 2017 m. rugsėjo 22 gautas teismo ekspertizės aktas, kurį „Litgrid“ ginčija. Bendrovė taip pat pateikė prašymą skirti pakartotinę ekspertizę. Nepalanki bylos baigtis Bendrovei galėtų turėti iki 567 100 EUR neigiamos finansinės įtakos.
- „Amber Grid“, vykdydama LR SGD terminalo įstatymo ir šio įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimus, surenka, administruoja ir išmoka SGD lėšas terminalo operatoriui (AB „Klaipėdos nafta“) ir paskirtajam tiekėjui (UAB LITGAS) teisės aktų nustatyta tvarka:
- 2017 m. vyko teisminiai ginčai su AB „Achema“ dėl nesumokėtų SGD terminalo lėšų. Antroji civilinė byla dėl nesumokėtų SGD terminalo lėšų (už laikotarpį nuo 2013-09-01 iki 2013-12-31 bei laikotarpį nuo 2014-12-03 iki 2015-04-30) yra sustabdyta iki bus priimtas galutinis procesinis sprendimas ES Bendrajame Teisme nagrinėjamoje

byloje Nr. T-417/16. Trečioje civilinėje byloje vyksta pasirengimas bylos nagrinėjimui paruošiamųjų dokumentų būdu.

- Taip pat administraciniuose teismuose nagrinėjamos bylos, kuriose „Amber Grid“ įtraukta dalyvauti trečiuoju asmeniu:
 - šešios bylos pagal AB „Achema“ pareiškimus dėl VKEKK sprendimų panaikinimo. Visų administracinių bylų nagrinėjimas yra sustabdytas, nes ES Bendrajame Teisme nagrinėjamas AB „Achema“ skundas (byloje Nr. T-417/16);
 - viena byla pagal AB „Achema“ skundą Lietuvos Respublikai dėl 15.329.728,69 Eur žalos, patirtos teikiant su Europos Komisija nesuderintą valstybės pagalbą, atlyginimo. Byla pirmoje instancijoje išnagrinėta, AB „Achema“ skundas atmestas. AB „Achema“ pateikė apeliacinį skundą, kuris dar nėra išnagrinėtas.

8.8 SVARBŪS ĮVYKIAI PO ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PABAIGOS

Sausis

2018 m. sausio 18 d. Ruošiantis elektros tinklų sinchronizacijai su kontinentinės Europos tinklais, elektros ir dujų skirstymo bendrovė „Energijos skirstymo operatorius“ (ESO) ir elektros perdavimo sistemos operatorius „Litgrid“ pasirašė sutartį pagal kurią įgyvendins bendrą projektą, kuris užtikrins patikimą elektros tiekimą Rytų Lietuvos gyventojams ir verslui. Pasitelkus ESO prižiūrimas elektros linijas, savarankiškam energijos tiekimui užtikrinti pakaks įrengti vieną naują 35 kilovoltų įtampos liniją, jungsiančią pastates Medininkuose ir Kalveliuose. Darbus planuojama atlikti iki 2020 metų.

2018 m. sausio 18 d. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija pritarė gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus AB „Amber Grid“ dešimties metų (2017–2026 m.) tinklo plėtros planui. AB „Amber Grid“ tinklo plėtros planas skirtas regioninei dujų rinkai formuoti. Plane numatoma investicijų vertė į dujų perdavimo sistemos plėtros projektus per artimiausią dešimtmetį sudaro 192,8 mln. eurų.

An aerial photograph of a lush green field with a winding path or streambed cutting through it. The grass is vibrant green, and the path is a slightly darker shade, creating a zig-zag pattern across the frame.

SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS PAŽANGOS ATASKAITA

9. EPSO-G SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS PAŽANGOS ATASKAITA

**„Mums svarbūs ne tik veiklos
rezultatai, bet ir būdai, kuriais jie
pasiekiami,“ – EPSO-G generalinis
direktorius Rolandas Zukas.**

9.1 APIE ATASKAITĄ

EPSO-G, rengdama socialinės atsakomybės pažangos ataskaitą (toliau – Pažangos ataskaita, ataskaita) vadovaujasi Jungtinių Tautų (JT) inicijuoto „Pasaulinio susitarimo“ (angl. Global Compact) principais bei „Pasaulinės ataskaitų rengimo iniciatyvos“ (angl. Global Reporting Initiative, GRI) rekomendacijomis, kurios padeda įvertinti veiklą pagal ekonominius, aplinkosaugos, darbuotojų, žmogaus teisių, rinkos bei santykių su visuomene susijusius rodiklius.

2018 metais Bendrovės socialinės atsakomybės pažangos ataskaita už 2017 metus parengta kaip integruota metinės finansinės atskaitomybės dalis, kuri gali būti skelbiama ir kaip atskiras dokumentas.

Šioje Pažangos ataskaitoje pristatomi 2017 metų EPSO-G įmonių grupės darbai ir pasiekimai socialinės atsakomybės veikloje, susijusioje su elgsena rinkoje, aplinkosauga, santykiais su darbuotojais bei visuomene. Ataskaitoje aprašomos Bendrovės socialinės atsakomybės kryptys, veiksmai ir pažanga.

Klausimus arba komentarus bei pastabas dėl socialinės atsakomybės ataskaitos tobulinimo kviečiame teikti el. paštu andrius.vilkancas@epsog.lt.

Ši Pažangos ataskaita skelbiama Bendrovės interneto svetainėje www.epsog.lt

9.2 BENDROSIOS NUOSTATOS

EPSO-G grupės įmonės laikosi nuostatos, kad būdai, kuriais pasiekiamas rezultatas, yra svarbūs. Todėl, remiantis sukaupta gerąją šalies bei tarptautinių organizacijų patirtimi, siekia tobulinti verslo praktiką, diegti šiuolaikišką žmoniškųjų išteklių vadybą ir taikyti gamtos išteklius tausojančias technologijas, žmogaus sveikatai nekenksmingas medžiagas bei procesus.

Planuodama veiklą EPSO-G įmonių grupė atsižvelgia į interesų turėtojų ekonominius ir socialinius lūkesčius, užtikrina skaidrų valdymą, plėtoja etiškus santykius rinkoje, diegia korupcijos prevencijos priemones ir prisideda kuriant gerą verslo klimatą šalyje.

Socialinės atsakomybės politika remiasi EPSO-G įmonių grupės vizija, misija, vertybėmis bei penkerių metų strategijoje patvirtintomis veiklos kryptimis ir tikslais: regioninės veiklos vystymas ir strateginių projektų sėkmės užtikrinimas, efektyvi veikla, kurianti ir pažangi organizacija.

Remiantis Akcininko lūkesčių laiške nustatytų tikslų, kiekvienai iš EPSO-G strategijos kryptų yra suformuoti konkretūs tikslai, kurių yra siekiama per strategijos įgyvendinimo laikotarpį (iki 2022 m.). Strateginiam tikslams suformuoti matavimo rodikliai, kuriais remiantis vertinamas savo veiklos efektyvumas trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu.

EPSO-G įmonės vizija, misija, vertybės, strategija ir veiklos kryptys ir informacija apie tikslų įgyvendinimą yra išsamiai pristatytos šio metinio pranešimo 1-2 skyriuose.

9.3 DARNI IR TVARI PLĖTRA

EPSO-G grupės bendrovių socialinės atsakomybė yra suprantama kaip integrali ir neatskiriama tvaraus verslo dalis.

Tvarią darnaus verslo plėtrą EPSO-G grupės įmonės supranta kaip kryptingų ekonominių, socialinių ir aplinkosauginių veiksmų visumą, savo profesinėje veikloje didinant bendrąją visuomenės gerovę ir mažinant leistinas poveikio aplinkai ribas.

Socialinės atsakomybės principai įgyvendinami remiantis susijusiomis EPSO-G įmonių grupės politikomis ir kitais galiojančiais vidaus dokumentais:

EPSO-G grupėje veikiančios politikos:

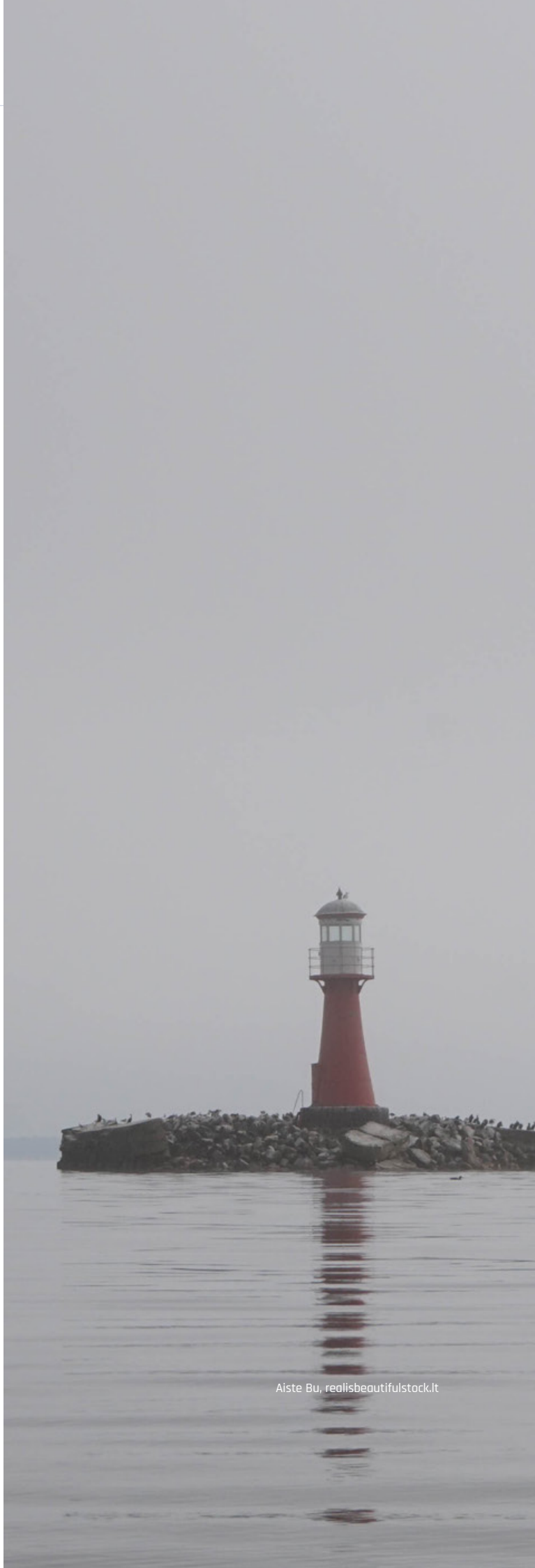
- **Korporatyvinio valdymo politika.** Jos tikslas yra užtikrinti EPSO-G įmonių grupėje gerąją valdysenos praktiką nustatant įmonių grupėje vienodus korporatyvinio valdymo principus ir patronuojančios bendrovės bei kitų grupės bendrovių tarpusavio sąveiką.
- **Socialinės atsakomybės politika.** Jos tikslas yra remiantis sukaupta gerąją šalies bei tarptautinių organizacijų patirtimi, tobulinti verslo praktiką, diegti šiuolaikišką žmoniškųjų išteklių vadybą, taikyti gamtos išteklius tausojančias technologijas, žmogaus sveikatai nekenksmingas medžiagas bei procesus.
- **Skaidrumo ir komunikacijos politika.** Jis tikslas yra padėti efektyviau bendrauti tarpusavyje ir su išorės interesų turėtojais: visuomene, akcininku, rinkos reguliatoriais, ir kt.
- **Korupcijos prevencijos politika.** Jos tikslas yra EPSO-G įmonių grupėje nustatyti pagrindinius korupcijos prevencijos principus ir reikalavimus bei jų laikymosi užtikrinimo gaires, kurių įgyvendinimas sudaro prielaidas bei sąlygas įgyvendinti aukščiausius skaidraus verslo vykdymo standartus.

- **Atlygio politika.** Jos tikslas yra tinkamai valdyti darbo užmokesčio išlaidas ir sukurti motyvacines paskatas, siekiant, kad atlygio dydis tiesiogiai priklausytų nuo įmonei ir kiekvienam darbuotojui keliamų tikslų įgyvendinimo.
- **Apskaitos politika.** Jos tikslas yra užtikrinti, kad interesų turėtojai galėtų įvertinti grupės įmonių veiklą, perspektyvą ir priimti atitinkamus ekonominius sprendimus.
- **Dividendų politika.** Jos tikslas yra nustatyti aiškias tikėtinas nuosavybės ir investicijų grąžos gaires esamiems ir potencialiems akcininkams, tuo pat metu užtikrinant tvarų ilgalaikį įmonių vertės augimą, savalaikį šaliai svarbių strateginių projektų įgyvendinimą, taip nuosekliai stiprinant pasitikėjimą visa energijos perdavimo ir mainų įmonių grupe.
- **Interesų valdymo politika.** Jos tikslas yra EPSO-G įmonių grupėje sukurti vieningą ir gerąją praktiką atitinkančią interesų valdymo sistemą, kuri leistų užtikrinti, kad sprendimai grupės bendrovėse priimami objektyviai ir nešališkai, o taip pat formuotų korupcijai nepalankią aplinką bei didintų pasitikėjimą grupės bendrovių veikla.
- **Neskelbtinos informacijos apsaugos politika.** Jos tikslas yra sukurti vienodą konfidencialios ir komercinės (gamybos) paslaptį sudarančios informacijos identifikavimo, naudojimo ir apsaugos sistemą ir padėti EPSO-G grupės bendrovių valdymo organų nariams ir darbuotojams apsaugoti jiems patikėtą konfidencialią informaciją nuo netinkamo ir žalingo atskleidimo.
- **Technologinio turto vystymo ir eksploatavimo politika.** Jos tikslas nuosekliai diegti kaštų ir naudos analizę pagrįstus elektros ir gamtinių dujų infrastruktūros valdymo ir plėtros principus, diegti pažangias technologijas, valdyti ir plėtoti energijos perdavimo infrastruktūrą socialiai atsakingai atsižvelgiant į darbuotojų saugos ir aplinkosaugos reikalavimus.
- **Paramos politika.** Jos tikslas yra užtikrinti, kad teikiama parama būtų vieša ir nekeltų visuomenei abejonių dėl savo tikslingumo bei skyrimo proceso skaidrumo.

Bendrovių vidaus politikomis ir tvarkomis:

- etikos kodeksas;
- etiškos darbdavystės ir darbo sąlygų tvarka ar politika;
- aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos politika ir tvarka;
- Lygių galimybių politika;
- Kolektyvinės sutartys.

Politikų priėmimo ir įsigaliojimo tvarka yra pateikta šio metinio pranešimo EPSO-G įmonės korporatyvinio valdymo ataskaitoje 1.3 skirsnyje.

Aiste Bu, realisbeautifulstock.lt

9.4 INTERESŲ TURĖTOJAI

Igyvendindamos veiklos strategijoje numatytus tikslus, EPSO-G grupės įmonių valdybos vertina ir siekia atsižvelgti į interesų turėtojų socialinius ir ekonominius interesus bei lūkesčius.

Kiekviena strateginės veiklos kryptis yra susijusi su vienu ar keliais interesų turėtojais. Su interesų EPSO-G vykdoma veikla reiškiančiomis grupėmis ar pavieniais asmenimis yra palaikomi oficialūs, partnerystės ar konsultacinio pobūdžio kontaktai. Interesų turėtojams teikiama išsami su bendrovės veikla susijusi informacija išskyrus atvejus, kurie yra reglamentuoti EPSO-G neskelbtinos informacijos politikoje.

Grupės bendrovės ne rečiau kaip kartą per metus viešai pristato Interesų turėtojams – akcininkams ir socialiniams partneriams – finansinės ir nefinansinės veiklos ataskaitas.

Grupės bendrovės iš anksto informuoja vietos bendruomenes apie jų kaimynystėje vykdomus projektus. Įgyvendinimo metu, darbų laikas derinamas su gyventojais siekiant, kad būtų minimizuoti dėl vykdomų darbų jiems kylantys nepatogumai.

Siekdami įvertinti socialinio dialogo su interesų turėtojais kokybę, 2017 m. gruodį EPSO-G užsakymu buvo atlikta „Vilmorus“ vidaus ir išorės interesų turėtojų apklausa.

Remiantis šios apklausos išvadomis, 2018 m. bus įgyvendinami veiksmai, padedantys gerinti dialogo su interesų turėtojais kokybę.

Interesų turėtojai, turintys įtakos sėkmingai EPSO-G veiklai:

Interesų turėtojai	Mes įsipareigojame	Kodėl ši grupė svarbi	Kaip bendradarbiaujame
Klientai	Kurti profesionalias ir patikimas partnerystes siekiant abipusį naudą.	Grupės įmonės veikia B2B (verslas verslui) srityje	Atsižvelgiant į teikiamų paslaugų kompleksiskumą ir ekonominius lūkesčius grupės įmonės inicijuoja ir rengia klientams savalaikius informacinius renginius.
Darbuotojai	- Kryptingai veikti, kad vienodas grupės įmonių verslo kultūra ir atlygio politika skatintų darbuotojų įsitraukimą ir motyvaciją įgyvendinant strategijoje keliamus tikslus; - Užtikrinti, kad grupės darbuotojai būtų pakankamai ir laiku informuojami apie grupės vertybes, tikslus, veiklą, ir pokyčius.	Patyrę, kompetentingi ir vertybėmis besivadovaujantys profesionalūs darbuotojai yra esminė prielaida įgyvendinti tikslus ir viziją.	- Tobuliname vidinę komunikacijos turinį ir formas; - Vykdomė darbuotojų įsitraukimo tyrimus ir atitinkamai koreguojame veiksmų planus; - Vadovaujamės vienodomis atlygio bei socialinės atsakomybės nuostatomis darbuotojų atžvilgiu; - Rengiame ne rečiau kaip metinius vadovų ir darbuotojų susitikimus.
Akcinkinkai	- Užtikrinti tvarų grupės valdymą, jos augimą ir ilgalaikę naudą; - Teikti aktualią, teisingą, ir savalaikę informaciją, leidžiančią akcininkams įvertinti grupės veiklą, jos perspektyvą ir priimti atitinkamus sprendimus; - Užtikrinti efektyvų grįžtamąjį ryšį.	Vykdomų strateginių projektų sėkmė tiesiogiai priklauso nuo akcininkų pasitikėjimo ir greitu bei savalaikių sprendimų.	- Rengiame reguliarius susitikimus aktualiams klausimams aptarti; - Ne rečiau kaip kas ketvirtį teikiame finansinės ir nefinansinės veiklos ataskaitas dėl „Akcininko lūkesčių laiške“ nustatytų tikslų įgyvendinimo. - Užtikriname svarbiausių grupės įmonių naujienų komunikaciją grupės mastu.
Grupės įmonės	- Kurti vertę prasmingais valdymo sprendimais; - Reaguojant į greitai besikeičiančią aplinką, sutelkti grupės įmonių stiprybes siekiant tikslų įgyvendinimo efektyvumo.	Grupės veiklos rezultatai priklauso nuo kryptingo ir sinchroniško grupės įmonių darbo siekiant strateginių tikslų.	- Esame grupės įmonių valdymo organų nariais; - Grupės mastu rengiame ir įgyvendiname vienodas veiklos politikas, įgalinančias derinti veiksmus diegiant gerąją valdysenos praktiką.
Užsienio partneriai -energijos perdavimo ir biokuro biržos operatoriai	Strateginių projektų įgyvendinime užtikrinti abipusiai naudingų susitarimų ir veiksmų derinimą.	Baltijos šalių elektros perdavimo sistemų sinchronizacija su Europos energetikos sistema, regioninės dujų rinkos kūrimas bei biokuro prekybos sistemos plėtra, tiesiogiai priklauso nuo užsienio partnerių įsitraukimo.	- Siekiame užmegzti ir reguliariai palaikyti dalykiškus abipusiu pasitikėjimu grįstus santykius; - Inicijuojame ir dalyvaujame profesiniuose susitikimuose siekiant strategijoje numatytų tikslų įgyvendinimo.

Valstybės atstovai	Suprantama ir prieinama forma teikti aktualią informaciją, kuri taptų patikimu pagrindu pagal kompetenciją vertinti grupės įmonių veiklą, pasiektus rezultatus bei naudą visuomenei.	Bendradarbiavimas su valstybės atstovais būtinas siekiant užtikrinti nuoseklias ir ilgalaikės energetikos sektoriaus vizijos formavimą bei sklandų valstybės ir regiono mastu svarbių projektų įgyvendinimą.	- Inicijuojame susitikimus pagal poreikį aktualiems klausimams aptarti; - Pagal kompetenciją komentuojame aktualius klausimus LRS komitetuose, LRV posėdžiuose; - Dalyvaujame tarpinstitucinių darbo grupių veikloje.
Nacionalinė reguliuojančioji institucija	- Užtikrinti nuoseklią teisės aktų reikalavimų laikymąsi grupėje; - Diegti atviro ir skaidraus dialogo su reguliatoriumi kultūrą.	Pagrindinės grupės veiklos yra reguliuojamos, todėl svarbu užtikrinti efektyvius dalykinius santykius, grindžiamus skaidrumu, atvirumu ir atsakomybe.	- Laiku teikiame reguliuojančiosios institucijos funkcijoms užtikrinti reikalingą informaciją; - Bendradarbiaujame diegiant naujus rinkų mechanizmus; - Inicijuojame susitikimus aktualiems klausimams aptarti.
Rangovai	Dirbti su profesionaliais ir profesinės etikos standartų besilaikančiais rangovais.	Grupės įmonės vykdo itin sudėtingus ir kompleksinius projektus, todėl aktualu kelti aukštą kokybės, skaidrumo ir darbuotojų saugos karteles rangovams.	- Organizuojame kasmetinius informacinius renginius potencialiems rangovams; - Iš anksto viešai skelbiame pirkimų planus ir konsultacijas siekdami užtikrinti didesnę rinkos dalyvių konkurenciją.
Paslaugų ir prekių tiekėjai	Konkurencijos sąlygomis įsigyti kokybiškas paslaugas iš geros reputacijos tiekėjų;	Kokybiškas ir vertę kuriančias prekes ir paslaugas laiku teikiantys tiekėjai prisideda prie grupės veiklų tęstinumo ir efektyvumo.	- Konsultuojamės su rinkos dalyviais ir atliekame rinkos tyrimus; - Skelbiame planuojamų pirkimų planus.
Nevyriausybinių organizacijų (NVO)	Bendravimas ir bendradarbiavimas su aplinkosaugos ir veiklos skaidrumą skatinančiomis organizacijomis padeda identifikuoti visuomenės poreikius ir jų sprendimo būdus.	- Grupės įmonės vykdo tęstinę poveikio aplinkai stebėseną. - Grupės įmonės diegia gerąją valdysenos praktiką atskaitingumo ir korupcijos prevencijos srityse	- Drauge su ornitologų draugija įgyvendiname poveikį aplinkai mažinančias priemones. - Ne rečiau kaip du kartus per metus konsultuojamės su Transparency International Lietuva dėl veiksmų korekcijų diegiant korupcijos prevencijos nuostatas ir praktiką.
Profsąjungos	Užtikrinti konstruktyvų ir pozityvų darbavimą ir darbuotojų atstovų socialinį dialogą.	Darbuotojai lemia įmonių grupės sėkmę. Svarbu, kad darbo santykiai ir juos reglamentuojantys sprendimai užtikrintų teisingą ir vienodą visų darbuotojų traktavimą ir užtikrintų teisėtus jų interesus.	- Sudarydami sąlygas profesinės sąjungoms ir(ar) darbo tarybų veiklai. - Sudarydami su profesinėmis sąjungomis ar(ir) darbo tarybomis kolektyvinę sutartį. - Periodiškuose susitikimuose su darbuotojais ir(ar) jų atstovais aptardami kolektyvinės sutarties įgyvendinimą. - Informuodami ir konsultuodamiesi su profesinių sąjungų ir(ar) darbo tarybų atstovais priimant su darbo santykiais susijusius sprendimus.
Plačioji visuomenė ir žiniasklaida	- Kurti pridėtinę vertę visuomenei, verslui ir šalies ekonomikos konkurencingumui; - Veikti socialiai atsakingai; - Teikti aktualią ir suprantama forma pateiktą informaciją, vadovaujantis informacijos svarbumo, patikimumo, palyginamumo ir prieinamumo principais.	EPSO-G grupės misija - užtikrinti grupei pavestų strateginių Lietuvos energetikos tikslų įgyvendinimą, saugų energijos perdavimo sistemų veikimą, sudaryti sąlygas pasinaudoti efektyviai veikiančios infrastruktūros bei energijos išteklių biržų teikiama galimybėmis ir taip prisidėti prie visuomenės gerovės.	- Vadovaujamės grupės veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika; - Laikomės socialinės atsakomybės politikos nuostatų; - Palaikome dalykiškus santykius su energetikos temomis dirbančiais žiniasklaidos atstovais teikiant pakankamą informaciją įvertinti grupės finansinę ir nefinansinę bei vykdomus projektus.
Vietinės bendruomenės	- Derinant interesus didinti vietinių bendruomenių pasitikėjimą ir pritarimą vykdomiems projektams; - Prisidėti prie augimo ir visaverčio gyvenimo galimybių kūrimo.	Labai svarbus projektų sėkmės elementas – vietinių bendruomenių palaikymas, kuriamas skatinant tarpusavio pasitikėjimą, supratimą, bendradarbiavimą, atsakomybę.	- Grupės įmonės dalinasi patirtimi apie teritorijų planavimą; - Organizuojami vietos bendruomenėms skirti informaciniai renginiai.

9.5 SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS KRYPTYS IR PRIORITETAI

EPSO-G socialinė atskaitomybė apima šias kryptis: bendrovių verslo etiką rinkoje ir korupcijos prevenciją, aplinkos tausojimą, darbuotojų ugdymą, žmogaus teises, lygybę ir įvairovę, profesinę saugą ir sveikatą bei abipusį pasitikėjimą ugdančius santykius su interesų turėtojais.

9.6 SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ RINKOJE: EFEKTYVUS IR SKAIDRUS VERSLAS

EPSO-G grupės strateginis tikslas – efektyviai veikiant užtikrinti nenutrūkstamą energijos tiekimą ir sudaryti galimybes rinkos dalyviams laisvai ja keistis. Siekdamas tikslų, Bendrovės skatina atvirą ir sąžiningą bendradarbiavimą su interesų turėtojais, padedančiais įgyvendinti socialiai atsakingo verslo nuostatas.

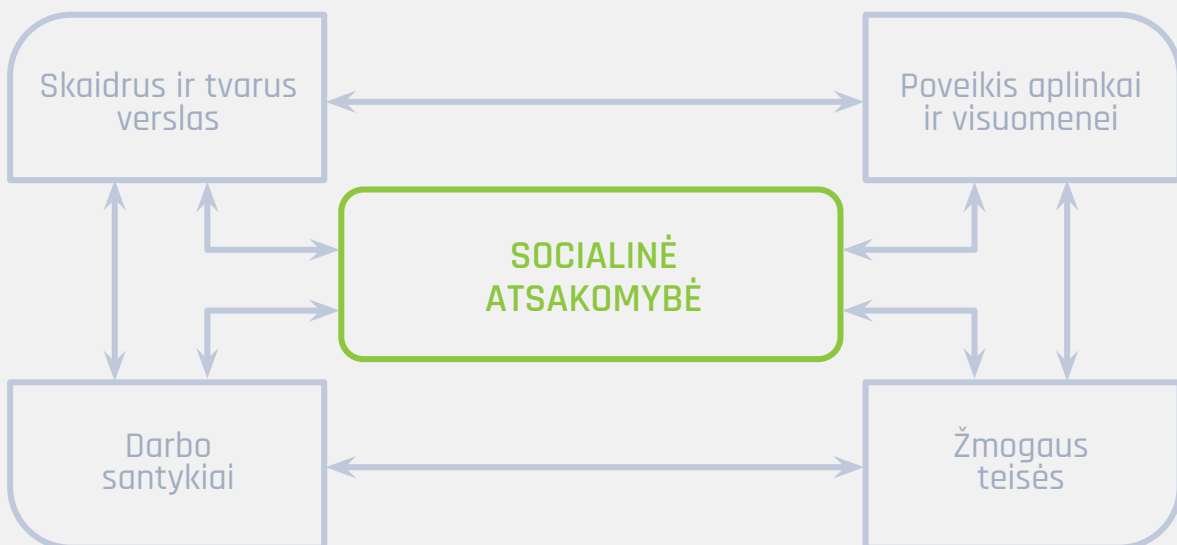
Atskaitingumas

Grupės bendrovės teisingai tvarko apskaitą ir reguliariai rengia ir teikia nefinansinės veiklos ataskaitas, pakankamas interesų turėtojams įvertinti Grupės bendrovių elgseną rinkoje, poveikį aplinkai, santykius su darbuotojais ir visuomene. Grupės bendrovės siekia aukštesnių etikos, sąžiningumo ir skaidrumo standartų nei minimaliai nustato teisės aktai.

Siekiant užtikrinti, kad interesų turėtojai galėtų įvertinti grupės įmonių veiklą, perspektyvą ir priimti atitinkamus ekonominius sprendimus, finansinės ataskaitos sudaromos laikantis EPSO-G apskaitos politikos, kuri nustato vienodus principus, metodus ir reikalavimus grupę sudarančių bendrovių apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti bei pateikti interesų turėtojams.

Svarbiausios EPSO-G apskaitos politikos nuostatos:

- informacija privalo būti objektyvi, palyginama ir naudinga vidaus ir išorės interesų turėtojams;
- informacija yra patikima, reikšminga, savalaikė ir suprantama;
- apskaita tvarkoma remiantis LR Buhalterinės apskaitos, LR įmonių finansinės atskaitomybės ir LR įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymais, kitais buhalterinės apskaitos tvarką reglamentuojančiais norminiais aktais;
- apskaita vedama ir finansinės ataskaitos rengiamos ir pateikiamos pagal galiojančius Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus bei išaiškinimus patvirtintus Tarptautinio finansinės atskaitomybės aiškinimo komiteto, priimtus taikyti Europos Sąjungoje.
- Išsami informacija apie EPSO-G grupės įmonių apskaitos principus pateikiama skelbiamose finansinėse ataskaitose.

Remiantis EPSO-G apskaitos ir Skaidrumo ir komunikacijos politikų nuostatomis, Grupės bendrovės rengia ir reguliariai viešai skelbia internetiniuose puslapiuose tarpines ir metines veiklos ir finansines ataskaitas bei informaciją apie akcininko lūkesčius, veiklos tikslus, interesų deklaracijas bei atlygi.

Bendrovė laikosi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 1052 patvirtintų Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo IV-VII skyrių nuostatų ir viešai skelbia nurodytus EPSO-G grupės rodiklius (<http://vkc.turtas.lt/imonas>).

Pagarba socialiniams ir ekonominiams interesams

Gerbdamos interesų turėtojų teisę iš anksto įvertinti artimoje aplinkoje plėtojamų projektų poveikį jų ekonominiams ir socialiniams interesams, EPSO-G grupės bendrovės, kurios yra perdavimo sistemų operatoriai, kasmet atnaujina ir skelbia dešimties metų tinklo plėtros planus.

Elektros energijos perdavimo tinklų plėtros planas

2017 m. liepos 12 d. elektros energijos perdavimo operatorius „Litgrid“ viešai pranešė, kad dešimties metų tinklo plėtros plane svarbiausi projektai bus skirti integracijai į Europą.

Elektros perdavimo sistemos operatorius „Litgrid“ atnaujintame dešimties metų perdavimo tinklo plėtros plane įvertino, kad 2017-2026 m. sinchronizacijai su žemyninės Europos tinklais reikės 400 mln. eurų. Bendra investicijų į perdavimo tinklą vertė sieks apie 643 mln. eurų.

Numatoma, kad iki 2026 m. strateginiams ir tinklo atnaujinimo projektams įgyvendinti reikės vidutiniškai po 60 mln. eurų kasmet. Per artimiausią dešimtmetį Lietuvoje pradės veikti dvi naujos 330 kilovoltų (kV) elektros perdavimo oro linijos. Dvigrandės linijos, einančios nuo Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės iki Alytaus, statybos darbai bus baigti šiemet. Be to, nauja, maždaug 60 kilometrų ilgio, linija planuojama ir aplink Vilnių. Itin svarbūs ir sinchronizacijai reikalingi projektai jau vykdomi rytinėje Lietuvos dalyje – kitąmet bus pradėta rekonstruoti 330 kV oro linija nuo Lietuvos elektrinės iki Vilniaus pastotės, rengiamasi optimizuoti šiaurės rytų Lietuvos elektros perdavimo tinklo mazgą.

Paskelbta, kad „Litgrid“ kasmet nuosekliai investuos į tinklo išmanumą, nuotolinį valdymą ir gebėjimą save gydyti. 2017-2026 m. tokios investicijos sudarys penktadalį visų tinklui skirtų lėšų.

Dešimties metų „Litgrid“ tinklo plėtros planas parengtas atsižvelgiant į valstybės strateginių dokumentų nuostatas, elektros energijos rinkos dalyvių poreikius, tiekimo patikimumo bei efektyvaus perdavimo sistemos veikimo užtikrinimą, bendrovės strategiją, bendrovės aplinkos apsaugos politiką ir teisės aktų reikalavimus ir skelbiamas

Gamtinių dujų perdavimo tinklo plėtros planas

2018 m. sausio 18 d. valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija pritarė 2017 m. parengtam gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus „Amber Grid“ dešimties metų (2017-2026 m.) tinklo plėtros planui.

Plane numatoma investicijų vertė į dujų perdavimo sistemos plėtros projektus per artimiausią dešimtmetį sudarys 192,8 mln. eurų.

Dešimtmečiame plane numatytos dujų perdavimo sistemos plėtros investicijos, kuriomis siekiama Europos Sąjungos ir Lietuvos strateginių gamtinių dujų sektoriaus tikslų – diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius, užtikrinti dujų tiekimo saugumą ir patikimumą, skatinti konkurencingumą, integruoti Baltijos šalių dujų rinkas į bendrą Europos dujų rinką, bei plėtoti bendrą Baltijos šalių regioninę dujų rinką.

2017-2026 m. tinklo plėtros plane numatyta įgyvendinti šiuos strateginius dujų infrastruktūros projektus:

- iki 2021 metų pabaigos kartu su Lenkijos dujų perdavimo sistemos operatoriumi GAZ-SYSTEM numatoma pastatyti dujotiekių jungtį tarp Lenkijos ir Lietuvos. Šio projekto tikslas – integruoti Baltijos šalių dujų rinkas į bendrą Europos dujų rinką, diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius ir padidinti dujų tiekimo saugumą;
- kartu su Latvijos dujų perdavimo sistemos operatoriumi „Conexus Baltic Grid“ planuojama įgyvendinti dujotiekių jungties tarp Lietuvos ir Latvijos pajėgumų padidinimo projektą. Šiuo projektu siekiama sudaryti prielaidas didesnei Baltijos šalių dujų rinkų integracijai, užtikrinti gamtinių dujų sistemos darbo saugumą ir patikimumą. Detalūs projekto parametrai, įgyvendinimui reikalingos lėšos ir įgyvendinimo terminai paaiškės 2018 m. atlikus projekto įgyvendinimo galimybių studiją.

Šie projektai bus aktualūs regioninės dujų rinkos formavimo procesams Rytų Baltijos regione bei sudarys galimybę perduoti dujas ir kitų regiono valstybių dujų rinkų dalyviams.

Šalia strateginių infrastruktūros projektų, plėtros plane numatytos ir perdavimo sistemos plėtros, atstatymo bei modernizavimo investicijos, kurios leis užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą, patikimumą, esamų perdavimo sistemos pajėgumų pakankumą, pažangios gamtinių dujų perdavimo infrastruktūros diegimą, tame skaičiuje pasinaudojant Europos struktūrinių fondų teikiamos paramos lėšomis.

Dešimties metų „Amber Grid“ tinklo plėtros planas parengtas atsižvelgiant į valstybės strateginių dokumentų nuostatas, dujų rinkos dalyvių poreikius, tiekimo patikimumo bei efektyvaus perdavimo sistemos veikimo užtikrinimą, bendrovės strategiją, bendrovės aplinkos apsaugos politiką ir teisės aktų reikalavimus ir skelbiamas <https://www.ambergrid.lt/uploads/documents/Tinklo%20pl%C4%97tros%20planas%202017-2026.pdf>.

Viešieji pirkimai ir santykiai su rangovais

EPSO-G grupės įmonės įgyvendina regioninės ir nacionalinės reikšmės projektus. Tai didelių investicijų reikalaujantys projektai. Jų sėkmė priklauso nuo akcininkų, partnerių, kontroliuojančių bei reguliuojančių institucijų ir Lietuvos žmonių supratimo, pasitikėjimo ir paramos. Todėl savo veikloje EPSO-G grupės bendrovės daug dėmesio skiria viešųjų pirkimų procesų priežiūrai ir korupcijos prevencijai.

EPSO-G grupės bendrovės taiko veiksmingas priemones, užtikrinančias, kad pirkimai būtų vykdomi skaidriai, laikantis lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo ir proporcingumo reikalavimų ir nepripažįsta sukčiavimo, kyšininkavimo ar kitų neleistinų, konkurenciją ribojančių veiksmų.

Informacija apie metų pirkimų planus, jų įgyvendinimą ir atsakingus asmenis yra skelbiami viešai EPSO-G grupės bendrovių tinklalapiuose.

Siekiant užtikrinti sąžiningą konkurenciją, 2017 m. „Litgrid“ ir „Amber Grid“ vadovai pristatė rangovams 2018-aisiais ir vėlesniais metais numatomus įgyvendinti projektus bei planuojamus darbus, kuriems ketinama skelbti rangos konkursus. Tokie susitikimai bus vykdomi 2018 metais.

Korupcijos prevencija

Grupės bendrovės netoleruoja korupcijos, šeimos narių, giminių, draugų protegavimo ar bet kokių kitų prekybos poveikiu formų, nuosekliai ir sistemškai įgyvendina įmonės bei privačių interesų konfliktų prevenciją. Grupės bendrovės skatina darbuotojus ir kitus Interesų turėtojus nesibaiminant neigiamų pasekmių tiesiogiai ar anonimiškai pranešti apie galimus pažeidimus, neetišką ar nesąžiningą elgesį pasitikėjimo linija pranesk@epsog.lt.

2017 m. EPSO-G pateiktas pareiškimas dėl galimų korupcijos apraiškų patronuojamoje bendrovėje, kuriame nurodomos aplinkybės dėl veiksmų vykdant pirkimus susijusius su inžinierinėmis sistemomis, kurie galėtų būti nesuderinami su skaidrumo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo principais, taip pat proporcingumo ir nešališkumo reikalavimais racionaliai panaudoti prekes paslaugas ar darbus įsigyjančios bendrovės lėšas, o tiekėjai atrenkami pagal ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo arba mažiausios kainos kriterijų, tiekėjams sudarant vienodas ir nediskriminacines sąlygas tiek pirkimo, tiek sutarties vykdymo metu.

Reaguodama į gautą pareiškimą, EPSO-G sudarė komisiją įvertinimui. Komisija įvertino pareiškime išdėstytas aplinkybes vykdant pirkimus dėl darbų, susijusių su inžinierinėmis sistemomis, ir pateikė šias išvadas ir siūlymus:

1. Konkrečių duomenų apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas ar kitų teisės aktų pažeidimus tyrimo metu nenustatyta.

2. Reikalavimai tiekėjams turėti gamintojo licenciją nepažeidė viešųjų pirkimų reikalavimų, tačiau pagal susiklosčiusią padėtį rinkoje, pasiūlymą pateikti galėjo tik vienas tiekėjas. Todėl, pareikalauta iš patronuojamosios bendrovės pateikti konkrečias priemones, kaip bus skatinama tiekėjų konkurencija įsigyjant elektronines apsaugas ir kitas IT sistemas bei su jomis susijusias paslaugas.
3. Vykdyti pirkimus IT sistemų srityje, kurių vertė didesnė nei 10 000 eurų, pasiūlyta dukterinei bendrovei vykdyti konsultacijas su rinka ir įvertinti priimamų sprendimų poveikį konkurencijai būsimuose pirkimuose.

2017 m. Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT) atliko ir paskelbė korupcijos prevencijos analizės EPSO-G įmonių grupėje išvadą, kurioje konstatuojama, kad rizika yra valdoma ir pateikė pasiūlymus, kaip šis procesas turėtų būti tobulinamas. EPSO-G grupė supranta ir laikosi nuostatos, kad rizikų valdymas yra tęstinis procesas, todėl pagal į specialistų pateiktas rekomendacijas įdiegė papildomas antikorupcinės veiklos efektyvumą didinančias priemones.

Informacija apie galimų korupcijos atvejų stebėseną yra pateikta šio metinio pranešimo 5.3 skirsnyje.

Darbuotojo atsakomybė

Grupės bendrovėms ir jų darbuotojams teisės aktų ir verslo etikos standartų reikalavimų laikymasis yra privalomas. Darbuotojui, pažeidusiam šias pareigas, Bendrovių vidaus nustatyta tvarka ir pagrindais taikomos drausminės nuobaudos, įskaitant ir tokio darbuotojo atleidimą iš darbo.

2017 m. EPSO-G generalinio direktoriaus sudaryta darbo grupė nustatė, kad ankstesnis Tetos generalinis direktorius, pažeisdamas Civilinio kodekso 2.87 str. 6 dalyje numatytą pareigą, tinkamai neinformavo apie interesų konfliktą valdybos ir akcininkų, pažeisdamas Civilinio kodekso 2.87 str. 4 dalyje numatytą pareigą, supainiojo juridinio asmens turtą su savo turtu bei gavo iš to asmeninės naudos, tokiu būdu nevykdė savo pareigos būti lojaliu valdomai bendrovei. Dėl to Tetos valdyba 2017 m. vasario 3 d. posėdyje, išnagrinėjusi darbo grupės išvadas, nusprendė nutraukti sutartį su buvusiu bendrovės generaliniu direktoriumi dėl prarasto pasitikėjimo.

9.7 SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ APLINKOSAUGOS SRITYJE

Atsižvelgiant į tai, kad Grupės bendrovių veikla gali daryti poveikį aplinkai, kurioje ji yra vykdoma, priimami sprendimai privalo turėti minimalų, mažinantį ir/ar atstatantį poveikį aplinkai, tausoti gamtos išteklius ir prisidėti prie energijos vartojimo efektyvumo.

Poveikio aplinkai vertinimo standartai

Grupės bendrovės, kurių veikla gali daryti poveikį aplinkai, diegia pažangias technologijas, padedančias mažinti veiklos poveikį aplinkai ar gerai aplinkos būklei atkurti, taiko priemones, procesus pagal visuotinai priimtus aplinkosaugos standartus. Analogiško elgsenos standarto reikalaujama iš pirkimuose dalyvaujančių rangovų ir subrangovų.

Vykdydama plėtrą, „Litgrid“ atlieka numatomų statyti elektros perdavimo linijų poveikio aplinkai vertinimo ar atrankos procedūras, kurių išvados įvertinamos rengiant techninius projektus. Rengiant projektavimo užduotis visoms naujai statomoms ar rekonstruojamoms transformatorių pastotėms ir skirstykloms nustatomi aplinkosaugos reikalavimai. Visais atvejais stengiamasi parinkti mažiau kenksmingus aplinkai įrenginius. Pavyzdžiui, rekonstruojant elektros pastotes iki šiol naudoti alyviniai įrenginiai keičiami moderniais dujiniais. Taip mažinama aplinkos taršos rizika avarijos atveju, be to, mažėja įrenginių eksploatacijos kaštai. Rangovai įpareigojami organizuoti darbus taip, kad būtų išvengta galimo poveikio aplinkai arba poveikis sumažintas, sutvarkyti statybos metu susidaranti atliekos ir pateikti tai patvirtinančius dokumentus.

Perkant paslaugas yra reikalaujama, kad rangovai būtų įsidiegę aplinkos vadybos sistemas pagal standartą LST EN ISO 14001. Priimant atliktus darbus patikrinama, ar rangovai įvykdė reikalavimus, ar tinkamai sutvarkė atliekas ir ar turi tai patvirtinančius dokumentus.

„Amber Grid“ bendrovėje, kurioje didžiąją dalį infrastruktūros priežiūros darbų vykdo bendrovės darbuotojai, yra įdiegti tarptautinių standartų ISO 14001 bei OHSAS 18001 reikalavimus atitinkančios Aplinkos apsaugos vadybos bei Darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistemos.

Aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistemos integruotos į „Amber Grid“ veiklos planavimo, organizavimo bei valdymo procesus. Standartais nustatytas aplinkosaugos ir darbuotojų saugos ir sveikatos valdymas padeda užtikrinti nuolatinį veiklos keliamo poveikio aplinkai, darbuotojų saugai ir sveikatai mažinimą bei veiklai taikomų tarptautiniais ir Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentais, kitais norminiais dokumentais nustatytų reikalavimų įgyvendinimą.

Bendrovės vadovybė, atsižvelgdama į socialinę ir ekonominę situaciją, taip pat įmonės finansines, technines galimybes, yra įsipareigojusi užtikrinti nuolatinį aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos procesų gerinimą, aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos veiksmingumo didinimą ir vadovauti pagal vadybos procesui priimtiniems standartams.

Bendrovėje įdiegtas aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistemos veikla pasikartojančiu procesu „planavimas-įgyvendini-

mas-tikrinimas-analizė“. Procese dalyvauja visų lygių darbuotojai pagal aiškiai už tam tikras vadybos proceso koordinavimo bei jo įgyvendinimo dalis nustatytas atsakomybes. Atsižvelgiant į besikeičiančios ekonominės, socialinės ir gamtinės aplinkos sąlygas, į kintančius ir Bendrovės veiklai įtaką darančius išorės ir vidaus veiksnius sistemos procesai nuolat stebimi, peržiūrimi ir periodiškai koreguojami. Įtaką darančių veiksnių valdymas tiesiogiai siejamas su Bendrovės aplinkos apsaugos ir darbuotojų saugos ir sveikatos politikos principų įgyvendinimui keliamais tikslais ir uždaviniais.

Poveikio aplinkai stebėsena

Grupės bendrovės, kurių veikla gali daryti poveikį aplinkai, nuolatos vertina galimą poveikį aplinkai projekto planavimo ir įgyvendinimo metu, taip pat poveikio aplinkai stebėseną po to, kai projektas yra įgyvendintas.

2017 m. vyko nuolatinis Lietuvos ir Lenkijos jungties „LitPol Link“ poveikio aplinkai monitoringas. Pavasarį buvo vykdomos migruojančių žąsų ir vandens paukščių sanaujų nustatytuose monitoringo taškuose apskaitos. Taip pat atlikta monitoringo programoje numatyta saugomų varliagyvių, roplių, vėžių ir gamtinių buveinių stebėsena. Toliau tęsiamas kitos elektros perdavimo linijos Telšiai-Klaipėda poveikio aplinkai monitoringas: Minijos slėnyje prie Dvilų stebimas migruojančių paukščių santalkos, stebėtas Rietavo r. Mižuikų miške gyvenančių plėšriųjų paukščių tankumas.

Drauge su Lietuvos ornitologų draugija „Litgrid“ įgyvendina projektą „Paukščių apsaugos priemonių įdiegimas Lietuvos aukštosios įtampos elektros perdavimo tinkle“. Šio projekto tikslai – sumažinti migruojančių paukščių žūtį, pagerinti pelėsakalių veisimosi sąlygas Lietuvoje, stebėti paukščių žuvimo atvejus prie aukštosios įtampos elektros perdavimo tinklo ir teikti rekomendacijas dėl jų apsaugos. Elektros perdavimo linijų laidų matomumas didinamas įrengiant ant linijų specialias paukščiams matomesnes („pakabuko“ ir „spiralės“ tipų, angl. bird-diverting) priemones tose vietose, kur paukščių migracija yra intensyviausia. Vietose, kur stebimas didžiausias baltųjų gandrų priešmigracinis būrimasis, įrengiamos specialios paukščių apsaugos – neleidžiantys tūpti virš izoliatorių „šakutės“ tipo įtaisai, taip pat girliandose viršutiniai izoliatoriai keičiami į didesnio skersmens ir šitaip mažinamos trumpojo jungimo galimybės. Ornitologų parinktose vietovėse 110 kV įtampos atramose įrengiami specialūs inkilai pelėsakaliams.

Energijos taupymas

Vadovaujantis klimato kaitos, darnaus vystymosi bei taršos prevencijos principais, Grupės bendrovės įgyvendina energijos sąnaudas ir šiltnamio efektą mažinančias veiklas, skiria dėmesį atliekų kiekio stebėjimui, rūšiavimui, pavojingų atliekų tvarkymui,

Marius Dizaineris, realisbeautifulstock.lt

skatina racionalų vandens, popieriaus, energijos ir kitų išteklių valdymą ir naudojimą.

2017 m. spalio 9 d. Energetikos ministras Žygimantas Vaičiūnas ir EPSO-G grupės bendrovės pasirašė susitarimą dėl veiksmų ir priemonių, padėsiančių šalies vartotojams iki 2020 m. pabaigos sutaupyti 269 GWh (0,27 TWh) energijos.

Elektros energijos perdavimo bendrovė „Litgrid“ įsipareigojo sutaupyti beveik 146,6 GWh (0,146 TWh), o dujų perdavimo operatorius „Amber Grid“ – 122,54 GWh (0,122 TWh) energijos pas galutinius vartotojus. EPSO-G bendradarbiaus ir koordinuos „Litgrid“ ir „Amber Grid“ sutaupymo tikslų pasiekimą ir inicijuos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimą.

Didžiausias dėmesys bus skiriamas taupymo priemonėms, susijusioms su pagrindine energijos perdavimo operatorių veikla – t.y. siekti sutaupymų, susijusių su elektros energijos sistemų modernizavimu, išmaniaja apskaita ir kt. Taupymo efekto bus siekiama bendradarbiaujant su didžiausiais energijos vartotojais.

Atliekų tvarkymas ir rūšiavimas, taupus išteklių naudojimas

Racionalaus energijos ir vandens vartojimo išteklių kontekste, 2017 m. atliktas AB „Amber Grid“ energijos, energijos išteklių ir vandens vartojimo auditas. Audito atlikimo technologiniuose procesuose ir įrenginiuose tikslas – įvertinti energijos ir vandens nuostolius technologiniuose procesuose ir įrenginiuose bei numatyti technines, organizacines priemones energijos ir vandens nuostoliams sumažinti.

„Litgrid“ ir „Amber Grid“ bendrovėse rūšiuojamos atliekos: pastatyti specialūs konteineriai, skirti stiklo, plastiko ir popieriaus rūšiavimui. „Amber Grid“ taip pat įgyvendinami Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimuose nurodyti reikalavimai oro, paviršinio vandens, požeminio vandens, dirvožemio taršos monitoringui ir apsaugos priemonėms. Bendrovės susidariusios pavojingos ir nepavojingos atliekos perduodamos atliekų tvarkytojams. Bendrovės padalinių veikloje susidariusios buitinės, popieriaus ir kartono, plastiko bei stiklo atliekos yra rūšiuojamos ir perduodamos komunalinių paslaugų įmonėms.

9.7 SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ SANTYKIUOSE SU DARBUOTOJAIS

Žmogaus teisės

Grupės bendrovės kuria vertybėmis grįstą organizacinę kultūrą ir pasisako už lygias darbuotojų teises bei vienodas galimybes darbe nepriklausomai nuo lyties, etninės kilmės, rasės, tautybės, socialinės padėties, amžiaus, negalios, narystės politinėje partijoje ar asociacijoje, religinių įsitikinimų ar lytinės orientacijos.

Taip pat netoleruojamas bet kokia forma galintis pasireikšti priekabiavimas, psichologinis smurtas, patyčios ar naudojimas užimama padėtimi.

Darbuotojams, kurių atžvilgiu galimai atlikti neteisėti veiksmai, sudarytos sąlygos pateikti skundą bendrovės paskirtam atsakingam asmeniui. Jei darbuotojas nepatenkintas išnagrinėto skundo rezultatu, jis gali ginti savo pažeistą teisę teisės aktų nustatyta tvarka.

Darbuotojas, matęs ir/ar turintis įtarimą ir/ar esantis diskriminavimo, priekabiavimo ar seksualinio priekabiavimo atvejo liudininku, apie tai praneša savo tiesioginiam vadovui arba Bendrovės paskirtam atsakingam asmeniui. Bendrovėje yra užtikrinamas konfidencialumas nagrinėjant skundus, atitinkamai, visi darbuotojai ir Bendrovė bet kokią informaciją, gautą nagrinėjant pažeidimą, turi laikyti konfidencialia. Šios nuostatos pažeidimas laikomas šiurkščiu darbo drausmės pažeidimu.

2017 m. EPSO-G grupėje nėra gauta pranešimų dėl diskriminacijos ar kitų incidentų, susijusių su žmogaus teisių pažeidimais darbe.

Lygios teisės

Grupės bendrovės užtikrina, kad darbo sąlygos atitiktų Lietuvos Respublikoje taikomus teisės aktus, tarptautinius standartus ir rekomendacijas bei siekia sukurti orias darbo sąlygas, susijusias su darbo valdomomis, savaitiniu poilsiu, atostogomis, darbuotojų sauga ir sveikata, motinystės apsauga bei tinkamu darbo bei šeiminių santykių balansu.

Dėl to, EPSO-G grupės bendrovės sistemingai analizuoja darbo aplinką ir nuolat ją tobulina. Siekiant įmonei nustatytų tikslų ir tobulėjimo, darbuotojų nuomonės vertinimai atliekami ne rečiau kaip kas du metus vykdomose darbuotojų pasitenkinimo apklausoje, kurių rezultatai naudojami veiklos planų koregavimui.

Sprendimai, susiję su priėmimu į darbą, kompetencijų ugdymu, apmokėjimu už darbą ar kitomis išmokomis, paaukštinimu pareigose Grupės bendrovėse yra priimami atsižvelgiant į objektyvius kriterijus ir veiksnius be diskriminacijos.

Grupėje darbuotojų daugumą sudaro vyrai. Tam didelės įtakos turi veiklos specifika: moterys rečiau renkasi techninio inžinerinio profilio ir lauko sąlygomis atliekamus technologinius darbus bei su jais tiesiogiai susijusias specialybes. Atsižvelgiant į tai Socialinės atsakomybės politikoje įdiegta nuostata, kad Grupės bendrovėse bus siekiama proporcingo lyčių atstovavimo identifikuojant priemones ir veiksmus padedančius įgyvendinti šią nuostatą.

2017 m. EPSO-G įmonių grupėje nebuvo gauta pranešimų dėl lyties diskriminacijos.

Grupės bendrovių darbuotojams už tą patį ar lygiavertį darbą mokamas toks pats atlyginimas. Darbo užmokesčio dydis potencialiam ar esamam darbuotojui nustatomas vadovaujantis objektyviais

kriterijais, susijusiais su darbuotojo gebėjimais, kompetencija, kvalifikacija, turima patirtimi ir žiniomis. Vadovaujantis Grupės darbuotojų atlygio politika, skatinama tinkamai atlyginti tikslus pasiekiantiems ir lūkesčius viršijantiems darbuotojams.

Informacija apie darbuotojus, atlygio politiką bei darbuotojų vertinimo sistemą yra pateikta šio metinio pranešimo 8 skirsnyje Atlygio politikos įgyvendinimo ataskaitoje.

Kolektyvinė sutartis

Grupės bendrovės pripažįsta darbuotojų savanoriško jungimosi į profesines sąjungas ar asociacijas teisę bei teisę derėtis su darbdaviu, palaiko konstruktyvų socialinį dialogą.

Kolektyvinės sutarties tikslas – užtikrinti efektyvų Bendrovės darbą bei atstovauti visų Bendrovės darbuotojų teisėms ir teisėtiems interesams. Sutartyje nustatytos darbo, darbo užmokesčio, socialinės, ekonominės ir profesinės sąlygos bei garantijos, kurios nėra reglamentuojamos įstatymų, kitų norminių teisės aktų.

Periodiškai organizuojami profesinių sąjungų atstovų ir bendrovių vadovybės susitikimai, kuriuose aptariami profesinei sąjungai aktualūs klausimai.

9.8 SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ SANTYKIUOSE SU VISUOMENE

EPSO-G grupės bendrovės kuria ir palaiko atvirus ir dalykiškus santykius su Interesų turėtojais ir yra atskaitingos akcininkams ir visuomenei už vykdomas veiklas. Grupės bendrovės ne rečiau kaip kartą per metus viešai pristato akcininkams ir/ar socialiniams partneriams finansinės ir nefinansinės veiklos ataskaitas.

Dialogo su bendruomenėmis kultūra

Grupės bendrovės iš anksto informuoja vietos bendruomenes apie jų kaimynystėje vykdomus projektus. Projektų įgyvendinimo metu darbų laikas derinamas su gyventojais. Siekiama, kad viso projekto įgyvendinimo metu gyventojams būtų minimizuoti dėl vykdomų darbų kylantys nepatogumai.

2017 m. „Litgrid“ įdiegė priemonės mažinančios nuo veikiančių elektros įrenginių į gyvenamąją aplinką sklindantį triukšmą Alytaus nuolatinės srovės keitiklio stotyje. Šalia galios transformatorių įrengtos užtvartos, kurios sumažino sklindančio triukšmo lygį. „Litgrid“ numato analogiškas priemones įrengti Klaipėdos TP siekiant pagerinti šalia pastatės įsikūrusių gyventojų gyvenimo kokybės sąlygas. 2017 m. parengtas techninis projektas, pagal kurį 2018 m. čia bus įrengtos triukšmo užtvartos.

Bendradarbiaujant su Asociacija „Pilietinių iniciatyvų centras“ 2017 m. „Litgrid“ inicijavo 40 susitikimų-diskusijų su žinomais žmonėmis įvairiuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose: Druskininkuose, Kėdainiuose,

Ignalinoje, Visagine, Lazdijuose, Birštone, Gargžduose. Nuo 2012 m. vykdomo projekto tikslas – užmegzti dialogą su bendruomenėmis, kurių kaimynystėje vykdomi arba bus pradėti vykdyti svarbūs energetiniai infrastruktūros projektai.

Paramos politika

EPSO-G įmonių grupėje pirmąjį 2017 m. pusmetį patvirtinta paramos politika remiasi penkerių metų veiklos strategijos tikslais, vertybėmis ir nuostata – teikiama parama privalo būti vieša ir nekelti visuomenei abejonių dėl savo tikslingumo bei skyrimo proceso skaidrumo.

EPSO-G yra valstybės valdoma įmonė, todėl viena svarbiausių jos pareigų yra mokėti dividendus akcininkui, kuris juos skirsto būtinosioms visuomenės reikmėms per šalies biudžetą. Todėl, siekiant įgyvendinti EPSO-G strategijoje numatytus tikslus, grupės įmonės teiks paramą tik iš anksto numatytoms sritims.

Paramos kryptys

Numatyta plėtoti bendradarbiavimą su bendruomenėmis, kurių artimoje aplinkoje, grupės įmonės vykdo veiklą arba įgyvendina projektus. Kita rėmimo kryptis – švietimas, parama studijuojantiems universitetų ir kitų aukštųjų mokyklų programoms, glaudžiai susijusias su įmonių profesine veikla.

Bendra visoms grupės įmonėms politika numato, kad parama gali būti skiriama švietimo, kultūros, sporto, socialinių paslaugų, sveikatos priežiūros ar kitoms bendruomenės gerovės sritims remiantis keturiais principais – atitiktimi veiklos tikslams, skaidrumu ir nešališkumu, lygiateisiškumu bei konfidencialumu ir viešumo derinimu.

EPSO-G grupės įmonės paramos neskirs politinėms partijoms ar politinėms kampanijoms finansuoti. Taip pat veikloms, populiarijančioms ar susijusioms su azartiniais ar tokio pobūdžio lošimais, alkoholiniais gėrimais, rūkalais ar kitomis svaiginančiomis medžiagomis ir kitoms veikloms, kurios visuomenei turi arba gali turėti neigiamą įtaką.

EPSO-G įmonių grupės bendrovėse paramai skiriama pelno dalis nustatoma kasmet eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime, šiai sumai sudarant rezervą, atsižvelgiant į ataskaitinių metų pasiektą pelną ir įgyvendinamus projektus. Paramai skiriama pelno dalis negali sudaryti daugiau kaip 1 proc. grynojo ataskaitinių finansinių metų pelno, bet kuriuo atveju neviršijant 50 tūkst. eurų.

2017 m. EPSO-G grupės bendrovės paramos neteikė.

Savanorystė

Prisidėdamos prie visuomenei ar vietos bendruomenei svarbių tikslų įgyvendinimo, EPSO-G grupės bendrovės skatina darbuotojų savanorišką neatlygintą įsitraukimą į labdarinę veiklą.

Kraujo donorystė

2017 m. birželio 5 d. „Amber Grid“ bendrovėje organizuota pilietiška akcija „Kraujo donoro diena“. Joje dalyvavo 42 Bendrovės darbuotojų (2016 m. – 31 darbuotojas), davęs kraujo ir taip prisidėjęs gelbstinti sergančiųjų sveikatą ir gyvybę. Buvo paaukota 14,4 litro kraujo. Nacionalinis kraujo centras išreiškė „Amber Grid“ darbuotojams padėką už aktyvų dalyvavimą bei neatlygintinos kraujo donorystės idėjų sklaidimą.

Aplinkos tvarkymas

2017 m. daugiau kaip 70 „Amber Grid“ bendrovės darbuotojų kartu su savo šeimų nariais dalyvavo savanoriškoje visuomeninėje akcijoje „Darom“ (2016 m. – 60 darbuotojai). Už dalyvavimą akcijoje „Darom“ 2017 m. Bendrovė gavo akcijos organizatorių padėką.

2017 m. balandžio mėn. daugiau nei 50 „Litgrid“ darbuotojų Punios apylinkėse (Alytaus raj.) pasodino 2 500 eglių.

Padovanojo vaikams spektaklį

Birželio 1 d. įvyko Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės inicijuotos nacionalinės socialinio saugumo kampanijos „Už saugią Lietuvą“, Lietuvos nacionalinio dramos teatro (LNDT) kartu su partneriais organizuojama šventė „Vaikų žvaigždynas“.

Bendrovės darbuotojai asmeniškai prisidėjo prie šios gražios idėjos įgyvendinimo, taip nudžiugindami Viešosios įstaigos „Gelbėkit vaikus“ Raguvėlės Vaikų dienos centro, Ignalinos Švč. Mergelės Marijos gimimo parapijos, Varėnos raj. visuomeninės organizacijos „Ištieskime ranką vaikui“ bei Rokiškio rajono savivaldybės globojamus vaikus, nupirkdami 49 bilietus į naujausią LNDT spektaklį „Kaulinis senis ant geležinio kalno“, kuris visai neseniai buvo apdovanotas „Auksiniu scenos kryžiumi“.

Projektas „Moksleiviai į Vyriausybę“

„Amber Grid“ prisidėjo prie Energetikos ministerijoje organizuoto projekto „Moksleiviai į Vyriausybę“. Projekto dalyviai, būsimieji dvyliktokai lankėsi strategiškai svarbiuose Lietuvos energetikos objektuose.

Moksleiviai apsilankė Bendrovėje, susipažino kaip valdoma dujų perdavimo sistema centrinėje AB „Amber Grid“ dispečerinėje, susipažino su Jauniūnų dujų kompresorių stoties veikla.

Akcija „Knygų Kalėdos“

„Amber Grid“ darbuotojai prisijungė prie Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės inicijuotos socialinės akcijos „Knygų Kalėdos“. Knygos buvo padovanotos paramos fondui „Mamų unija“ – tai paramos ir labdaros fondas, kuris rūpinasi vaikais susirgusiais onkologinėmis ligomis. Iš viso padovanota 280 knygų.

Įvertinta veikla

- Konkurencingą ir likvidžią šalies dujų rinką kurianti akcinė bendrovė „Amber Grid“ pelnė apdovanojimą „Lietuvos verslo lyderiai 2017“. „Verslo žinių“ skaitytojai pripažino bendrovę energetikos sektoriaus lydere, iš visų energetikos įmonių būtent jai skirdami didžiumą savo balsų.
- 2017 m. lapkričio 23 d. „Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo“ ceremonijoje didelių įmonių kategorijoje EPSO-G energijos perdavimo ir mainų įmonių grupei priklausanči „Amber Grid“ bendrovė pelnė pripažinimą kaip „Metų aplinkosaugos įmonė“ už sprendimus ieškoti ir vertinti technologines inovacijas, siekiant techninio, ekonominio, finansinio ir aplinkosauginio efektyvumo.
- Dešimtą kartą vykusioje Nacionalinio atsakingo verslo apdovanojimo ceremonijoje buvo pagerbtos pažangiausios Lietuvos įmonės, nuveikusios daugiausia darbų įmonių socialinės atsakomybės srityje ir labiausiai prisidėjusios prie socialinės atsakomybės principų plėtojimų verslo sektoriuje 2016 metais.
- Nacionalinis atsakingo verslo apdovanojimas - tai kasmetinė valstybės institucijų iniciatyva Lietuvoje, kuria siekiama didinti žinomumą apie įmonių socialinės atsakomybės naudą verslui, valstybei ir kiekvienam asmeniui bei skatinti šalies įmones diegti socialinės atsakomybės principus savo veikloje.
- „Verslo žinių“ organizuojamoje konferencijoje „Verslo valdymas 2018: pergalių vadyba“ „Litgrid“ paskelbta energetikos sektoriaus lydere. „Verslo žinių“ analitikai sudarydami bendrovių reitingą vertino 6 rodiklius: pelną, pajamas, jų abiejų metinį pokytį, pelningumą ir vidutinį darbo užmokestį.

RODIKLIŲ INDEKSAS PAGAL GRI

Bendrojų ataskaitos rodiklių sąrašas

Rodiklių kodas pagal GRI Standartą	Aprašymas	Puslapis
Strategija ir analizė		
GRI 102-14	Aukščiausias pareigas einančio Bendrovės vadovo žodis	59 psl.
Bendrovės apibūdinimas		
GRI 102-1	Bendrovės pavadinimas	62 psl.
GRI 102-2	Bendrovės veikla, pagrindiniai prekės ženklai ir paslaugos	64 – 71 psl.
GRI 102-3	Bendrovės pagrindinės būstinės adresas	62 psl.
GRI 102-5	Nuosavybės tipas ir teisinė forma	62 psl.
GRI 102-6	Rinkos, kuriose Bendrovė veikia	64 – 71 psl.
GRI 102-7	Bendrovės dydis	64 – 71 psl.
GRI 102-8	Darbuotojų skaičius	106 – 107 psl.
G4-11	Procentinė visų darbuotojų, kuriems taikomi kolektyvinės sutarties susitarimai, dalis	106 – 107 psl.
GRI 102-11	Atsargumo principo paaiskinimas	89 – 93 psl.

GRI 102-12	Išorinės ekonominės, aplinkosauginės ir socialinės iniciatyvos	xx-xx	
GRI 102-13	Narystė nacionalinėse ir tarptautinėse organizacijose	88 – 89 psl.	
Etika ir integralumas			
GRI 102-16	Organizacijos vertybės, principai, standartai ir normos susijusios su elgsenos ir etikos kodeksais	69 psl.; 111 – 112 psl.	
Bendrovės valdymas			
GRI 102-18	Bendrovės valdymo struktūra	95 – 100 psl.	
GRI 102-19	Deleguoti įgaliojimai	95 – 100 psl.	
GRI 102-20	Vadovaujančio lygmens Bendrovės atstovų priskyrimas ir atstovavimas finansų, aplinkosaugos, socialinės atsakomybės sričiai	95 – 100 psl.	
GRI 102-21	Atsakomybė teikiant informaciją/konsultacijas akcininkams finansų, aplinkosaugos, socialinės atsakomybės klausimais	95 – 100 psl.	
Suinteresuotosios šalys			
G4-24	Suinteresuotųjų grupių sąrašas	113 – 116 psl.	
Ataskaitos parametrai			
G4-28	Ataskaitos laikotarpis	62 psl.	
G4-29	Ankstesnės ataskaitos data	117 psl.	
G4-30	Ataskaitos pateikimo dažnumas	117 psl.	
G4-31	Kontaktinis asmuo klausimams, susijusiems su socialine atsakomybe	111 psl.	
G4-33	Organizacijos politika ir praktika dėl ataskaitos išorinio audito	89 – 93 psl.	
Valdymas			
G4-34	Bendrovės valdymo struktūra, įskaitant aukščiausio lygio komitetus	95 – 100 psl.	
Bendrovės poveikių ir specifinių rodiklių sąrašas			
Poveikis	Apibūdinimas, atskleistas valdymo būdas ir rodiklis	Išorinė patikra	Puslapis/Šaltinis
Ekonomika			
Ekonominis veiksmingumas	Tiesioginė gauta ir paskirstyta ekonominė nauda	Atlikta	Metinė ataskaita 81 – 87 psl.
Rinka	Palyginimas darbuotojų standartinio darbo užmokesčio su minimalia alga	Neatlikta	-
Netiesioginiai ekonominiai poveikiai	Investicijų į infrastruktūrą bei paslaugas plėtra ir poveikis	Atlikta	Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita, 117 -120 psl.
Aplinkosauga			
Produktai ir paslaugos	Bendrovės produktų ir paslaugų poveikio aplinkai švelninimo priemonės (G4-EN27)	Dalinai	Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita 120 - 122 psl.

Socialinės sritis			
Švietimas ir mokymas	Programos, skirtos darbuotojų įgūdžių gerinimui bei mokymuisi visą gyvenimą, užtikrinančios darbuotojų darbingumo tęstinumą ir padedančios valdyti karjerą (G4-LA10)	Neatlikta	-
Nediskriminavimas	Diskriminacijos incidentų skaičius ir veiksmai, kurių buvo imtasi spręsti incidentus, susijusius su žmogaus teisių pažeidimais (G4-HR3)	Atlikta	Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita 122 – 123 psl.
Vietos bendruomenės	Padalinių, kuriose įtraukiamos vietos bendruomenės, įvertinant poveikį ar plėtros programas (G4-S01)	Atlikta	Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita 123 – 125 psl.

A scenic view of a sandy beach with tall pine trees and the ocean under a clear blue sky. The trees are tall and slender, with green needles. The sand is light-colored and textured. The ocean is dark blue with white waves. The sky is a clear, bright blue.

FINANSINĖS ATASKAITOS

TURTAS	Pastabos	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d. (koreguota)	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. sausio 1 d. (koreguota)
Ilgalaikis turtas						
Nematerialusis turtas	4	4 674	1	2 138	1	1 701
Materialusis turtas	5	620 438	44	683 715	54	758 072
Investicijos į dukterines įmones	6	675	344 132	675	344 132	-
Investicijos į asocijuotas įmones	6	-	-	-	-	942
Atidėto pelno mokesčio turtas	21	81	44	100	30	66
Po vienerių metų gautinos sumos	9	998	-	-	-	-
Finansinis turtas, galimas parduoti	7	2 693	-	2 693	-	2 273
Ilgalaikio turto iš viso		629 559	344 221	689 321	344 217	763 054
Trumpalaikis turtas						
Atsargos	8	3 017	-	5 271	1	5 422
Išankstiniai apmokėjimai		637	9	441	8	378
Prekybos gautinos sumos	9	29 078	-	25 399	26	22 389
Kitos gautinos sumos	10	86 207	6	82 576	38	102 079
Iš anksto sumokėtas pelno mokestis		12	-	3	-	1 457
Kitas finansinis turtas	11	13 841	-	16 044	-	38 021
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	12	8 075	13	16 718	1 328	33 655
Trumpalaikio turto iš viso		140 867	28	146 442	1 401	203 401
Ilgalaikis turtas, skirtas parduoti	8	30	-	-	-	3
TURTO IŠ VISO		770 456	344 249	835 763	345 618	966 458
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI						
Nuosavas kapitalas						
Įstatinis kapitalas	13	22 483	22 483	22 483	22 483	22 483
Perkainojimo rezervas	14	5 246	-	5 468	-	6 072
Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo rezervas	15	639	-	639	-	291
Privalomasis rezervas	15	16 682	2 248	16 620	2 248	16 486
Kiti rezervai	15	61 198	-	61 178	-	61 178
Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)		117 758	136 438	120 516	101 593	82 630
Nuosavas kapitalas, tenkantis patronuojančios įmonės akcininkams		224 006	161 169	226 904	126 324	189 140
Nekontroliuojanti dalis		12 241	-	13 509	-	12 826
Nuosavo kapitalo iš viso		236 247	161 169	240 413	126 324	201 966
Įsipareigojimai						
Ilgalaikiai įsipareigojimai						
Dotacijos	17	22	-	38	-	3 870
Ilgalaikės paskolos	18	175 366	7 680	208 897	10 240	266 407
Išperkamosios nuomos įsipareigojimai	19	820	-	-	-	-
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas	21	7 659	-	13 934	-	14 905
Ateinančių laikotarpių pajamos	31	8 065	-	9 501	-	1 569
Kitos ilgalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	20	170 941	169 856	194 150	193 572	210 599
Ilgalaikių įsipareigojimų iš viso		362 873	177 536	426 520	203 812	497 350
Trumpalaikiai įsipareigojimai						
Ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis	18	28 531	2 560	22 086	2 560	33 193
Trumpalaikės paskolos	18	49 187	2 321	48 179	-	92 069
Išperkamosios nuomos įsipareigojimai	19	443	-	-	-	10
Prekybos skolos	22	24 692	35	19 560	24	36 740
Gauti išankstiniai apmokėjimai	23	7 543	-	5 247	-	7 336
Pelno mokesčio įsipareigojimas		1 621	-	2 237	-	326
Kitos trumpalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	24	59 319	628	71 521	12 898	97 468
Trumpalaikių įsipareigojimų iš viso		171 336	5 544	168 830	15 482	267 142
Įsipareigojimų iš viso		534 209	183 080	595 350	219 294	764 492
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO		770 456	344 249	835 763	345 618	966 458

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

	Pastabos	Grupė 2017 m.	Bendrovė 2017 m.	Grupė 2016 m.	Bendrovė 2016 m.
Pajamos					
Elektros ir susijusių paslaugų pajamos	25	143 292	-	143 215	-
Gamtinių dujų perdavimo ir susijusių paslaugų pajamos	26	63 976	-	66 491	-
Kitos pajamos	27	17 978	182	24 816	29
Pajamų iš viso		225 246	182	234 522	29
Veiklos sąnaudos					
Elektros energijos ir susijusių paslaugų sąnaudos	25	(80 081)	-	(80 615)	-
Gamtinių dujų sąnaudos		(7 947)	-	(7 180)	-
Nusidėvėjimas ir amortizacija	4,5,17	(40 826)	(16)	(42 532)	(8)
Darbo užmokestis ir susijusių sąnaudos		(23 550)	(1 305)	(23 009)	(956)
Remontų ir priežiūros sąnaudos		(8 768)	-	(9 509)	-
Telekomunikacijų ir IT sistemų sąnaudos		(2 316)	(40)	(3 862)	(26)
Ilgalaikio materialiojo turto nurašymo sąnaudos (toliau - IMT)	5	(1 212)	-	(913)	(1)
IMT vertės sumažėjimo sąnaudos/atstatymas (įskaitant ir IMT neigiamą perkainojimą)		(35 578)	-	(1 181)	-
Kitos sąnaudos		(25 329)	(600)	(20 838)	(358)
Veiklos sąnaudų iš viso		(225 607)	(1 961)	(189 639)	(1 349)
Veiklos pelnas (nuostoliai)		(361)	(1 779)	44 883	(1 320)
Finansinė veikla					
Finansinės pajamos		250	38 029	183	16 839
LITGRID AB įsigijimo kainos priedo pajamos	2,27	497	497	4 181	4 181
Palūkanų sąnaudos		(3 106)	(1 406)	(4 731)	(2 692)
Kitos finansinės sąnaudos		(43)	-	(60)	(13)
Finansinės veiklos iš viso		(2 402)	37 120	(427)	18 315
Asocijuotų ir bendrai valdomų įmonių pelno/(nuostolių) dalis	6	-	-	32	-
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą		(2 763)	35 341	44 488	16 995
Pelno mokestis					
Ataskaitinių metų pelno mokesčio sąnaudos	21	(6 352)	-	(6 485)	-
Atidėtojo pelno mokesčio pajamos (sąnaudos)	21	6 319	12	1 071	31
Pelno mokesčio iš viso		(33)	12	(5 414)	31
Grynasis pelnas (nuostoliai)		(2 796)	35 353	39 074	17 026
Kitos bendrosios pajamos, kurios nebus perkeltos į pelną (nuostolius) ateityje					
Pelnas (nuostolis) dėl IMT perkainojimo		428	-	-	-
Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimas		-	-	420	-
Atidėtojo pelno mokesčio įtaka		(64)	-	(63)	-
Kitos bendrosios pajamos, kurios nebus perkeltos į pelną (nuostolius) ateityje, iš viso		364	-	357	-
Laikotarpio bendrosios pajamos (išlaidos), iš viso		(2 432)	35 353	39 431	17 026
Grynasis pelnas (nuostoliai) priskirtini:					
Patronuojančios įmonės akcininkams		(2 751)	35 353	37 841	17 026
Nekontroliuojančiai daliai		(45)	-	1 233	-
		(2 796)	35 353	39 074	17 026
Bendrosios pajamos priskirtinos:					
Patronuojančios įmonės akcininkams		(2 396)	35 353	38 189	17 026
Nekontroliuojančiai daliai		(36)	-	1 242	-
		(2 432)	35 353	39 431	17 026

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

Grupė	Pasta- bos	Nuosavas kapitalas, priskirtinas Grupės akcininkams								Iš viso
		Išstatinis kapitalas	Perkaino- jimo rezervas	Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo rezervas	Privalo- masis rezervas	Kiti rezervai	Nepaskir- stytasis pelnas	Tarplinė suma	Nekontra- luojanti dalis	
Likutis 2016 m. sausio 1 d.		22 483	6 072	291	16 486	61 178	82 630	189 140	12 826	201 966
Bendrosios pajamos										
Ataskaitinio laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos)		-	-	348	-	-	37 847	38 195	1 236	39 431
Perkainojimo rezervo nusidėvėjimas ir nurašytos sumos	14	-	(604)	-	-	-	604	-	-	-
Laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos) iš viso		-	(604)	348	-	-	38 451	38 195	1 236	39 431
Pervesta į nepaskirstytąjį pelną		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pervesta į rezervus		-	-	-	134	-	(134)	-	-	-
Dividendai	16	-	-	-	-	-	(425)	(425)	-	(425)
Dalies dukterinėje įmonėje pasikeitimas		-	-	-	-	-	-	-	(559)	(560)
Likutis 2016 m. gruodžio 31 d.		22 483	5 468	639	16 620	61 178	120 522	226 910	13 503	240 413
Likutis 2017 m. sausio 1 d.		22 483	5 468	639	16 620	61 178	120 522	226 910	13 509	240 413
Bendrosios pajamos										
Ataskaitinio laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos)		-	355	-	-	-	(2 751)	(2 396)	(36)	(2 432)
Perkainojimo rezervo nusidėvėjimas ir nurašytos sumos	14	-	(577)	-	-	-	577	-	-	-
Laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos) iš viso		-	(222)	-	-	-	(2 174)	(2 396)	(36)	(2 432)
Pervesta į nepaskirstytąjį pelną		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pervesta į rezervus		-	-	-	62	20	(82)	-	-	-
Dividendai	16	-	-	-	-	-	(508)	(508)	(1 226)	(1 734)
Dalies dukterinėje įmonėje pasikeitimas		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Likutis 2017 m. gruodžio 31 d.		22 483	5 246	639	16 682	61 198	117 758	224 006	12 241	236 247
Bendrovė		Išstatinis kapitalas	Privalomasis rezervas	Nepaskirstytasis pelnas	Iš viso					
Likutis 2016 m. sausio 1 d.		22 483	2 245	84 995	109 723					
Ataskaitinio laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos)		-	-	17 026	17 026					
Pervesta į rezervus		-	3	(3)	-					
Dividendai		-	-	(425)	(425)					
Likutis 2016 m. gruodžio 31 d.		22 483	2 248	101 593	126 324					
Likutis 2017 m. sausio 1 d.		22 483	2 248	101 593	126 324					
Ataskaitinio laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos)		-	-	35 353	35 353					
Pervesta į rezervus		-	-	-	-					
Dividendai		-	-	(508)	(508)					
Likutis 2017 m. gruodžio 31 d.		22 483	2 248	136 438	161 169					

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

	Pastabos	Grupė 2017 m.	Bendrovė 2017 m.	Grupė 2016 m.	Bendrovė 2016 m.
Pagrindinės veiklos pinigų srautai					
Grynasis pelnas (nuostoliai)		(2 796)	35 353	39 074	17 026
Nepilninių sąnaudų (pajamų) atstatymas:					
Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos	4,5	40 826	16	42 482	8
Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimas	5,17	35 578	-	-	-
Turto vertės sumažėjimas (sumažėjimo atstatymas)		(792)	-	1 693	-
Finansinio turto pardavimo nuostoliai		-	-	-	-
Asocijuotų ir bendrai valdomų įmonių pelno dalis	6	-	-	(32)	-
Pelno mokesčio sąnaudos	21	33	(12)	5 414	(31)
Ateinančių laikotarpių pajamų amortizacija	17	(41)	-	(51)	-
Atidėinių padidėjimas (sumažėjimas)		-	-	-	-
(Pelnas) nuostoliai iš ilgalaikio materialiojo turto	5	1 200	-	928	1
perleidimo/nurašymo					
Beviltiškos skolos		737	-	-	-
Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas:					
Palūkanų pajamos		(9)	-	(78)	-
Palūkanų sąnaudos		3 139	1 406	4 806	2 692
Dividendų pajamos		(134)	(38 029)	(59)	(16 839)
Kitos finansinės veiklos sąnaudos (pajamos)		(594)	(497)	(4 247)	(4 168)
Apyvartinio kapitalo pasikeitimai:					
Pirkėjų įsiskolinimo ir kitų gautinų sumų (padidėjimas)		(2 022)	58	(13 748)	493
sumažėjimas					
Atsargų, išankstinių apmokėjimų ir kito trumpalaikio turto		2 210	-	(1 502)	(2)
(padidėjimas) sumažėjimas					
Mokėtinų sumų, dotacijų, ateinančių laikotarpių pajamų ir		(36 573)	(35 817)	(21 042)	(4 022)
gautų išankstinių apmokėjimų padidėjimas (sumažėjimas)					
Kito finansinio turto pasikeitimas		2 322	-	22 730	-
(Sumokėtas) pelno mokesčiai		(7 171)	-	(3 126)	-
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai		35 913	(37 522)	73 242	(4 842)
Investicinės veiklos pinigų srautai					
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto (įsigijimas)		(34 263)	(6)	(69 594)	(61)
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto perleidimas		12	-	13	-
Suteiktos paskolos		(120)	-	-	-
Gautos dotacijos	17	12 014	-	86 542	-
Dukterinių (asocijuotų) įmonių (įsigijimas) perleidimas, įstatinio	6	-	-	(452)	(388)
kapitalo mažinimas					
Gautos perkrovų valdymo pajamos		8 691	-	7 966	-
Iki išpirkimo termino laikomų investicijų išpirkimas		-	-	-	-
Gautos palūkanos		4	-	82	-
Gauti dividendai		134	38 029	59	16 839
Kiti investicinės veiklos pinigų srautai		-	-	-	-
Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai		(13 528)	38 023	24 616	16 390
Finansinės veiklos pinigų srautai					
Gautos paskolos		-	-	38 772	12 800
Sugrąžintos paskolos		(27 086)	(2 560)	(121 427)	(29 000)
Išperkamosios nuomos mokėjimai		(160)	-	(10)	-
Sąskaitų likučio perviršis (overdraftas)		1 008	2 321	(29 852)	-
Sumokėtos palūkanos		(3 496)	(1 566)	(5 527)	(3 238)
Išmokėti dividendai		(1 861)	(508)	(994)	(425)
Kiti finansinės veiklos pinigų srautai		567	497	4 243	4 168
Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai		(31 028)	(1 816)	(114 795)	(15 695)
Pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)					
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje	12	16 718	1 328	33 655	5 475
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje	12	8 075	13	16 718	1 328

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

1. Bendroji Informacija

UAB „EPSO-G“ yra Lietuvos Respublikoje įregistruota uždaroji akcinė bendrovė. Buveinės adresas - A. Juozapavičiaus g. 13, LT- 09311, Vilnius, Lietuva. UAB „EPSO-G“ (toliau - EPSO-G arba Bendrovė, arba Įmonė) - ribotos civilinės atsakomybės pelno siekiantis ūkio subjektas, 2012 m. liepos 25 d. įregistruotas Juridinių asmenų registre, kurio tvarkytojas yra VĮ „Registru centras“. Bendrovės kodas 302826889, PVM mokėtojo kodas LT100007031415.

EPSO-G grupės pagrindinė veikla yra užtikrinti nepertraukiamą, stabilų elektros energijos perdavimą aukštos įtampos tinklais ir gamtinių dujų transportavimą aukšto slėgio vamzdynais bei užtikrinti šių perdavimo sistemų valdymą, priežiūrą ir plėtrą.

EPSO-G teikia valdymo holdingų paslaugas dukterinėms ir paskesnio lygio dukterinėms bendrovėms. Teikiamos valdymo holdingų paslaugos yra orientuotos į Grupės įmonių veiklos efektyvumo didinimą, išteklių panaudojimo optimizavimą ir vieningų veiklos standartų diegimą. Šios paslaugos teikiamos pagal viešojo pirkimo būdu sudarytas sutartis.

2017 ir 2016 m. gruodžio 31 d. Bendrovės įstatinis kapitalas buvo lygus 22 482 695 Eur. Įstatinis kapitalas 2017 ir 2016 m. gruodžio 31 d. buvo padalintas į 0,29 Eur nominaliosios vertės paprastasias vardines akcijas. Visos akcijos pilnai apmokėtos.

Bendrovės akcininkas	2017 m. gruodžio 31 d.		2016 m. gruodžio 31 d.	
	Akcinis kapitalas (eurais)	Proc.	Akcinis kapitalas (eurais)	Proc.
Lietuvos Respublika, atstovaujama LR energetikos ministerijos	22 482 695	100	22 482 695	100

Grupę sudaro EPSO-G bei dukterinės įmonės, kurias Bendrovė kontroliuoja:

Įmonė	Įmonės buveinės adresas	Valdomų akcijų efektyvumo dalis (proc.)		Pagrindinė veikla
		2017 m. gruodžio 31 d.	2016 m. gruodžio 31 d.	
LITGRID AB	A. Juozapavičiaus g. 13, Vilnius, Lietuva	97,5	97,5	Elektros energijos perdavimo sistemos operatorius
AB „Amber Grid“	Savanorių pr. 28, Vilnius, Lietuva	96,6	96,6	Gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius
BALTPPOOL UAB*	A. Juozapavičiaus g. 13, Vilnius, Lietuva	67,0	67,0	Energijos išteklių biržos operatorius, turintis teisę organizuoti prekybą biokuro produktais, bei VIAP lėšų administratorius
UAB „TETAS“ (valdoma per LITGRID AB)	Senamiesčio g. 102B, Panevėžys, Lietuva	97,5	97,5	Transformatorių pastatų ir skirstymo punktų projektavimo, rekonstrukcijos, remonto ir techninės priežiūros paslaugos
UAB „Litgrid Power Link Service“ (valdoma per LITGRID AB)	A. Juozapavičiaus g. 13, Vilnius, Lietuva	97,5	97,5	Elektros jungčių valdymas ir eksploatavimas
UAB GET Baltic** (valdoma per AB „Amber Grid“)	Savanorių pr. 28, Vilnius, Lietuva	96,6	96,6	Prekybos gamtinių dujų biržoje organizavimas

*2016 m. vasario 5 d. Bendrovė ir LITGRID AB sudarė akcijų pirkimo - pardavimo sutartį. Šia sutartimi Bendrovė įsigijo iš LITGRID AB 478 800 vnt. paprastųjų vardinių nematerialiųjų BALTPPOOL UAB akcijų, sudarančių 67 proc. visų BALTPPOOL UAB akcijų. UAB „EPSO-G“ nuosavybės teisę perėjo 2016 m. kovo 1 d. BALTPPOOL UAB akcijos parduotos už nepriklausomo turto vertintojo nustatytą akcijų paketo rinkos vertę - 387 828 eurus.

**2016 m. gruodžio 23 d. AB „Amber Grid“ iš Suomijos gamtinių dujų įmonės Gasum Oy įsigijo likusį 34% UAB GET Baltic akcijų paketą ir tapo vieninteliu UAB GET Baltic akcininku, kuris valdo 100% įstatinio kapitalo. UAB GET Baltic įstatinis kapitalas 2016 m. gruodžio 31 d. siekė 580.450 eurų ir jį sudarė 3.055.000 vienetų 0,19 euro vertės akcijų. Šios dukterinės įmonės finansinės ataskaitos nekonsoliduojamos, nes ji nereikšminga Grupės ir patronuojančios įmonės požiūriu.

Bendrovės investicijos į dukterines įmones plačiau aprašytos 6-oje pastaboje.

Grupės investicijas į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones sudaro:

Įmonė	Įmonės buveinės adresas	Grupės valdomų akcijų dalis (proc.)		Pagrindinė veikla
		2017 m. gruodžio 31 d.	2016 m. gruodžio 31 d.	
Duomenų logistikos centras, UAB	Žvejų g. 14, Vilnius, Lietuva	20	20	Informacinių technologijų paslaugų teikimas
LitPol Link Sp.z.o.o	Wojciecha Gorskigo 900-033 Varšuva, Lenkijos Respublika	50	50	Bendrų užduočių, susijusių su esamos tarpsisteminės jungties Lietuva – Lenkija valdymu, planuojama tinklo plėtra ir kitomis bendradarbiavimo sritimis, vykdymas ir koordinavimas

2017 m. sausio 27 dieną LITGRID AB valdyba pritarė visų LITGRID AB nuosavybės teise valdomų Duomenų logistikos centras, UAB 20,36 procentų akcijų paketo pardavimo organizavimui kartu su „Lietuvos energija“, UAB valdomų akcijų dalimi. 2017 m. rugpjūčio 7 d. Duomenų logistikos centras, UAB akcininkai – LITGRID AB ir „Lietuvos energija“, UAB pasirašė įmonės akcijų pirkimo – pardavimo sutartį su „Telia Lietuva“. Duomenų logistikos centras, UAB pardavimo procesas galutinai turėtų būti užbaigtas, gavus Konkurencijos tarybos koncentracijos leidimą. Iki to laiko sandorio suma nebus skelbiama. Ši investicija į asocijuotą įmonę apskaityta trumpalaikio turto straipsnyje „Kitas finansinis turtas“ (11 pastaba).

Grupės investicijas į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones plačiau aprašytas 6-oje pastaboje.

Grupės darbuotojų skaičius 2017 m. gruodžio 31 d. buvo 1 014 (2016 m. gruodžio 31 d. – 1 071). Bendrovės darbuotojų skaičius 2017 m. gruodžio 31 d. buvo 22 (2016 m. gruodžio 31 d. – 16).

Bendrovės vadovybė patvirtino šias finansines ataskaitas 2018 m. balandžio 9 d. Bendrovės akcininkas turi įstatyminę teisę patvirtinti šias finansines ataskaitas arba nepatvirtinti jų bei reikalauti, kad vadovybė parengtų naujas finansines ataskaitas.

2. Pagrindinių apskaitos principų apibendrinimas

Pagrindiniai apskaitos principai, pritaikyti rengiant Bendrovės ir Grupės finansines ataskaitas už metus, pasibaigusius 2017 m. gruodžio 31 d.:

2.1 Rengimo pagrindas

Bendrovės ir Grupės finansinės ataskaitos už metus, pasibaigusius 2017 m. gruodžio 31 d., yra parengtos pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS), priimtus taikyti Europos Sąjungoje.

Šios finansinės ataskaitos yra parengtos įsigijimo vertės pagrindu, išskyrus ilgalaikį materialųjį turtą, kuris yra pateikiamas perkainota verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir įvertintus vertės sumažėjimo nuostolius, bei galimą parduoti finansinį turtą, kuris apskaitomas tikrąja verte.

Finansinės ataskaitos yra pateiktos tūkstančiais eurų, jei nenurodyta kitaip.

Dėl atskirų sumų apvalinimo iki tūkst. eurų, lentelėse skaičiai gali nesutapti. Tokios apvalinimo paklaidos šiose finansinėse ataskaitose yra nereikšmingos.

Finansiniai Bendrovės ir kitų Grupės įmonių metai sutampa su kalendoriniais metais.

Apskaitos principai, taikyti rengiant finansines ataskaitas, yra tokie patys kaip ir taikyti ankstesniais finansiniais metais, išskyrus:

Naujų ir/ar pakeistų TFAS ir Tarptautinės finansinės atskaitomybės aiškinimo komiteto (TFAAK) išaiškinimų taikymas

2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais Bendrovė ir Grupė pirmą kartą pritaikė šiuos TFAS ir jų pakeitimus:

„Atidėtųjų mokesčių turto, skirto nerealizuotiems nuostoliams, pripažinimas“ – 12-ojo TAS pataisas. Standarto pataisomis patikslinami atidėtųjų mokesčių turto, skirto skolos priemonių nerealizuotiems nuostoliams, pripažinimo reikalavimai. Ūkio subjektas turės pripažinti atidėtųjų mokesčių turtą nerealizuotiems nuostoliams, kurie atsiranda diskontuojant skolos priemonių pinigų srautus taikant rinkos palūkanų normas, net ir tuo atveju, jeigu jis ketina laikyti skolos priemonę iki galiojimo pabaigos ir atgavus pagrindinę paskolos sumą nebus mokami jokie mokesčiai. Atidėtųjų mokesčių turto ekonominė nauda atsiranda dėl skolos priemonės turėtojo galimybių gauti pelną ateityje (diskonto išskleidimas) nemokant mokesčių už šį pelną. Vadovybė nevertino šio standarto taikymo įtakos, kadangi Bendrovė ir Grupė nenaudoja skolos priemonių su nustatytu galiojimo (išpirkimo) terminu.

„Informacijos atskleidimo iniciatyva“ – 7-ojo TAS pataisas. 7-ojo TAS pataisomis reikalaujama atskleisti iš finansinės veiklos atsirandančių įsipareigojimų pokyčių suderinimą. Iš finansinės veiklos atsirandančių įsipareigojimų suderinimas pateiktas 18 pastaboje.

Kiti standartai, pakeitimai ir išaiškinimai, įsigalioję finansiniams metams, prasidedantiems 2017 m. sausio 1 d., nėra aktualūs Bendrovei ir Grupėi.

Standartai, pataisas ir aiškinimai, patvirtinti Europos Sąjungoje, tačiau dar netaikantys, kurių Grupė ir Bendrovė nepradėjo taikyti anksčiau laiko:

9-asis TFAS „Finansinės priemonės“ (taikomas metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2018 m. sausio 1 d. arba vėliau). Pagrindiniai naujajame standarte numatyti reikalavimai:

- Finansinį turtą reikalaujama suskirstyti į tris grupes pagal tai, kaip jis yra vertinamas: finansinis turtas, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas amortizuota savikaina; finansinis turtas, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant kitomis bendrosiomis pajamomis; ir finansinis turtas, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant pelnu ar nuostoliais.
- Skolos priemonių klasifikavimas priklauso nuo ūkio subjekto finansinio turto valdymo verslo modelio ir ar sutartiniai pinigų srautai apima tik pagrindinės paskolos sumos ir palūkanų mokėjimus. Jeigu skolos priemonė laikoma sutartiniais pinigų srautams gauti, ji gali būti apskaitoma amortizuota savikaina, jeigu ji taip pat tenkina tik pagrindinės paskolos sumos ir palūkanų mokėjimo reikalavimą. Skolos priemonės, kurios tenkina tik pagrindinės paskolos sumos ir palūkanų mokėjimo reikalavimą ir kurios sudaro ūkio subjekto portfelio, kuriame pinigų srautams gauti skirtas turtas yra laikomas ir parduodamas, gali būti pripažįstamos finansiniu turtu, vertinamu tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant kitomis bendrosiomis pajamomis. Finansinis turtas, kuris neapima pinigų srautų, tenkinančių tik pagrindinės paskolos sumos ir palūkanų mokėjimų reikalavimą, turi būti vertinamas tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant pelnu ar nuostoliais (pavyzdžiui, išvestinės finansinės priemonės). Iterptosios išvestinės finansinės priemonės nuo šiol neatskiriamos nuo finansinio turto, tačiau į jas atsižvelgiama vertinant, ar vykdomas tik pagrindinės paskolos sumos ir palūkanų mokėjimo reikalavimas.
- Investicijos į nuosavybės priemones visada vertinamos tikrąja verte. Tačiau vadovybė gali priimti neatšaukiamą sprendimą pripažinti tikrosios vertės pasikeitimą kitomis bendrosiomis pajamomis, jeigu priemonė nėra skirta parduoti. Jeigu nuosavybės priemonė klasifikuojama kaip skirta parduoti, tikrosios vertės pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais.
- Daugelis 39-ajame TAS numatytų reikalavimų, susijusių su finansinių įsipareigojimų klasifikavimu ir vertinimu, buvo perkelti į 9-ąjį TFAS be pakeitimų. Pagrindinis pasikeitimas yra tas, kad ūkio subjektas kitų bendrųjų pajamų straipsnyje turės pateikti kredito rizikos, išskylančios dėl finansinių įsipareigojimų, klasifikuojamų kaip vertinamų tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant pelnu ar nuostoliais, pokyčių poveikį.
- 9-ajame TFAS nustatytas naujas vertės sumažėjimo nuostolių pripažinimo modelis – tikėtinų kredito nuostolių (TKN) modelis. Standarte numatytas trijų etapų metodas, grindžiamas finansinio turto kredito kokybės pokyčiais nuo pirminio pripažinimo momento. Praktikoje naujosios taisyklės reiškia, kad ūkio subjektai, apskaitoje pirmą kartą pripažindami finansinį turtą, kurio kredito kokybė nėra pablogėjusi, apskaitoje turės iš karto registruoti numatomus nuostolius, kurių suma lygi 12 mėnesių tikėtinų kredito nuostolių sumai (prekybos gautinų sumų atveju, tikėtinų kredito nuostolių sumai už visą terminą). Tuo atveju, jeigu kredito rizika yra labai išaugusi, vertės sumažėjimas vertinamas nustatant tikėtinų kredito nuostolių sumą už visą terminą, o ne už 12 mėnesių. Modelyje numatyti procedūriniai supaprastinimai, apimantys lizingo ir prekybos gautinas sumas.
- Apsidraudimo sandorių apskaitos reikalavimai buvo pakeisti, siekiant juos labiau suderinti su rizikos valdymu. Standarte numatyta galimybė ūkio subjektams pasirinkti, ar taikyti 9-ajame TFAS numatytus apsidraudimo sandorių apskaitos reikalavimus, ar toliau taikyti 39-ąjį TAS visoms apsidraudimo nuo rizikos priemonėms, nes dabartinis standartas šiuo metu neapima makro apsidraudimo sandorių apskaitos.
- Bendrovė ir Grupė 9-ąjį TFAS taikys modifikuotai retrospektyviai nuo 2018 m. sausio 1 d. Bendrovės ir Grupės vadovybės vertinimu, standarto įsigaliojimas neturės įtakos arba ji bus nereikšminga finansinėms ataskaitoms, kurios bus rengiamos nuo 2018 m. sausio 1 d., nes gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolis istoriškai buvo nereikšmingas, pinigai, pinigų ekvivalentai bei kitas trumpalaikis finansinis turtas laikomi aukšto reitingo kredito institucijose.

Bendrovės ir Grupės vertinimu, standartas neturės įtakos 2017 m. gruodžio 31 d. turimo finansinio turto klasifikavimui: paskolos ir gautinos sumos toliau bus klasifikuojamos kaip vertinamos amortizuota savikaina, finansinis turtas apskaitomas tikrąja verte

per pelną (nuostolius) bus apskaitomas tokiu pat būdu. Naujasis standartas neturės įtakos finansinių įsipareigojimų klasifikavimui, nes keičiasi tik per pelną (nuostolius) apskaitomų finansinių įsipareigojimų klasifikavimas, o Bendrovė tokių įsipareigojimų neturi.

15-asis TFAS „Pajamos pagal sutartis su klientais“ (taikomas metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2018 m. sausio 1 d. arba vėliau). Naujame standarte pateiktas pagrindinis principas, kuriuo remiantis pajamos turi būti pripažįstamos sandorio kaina tuomet, kai prekės arba paslaugos perduodamos klientui. Komplexinės prekės ar paslaugos, kurias galima išskirti, turi būti pripažįstamos atskirai ir bet kokios nuolaidos ar lengvatos, taikomos sutarties kainai, paprastai turi būti priskiriamos atskiriems elementams. Jeigu atlygis yra skirtingas dėl tam tikrų priežasčių, turi būti pripažįstamos minimalios sumos, jeigu rizika, kad jos bus atstatytos, nėra reikšminga. Sąnaudos, patirtos siekiant užtikrinti sutarčių su klientais sudarymą, turi būti kapitalizuojamos ir amortizuojamos per sutarties naudos suvartojimo laikotarpį.

15-ojo TFAS „Pajamos pagal sutartis su klientais“ pataisos (taikomas metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2018 m. sausio 1 d. arba vėliau). Pataisomis nekeičiami pagrindiniai standarto principai, tačiau patikslinamas šių principų taikymas. Pataisomis patikslinama, kaip nustatyti veiklos įsipareigojimą (pasižadėjimas perduoti prekę ar paslaugą klientui) sutartyje; kaip nustatyti, ar įmonė yra savo sąskaita veikiantis subjektas (prekės ar paslaugos teikėjas) ar agentas (atsakingas už prekės ar paslaugos teikimo organizavimą); ir kaip nustatyti, ar licencijos suteikimo pajamos turėtų būti pripažįstamos tam tikru momentu ar per tam tikrą laikotarpį. Be šių patikslinimų pataisose numatytos dvi papildomos išimtys, siekiant sumažinti sąnaudas ir sudėtingumą įmonei pirmą kartą taikant naująjį standartą.

Bendrovė atliko šio standarto pasikeitimo vertinimą ir įtaką Bendrovės finansinėms ataskaitoms. Atlikus analizę ir 5 žingsnių modelio peržvalgą Bendrovė įvertino ir nustatė, kad standarto pasikeitimas įtakos nuo 2018 m. sausio 1 d. rengiamoms finansinėms ataskaitoms neturės arba ji bus nereikšminga. Bendrovė neturi ilgalaikių kontraktų su daugiaelementais pakeitimais, neturi imk-arba-mokėk pobūdžio kontraktų, nėra pardavimų skatinimų, nėra reikšmingų kontraktų sudarymo išlaidų ar reikšmingų išankstinių apmokėjimų. Pagrindiniai pardavimų kontraktai sudaromi vieneriems metams ir sutampa su ataskaitiniu laikotarpiu, vėlesniais laikotarpiais vertės koregavimai už praeitus laikotarpius neatliekami, kontraktų pakeitimai yra reti.

Bendrovė ir Grupė 15-ąjį TFAS taikys modifikuotai retrospektyviai nuo 2018 m. sausio 1 d. Bendrovė ir Grupė atliko šio standarto pasikeitimo vertinimą ir įtaką Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms. Atlikus analizę ir 5 žingsnių modelio peržvalgą Bendrovė ir Grupė įvertino ir nustatė, kad standarto pasikeitimas įtakos nuo 2018 m. sausio 1 d. rengiamoms finansinėms ataskaitoms neturės arba ji bus nereikšminga. Bendrovė ir Grupė neturi ilgalaikių kontraktų su daugiaelementais pakeitimais, neturi imk-arba-mokėk pobūdžio kontraktų, nėra pardavimų skatinimų, nėra reikšmingų kontraktų sudarymo išlaidų ar reikšmingų išankstinių apmokėjimų.

16-asis TFAS „Nuoma“ (taikomas metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau). Naujame standarte numatyti nuomos pripažinimo, vertinimo, pateikimo, informacijos atskleidimo principai. Pagal visas nuomos rūšis nuomininkas įgyja teisę naudoti turtą nuomos pradžioje ir, jeigu nuomos mokėjimai atliekami per tam tikrą laikotarpį, taip pat gauna finansavimą. Dėl to, 16-uoju TFAS panaikinamas nuomos skirstymas į veiklos nuomą arba finansinę nuomą, kaip to reikalaujama 17-ojame TAS, o vietoj to pateikiamas bendras nuomininko apskaitos modelis. Nuomininkai turi pripažinti: (a) visų nuomos rūšių, kurių laikotarpis ilgesnis nei 12 mėnesių, turtą ir įsipareigojimus, išskyrus atvejus, kai pagal nuomos sutartį perduodamo turto vertė yra nedidelė; (b) nuomos turto nusidėvėjimą atskirai nuo palūkanų už nuomos įsipareigojimus pelno (nuostolių) ataskaitoje. Į 16-ąjį TFAS iš esmės perkeliama 17-ojame TAS apibrėžti nuomotojo apskaitos reikalavimai. Dėl šios priežasties nuomotojas toliau turi skirstyti nuomą į veiklos nuomą arba finansinę nuomą ir apskaitoje skirtingai registruoti šias dvi nuomos rūšis.

Bendrovė ir Grupė 16 TFAS pradės taikyti nuo 2019 m. sausio 1 d. prasidedančių finansinių metų, šiuo metu vertina jo taikymo įtaką finansinėms ataskaitoms. Standarto taikymo išsamiai analizė bus atlikta 2018 metais.

9-ojo TFAS „Finansinės priemonės“ taikymas drauge su 4-uoju TFAS „Draudimo sutartys“ - 4-ojo TFAS pataisos (taikomos, atsižvelgiant į pasirinktą metodą, metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2018 m. sausio 1 d. arba vėliau). Pataisomis siekiama spręsti susirūpinimą keliančius klausimus dėl naujojo finansinių priemonių standarto (9-ojo TFAS) taikymo prieš pradėdant taikyti TASV rengiamą standartą, kuris pakeis 4-ąjį TFAS. Šie susirūpinimą keliantys klausimai apima laikinus ataskaitose pateikiamų rezultatų svyravimus. Pataisose pristatyti du metodai. (1) Standarto pataisos numato galimybę visoms įmonėms, kurios sudaro draudimo sutartis, kitose bendrosiose pajamose, o ne pelne ar nuostoliuose, pripažinti svyravimus, kurie galėtų atsirasti pradėjus taikyti 9-ąjį TFAS prieš tai, kai bus paskelbtas naujasis draudimo sutarčių standartas (apdangalo (angl. *overlay*) metodas). Be to, standarto pataisomis numatyta galimybė įmonėms, kurių didžiąją veiklos dalį sudaro draudimo veikla, taikyti pasirinktą laikiną 9-ojo TFAS taikymo išimtį iki 2021 m. 9-ojo TFAS taikymą atidedančios įmonės toliau taikys galiojantį finansinių priemonių standartą (39-ąjį TAS). 4-ojo TFAS pataisomis papildomos standarte jau numatytos pasirinkimo galimybės, kuriomis galima

pasinaudoti sprendžiant su laikiniais svyravimais susijusius klausimus. Standarto pataisa neturės įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms, nes nevykdo draudimo veiklos.

Standartai, aiškinimai ir jų pataisos, kurie dar nėra patvirtinti Europos Sąjungoje ir kurių Grupė ir Bendrovė neperadėjo taikyti anksčiau laiko

„Turto pardavimas ar įnašai tarp investuotojo ir jo asocijuotosios įmonės ar bendrosios įmonės“ – 10-ojo TFAS ir 28-ojo TAS pataisos (taikymo datą nustatys Tarptautinių apskaitos standartų valdyba; kol kas nepatvirtintos Europos Sąjungos). Šiose pataisose aptartas neatitikimas tarp 10-ojo TFAS ir 28-ojo TAS reikalavimų, susijusių su turto pardavimu ar įnašais tarp investuotojo ir jo asocijuotosios įmonės arba bendrosios įmonės. Pagrindinė šių pataisų pasekmė yra ta, kad visa pelno ar nuostolio suma pripažįstama tuomet, kai sandoris apima verslą. Pelnas ar nuostolis pripažįstami iš dalies tuomet, kai sandoris apima turtą, kuris nėra verslas, net jei šis turtas priklauso dukterinei įmonei, o dukterinės įmonės akcijos perleidžiamos sandorio metu. Bendrovės ir Grupės vertinimu, šios pataisos neturės reikšmingos įtakos finansinėms ataskaitoms.

„Mokėjimo akcijomis sandorių klasifikavimas ir vertinimas“ – 2-ojo TFAS pataisos (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2018 m. sausio 1 d. arba vėliau; kol kas nepatvirtintos Europos Sąjungos). Pataisos reiškia, kad ne rinkos veiklos rezultatų teisių suteikimo sąlygos turės tą patį poveikį mokėjimo akcijomis sandorių, kurie padengiami pinigais, vertinimui, kaip ir nuosavybės priemonėmis padengiamam atlygiui. Pataisomis taip pat patikslinamas sandorio su grynojo atsiskaitymo elementu klasifikavimas, kuomet ūkio subjektas atsisako išduoti tam tikrą nuosavybės priemonių dalį, kuri kitu atveju būtų išduota sandorio šaliai pasinaudojus teise (ar suteikus teise) mainais už sandorio šalies mokestinės prievolės, susijusios su mokėjimu akcijomis, įvykdymą. Visi tokie susitarimai į apskaitą bus traukiami kaip padengiami nuosavybės priemonėmis. Galiausiai, pataisomis taip pat pateikiami šie pinigais padengiamų mokėjimo akcijomis sandorių, kurie modifikuojami taip, kad taptų padengiamais nuosavybės priemonėmis, apskaitos patikslinimai: (a) mokėjimas akcijomis vertinamas remiantis modifikavimo dieną galiojančia nuosavybės priemonių, suteiktų atliekant modifikavimą, tikrąja verte; (b) įvykdžius modifikavimą įsipareigojimo pripažinimas nutraukiamas; (c) nuosavybės priemonėmis padengiamas mokėjimas akcijomis pripažįstamas tokia apimtimi, kokia paslaugos buvo suteiktos iki modifikavimo įvykdymo dienos; ir (d) skirtumas tarp modifikavimo dieną galiojančios įsipareigojimo balansinės vertės ir tą pačią dieną nuosavybėje pripažintos sumos nedelsiant pripažįstamas pelnu ar nuostoliais. Bendrovės vertinimu, šios pataisos neturės įtakos finansinėms ataskaitoms, kadangi neatlieka mokėjimų akcijomis.

2014–2016 m. ciklo Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų metiniai patobulinimai (taikomi metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2017 m. sausio 1 d. arba vėliau (12-ojo TFAS pakeitimai) arba 2018 m. sausio 1 d. arba vėliau (1-ojo TFAS ir 28-ojo TAS pakeitimai); kol kas nepatvirtinti Europos Sąjungos). Patobulinimai apima tris standartus. Pataisomis patikslinama, kad 12-ojame TFAS aprašyti informacijos atskleidimo reikalavimai, išskyrus tuos, kurie numatyti B10–B16 straipsniuose, taikomi ūkio subjekto dalims kituose ūkio subjektuose, kurios priskiriamos skirtoms parduoti arba nutraukti veiklai pagal 5-ąjį TFAS. 1-ojo TFAS pataisomis panaikinamos kai kurios trumpalaikės TFAS taikymo išimtys po to, kai šios trumpalaikės taikymo išimtys buvo panaudotos numatyti paskirčiai. 28-ojo TAS pataisomis patikslinama, kad rizikos kapitalo organizacijos ar panašūs ūkio subjektai kiekvienos investicijos atveju gali pasirinkti vertinti ūkio subjektus, į kuriuos investuoja, tikrąja verte. Pataisomis taip pat patikslinama, kad jeigu investuotojas, kuris nėra investicinis subjektas, turi asocijuotąją arba bendrą įmonę, kuri yra investicinis subjektas, investuotojas kiekvienos investicijos atveju atskirai gali pasirinkti toliau taikyti vertinimą tikrąja verte, kurį taiko investiciniu subjektu esanti asocijuotoji ar bendra įmonė, arba atstatyti vertinimą tikrąja verte tuomet, kai pradėdamos taikyti nuosavybės metodus. Bendrovė ir Grupė dar nevertino šių patobulinimų įtakos finansinėms ataskaitoms.

„Investicinio turto perkėlimas“ – 40-ojo TAS pataisos (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2018 m. sausio 1 d. arba vėliau; kol kas nepatvirtintos Europos Sąjungos). Pataisomis patikslinama, kad perkėlimas į investicinį turtą arba iš jo gali būti atliekamas tik tada, kai pasikeičia turto naudojimo paskirtis. Šis pasikeitimas turi būti pagrįstas įrodymais: ketinimo pasikeitimas, pats savaime, nėra pakankamas įrodymas perkėlimui pagrįsti. Bendrovė ir Grupė dar nevertino šio standarto taikymo įtakos finansinėms ataskaitoms.

TFAAK 22-asis aiškinimas „Sandoriniai užsienio valiuta ir avansinis mokėjimas“ (taikomas metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2018 m. sausio 1 d. arba vėliau; kol kas nepatvirtintos Europos Sąjungos). Aiškinimas taikomas tuomet, kai ūkio subjektas sumoka arba gauna avansinį mokėjimą pagal sutartį, sudarytą užsienio valiuta. Aiškinimu patikslinama, kad sandorio data, t. y. data, kurią nustatomas valiutų kursas, yra data, kurią ūkio subjektas atlieka pirminį nepiniginio turto ar nepiniginio įsipareigojimo, atsiradusio dėl avansinio mokėjimo, pripažinimą. Tačiau ūkio subjektas turi priimti sprendimą tam, kad nustatytų, ar išankstinis mokėjimas yra piniginis ar nepiniginis turtas, ar įsipareigojimas pagal 21-ojo TAS, 32-ojo TAS gaires ir principų sistemą apskaitos standartams rengti. Bendrovė ir Grupė dar nevertino šio aiškinimo įtakos finansinėms ataskaitoms.

17-asis TFAS „Draudimo sutartys“ (taikomas metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2021 m. sausio 1 d. arba vėliau; kol kas nepatvirtintos Europos Sąjungos). 17-uju TFAS pakeičiamas 4-asis TFAS, kuriuo remiantis įmonėms suteikta galimybė draudimo

sutarčių apskaitai toliau taikyti dabartinę praktiką. Dėl šios priežasties investuotojams buvo sunku palyginti panašių draudimo įmonių finansinius veiklos rezultatus. 17-asis TFAS – tai bendrais principais grindžiamas standartas, nustatantis apskaitos reikalavimus visoms draudimo sutarčių rūšims, įskaitant draudiko turimas perdraudimo sutartis. Standartu reikalaujama draudimo sutarčių grupes pripažinti ir vertinti: (i) būsimųjų pinigų srautų (iš sutarties vykdymo kylančių pinigų srautų) dėl rizikos koreguota dabartine verte, kuri atspindi visą turimą informaciją apie iš sutarties vykdymo kylančius pinigų srautus, atitinkančią rinkoje stebimus duomenis; pridėdant (jei ši vertė yra įsipareigojimas) arba atimant (jei ši vertė yra turtas) (ii) sumą, atspindinčią iš sutarčių grupės neuždirbtą pelną (sutartyje numatytą paslaugos maržą). Iš draudimo sutarčių grupės gaunamą pelną draudikai pripažins per visą draudimo apsaugos suteikimo laikotarpį ir tuo momentu, kuomet jie perleidžia riziką. Jei sutarčių grupė yra arba tampa nuostolinga, ūkio subjektas nuostolį pripažins nedelsiant. Šios standarto pataisos neturės įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms, nes Bendrovė ir Grupė nevykdo draudimo veiklos.

TFAS 23-asis aiškinimas „Neaiškumas dėl pelno mokesčio apskaitymo“ (taikomas metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau; kol kas nepatvirtintas Europos Sąjungos). 12-asis TAS nurodo, kaip turi būti apskaitomas ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis ir atidėtas pelno mokestis, tačiau nenurodo, kaip atspindėti neaiškumo poveikį. Šiuo aiškinimu patikslinama, kaip turi būti taikomi 12-ajame TAS numatyti pripažinimo ir vertinimo reikalavimai, jeigu egzistuoja neaiškumas dėl pelno mokesčio apskaitymo. Ūkio subjektas turi nustatyti, ar neaiškumai dėl mokesčio apskaitymo turi būti vertinami kiekvienas atskirai ar kartu su vienu arba daugiau kitų neaiškumų dėl mokesčio apskaitymo, atsižvelgiant į tai, kuris būdas padės ūkio subjektui geriau įvertinti neaiškumo išnykimo tikimybę. Ūkio subjektas turi vadovautis prielaida, kad mokesčių administratorius patikrins sumas, kurias jis turi teisę patikrinti ir, atlikdamas tokius patikrinimus, bus išsamiai susipažinęs su visa susijusia informacija. Jei ūkio subjektas nusprendžia, kad nėra tikėtina, jog mokesčių administratorius sutiks su neaiškumo dėl mokesčio apskaitymo, neaiškumo poveikis bus atspindimas nustatant susijusį apmokestinamąjį pelną arba nuostolį, mokesčių bazę, nepanaudotus mokesčių nuostolius, nepanaudotus mokesčių kreditus ar mokesčių tarifus, taikant labiausiai tikėtiną sumą arba numatomą vertę, atsižvelgiant į tai, kuris metodas padės ūkio subjektui geriau įvertinti neaiškumo išnykimo tikimybę. Ūkio subjektas atskleis faktų ir aplinkybių pasikeitimo ar naujos informacijos poveikį, kuris turi įtakos aiškiniame reikalaujamiems sprendimams ar apskaitiniams įvertinimams, kaip apskaitinio įvertinimo pasikeitimą. Faktų ir aplinkybių pasikeitimų ar naujos informacijos, dėl kurių gali būti iš naujo įvertinamas sprendimas ar apskaitinis įvertinimas, pavyzdžiai apima, tačiau tuo neapsiriboja, mokesčių administratoriaus patikrinimus ar veiksmus, mokesčių administratoriaus nustatytų taisyklių pakeitimus arba mokesčių administratoriaus teisės atlikti mokesčio apskaitymo patikrinimą ar pakartotinį patikrinimą galiojimo pasibaigimą. Mokesčių administratoriaus pritarimo ar nepritarimo dėl mokesčio apskaitymo nebuvimas pats savaime neturėtų būti laikomas faktų ir aplinkybių pasikeitimu ar nauja informacija, turinčiais įtakos aiškiniame reikalaujamiems sprendimams ar apskaitiniams įvertinimams. Bendrovė ir Grupė planuoja pradėti taikyti aukščiau aprašytą aiškinimą, jam įsigaliojus.

„Išankstinio mokėjimo savybės su neįgijama kompensacija“ – 9-ojo TFAS pataisos (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau; kol kas nepatvirtintas Europos Sąjungos). Pataisomis leidžiama amortizuota savikaina vertinti tam tikras paskolas ir skolas vertybinius popierius, kurie gali būti iš anksto apmokami verte, mažesne už amortizuotą savikainą, pavyzdžiui, tikrąja verte arba verte, kuri apima pagrįstą skolininkui mokėtiną kompensaciją, lygią rinkos palūkanų normos padidėjimo per likusį priemonės galiojimo laikotarpį poveikio dabartinei vertei. Be to, tekste, kuriuo papildytas standarto išvadų pagrindas, dar kartą patvirtinami 9-ajame TFAS pateikti galiojantys nurodymai, kad tam tikrų amortizuota savikaina vertinamų finansinių įsipareigojimų sąlygų pakeitimai ar mainai, dėl kurių pripažinimas nenutraukiamas, lems pelną ar nuostolio atsiradimą, kurie bus pripažįstami pelnu ar nuostoliu. Todėl ataskaitas teikiantys ūkio subjektai daugeliu atveju negalės patikslinti faktinių palūkanų normos už likusį paskolos galiojimo laikotarpį tam, kad išvengtų poveikio pelnui ar nuostoliams dėl paskolos sąlygų pakeitimo. Bendrovė ir Grupė dar nevertino šio standarto pataisos įtakos finansinėms ataskaitoms.

„Ilgalaimės dalys asocijuotosiose ir bendrosiose įmonėse“ – 28-ojo TAS pataisos (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau; kol kas nepatvirtintas Europos Sąjungos). Pataisomis patikslinama, kad ataskaitas teikiantys ūkio subjektai turi taikyti 9-ąjį TFAS ilgalaikėms paskoloms, privilegijuotosioms akcijoms ir panašioms priemonėms, kurios sudaro dalį grynosios investicijos į nuosavybės metodu vertinamą įmonę, į kurią investuojama, iki kol jie galės sumažinti tokią balansinę vertę įmonės, į kurią investuojama, nuostolio dalimi, kuri viršija investuotojo dalį įmonėje, į kurią investuojama. Bendrovė ir Grupė dar nevertino šio standarto pataisos įtakos finansinėms ataskaitoms.

2015–2017 m. ciklo Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų metiniai patobulinimai (taikomi metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau; kol kas nepatvirtinti Europos Sąjungos). Siauros apimties pataisos turės įtakos keturiems standartams. 3-ojo TFAS pataisomis patikslinta, kad įsigyjantis ūkio subjektas turi iš naujo įvertinti jo anksčiau turėtą bendros veiklos dalį tuomet, kai jis įgyja verslo kontrolę. Priešingai, 11-ajame TFAS dabar aiškiai nurodoma, kad investuotojas neturi iš naujo įvertinti savo anksčiau turėtos dalies tuomet, kai jis įgyja bendros veiklos bendrą kontrolę, panašiai kaip numato galiojantys reikalavimai, kuomet asocijuotoji įmonė tampa bendrąja įmone ir atvirkščiai. 12-ojo TAS pataisomis paaiškinama, kad

ūkio subjektas pripažįsta visas su dividendais susijusias pelno mokesčio pasekmes, jeigu jis pripažino sandorius ar įvykius, dėl kurių buvo gautas susijęs paskirstytinas pelnas, pavyzdžiui, pelne ar nuostoliuose arba kitose bendrosiose pajamose. Dabar aišku, kad šis reikalavimas taikomas visomis aplinkybėmis tol, kol finansinių priemonių, klasifikuojamų kaip nuosavybė, mokėjimai yra pelno paskirstymai, o ne tik tais atvejais, kai mokestinės pasekmės atsiranda dėl skirtingų mokesčių tarifų, taikomų paskirstytajam ir nepaskirstytajam pelnui. Persvarstytame 23-ajame TAS dabar aiškiai nurodyta, kad konkretaus turto finansavimui specialiai pasiskolintos lėšos neįtraukiamos į bendrąsias kapitalizuojamas skolinimosi išlaidas tik tol, kol konkretus turtas nėra iš esmės užbaigtas. Bendrovė ir Grupė dar nevertino šių patobulinimų įtakos finansinėms ataskaitoms.

2.2 Konsolidavimo principai

Dukterinės įmonės – tai įmonės, kur Bendrovė turi galią valdyti ūkio subjektą, į kurį investuojama (t.y. turi galiojančių teisių, kurios jai šiuo metu suteikia galimybę vadovauti svarbiai veiklai), gali arba turi teisę gauti kintamą grąžą iš savo ryšio su ūkio subjektu, į kurį investuojama ir gali naudotis savo galia valdyti ūkio subjektą, į kurį investuojama, kad paveiktų investuotojo grąžos dydį.

Grupės konsoliduotos finansinės ataskaitos apima EPSO-G ir jos dukterines įmones. Dukterinių įmonių finansinės ataskaitos yra parengtos taikant tokias pačias apskaitos politikas ir apima tokį patį ataskaitinį laikotarpį kaip ir patronuojančios įmonės finansinės ataskaitos.

Dukterinės įmonės yra konsoliduojamos nuo datos, kai jų kontrolė pereina Bendrovei ir nebekonsoliduojamos nuo datos, kai ši kontrolė prarandama. Visi tarpusavio sandoriai, likučiai ir nerealizuotas sandorių pelnas ar nuostoliai tarp Grupės įmonių yra eliminuojami.

2.3 Verslo jungimai

Verslo jungimams, įvykusiems tarp bendro pavaldumo įmonių, nėra taikomas 3-iasis TFAS „Verslo jungimai“. Verslo jungimo sandoriai tarp bendro pavaldumo ūkio subjektų yra apskaityti taikant dalyvavimo (kontrolės) sujungimo (angl. pooling of interest) (kitais: buvusių apskaitinių verčių) metodą. Grupė nepripažįsta turto bei įsipareigojimų jų tikrosiomis vertėmis įsigijimo dieną, o apjungia įsigytą turtą bei įsipareigojimus balansinėmis vertėmis. Prestižas neatsiranda, o skirtumas tarp sumokėto atlygio ar perleisto grynojo turto apskaitinės vertės bei gauto atlygio ar įsigyto grynojo turto apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose apskaitomas tiesiogiai nuosavame kapitale.

Kitiems verslo jungimams apskaityti yra taikomas įsigijimo metodas. Įsigijimo savikaina yra tikroji vertė, kurią sudaro mainais suteikto turto, išleistų nuosavybės priemonių, gautų ar prisiimtų įsipareigojimų tikroji vertė mainų dieną. Su įsigijimu susijusios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kai yra patiriamos. Įsigijamojoje įmonėje identifikuojamas įsigytas turtas, įsipareigojimai ir neapibrėžtieji įsipareigojimai, atitinkantys 3 TFAS „Verslo jungimai“ pateiktus pripažinimo kriterijus. Jie yra pripažįstami jų tikrosiomis vertėmis įsigijimo dieną.

Perleisto atlygio ir nekontroliuojančios dalies įsigijamame ūkio subjekte sumos bei anksčiau turėtos nuosavybės dalies įsigijamame ūkio subjekte tikrosios vertės perviršis lyginant su įsigyto identifikuojamo grynojo turto tikrąja verte yra pripažįstamas prestižu. Jeigu bendra perleisto atlygio, pripažintos nekontroliuojančios dalies ir anksčiau turėtos nuosavybės dalies suma yra mažesnė už įsigytos dukterinės įmonės grynojo turto tikrąją vertę (perkant pigiau nei rinkos kaina), skirtumas pripažįstamas tiesiogiai bendrųjų pajamų ataskaitoje.

Nekontroliuojanti dalis įgytoje įmonėje pirminio pripažinimo metu yra įvertinama kaip apskaityto grynojo turto, įsipareigojimų ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų tikrosios vertės proporcinga dalis, tenkanti nekontroliuojančiai daliai.

2.4 Parduoti laikomas turtas ir nutraukta veikla

Ilgalaikį turtą ir perleidžiamą turtą grupės Grupė klasifikuoja kaip skirtas parduoti, jei jų balansinė vertė bus atgaunama daugiausiai iš pardavimo, o ne toliau jį naudojant. Toks ilgalaikis turtas ir perleidžiamas turtas grupės, klasifikuojamas kaip laikomas parduoti, yra įvertinamos mažesne iš jų balansinės vertės ir tikrosios vertės atėmus pardavimo išlaidas.

Klasifikavimo į skirtą parduoti turtą kriterijai laikomi įgyvendintais tik tada, kai labai tikėtina, kad pardavimas įvyks, o turtas ar perleidžiamas turtas grupė gali būti nedelsiant parduota esamos būklės. Pardavimui įvykdyti reikalingi veiksmai turėtų parodyti, kad nėra tikėtina, jog pardavimas gali būti nutrauktas. Vadovybė turi būti įsipareigojusi atlikti tikėtiną pardavimą per vienerius metus nuo perkėlimo datos. Turtas ir įsipareigojimai, klasifikuojami kaip skirti parduoti, pateikiami finansinėse būklės ataskaitoje atskirai kaip trumpalaikiai straipsniai.

2.5 Nuosavybės dalies dukterinėse įmonėse pasikeitimas, neturintis įtakos kontrolės pasikeitimui

Sandoriai su nekontroliuojančios dalies akcininkais, dėl kurių kontrolė neprarandama, apskaitomi kaip sandoriai, kurie pripažįstami nuosavo kapitalo dalyje, t. y. kaip sandoriai su akcininkais. Skirtumas tarp sumokėto atlygio tikrosios vertės ir įsigytos dukterinės įmonės atitinkamos grynojo turto dalies balansinės vertės apskaitomas nuosavame kapitale. Vykdamas perleidimo nekontroliuojančiai daliai sandorius, pelnas ar nuostoliai taip pat apskaitomi nuosavo kapitalo dalyje.

2.6 Bendrovės investicijos į dukterines įmones

Investicijos į dukterines įmones patronuojančios įmonės finansinėse ataskaitose yra apskaitomos įsigijimo savikaina atėmus vertės sumažėjimo nuostolius, kai investicijos apskaitinė vertė patronuojančios įmonės finansinės būklės ataskaitoje viršija tikėtiną atsiperkamąją vertę.

2.7 Investicijos į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones

Asocijuota įmonė – tai tokia įmonė, kuriai Grupė ar Bendrovė daro reikšmingą įtaką, tačiau nekontroliuoja. Reikšminga įtaka – tai galimybė dalyvauti priimant ūkio subjekto, į kurį investuojama, finansinės ir veiklos politikos sprendimus, nekontroliuojant ar bendrai nekontroliuojant šios politikos. Ji paprastai susijusi su nuosavybės dalimi nuo 20 iki 50 proc. Bendrai valdoma įmonė yra jungtinės veiklos bendrovė, kurioje dalininkų susitarimu bendrai kontroliuojama vykdoma ekonominė veikla ir su veikla susijusiems strateginiams finansiniams ir veiklos sprendimams priimti būtinas vieningas šalių, kurios dalijasi kontrole, (dalininkų) sutikimas.

Asocijuotas ir bendrai valdomas įmonės Grupės konsoliduotose finansinėse ataskaitose apskaitomos taikant nuosavybės metodą. Taikant nuosavybės metodą investicija į asocijuotą ir bendrai valdomą įmonę pradžioje yra apskaitoma savikaina, o po to apskaitinė vertė yra padidinama arba sumažinama po įsigijimo datos įvykusiais Grupės grynojo turto asocijuotoje ir bendrai valdomoje įmonėje dalies pasikeitimais, atėmus bet kokią investicijų vertės sumažėjimą.

Grupei tenkanti įsigytos asocijuotos ir bendrai valdomos įmonės pelno ar nuostolių dalis po įsigijimo pripažįstama pelne (nuostoliuose) bendrųjų pajamų ataskaitoje, o Grupei tenkanti kitų bendrųjų pajamų pasikeitimų dalis po įsigijimo pripažįstama kitose bendrosiose pajamose. Šiomis sumomis yra koreguojama investicijų į asocijuotas įmones apskaitinė vertė.

Prestižas, susijęs su investicijomis į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones, yra įtraukiamas į investicijos balansinę vertę ir vertinamas dėl vertės sumažėjimo kaip investicijos dalis.

Asocijuotas ar bendrai valdomas įmonės nuostoliai, viršijantys Grupės dalį joje, įskaitant bet kurias kitas gautinas sumas neužtikrintas turtu, nėra pripažįstami, išskyrus tuos atvejus, kai Grupė prisiima teisinius arba konstruktyvius įsipareigojimus arba padaro mokėjimus asocijuotas ar bendrai valdomas įmonės vardu.

Nerealizuotas pelnas iš sandorių tarp Grupės ir jos asocijuotų ir bendrai valdomų įmonių yra eliminuojamas iki Grupės turimos investicijos dalies asocijuotoje ir bendrai valdomoje įmonėje. Nerealizuotas nuostolis taip pat eliminuojamas, jeigu sandoris nėra perleisto turto vertės sumažėjimo įrodymas.

Jeigu Grupės dalis asocijuotoje ar bendrai valdomoje įmonėje sumažėja, tačiau reikšminga įtaka yra išlaikoma, tik proporcinga praradimui dalis sumų, anksčiau pripažintų kitose bendrosiose pajamose, yra perklasifikuojama į pelną (nuostolius).

Pelnas ir nuostoliai, atsiradę iš dalies asocijuotoje įmonėje sumažėjimo, yra pripažįstami bendrųjų pajamų ataskaitoje.

Investicijos į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones patronuojančios įmonės finansinėse ataskaitose yra apskaitomos įsigijimo savikaina atėmus vertės sumažėjimo nuostolius, kai investicijos apskaitinė vertė patronuojančios įmonės finansinės būklės ataskaitoje viršija tikėtiną atsiperkamąją vertę.

2.8 Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas

Turtas priskiriamas ilgalaikiam turtui, jeigu jo tarnavimo trukmė yra ilgesnė nei vieneri metai.

Ilgalaikis materialusis turtas

Ilgalaikis materialusis turtas apskaitomas perkainota verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimo nuostolius.

Visas sukauptas nusidėvėjimas bei vertės sumažėjimas perkainojimo metu yra sudengiamas su bendrąja turto verte ir likusi suma koreguojama iki perkainotos turto vertės.

Pirmojo ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo metu susidariusia apskaitinės vertės padidėjimo suma yra didinamas perkainojimo rezervas nuosavame kapitale, o vertės sumažėjimo suma yra apskaitoma per pelno (nuostolių) straipsnį. Dėl vėlesnio turto perkainojimo susidariusi apskaitinės turto vertės sumažėjimo suma, kuri padengia ankstesnius to paties turto vertės padidėjimus, tiesiogiai mažina perkainojimo rezervą nuosavame kapitale; visi kiti sumažėjimai apskaitomi per pelno (nuostolių) straipsnį. Vertės padidėjimas, kuris padengia ankstesnius vertės sumažėjimus, apskaitomas per pelno (nuostolių)

straipsnį. Visi kiti turto vertės padidėjimai vėlesnių perkainojimų metu yra apskaitomi perkainojimo rezerve. Kiekvienais metais skirtumas tarp perkainoto turto nusidėvėjimo, parodyto bendrųjų pajamų ataskaitoje, bei nusidėvėjimo, apskaičiuoto remiantis turto pradine verte, perkeliamas iš perkainojimo rezervo į nepaskirstytąjį pelną, įvertinus atidėtojo pelno mokesčio poveikį. Taip pat pardavus arba nurašius turto vieną bet koks su šiuo turto susijęs perkainojimo rezervo likutis yra perkeliamas į nepaskirstytąjį pelną.

Į ilgalaikio materialiojo turto savikainą įtraukiamos palūkanų ir kitos skolinimosi išlaidos (banko administravimo mokesčiai ir pan.), jeigu jos yra tiesiogiai priskiriamos ilgo parengimo turto įsigijimui. Ilgo parengimo turtu traktuojamas toks turtas, kuris vystomas pagal projektą, kurio vertė ne mažesnė nei 1 mln. eurų ir kurio parengimas naudojimui ar pardavimui trunka ne trumpiau kaip 12 mėnesių. Skolinimosi išlaidos, kurios priskiriamos ilgo parengimo turto įsigijimui, kapitalizuojamos kaip to turto savikainos dalis. Skolinimosi išlaidos pradedamos kapitalizuoti tada, kai patiriamos išlaidos ilgo parengimo turtui pasigaminti arba įsigyti (sumokamas avansas arba apmokami darbai pagal pasirašytą aktą apie atliktus darbus ir jų vertę) ir baigiamos kapitalizuoti, kai iš esmės baigta visa veikla, būtina ilgo parengimo turtui parengti numatomam naudojimui ar pardavimui (pasirašomas statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktas). Nustatant kapitalizuoti tinkamą skolinimosi išlaidų sumą, išlaidoms, patirtoms įsigyjant ilgo parengimo turtą, taikoma kapitalizacijos norma.

Ilgalaikiam materialiajam turtui priskiriamas minimalus gamtinių dujų kiekis vamzdyne, kuris yra reikalingas užtikrinti perdavimo sistemos funkcionalumą (t. y. turi būti įpūstas, tam, kad perdavimo sistema pradėtų funkcionuoti) prie skaičiuotųjų bazinių sąlygų (sistemos naudotojams visuose išėjimo taškuose užtikrinamas 25 bar slėgis). Šios turto dalies nusidėvėjimas neskaičiuojamas, nes vamzdžio naudingo tarnavimo pabaigoje didžiąją dalį šių gamtinių dujų bus galima parduoti ir todėl jų vertė sudaro vamzdžio likvidacinę vertę.

Avarių šalinimo rezervinėms atsargos, kurios atitinka ilgalaikio turto kriterijus, klasifikuojamos kaip ilgalaikis materialusis turtas. Remonto, priežiūros ir avarių likvidavimo metu nurašytų atsargų vertė apskaitoma pelno (nuostolių) ataskaitoje, arba didinama jų vertė remontuojamo turto verė.

Išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį turtą klasifikuojami kaip ilgalaikis turtas, nes naudojami ilgalaikėje veikloje ir atvaizduojami nebaigtos statybos balanso straipsnyje.

Nebaigtos statybos straipsnyje yra apskaitomas statomas ilgalaikis materialusis turtas. Tokio turto įsigijimo savikaina apima projektavimo, statybos darbus, montavimui perduotus įrengimus ir įrangą bei kitas tiesiogines išlaidas.

Ilgalaikis nematerialusis turtas

Ilgalaikis nematerialusis turtas yra pripažįstamas įsigijimo verte. Nematerialusis turtas yra pripažįstamas, jei yra tikėtina, kad Grupė ir Bendrovė gaus su šiuo turto susijusią ekonominę naudą ateityje ir jei turto vertė gali būti patikimai įvertinta.

Po pradinio pripažinimo nematerialusis turtas yra apskaitomas įsigijimo verte, atėmus sukaupią amortizaciją ir sukaupius vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra (Grupė ir Bendrovė neturi neriboto tarnavimo laikotarpio nematerialiojo turto).

Nusidėvėjimas ir amortizacija

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, išskyrus žemę ir nebaigtą statybą, nusidėvėjimas (amortizacija) yra skaičiuojamas per įvertintus naudingo tarnavimo laikotarpius, taikant tiesiogiai proporcingą metodą. Kiekvienų metų pabaigoje Grupė ir Bendrovė peržiūri ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikotarpius, likvidacinės vertės bei nusidėvėjimo (amortizacijos) metodą, užtikrinant, kad jie atitiktų numatomą ilgalaikio turto naudojimo pobūdį. Įvertinimo pakeitimo įtaka, jei tokia yra, pripažįstama perspektyviai.

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įvertinti naudingo tarnavimo laikotarpiai yra tokie:

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto grupės	Naudingo tarnavimo laikotarpiai (metais)
Pastatai	15 - 80
Statiniai ir įrenginiai	5 - 80
Mašinos ir įrengimai	3 - 20
Transporto priemonės	4 - 10
Kitas materialusis turtas	3 - 10

Pelnas ar nuostolis, susidarantis dėl ilgalaikio turto pardavimo, apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp pardavimo pajamų ir turto likutinės vertės ir yra pripažįstamas ataskaitinių metų Bendrųjų pajamų ataskaitoje.

Remonto išlaidos yra pridedamos prie apskaitinės ilgalaikio materialiojo turto vertės, jei yra tikėtina, kad Grupė ar Bendrovė gaus ateityje ekonominę naudą iš šių išlaidų, ir jei jos galima patikimai įvertinti. Pakeistos dalies apskaitinė vertė yra nurašoma. Visos kitos remonto ir priežiūros išlaidos yra pripažįstamos sąnaudomis Bendrųjų pajamų ataskaitoje tuo metu, kai jos yra patiriamos.

2.9 Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertės sumažėjimas

Kiekvieną metinių finansinių ataskaitų datą Grupė ir Bendrovė peržiūri ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą, kad nustatytų, ar yra kokių nors požymių, kad šio turto vertė gali būti sumažėjusi. Jei tokių požymių yra, Grupė ir Bendrovė įvertina šio turto atsiperkamąją vertę tam, kad būtų galima įvertinti ilgalaikio turto vertės sumažėjimą (jei toks yra).

Atsiperkamoji vertė yra didesnė nei tikrosios vertės, atėmus pardavimo sąnaudas, ir naudojimo vertės. Įvertinant naudojimo vertę, numatomi būsimieji pinigų srautai yra diskontuojami iki dabartinės vertės, naudojant diskonto normą, įvertintą pagal dabartines rinkos sąlygas, egzistuojančių pinigų laiko vertę bei su turtu susijusią riziką, į kurią nebuvo atsižvelgta įvertinant būsimuosius pinigų srautus.

Jei turto (ar pinigų kuriančio vieneto) įvertinta atsiperkamoji vertė yra mažesnė nei šio turto apskaitinė vertė, apskaitinė turto vertė sumažinama iki atsiperkamosios šio turto (ar pinigų kuriančio vieneto) vertės. Nuostoliai dėl vertės sumažėjimo pripažįstami iš karto pelno (nuostolių) straipsnyje, nebent šis turtas anksčiau buvo perkainotas. Tuo atveju, nuostoliai dėl vertės sumažėjimo yra apskaitomi kaip perkainojimo rezervo sumažėjimas.

Jei po nuostolių dėl vertės sumažėjimo pripažinimo turto vertė vėliau padidėja, apskaitinė turto (pinigų kuriančio vieneto) vertė padidinama iki naujai paskaičiuotos turto atsiperkamosios vertės, bet taip, kad padidėjimas neviršytų apskaitinės šio turto (pinigų kuriančio vieneto) vertės, jei nuostoliai dėl vertės sumažėjimo ankstesniais metais nebūtų buvę pripažinti. Turto vertės sumažėjimo atstatymas pripažįstamas per pelno (nuostolių) straipsnį iš karto, nebent šis turtas anksčiau buvo perkainotas. Pastaruoju atveju, jo vertės sumažėjimo panaikinimas yra apskaitomas kaip perkainojimo rezervo padidėjimas (neviršijant buvusio vertės sumažėjimo sumos dydžio).

2.10 Finansinis turtas

Finansinis turtas yra skirstomas į finansinį turtą, vertinamą tikrąja verte (vertės pokytis apskaitomas per pelną (nuostolius) bendrųjų pajamų ataskaitoje), galimą parduoti finansinį turtą, finansinį turtą, laikomą iki išpirkimo termino, suteiktas paskolas ir gautinas sumas. Finansinio turto priskyrimas yra nustatomas pirminio pripažinimo metu.

Finansinio turto įsigijimai ir pardavimai apskaitoje atvaizduojami sandorio sudarymo dieną – dieną, kuomet įsipareigojama pirkti ar parduoti turtą. Pirminio pripažinimo metu finansinis turtas yra įvertinamas tikrąja verte. Jei investicijos apskaitytos ne tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas per pelną (nuostolius), prie investicijų pridedamos tiesioginės išlaidos, susijusios su sandoriu.

Grupės ir Bendrovės finansinis turtas apima pinigų ir pinigų ekvivalentus, trumpalaikius indėlius bankuose, investicijas į vertybinius popierius, iš pirkėjų ir kitas gautinas sumas.

Finansinio turto apskaita po pirminio pripažinimo priklauso nuo to, kuriai grupei finansinis turtas yra priskirtas.

Galimas parduoti finansinis turtas

Galimas parduoti finansinis turtas yra neišvestinis finansinis turtas arba priskirtas šiai kategorijai arba nepriskirtas jokiai kitai kategorijai. Jis yra priskiriamas ilgalaikiam turtui, išskyrus tuos atvejus, kai sueina investicijos terminas ar vadovybė ketina jį parduoti per 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo dienos.

Galimas parduoti finansinis turtas pradžioje apskaitomas tikrąja verte pridėjus sandorio išlaidas, o vėliau – tikrąja verte. Tikrosios vertės pasikeitimai yra apskaitomi kitose bendrosiose pajamose.

Kai investicijos klasifikuojamos kaip galimos parduoti yra parduodamos ar sumažėja jų vertė, sukauptas tikrosios vertės koregavimas yra pripažįstamas bendrųjų pajamų ataskaitoje kaip pelnas arba nuostolis.

Investicijų, kuriomis yra prekiaujama aktyviose finansų rinkose, tikroji vertė yra nustatoma pagal tuo metu kotiruojamą uždarymo rinkos kainą, artimiausių finansinių ataskaitų duomenis. Investicijoms, kurioms nėra aktyvios rinkos, tikroji vertė yra nustatoma naudojant vertinimo metodus. Šie metodai apima vertės nustatymą remiantis rinkos sąlygomis pastaruoju metu rinkoje įvykdytais sandoriais, kitų iš esmės panašių finansinių priemonių kaina, diskontuotų pinigų srautų analizę ar kitais vertinimo modeliais.

Finansinis turtas, laikomas iki išpirkimo

Finansinis turtas, laikomas iki išpirkimo – neišvestinis finansinis turtas, kuriuo prekiaujama aktyvioje rinkoje, turintis nustatytą galiojimo terminą su fiksuotais arba galimais nustatyti mokėjimais, kurį ūkio subjektas neabejotinai ketina ir gali laikyti iki galiojimo pabaigos. Finansinis turtas, laikomas iki išpirkimo, apskaitomas amortizuota savikaina, naudojant efektyviosios palūkanų normos metodą.

Paskolos ir gautinos sumos

Paskolos ir gautinos sumos yra neišvestinis finansinis turtas, kuriam nustatyti fiksuoti ar kitaip nustatomi mokėjimai ir kuris neketinamas realizuoti rinkoje. Po pirminio pripažinimo toks finansinis turtas yra apskaitomas amortizuota savikaina, naudojant efektyviosios palūkanų normos metodą (išskyrus trumpalaikes gautinas sumas, kurių palūkanų pajamų pripažinimas būtų nereikšmingas), atėmus bet kokią pripažintą vertės sumažėjimo nuostolį, kuris atspindi neatgautinas sumas. Pelnas arba nuostoliai pripažinami bendrųjų pajamų ataskaitoje tada, kai toks turtas yra nurašomas, sumažėja jo vertė ar jis yra amortizuojamas.

Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro gryniesiems pinigais kasoje ir pinigais bankų sąskaitose, indėliai iki pareikalavimo ir kitos trumpalaikės likvidžios investicijos (pradinis terminas iki 3 mėnesių), kurios gali būti lengvai iškeičiamos į aiškias pinigų sumas ir kurioms būdinga nereikšminga vertės pasikeitimo rizika.

Pinigų srautų ataskaitoje pinigų ir jų ekvivalentus sudaro gryniesiems pinigais bankų sąskaitose, indėliai einamosiose sąskaitose ir kitos trumpalaikės labai likvidžios investicijos, kurių pradinis terminas iki 3 mėnesių.

Efektyvios palūkanų normos metodas

Efektyvios palūkanų normos metodas – tai finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų amortizuotos savikainos skaičiavimo ir palūkanų pajamų ir sąnaudų paskirstymo per atitinkamą laikotarpį metodas. Efektyvi palūkanų norma – tai palūkanų norma, tiksliai diskontuojanti numatomas būsimas grynųjų pinigų išmokas ar įplaukas iki finansinio turto ar finansinio įsipareigojimo grynosios balansinės vertės per numatytą finansinės priemonės galiojimo laikotarpį ar, jeigu būtina, per trumpesnį laikotarpį.

Finansinio turto vertės sumažėjimas

Kiekvieną finansinių ataskaitų datą Grupė ir Bendrovė įvertina finansinį turtą, kad nustatytų, ar yra kokių nors požymių, kad šio turto vertė sumažėja. Finansinio turto vertė sumažėja tada, kai yra objektyvių požymių, tokių kaip vienas ar keli įvykiai, įvykę po finansinio turto pirminio pripažinimo, kurie turi įtakos įvertintiems finansinio turto būsimiems pinigų srautams. Vertės sumažėjimo požymių pavyzdžiu gali būti požymiai, kai skolininkas ar grupė skolininkų susiduria su reikšmingais finansiniais sunkumais, nemoka ar vėluoja mokėti palūkanas ar pagrindinę skolos sumą; tikimybė, kad jie bankrutuos ar bus vykdoma kita finansinė reorganizacija; akivaizdūs faktoriai, tokie kaip įsiskolinimų pokyčiai ar verslo sąlygų pokyčiai, sutampantys su finansinių įsipareigojimų nevykdymu, rodantys, jog egzistuoja įvertinamas būsimų pinigų srautų sumažėjimas. Finansinio turto, apskaitomo amortizuota savikaina, vertės sumažėjimo nuostolių suma yra skirtumas tarp finansinio turto apskaitinės vertės ir įvertintų būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės, apskaičiuotos naudojant pradinę efektyvią palūkanų normą.

Viso finansinio turto apskaitinė vertė yra tiesiogiai sumažinama įvertintais vertės sumažėjimo nuostoliais, išskyrus prekybos gautinas sumas, kurių apskaitinė vertė yra sumažinama naudojant abejotinų gautinų sumų sąskaitą. Nuvertėjusios gautinos sumos yra nurašomos, kai jos yra įvertinamos kaip nebeatgautinos.

Jei po finansinės būklės ataskaitos datos įvertintų vertės sumažėjimo nuostolių suma sumažėja ir šis sumažėjimas gali būti objektyviai susietas su įvykiais, kurie įvyko po įvertintų vertės sumažėjimo nuostolių pripažinimo, tuomet šie anksčiau pripažinti vertės sumažėjimo nuostoliai yra atstatomi per Bendrųjų pajamų ataskaitą, bet taip, kad vertės sumažėjimo nuostolių atstatymo dieną turto apskaitinė vertė neviršytų amortizuotos savikainos, kuri būtų buvusi, jei nuostoliai dėl vertės sumažėjimo ankstesniais laikotarpiais nebūtų buvę pripažinti.

Finansinio turto pripažinimo nutraukimas

Finansinio turto (ar, kur tinkama, dalies finansinio turto ar dalies panašaus finansinio turto grupės) pripažinimas yra nutraukiamas, kai:

- baigiasi teisės į finansinio turto pinigų srautus galiojimo laikas;
- išlaikoma teisė į pinigų srautus, bet prisiimamas įsipareigojimas sumokėti visą sumą trečiajam šaliai pagal perleidimo sutartį per trumpą laiką; arba
- perleidžiama teisė gauti pinigines įplaukas iš turto ir/arba (a) perleidžiama iš esmės visa su finansinio turto nuosavybe susijusi rizika ir nauda, arba (b) nei perleidžiama, nei išlaikoma su finansiniu turtu susijusi rizika ir nauda, bet perleidžiama šio turto kontrolė.

Kai Grupė ir Bendrovė perleidžia teises į turto pinigų srautus, bet nei perleidžia nei išlaiko su turto nuosavybe susijusios rizikos ir naudos ir neperleidžia turto kontrolės, turtas yra pripažįstamas ta dalimi, su kuria Grupė ir Bendrovė yra vis dar susijusi. Sąsaja su turtu, kuris buvo perleistas kaip garantija, apskaitoma mažesniąja suma iš apskaitinės turto vertės, ir didžiausios numanomos sumos, kurią Grupei ir Bendrovei gali tekti sumokėti.

2.11 Atsargos

Atsargos pirminio pripažinimo metu yra apskaitomos įsigijimo savikaina. Vėlesniais laikotarpiais atsargos yra apskaitomos grynąja galimo realizavimo verte arba įsigijimo savikaina – priklausomai nuo to, kuri yra mažesnė. Atsargų savikaina apima įsigijimo kainą ir susijusius mokesčius, kurie vėliau nėra atgaunami iš mokesčių institucijų, bei tas pridėtines išlaidas, kurios susidarė gabenant atsargas į dabartinę jų buvimo vietą ir suteikiant joms dabartinę būklę. Atsargų, išskyrus gamtines dujas, savikaina nustatoma naudojant FIFO metodą. Gamtinių dujų likučio savikaina nustatoma pagal svertinį vidurkį. Atsargos, kurios nebegali būti realizuotos, yra nurašomos.

2.12 Ilgalaikis turtas, skirtas parduoti

Ilgalaikis turtas klasifikuojamas kaip skirtas pardavimui tuomet, jeigu jo apskaitinė vertė bus atgauta jį pardavus ir kai turto pardavimas yra labai tikėtinas. Pardavimui skirtas turtas yra apskaitomas žemesne iš apskaitinės vertės ir tikrosios vertės, sumažintos numatomomis pardavimo išlaidomis.

2.13 Prekybos skolos ir kiti finansiniai įsipareigojimai, paskolos

Finansiniai įsipareigojimai, paskolos

Finansiniai įsipareigojimai, įskaitant paskolas, pradinio pripažinimo metu yra apskaitomi tikrąja verte, atėmus sandorio sudarymo išlaidas.

Vėlesniais laikotarpiais finansiniai įsipareigojimai yra apskaitomi amortizuota savikaina, apskaičiuota naudojant efektyvios palūkanų normos metodą. Palūkanų sąnaudos yra pripažįstamos, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą, kaip tai yra aprašyta šio aiškinamojo rašto 2.10 punkte.

Finansiniai įsipareigojimai priskiriami ilgalaikiams, jei iki finansinės būklės ataskaitos datos sudaryta finansavimo sutartis įrodo, kad įsipareigojimas finansinės būklės ataskaitos sudarymo datai pagal pobūdį buvo ilgalaikis.

Finansinių įsipareigojimų pripažinimo nutraukimas

Finansinio įsipareigojimo pripažinimas nutraukiamas, kai jis yra padengiamas, atšaukiamas ar baigiasi jo terminas. Kai vienas esamas finansinis įsipareigojimas pakeičiamas kitu įsipareigojimu tam pačiam skolintojui, bet kitomis sąlygomis, arba kai esamo įsipareigojimo sąlygos iš esmės pakeičiamos, toks pokytis laikomas pirminio įsipareigojimo nutraukimu ir naujo įsipareigojimo atsiradimu. Skirtumas tarp atitinkamų finansinių įsipareigojimų verčių pripažįstamas Bendrųjų pajamų ataskaitoje.

Prekybos skolos

Prekybos skolos yra įsipareigojimas apmokėti už prekes ir paslaugas, įsigytas iš tiekėjų įprastinės veiklos metu.

Prekybos skolos yra klasifikuojamos kaip trumpalaikiai įsipareigojimai jeigu apmokėjimo terminas sueina per vienerius metus. Priešingu atveju jos yra parodomos kaip ilgalaikiai įsipareigojimai.

2.14 Dividendų paskirstymas

Dividendų paskirstymas Bendrovės akcininkams pripažįstamas įsipareigojimu Grupės ir Bendrovės finansinėse ataskaitose tuo laikotarpiu, kuomet dividendus patvirtina Bendrovės akcininkai.

2.15 Užsienio valiuta

Konsoliduotose finansinėse ataskaitose kiekvienos Grupės įmonės finansiniai veiklos rezultatai bei finansinė būklė yra pateikti eurai, kurie yra Bendrovės funkcinė valiuta ir Grupės konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimo valiuta. Visa finansinė informacija, pateikta eurai, yra suapvalinta iki artimiausio tūkstančio, jeigu nenurodyta kitaip. Kadangi šiose ataskaitose sumos yra suapvalintos iki tūkstančių eurų, tai dėl apvalinimo sumos lentelėse gali nesutapti.

Sandoriai užsienio valiuta apskaitoje atvaizduojami eurai pagal sandorio atlikimo dieną Lietuvos banko skelbiamą euro ir užsienio valiutos santykį. Piniginis turtas ir įsipareigojimai yra perskaičiuojami į eurus finansinių ataskaitų sudarymo datos kursu. Pelnas ir nuostoliai, patirti dėl atsiskaitymų pagal šiuos sandorius bei dėl piniginio turto ar įsipareigojimų perskaičiavimo į eurus, yra įtraukiami į ataskaitinio laikotarpio pelną (nuostolius).

2.16 Dotacijos

Dotacijos yra pripažįstamos apskaitoje, kai yra pakankamas užtikrinimas, kad Grupės įmonės atitiks dotacijų skyrimo sąlygas ir tokia dotacija bus gauta.

Dotacijos, susijusios su turtu

Jeigu Valstybės ir Europos Sąjungos dotacijos yra gautos ilgalaikio turto forma arba yra skirtos ilgalaikiam turtui įsigyti, jos yra laikomos dotacijomis, susijusiomis su turtu. Šios dotacijos yra apskaitomos mažinant susijusio ilgalaikio turto apskaitinę vertę. Dotacijos bendrųjų pajamų ataskaitoje pripažįstamos mažinant turto nusidėvėjimo sąnaudas per atitinkamo ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikotarpį.

Strateginių projektų rengimui ir įgyvendinimui Grupei skirtos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP) lėšos apskaitomos kaip dotacijos, susijusios su turtu.

2.17 Atidėjiniai

Atidėjiniai apskaitomi tada, kai dėl įvykio praeityje Grupė ir Bendrovė turi teisinį įsipareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą, ir tikėtina, kad jam įvykdyti bus reikalingi ekonominė nauda teikiantys ištekliai, ir įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta. Jei pinigų laiko vertė yra reikšminga, atidėjiniai yra diskontuojami naudojant efektyvią laikotarpio palūkanų normą (prieš mokesčius), jei reikia, atsižvelgiant į konkrečią įsipareigojimą specifiinę riziką. Kai naudojamas diskontavimo metodas, atidėjinio balansinė vertė didėja kiekvieną laikotarpį, siekiant atspindėti praėjusį laiką. Toks didėjimas pripažįstamas kaip skolinimosi išlaidos.

2.18 Išmokos darbuotojams

Socialinio draudimo įmokos

Bendrovė ir Grupė moka socialinio draudimo įmokas į Valstybinį socialinio draudimo fondą (toliau - Fondas) už savo darbuotojus pagal nustatytų įmokų planą ir vadovaujantis šalies įstatymų reikalavimais. Nustatytų įmokų planas – tai planas, pagal kurį Bendrovė ir Grupė moka nustatyto dydžio įmokas ir ateityje neturės jokio teisinio ar konstruktyvaus įsipareigojimo ir toliau mokėti šias įmokas, jeigu Fondas neturės pakankamai turto, kad galėtų visiems darbuotojams sumokėti išmokas, susijusias su tarnyba dabartiniu ar ankstesniais laikotarpiais. Socialinio draudimo įmokos pripažįstamos sąnaudomis pagal kaupimo principą ir priskiriamos darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudoms.

Kintama atlygio dalis

Bendrovė ir Grupė pripažįsta įsipareigojimą ir kintamos atlygio dalies sąnaudas, kuomet turi sutartinį įsipareigojimą arba praeityje buvo taikoma praktika, sukūrusi konstruktyvų įsipareigojimą.

Išmokos darbuotojams išeinant į pensiją sulaukus pensinio amžiaus

Kiekvienam Grupės ir Bendrovės darbuotojui, išeinančiam iš darbo sulaukus pensinio amžiaus, pagal Lietuvos Respublikos įstatymus priklauso vienkartinė išmoka. Išmokų darbuotojams įsipareigojimas pripažįstamas balanse ir atspindi tų išmokų dabartinę vertę finansinių ataskaitų sudarymo dieną. Aprašytas ilgalaikis išmokų darbuotojams įsipareigojimas finansinių ataskaitų sudarymo dieną yra apskaičiuojamas remiantis aktuariniais įvertinimais, taikant planuojamo sąlyginio vieneto metodą. Nustatytos ilgalaikės išmokos įsipareigojimo dabartinė vertė nustatoma diskontuojant įvertintus būsimus pinigų srautus, naudojant palūkanų normas, nustatytas vyriausybės obligacijoms, kurios išreikštos tokia valiuta, kuria bus sumokėtos išmokos darbuotojams ir kurių terminas panašus į susijusio įsipareigojimo terminą.

2.19 Nuomos apskaita

Nuoma yra pripažįstama išperkamąja, kai pagal nuomos sąlygas nuomininkui iš esmės perduodama visa rizika ir nauda, susijusi su turto nuosavybe. Veiklos nuoma – tai į išperkamosios nuomos sąvoką neįeinanti nuoma. Vertinimas ar sutartis atitinka išperkamosios ar veiklos nuomos sąlygas atliekamas pasirašant sutartį.

Grupė ir Bendrovė kaip nuomotojas

Pajamos pagal veiklos nuomos sutartis yra pripažįstamos tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį.

Grupė ir Bendrovė kaip nuomininkas

Veiklos nuomos mokėjimai yra pripažįstami sąnaudomis bendrųjų pajamų ataskaitoje tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį.

2.20 Pajamų ir sąnaudų pripažinimas

Pajamos pripažįstamos, kai tikėtina, jog Grupė ir Bendrovė gaus su sandoriu susijusią ekonominę naudą, ir kai galima patikimai įvertinti pajamų sumą. Pajamos įvertinamos gauto ar gautino atlygio tikrąja verte, neįskaitant pridėtinės vertės mokesčio, atėmus nuolaidas. Pajamų pripažinimui taip pat taikomi šie kriterijai:

Pajamos iš elektros energijos perdavimo, galios rezervavimo ir prekyba reguliavimo bei balansavimo elektros energija

Pajamos iš elektros energijos perdavimo, galios rezervavimo ir prekyba reguliavimo bei balansavimo elektros energija yra pripažįstamos suteikus paslaugą arba pardavus elektros energiją, t.y. kai pirkėjui perduodama rizika ir su sandoriu susijusi ekonominė nauda.

Elektros energijos perdavimo ir susijusių paslaugų kainų reguliavimas

Perdavimo paslaugų kainos reguliuojamos Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai (toliau – Komisija) nustatant perdavimo paslaugos viršutinės kainų ribas. Konkrečias perdavimo kainas ir tarifus nustato paslaugos teikėjas, nevirsydamas Komisijos patvirtintų ribų.

Gamintojų ir nepriklausomų tiekėjų parduodamos elektros energijos ir rezervinės galios kainos nereguliuojamos, išskyrus atvejus, kai gamintojas ar nepriklausomas tiekėjas užima daugiau kaip 25 procentus rinkos. Tokiu atveju kainų reguliavimo tvarką nustato Komisija.

Grupė perka galios rezervavimo paslaugą iš elektros energijos tiekėjų pagal galios rezervavimo sutartis, o vėliau teikia šią paslaugą skirstomojo tinklo operatoriams bei elektros energijos vartotojams pagal Komisijos nustatytą tarifą. Grupė apskaito pajamas bendrąja verte, nes teikdama šias paslaugas veikia kaip pagrindinis paslaugos teikėjas.

Naujų vartotojų ar gamintojų prijungimas prie elektros energijos ar dujų perdavimo tinklo

Grupė gautus mokesčius už naujų vartotojų ar gamintojų prijungimą prie elektros tinklo pripažįsta pajamomis iš karto, kai naujas vartotojas ar gamintojas yra prijungiamas tais atvejais, kai naujo vartotojo ar gamintojo ateityje mokama elektros energijos kaina už Bendrovės/Grupės teikiamas paslaugas nesiskiria nuo kitų vartotojų ar gamintojų, kurie nėra sumokėję tokių prijungimo mokesčių.

Iki 2009 m. liepos 1 d. AB „Lietuvos energija“ gauti mokesčiai už naujų vartotojų ar gamintojų prijungimą prie tinklo apskaitomi ilgalaikiame turte mažinant susijusio turto apskaitinę vertę. Šie mokesčiai bendrųjų pajamų ataskaitoje yra pripažįstami per susijusio turto gyvavimo laikotarpį mažinant nusidėvėjimo sąnaudas.

Pajamos už gamtinių dujų perdavimo paslaugą

Pajamos pripažįstamos, kai tikėtina, jog Grupė gaus su sandoriu susijusią ekonominę naudą, ir kai galima patikimai įvertinti pajamų sumą. Pardavimų pajamos apskaitomos atėmus PVM ir suteiktas nuolaidas.

Pajamos iš sistemos naudotojų už gamtinių dujų perdavimo paslaugą pripažįstamos kas mėnesį, remiantis pateiktais duomenimis apie prie skirstymo sistemos prijungtiems sistemos naudotojams paskirstytus gamtinių dujų kiekius ir su sistemos naudotojais, kurie tiesiogiai prijungti prie perdavimo sistemos, pasirašytais perduotų gamtinių dujų aktais.

Suskystintų gamtinių dujų terminalo finansavimo pajamų administravimas

Pagal Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo (toliau – SGGT) įstatymo 5 straipsnio 2 dalies nuostatas Grupė vykdo SGGT lėšų administratoriaus funkcijas. SGGT lėšų administravimas vykdomas vadovaujantis Komisijos 2012 m. spalio 9 d. nutarimu Nr. 03-294 patvirtintu Suskystintų gamtinių dujų terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo bei pastoviosioms eksploatavimo sąnaudoms kompensuoti skirtų lėšų administravimo tvarkos aprašu su vėlesniais pakeitimais ir papildymais (pavadinimas pakeistas 2015 m. gruodžio 17 d. Komisijos nutarimu Nr. 03-653 nuo 2015 m. gruodžio 18 d.).

Grupė, vykdydama minėtų teisės aktų reikalavimus, renka ir administruoja SGGT lėšas. Grupė, rinkdama ir administruodama SGGT lėšas veikia tik kaip tarpininkas valstybės vardu ir ši veikla Grupei nesukuria pajamų/pelno įprastinės veiklos metu, išskyrus SGGT lėšų dalį, skirtą SGGT lėšų administravimo sąnaudoms padengti, laikomą Grupės pajamomis. Iš SGGT lėšų mokėtojų surenkamos ir SGGT lėšų gavėjams (SGGT projekto įgyvendinimo Grupei arba SGGT operatoriui) perduodamos SGGT lėšos nelaikomos Grupės pajamomis/sąnaudomis, bet apskaitomos kaip kitos gautinos/kitos mokėtinos sumos ir kitas finansinis turtas.

Remonto paslaugų pajamos

Grupės vykdomų individualių sutarčių su klientais, pvz. remonto paslaugų, pajamos tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuomet buvo suteiktos paslaugos, atsižvelgiant į konkretaus sandorio įvykdymo lygį, įvertinamos pagal faktiškai suteiktas paslaugas, kaip visų teiktinų paslaugų procentinę dalį.

Statybos sutartys

Statybos sutarčių pajamos pripažįstamos taikant procentinį sutarties įvykdymo įvertinimo metodą. Sutarties įvykdymo lygis įvertinamas nustatant, kokią statybos sutarties visų sąnaudų dalį sudaro statybos sutarties sąnaudos, faktiškai patirtos iki finansinių ataskaitų sudarymo datos. Nuostolis, kuris tikėtina, kad bus patirtas pabaigus projektą, pripažįstamas tuo laikotarpiu, kai buvo nustatytas.

Jeigu nebaigtų vykdyti sutarčių rezultato neįmanoma patikimai įvertinti, pajamos yra pripažįstamos tik tiek, kiek yra patirta sąnaudų ir yra tikėtina, kad jos bus susigrąžintos.

Jeigu vykdomos sutarties rezultatai gali būti patikimai įvertinti ir tikėtina, kad sutartis bus pelninga, sutarties pajamos pripažįstamos per visą sutarties laikotarpį. Kai yra numatoma, kad bendros sutarties sąnaudos viršys bendras sutarties pajamas, numatomas nuostolis yra pripažįstamas sąnaudomis iš karto.

Ji sutarties pajamas įtraukiama tik ta dalis sutarties darbų pasikeitimų, pretenzijų ir lengvatų, dėl kurios susitariama su pirkėju ir kurią galima patikimai įvertinti.

Siekdama nustatyti sumą, kuri turi būti pripažinta tam tikru laikotarpiu, Grupė atsižvelgia į sutarties darbų įvykdymo lygį ir vadovaujasi procentinio įvertinimo metodu. Sutarties įvykdymo lygis įvertinamas nustatant, kokią bendrų įvertintų kiekvienos sutarties sąnaudų dalį sudaro sąnaudos, patirtos atliekant darbus iki finansinės padėties ataskaitos parengimo datos. Išlaidos, patirtos per metus ir susijusios su projekto veikla ateityje, nėra įtraukiamos į sutarties sąnaudas nustatant sutarties darbų įvykdymo lygį. Jos apskaitomos atsargų, išankstinių apmokėjimų ar kito turto straipsniuose, priklausomai nuo jų pobūdžio.

Kitos pajamos

Palūkanų pajamos pripažįstamos kaupimo principu, atsižvelgiant į skolos likutį ir taikomą palūkanų normą. Gautos palūkanų įplaukos pinigų srautų ataskaitoje pateiktos kaip investicinės veiklos pinigų srautai.

Pelną iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo bei nuomos pajamas Grupė ir Bendrovė apskaito kaip kitas pajamas.

Dividendų pajamos

Dividendų pajamos pripažįstamos, kuomet nustatoma teisė gauti jų išmokėjimą.

Sąnaudų pripažinimas

Sąnaudos pripažįstamos bendrųjų pajamų ataskaitoje kaupimo principu, kai patiriamos.

Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų pajamų ir sąnaudų pripažinimas

VIAP lėšos – tai lėšos, sumokamos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjams, kurių sąrašą nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Metines VIAP lėšas nustato Komisija. VIAP lėšos surenkamos iš elektros energijos vartotojų, taikant Komisijos nustatytą VIAP kainą, kurią nustatant Komisija įvertina skirtumą tarp praėjusiais kalendoriniais metais Grupės surinktų ir išmokėtų VIAP lėšų.

Grupė VIAP pajamomis pripažįsta:

- Komisijos Grupei skirtas VIAP lėšas už elektros energijos gamybos įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių vėjo, biomasės, saulės energiją ar hidroenergią, prijungimą prie perdavimo tinklų, perdavimo tinklų optimizavimą, plėtrą ir (ar) rekonstrukciją, susijusią su atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių gamintojų pagamintos elektros energijos priėmimu ir persiuntimu;
- Komisijos Grupei skirtas VIAP lėšas už elektros energijos, gaminamos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, balansavimą;
- Komisijos Grupei skirtas VIAP lėšas VIAP lėšų administravimo sąnaudoms padengti.

Visos kitos Grupės surinktos ar išmokėtos VIAP lėšos pajamomis ar sąnaudomis nepripažįstamos.

VIAP ir SGDT paslaugų apskaita, kai Grupė veikia kaip lėšų administratorius

Grupė vykdydama VIAP ir SGDT veiklą veikia kaip lėšų administratorius Komisijos/valstybės vardu ir ši veikla Grupei nesukuria pajamų/pelno įmonės įprastinės veiklos metu. Taip pat yra priimtas atitinkamas LR Vyriausybės nutarimas, numatantis, kad Grupė veikia kaip administratorius ir Grupė bei Komisija turi atskiras sistemas šiems sandoriams apskaityti bei juos kontroliuoti.

Grupė pajamomis pripažįsta tik 2.20 pastaboje išvardintas pajamas, o skirtumą tarp gautų ir išmokėtų administruojamų VIAP lėšų atvaizduoja gautinose (mokėtinose) sumose.

Komisija nustatė, kad nesurinktos VIAP ir SGDT lėšos turi būti kompensuojamos ateityje. Dėl šios priežasties Grupės ataskaitose gautinoms VIAP ir SGDT lėšoms nėra apskaitomos vertės sumažėjimas.

2.21 Ateinančių laikotarpių pajamos

Perkrovų pajamos susidaro dėl nepakankamo elektros linijų pralaidumo formuojantis skirtingoms elektros rinkos kainoms Lietuvoje, Švedijoje, Lenkijoje ir Latvijoje. Biržos operatorius (Nord Pool AS) dėl kainų skirtumų skirtingose prekybos zonose gautas pajamas lygiomis dalimis paskirsto tarp sistemines jungtis eksploatuojančių šalių perdavimo sistemų operatoriams.

2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 714/2009 „Dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinant Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003“ nustato, kad perkrovų pajamos gali būti naudojamos: a) užtikrinti, kad paskirstytuoju jungčių pralaidumu iš tikrųjų būtų galima pasinaudoti; b) išlaikyti ar išplėsti tinklų pralaidumą investicijomis į tinklą, visų pirma investicijomis į naujas jungiamąsias linijas; c) jeigu pajamų negalima veiksmingai panaudoti a) ir (arba) b) punktuose nustatytiems tikslams, pritarus atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijoms jas galima panaudoti neviršijant didžiausios sumos, kurią turi nustatyti tos reguliavimo institucijos, kaip pajamas, į kurias turi atsižvelgti reguliavimo institucijos, tvirtindamos tinklo tarifų apskaičiavimo ir (arba) tinklo tarifų nustatymo metodiką.

Priklausomai nuo ES Reglamente numatytos paskirties, perkrovų pajamos pripažįstamos:

- a) užtikrinti, kad paskirstytuoju jungčių pralaidumu būtų galima pasinaudoti - pajamomis tuo laikotarpiu, kuriuo patiriamos susijusios sąnaudos. Kai tarpsteminė jungtis neplanuotai atsijungia, o jungties pajėgumai jau yra suprekiauti elektros biržoje (t.y. jie jau yra paskirstyti), linijų valdantys operatoriai užtikrina, kad rinkos dalyviai pasinaudotų suprekiautais pajėgumais. Tokiu atveju, operatoriai patiria kaštus, kurie susidaro dėl kainų skirtumo tarp operatorių suprekiautos elektros energijos kainos ir Grupės pirkto/parduoto reguliavimo ir/ar balansavimo elektros energijos kainos.
- b) išlaikyti ar išplėsti jungčių pralaidumą - finansinėse ataskaitose perkrovų pajamos pripažįstamos remiantis dotacijų apskaitos principais - t. y. pradžioje perkrovų pajamos pripažįstamos ateinančių laikotarpių pajamomis, o vėliau pripažįstamos pajamomis mažinant susijusio turto nusidėvėjimo sąnaudas per turto naudingo tarnavimo laikotarpį.
- c) sumažinti tarifą - pripažįstama pajamomis tuo laikotarpiu, kurį Grupė gauna mažiau pajamų dėl nustatytų mažesnių tarifų.

2.22 Skolinimosi kaštai

Skolinimosi kaštai, tiesiogiai susiję su turto, kuriam pagaminti ar jį paruošti naudojimui ar pardavimui reikia pakankamai daug laiko, pasigaminimu ar paruošimu naudojimui ar pardavimui, yra pridedami prie šio turto įsigijimo vertės tol, kol šis turtas visiškai parengiamas naudojimui ar pardavimui. Palūkanų pajamos, susijusios su laikinu skolintų lėšų investavimu iki jos bus panaudotos turto įsigijimui, yra atimamos iš turto įsigijimo vertės.

Kiti skolinimosi kaštai yra pripažįstami sąnaudomis bendrųjų pajamų ataskaitoje, kai patiriami.

2.23 Pelno mokestis

Pelno mokesčio sąnaudas sudaro einamųjų metų pelno mokesčio ir atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos.

Pelno mokestis

Einamųjų metų pelno mokesčio sąnaudos yra apskaičiuotos nuo einamųjų metų pelno prieš apmokestinimą, pakoreguoto tam tikromis apmokestinamojo pelno nemažinančiomis/nedidinančiomis sąnaudomis/pajamomis. Pelno mokesčio sąnaudos apskaičiuojamos naudojant pelno mokesčio tarifą, galiojusį finansinių ataskaitų datą. 2017 metais ir 2016 metais pelno mokesčio tarifas buvo 15 proc.

Mokestiniai nuostoliai gali būti keliama neribotą laikotarpį išskyrus nuostolius, kurie susidarė dėl vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perleidimo. Toks perkėlimas nutraukiamas, jeigu Grupė nebetęsia veiklos, dėl kurios šie nuostoliai susidarė, išskyrus atvejus, kai Grupė veiklos nebetęsia dėl nuo jos nepriklausančių priežasčių. Nuostoliai iš vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perleidimo gali būti keliama 5 metus ir padengiami tik iš tokio paties pobūdžio sandorių pelno. Nuo 2014 m. sausio 1 d. perkeliama atskaitomų mokestinių nuostalių suma negali būti didesnė kaip 70 proc. ataskaitinių metų apmokestinamo pelno sumos.

Atidėtasis pelno mokestis

Atidėtasis pelno mokestis apskaitomas balansinių įsipareigojimų metodu. Atidėtųjų mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra pripažįstami būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus tarp turimo turto ir įsipareigojimų apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose ir jų atitinkamos mokestinės bazės. Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimai yra pripažįstami visiems laikiniams skirtumams, kurie vėliau didins apmokestinamąjį pelną, o atidėtųjų mokesčių turtas pripažįstamas tik ta dalimi, kuri tikėtina

ateityje sumažins apmokestinamąjį pelną. Toks turtas ir įsipareigojimai yra nepripažįstami, jei nesusijusio su verslo jungimu sandorio metu pripažintas turtas ar įsipareigojimai nedaro įtakos nei apmokestinamajam, nei finansiniam pelnui.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas yra peržiūrimas finansinių ataskaitų sudarymo datai ir yra sumažinamas, jei nėra tikėtina, kad Grupė ir Bendrovė ateityje turės pakankamai apmokestinamojo pelno šiam turtui realizuoti, iki sumos, kuri tikėtina ateityje sumažins apmokestinamąjį pelną. Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimai yra įvertinami naudojant mokesčio tarifą, kuris taikomas metų, kuriais šiuos laikinus skirtumus numatoma padengti arba apmokėti, pelno mokesčiui apskaičiuoti.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimai užskaitomi tarpusavyje, kai jie yra susiję su pelno mokesčiais, nustatytais tos pačios mokesčių institucijos ir kuomet egzistuoja pagal įstatymą įgyvendinama teisė užskaityti ataskaitinio laikotarpio mokesčių turto su ataskaitinio laikotarpio mokesčių įsipareigojimu.

Pelno mokestis ir atidėtas pelno mokestis už ataskaitinį laikotarpį

Ataskaitinio laikotarpio ir atidėtas pelno mokestis pripažįstami pajamomis ar sąnaudomis ir įtraukiami į laikotarpio grynąjį pelną ar nuostolį, išskyrus atvejus, kai mokestis atsiranda iš sandorio ar įvykio, kuris pripažįstamas tiesiogiai nuosavame kapitale ar kitose bendrosiose pajamose. Tuomet mokesčiai taip pat apskaitomi, atitinkamai, nuosavame kapitale ar kitose bendrosiose pajamose.

2.24 Neapibrėžtumai

Neapibrėžti įsipareigojimai nėra pripažįstami finansinėse ataskaitose. Jie yra aprašomi finansinėse ataskaitose, išskyrus tuos atvejus, kai tikimybė, kad ištekliai, duodantys ekonominę naudą, bus prarasti, yra labai maža.

Neapibrėžtas turtas finansinėse ataskaitose nėra pripažįstamas, tačiau jis yra aprašomas finansinėse ataskaitose tuomet, kai yra tikėtina, kad bus gautos pajamos arba ekonominė nauda.

2.25 Pobalansiniai įvykiai

Pobalansiniai įvykiai, kurie suteikia papildomos informacijos apie Grupės ir Bendrovės padėtį finansinių ataskaitų datą (koreguojantys įvykiai), atspindimi finansinėse ataskaitose. Pobalansiniai įvykiai, kurie nėra koreguojantys įvykiai, yra aprašomi pastabose, kai jų įtaka yra reikšminga.

2.26 Tarpusavio užskaitos

Sudarant finansines ataskaitas turtas ir įsipareigojimai bei pajamos ir sąnaudos nėra sudengiami, išskyrus atvejus, kai atskiras standartas specifiskai tokio sudengimo reikalauja.

2.27 Pagrindiniai apskaitiniai vertinimai ir prielaidos

Rengiant finansines ataskaitas pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, vadovybei reikia padaryti tam tikras prielaidas ir įvertinimus, kurie įtakoja taikomą apskaitos politiką bei pateiktas turto, įsipareigojimų, pajamų bei sąnaudų sumas bei neapibrėžtumų atskleidimus. Faktiniai rezultatai gali skirtis nuo tokių vertinimų. Rengiant šias finansines ataskaitas, reikšmingi vadovybės vertinimai ir prielaidos bei pagrindiniai neapibrėžtumų šaltiniai, dėl kurių kyla rizika, kad susijusio turto ir įsipareigojimų apskaitinė vertė ateinančiais finansiniais metais bus reikšmingai pasikeitusi, buvo tokie:

LITGRID AB Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimas

LITGRID AB paskutinį kartą perkainojo ilgalaikį materialųjį turtą bei apskaitė vertės sumažėjimą pagal atliktą ilgalaikio materialiojo turto vertinimą 2014 m. gruodžio 31 d. būklei. LITGRID AB, atlikusi 2015 m. teisės aktų pasikeitimus reguliavimo srityje, nustatė, kad papildomo perkainojimo ar vertės sumažėjimo 2015 m. gruodžio 31 d. atlikti nereikia.

LITGRID AB 2016 m. gruodžio 31 d. įvertino, ar jos ilgalaikio materialiojo turto apskaitinė vertė reikšmingai nesiskyrė nuo tos, kuri būtų nustatyta remiantis tikrąja verte ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. 2016 m. nebuvo jokių teisės aktų pasikeitimų ir (arba) įvykių, kurie galėtų turėti reikšmingos įtakos turto vertei.

Vertinimas atitiko trečiųjų tikrosios vertės vertinimo hierarchijos lygį (pastaba 2.28). LITGRID AB turto tikrąją vertę 2016 m. gruodžio 31 d. įvertino pajamų metodu, taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą. Turto vertė buvo apskaičiuota kaip grynujų būsimųjų pinigų srautų dabartinė vertė.

LITGRID AB turtą vertino kaip verslą, tačiau vertinime eliminavo visą veiklą, susijusią su perdavimo tinklo plėtra (ir nesusijusią su vertinamu dabartiniu turtu) - investicijas į plėtos projektus, naujų vartotojų/gamintojų prijungimą, dotacijas plėtos projektams.

Turto vertė buvo apskaičiuota sekančiai:

- Suskaičiuoti 2017-2025 m. pinigų srautai iš įmonės veiklos;
- Šie srautai koreguoti Nordbalt projektui gautų dotacijų ir VIAP lėšų pinigų srautais, nes LITGRID AB finansinėje apskaitoje Nordbalt projekto turto vertė vertinimo datai jau yra sumažinta sukaupimais, bet dar negautomis dotacijomis.
- Sudėti koreguoti 2017-2025 m. pinigų srautai.
- Pridėta diskontuota testinimo vertė (po 2025 m.).
- Atimta ilgalaikio nematerialaus turto vertė.

Turto generuojami grynieji pinigų srautai buvo diskontuoti LITGRID AB suskaičiuota diskonto norma (WACC po mokesčių), kuri lygi 4,38 proc.

Atlikus ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės vertinimą 2016 m. gruodžio 31 d. buvo gautas rezultatas – 398 777 tūkst. Eur. Suskaičiuota turto vertė buvo didesnė už balansinę turto vertę (386 070 tūkst. eurų) – turto vertės sumažėjimo nebuvo. Balansinė turto vertė pateko į turto vertės intervalą nuo 384 792 tūkst. eurų iki 412 762 tūkst. eurų, 2021-2025 m. suskaičiuotai optimizuoto turto vertei kintant 75 -125% intervale. Taip pat perkrovų pajamų daliai kintant intervale 50-125%, lyginant su prognoze, balansinė turto vertė pateko į turto vertės intervalą nuo 382 460 tūkst. eurų iki 411 153 tūkst. Eurų. Įvertinus prielaidų jautrumą LITGRID AB neapskaitė turto vertinimo rezultato.

Turto vertinimo rezultato jautrumas LRAIC modeliui optimizuoto turto vertės (normalus +/- 25 proc. intervalas, bet kadangi optimizuota vertė priklausys nuo Komisijos sprendimo apatinė jautrumo analizės riba padidinta iki -75 proc.), diskonto normos (atsižvelgiant į mažai kintančią palūkanų normą intervalo ribos +/- 1 proc.) bei perkrovų pajamų (kadangi Bendrovė perkrovų pajamų neįtakoja, pokyčio intervalo apatinė riba 0 proc., o viršutinė – normalus +25 proc. pokytis) dydžiui pateiktas lentelėse:

2021-2025 m. LRAIC modeliui optimizuoto turto vertės dalis, proc. nuo suskaičiuotos vertės	Turto vertė, tūkst. Eur
25%	356 822
50%	370 807
75%	384 792
100%	398 777
125%	412 762

Diskonto normos pokytis (atitinkamai nuo 2021 m. perskaičiuojant investicijų grąžos normą), proc.	Turto vertė, tūkst. Eur
-1,0%	412 546
-0,5%	405 567
0,0%	398 777
0,5%	392 168
1,0%	385 733

Perkrovų pajamų dalis, proc. nuo prognozės	Turto vertė, tūkst. Eur
0%	377 418
25%	378 534
50%	382 460
100%	398 777
125%	411 153

2017 m. taipogi nebuvo jokių teisės aktų pasikeitimų ir (arba) įvykių, kurie galėjo turėti reikšmingos įtakos turto vertei. Turto vertinimui LITGRID AB taiko tokį patį vertinimo modelį kaip ir 2016 m. gruodžio 31 d. Vertinimas atitinka trečią tikrosios vertės vertinimo hierarchijos lygį (pastaba 2.28).

LITGRID AB turto tikrąją vertę 2017 m. gruodžio 31 d. įvertina pajamų metodu, taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą. Turto vertė apskaičiuota kaip grynujų būsimųjų pinigų srautų dabartinė vertė.

LITGRID AB turtą vertina kaip verslą, tačiau vertinime eliminuoja visą veiklą, susijusią su perdavimo tinklo plėtra (ir nesusijusią su vertinamu dabartiniu turtu) – investicijas į plėtros projektus, naujų vartotojų/gamintojų prijungimą, dotacijas plėtros projektams.

Turto vertė buvo apskaičiuota sekančiai:

- Suskaičiuoti 2018-2025 m. pinigų srautai iš įmonės veiklos;
- Šie srautai koreguoti Nordbalt projektui gautinomis dotacijomis, nes Bendrovės finansinėje apskaitoje Nordbalt projekto turto vertė vertinimo datai jau yra sumažinta sukaupiomis, bet dar negautomis dotacijomis, taip pat VIAP lėšų gamintojų iš atsinaujinančių energijos išteklių prijungimo išlaidų kompensavimo pinigų srautais, nes gamintojų iš AEI prijungimas vyko ir turtas buvo apskaitytas 2015-2016 m.
- Sudėti koreguoti 2018-2025 m. pinigų srautai.
- Pridėta diskontuota testinumo vertė (po 2025 m.).
- Atimta ilgalaikio nematerialaus turto vertė.

Turto generuojami grynieji pinigų srautai buvo diskontuoti LITGRID AB suskaičiuota diskonto norma (WACC po mokesčių), kuri lygi 4,38 proc.

Atlikus ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės vertinimą 2017 m. gruodžio 31 d. buvo gautas rezultatas – 371 794 tūkst. Eur. Suskaičiuota turto vertė yra didesnė už balansinę turto vertę (366 646 tūkst. eurų) – turto vertės sumažėjimo nėra ir skirtumas tarp suskaičiuotos ir balansinės Turto vertės yra 1,4 proc. Įvertinus prielaidų jautrumą LITGRID AB savo finansinėse ataskaitose neatvaizduos turto vertinimo (turto vertės sumažėjimo testo) rezultato.

Turto vertinimo rezultato jautrumas LRAIC modeliu optimizuoto turto vertės, diskonto normos bei perkrovų pajamų dydžiui pateiktas lentelėse:

2021-2025 m. LRAIC modeliu optimizuoto turto vertės dalis, proc. nuo suskaičiuotos vertės	Turto vertė, tūkst. Eur
25%	332 463
50%	345 573
75%	358 684
100%	371 794
125%	384 904

Diskonto normos pokytis (atitinkamai nuo 2021 m. perskaičiuojant investicijų grąžos normą) , proc.	Turto vertė, tūkst. Eur
-2,0%	394 710
-1,0%	382 936
0,0%	371 794
0,5%	366 443
1,0%	361 233

Perkrovų pajamų dalis, proc. nuo prognozės	Turto vertė, tūkst. Eur
0%	367 838
25%	368 859
50%	369 837
100%	371 794
125%	372 781

AB „Amber Grid“ Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimas

2016 m. gruodžio 31 d. AB „Amber Grid“ ilgalaikio materialiojo turto apskaitai taikė savikainos modelį ir AB „Amber Grid“ vadovybė vertino ar balanso datai buvo ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimo požymių. Pagal vadovybės įvertinimą 2016 m. gruodžio 31 d. turto vertės sumažėjimo požymių nebuvo.

Atsižvelgiant į UAB „EPSO-G“ įmonių grupėje taikomus ilgalaikio materialiojo turto apskaitos principus, 2017 m. gruodžio 31 d. pereita nuo ilgalaikio materialiojo turto apskaitos savikainos metodo prie šio turto apskaitos perkainotos vertės metodu. Dėl AB „Amber Grid“ veikloje naudojamo turto specifikos, ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės nustatymui buvo pasirinktas pajamų metodas, vertės skaičiavimui taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą. AB „Amber Grid“ vadovybė atliko ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės nustatymą pasitelkdama AB „Amber Grid“ specialistus, o taip pat išorinius konsultantus, ten kur manė jų įsitraukimas yra reikalingas. Buvo nustatyta pinigų kuriančio vieneto – viso AB „Amber Grid“ ilgalaikio materialiojo turto tikroji vertė ir 2017 m. gruodžio 31 d. AB „Amber Grid“ apskaitė 35.507 tūkst. eurų ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo nuostolį. Šį perkainojimo nuostolį daugiausiai sąlygojo tam tikrų vadovybės vertinamų prielaidų pasikeitimas:

- Dėl veiklos efektyvumo susidariusio AB „Amber Grid“ pelno, viršijančio investicijų grąžą nesitikima pasilikti ir jis bus ateityje grąžinamas sistemos naudotojams (sumažinant paslaugų kainas);

- Patikslinta prognozuojama investicijų grąža naujam reguliavimo periodui 2019-2023 m. bei vėlesniam tęstiniam pinigų srautui;
- Patikslinta prielaida, kad tranzito paslaugoms ateityje bus nustatyta reguliuojama investicijų grąža remiantis tokiais pat principais kaip ir perdavimo paslaugoms.

Būsimuose numatytuose pinigų srautuose buvo įvertintas prognozuojamas reguliuojamas investicijų grąžos normos pokytis (sumažėjimas) naujame gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainų reguliavimo periode nuo 2019 m. Investicijų grąžos norma šiam periodui buvo suprognozuota, remiantis VKEKK 2015 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 03-510 patvirtintos investicijų grąžos normos nustatymo metodikos (toliau – Metodika) nuostatomis. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu neįmanoma tiksliai suprognozuoti rodiklių, kurie bus naudojami pagal Metodiką investicijų grąžos normos nustatymui po 2022 m., diskontuoti tęstinumo vertei apskaičiuoti investicijų grąžos norma buvo prilyginta šiuo metu galiojančiai diskonto normai prieš mokesčius.

Turto generuojami grynieji pinigų srautai buvo diskontuoti AB „Amber Grid“ suskaičiuota diskonto norma (WACC po mokesčių), kuri lygi 5,11 %.

35.507 tūkst. eurų ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo nuostolis buvo proporcingai alokuojamas tiems turto vienetams, kurių balansinė vertė yra didesnė už reguliuojamo turto bazę, nes pagal esamą reguliacinės veiklos tvarką vadovybės vertinimu toks turto vertės perviršis negeneruos būsimų pinigų srautų.

Diskonto normos dydžio, VKEKK nustatomos turto grąžos normos, o taip pat ir pasikeitimai reguliavimo aplinkoje labiausiai įtakoja AB „Amber Grid“ atsiperkamąjį ilgalaikio turto vertę.

Lentelėje pateikta kiekybinė informacija apie pagrindinius reikšmingiausius rinkoje nestebimus duomenis, naudotus ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės pagal 3-įjį vertinimo hierarchijos lygį nustatymui:

Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto tikroji vertė 2017 gruodžio 31 d.*	Rinkoje nestebimi duomenys	Duomenys naudoti vertinime	Naudotų duomenų galimos jautrumo ribos	Naudotų duomenų ir tikrosios vertės ryšys
272 986	Pomokestinė diskonto norma	5.1%	4,85% - 5,35%	Kuo aukštesnė diskonto norma, tuo mažesnė turto tikroji vertė
	Investicijų grąžos norma 2019-2022 m. reguliavimo periodui	3.9%	3.8% - 4.5%	Kuo aukštesnė investicijų grąžos norma, tuo aukštesnė turto tikroji vertė
	Investicijų grąžos norma po 2022 m.	6%	5,7% - 6,3%	Kuo aukštesnė investicijų grąžos norma, tuo aukštesnė turto tikroji vertė
	Tęstinio srauto augimo norma	1%	0% - 2%	Kuo aukštesnė tęstinio srauto augimo norma, tuo aukštesnė turto tikroji vertė

*Vertė tų ilgalaikio materialiojo turto vienetų, kurie buvo vertinami pajamų metodu

AB „Amber Grid“ atliko turto vertinimo rezultato jautrumo analizę šioms pagrindinėms taikytoms prielaidoms, jas keičiant, o kitus kintamuosius laikant pastoviais:

Jautrumas diskonto normos pokyčiui procentiniais punktais:

Diskonto normos pokytis	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius	Įtaka bendrųjų pajamų ataskaitai / Perkainojimo rezervui prieš mokesčius
+0,25%	233.251	(39.734)	-
-0,25%	242.021	(30.965)	-

AB „Amber Grid“ nuomone diskonto norma gali pasikeisti, pasikeitus rodiklių, sudarančių WACC (vidutiniai svertiniai kapitalo kaštai) dydžiui. WACC dydis jautrus bendriems pokyčiams ekonomikoje ir finansų sektoriuje. Šiuo metu nėra pagrindo teigti, kad

artimiausiais metais tokie pokyčiai galėtų įvykti, todėl prielaidų (rodiklių svyravimo) neapibrėžtumas minimalus. Ilguoju laikotarpiu, Bendrovės vertinimu, šis neapibrėžtumas išliks, nors kiekvienų metų pabaigoje bus atliekama WACC prielaidų tikslinimas.

Jautrumas investicijų grąžos pokyčiui procentiniais punktais 2019 - 2022 metais:

Investicijų grąžos pokytis 2019 -2022 metais	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius	Įtaka bendrųjų pajamų ataskaitai / Perkainojimo rezervui prieš mokesčius
+0,6%	240.425	(32.560)	-
-0,1%	236.988	(35.998)	-

Investicijų grąžą naujam kainų reguliavimo periodui nustatys Komisija, vadovaudamasi Metodikos nuostatomis. Galima grąžos norma suprognuota pakankamai konservatyviai, t. y. būsimuose pinigų srautuose įvertinta iš esmės minimali grąžos norma, todėl jos pokyčio jautrumo intervalas netolygus – daroma prielaida, kad padidėjus paskolų palūkanų normoms, grąža gali padidėti 0,6 procentinio punkto. Kiekvienų metų pabaigoje Komisija tikslins investicijų grąžos normas dydį.

Jautrumas investicijų grąžos pokyčiui procentiniais punktais tęstiniam srautui:

Investicijų grąžos pokytis tęstiniam srautui	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius	Įtaka bendrųjų pajamų ataskaitai / Perkainojimo rezervui prieš mokesčius
+0,3%	247.984	(25.001)	-
-0,3%	226.973	(46.012)	-

Diskontuojant pinigų srautus po 2022 m. buvo suvienodinta prognozuojama investicijų grąža ir diskonto norma, todėl investicijų grąžos jautrumo pokyčio priežastys yra tos pačios kaip ir aukščiau nurodytosios diskonto normos pokyčio jautrumo priežastys.

Jautrumas pastovaus augimo koeficiento pokyčiui procentiniais punktais:

Pastovaus augimo koeficiento pokytis	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius	Įtaka bendrųjų pajamų ataskaitai / Perkainojimo rezervui prieš mokesčius
+1%	304.996	-	32.011
-1%	196.379	(76.607)	-

Neapibrėžtumai, susiję su pastovaus augimo koeficiento nustatymo prielaidomis, sumažės po 2021 m. (po dujotiekio jungties tarp Lietuvos ir Lenkijos užbaigimo, Bendros regioninės dujų rinkos suformavimo) arba aiškėjant bendriems pokyčiams ekonomikoje.

Investicijos į LITGRID AB vertinimas ir neapibrėžtas pirkimo kainos korekcijos išipareigojimas

Igyvendinant 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB, elektros energetikos įstatymo reikalavimus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2012 m. liepos 4 d. priėmė nutarimą Nr. 826 „Dėl uždarosios akcinės bendrovės steigimo ir valstybės turto investavimo“, kuriuo nurodė Energetikos ministerijai įsteigti uždarąją akcinę bendrovę ir priimti visus reikalingus sprendimus, kad „Lietuvos energija“, UAB (buvusi UAB „Visagino atominė elektrinė“) valdomos LITGRID AB akcijos būtų atlygintinai perduotos naujai įsteigta uždarajai akcinei bendrovei UAB „EPSO-G“, atsižvelgiant į nepriklausomų vertintojų nustatytą akcijų rinkos vertę.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija 2012 m. liepos 10 d. raštu Nr. (11.2-13)3-2428 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo įgyvendinimo“ įpareigojo „Lietuvos energija“, UAB užtikrinti, kad būtų priimti visi LITGRID AB atskyrimui reikalingi sprendimai. 2012 m. rugsėjo mėn. buvo sudaryta tarp „Lietuvos energija“, UAB ir Bendrovės elektros perdavimo sistemos operatorės LITGRID AB akcijų pardavimo sutartis. Šia sutartimi 97,5 proc. LITGRID AB akcijų „Lietuvos energija“, UAB įvertinta rinkos verte pardavė Bendrovei.

2012 m. rugsėjo mėn. buvo atliktas LITGRID AB akcijų nepriklausomas vertinimas. LITGRID AB akcijų pirkimo pardavimo sutartyje nustatyta akcijų pardavimo kaina lygi nepriklausomų vertintojų nustatytai rinkos vertei, kuri sudarė 217 215 tūkst. Eur, bei, atsižvelgiant į neapibrėžtumus dėl būsimų reguliuojamos veiklos paslaugų kainų nustatymo principų pasikeitimų, numatytam galutinės kainos priedui. Atsižvelgiant į nepriklausomo vertinimo rezultatus, naudotas vertinimo prielaidas bei neapibrėžtumus dėl būsimų reguliuojamos veiklos paslaugų kainų nustatymo principų pasikeitimų, kurių įgyvendinimą numato 2012 m. sausio 17

d. priimto Lietuvos Respublikos Elektros energetikos įstatymo naujosios nuostatos, LITGRID AB akcijų pirkimo-pardavimo sutartyje yra numatytas galutinės kainos priedas, kurio realizavimas susietas su galimu reguliavimo aplinkos pasikeitimu ateityje.

Priedo skaičiavimas yra paremtas būsimos 2015-2018 m. investicijų grąžos skaičiavimo prielaidomis. Aukščiau aprašytose LITGRID AB turto vertinimo prielaidose yra įtraukta tiek LRV nutarimu nustatyto RAB priedo investicijų grąža, tiek 2011-2013 m. investicijų grąžos viršpelnio korekcija. Pagal sutartį „Galutinės kainos priedas nustatomas atsižvelgiant į LITGRID AB reguliuojamos veiklos paslaugų kainų nustatymo principų esminius pakeitimus“. Vadovybės vertinimu, tiek papildoma investicijų grąža nuo RAB priedo, tiek investicijų grąžos viršpelnio korekcija yra esminiai kainų nustatymo principų pakeitimai, kurie nebuvo numatyti skaičiuojant LITGRID AB pirminę akcijų vertę, todėl šios prielaidos turėtų būti įtrauktos į priedo skaičiavimo prielaidas.

Atsižvelgdama į šias prielaidas, Bendrovė atliko kainos priedo įvertinimą ir nustatė, kad 2017 m. gruodžio 31 d. kainos priedo vertė pakito ir yra lygi 4 679 tūkst. eurų (2016 m. gruodžio 31 d. 4 181 tūkst. Eur) ir buvo apskaityta mažinant už akcijas mokėtiną sumą, apskaitytą balanso Kitų ilgalaikių mokėtinų sumų ir įsipareigojimų eilutėje. Pokytis apskaitytas pelno (nuostolių) ataskaitoje prie finansinės veiklos.

Perkrovų pajamos

Vadovaujantis apskaitos principais, aprašytais 2.21 pastaboje, perkrovų pajamų pripažinimas priklauso nuo paskirties, kuriai naudojamos šios pajamos. Šios paskirtys aprašytos Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (EB) Nr. 714/2009. Remiantis Bendrovės sprendimu, ateinančių laikotarpių perkrovų pajamos 2017 m. gruodžio 31 d. bus panaudotos investicijoms į jungtis būsima laikotarpiais. 2017 m. Bendrovė patyrė 1 445 tūkst. Eur sąnaudų, kad užtikrintų paskirtojo pralaidumo panaudojimą, ir bendrųjų pajamų ataskaitoje pripažino tokią pačią sumą perkrovų pajamų (2016 m. - 3 439 tūkst. Eur) (taip pat žr. 31 pastabą).

2.28 Tikrosios vertės vertinimas

Tikroji vertė – tai kaina, kuri būtų gauta pardavus turtą arba kuri būtų sumokėta perdavus įsipareigojimą įprasto tarp rinkos dalyvių įvykusio sandorio metu nustatymo dieną. Tikrosios vertės nustatymas paremtas prielaida, kad turto pardavimo ar įsipareigojimų perdavimo sandoris vyksta arba: pagrindinėje turto ar įsipareigojimų rinkoje, ar jei nėra pagrindinės rinkos – turtui ar įsipareigojimams pačioje palankiausioje rinkoje.

Pagrindinė ar pati palankiausia rinka turi būti Grupei ir Bendrovei prieinama.

Turto ar įsipareigojimų tikroji vertė nustatoma naudojant tas prielaidas, kurias naudotų rinkos dalyviai norėdami nustatyti turto ar įsipareigojimų kainą, darant prielaidą, kad rinkos dalyviai turi geriausių ekonominių interesų.

Nefinansinio turto tikroji vertė nustatoma atsižvelgiant į rinkos dalyvio gebėjimą generuoti ekonominę naudą, naudojant turtą efektyviausiai ir geriausiai arba parduodant jį kitam rinkos dalyviui, kuris turtą naudotų efektyviausiai ir geriausiai.

Grupė ir Bendrovė naudoja vertinimo metodikas, kurias esamomis aplinkybėmis yra tinkamos ir apie kurias turima pakankamai duomenų tikrajai vertei nustatyti, naudodama kuo daugiau svarbių rinkose stebimų duomenų ir kuo mažiau rinkose nestebimų duomenų.

Visas turtas ir įsipareigojimai, kurių tikroji vertė yra nustatoma ar atskleidžiama finansinėje ataskaitoje, yra suskirstomi pagal toliau aprašomą tikrosios vertės hierarchiją, kuri paremta tikrajai vertei nustatyti naudojamais reikšmingais žemiausio lygio duomenimis:

- 1 lygis – tokių pačių turto vienetų arba įsipareigojimų kotiruojamos (nekoreguotos) kainos aktyviosiose rinkose;
- 2 lygis – vertinimo metodikos, kuriose tiesiogiai ar netiesiogiai rinkose stebimi žemiausio lygio duomenys, kurie yra reikšmingi nustatant tikrąją vertę;
- 3 lygis – vertinimo metodikos, kuriose rinkose nestebimi žemiausio lygio duomenys, kurie yra reikšmingi nustatant tikrąją vertę.

Turtą ir įsipareigojimus, kurie finansinėse ataskaitose pripažįstami pakartotinai, Grupė ir Bendrovė pakartotinai vertindama skirstymą nusprendžia, ar perkliamos sumos vyko tarp hierarchijos lygių (pagal žemiausio lygio duomenis, kurie yra reikšmingi nustatant tikrąją vertę apskritai) kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Vertinimus atlieka vadovybė kiekvieną ataskaitinę dieną. Siekdama atskleisti informaciją apie tikrąją vertę Grupė ir Bendrovė nustatė turto ir įsipareigojimų klases pagal turto ir įsipareigojimų pobūdį, ypatybes bei riziką ir anksčiau apibūdintą tikrosios vertės hierarchijos lygį.

2017 m. ir 2016 m. gruodžio 31 d. finansinėse ataskaitose Grupė ir Bendrovė neturėjo reikšmingo pakartotinai arba vieną kartą tikraja verte įvertinto turto ar įsipareigojimų, išskyrus galimą parduoti finansinį turtą (2.10 ir 7 pastabos) ir ilgalaikį materialųjį turtą (2.8, 2.26 ir 5 pastabos).

Turtą ir įsipareigojimus, kurių tikroji vertė atskleidžiama finansinėse ataskaitose, sudaro pinigai ir pinigų ekvivalentai, iš pirkėjų ir kitos gautinos sumos, prekybos ir kitos skolos bei paskolos. Vadovybė įvertino, kad paskolų tikroji vertė 2017 m. ir 2016 m. gruodžio 31 d. buvo apytikriai lygi jų balansinei vertei, kadangi už jas buvo mokamos kintamos palūkanų normos, o kito minėto finansinio turto ir įsipareigojimų tikroji vertė apytiksliai prilygsta jų apskaitinei vertei daugiausiai dėl šių priemonių trumpalaikio termino 2017 m. ir 2016 m. gruodžio 31 d.

3. Palyginamųjų duomenų koregavimas

Iki 2017 m. gruodžio 31 d. tam tikros ilgalaikio materialiojo turto grupės buvo apskaitomos įsigijimo, o kitos perkainota verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius. Ilgalaikio materialiojo turto grupės, kurias sudarė magistraliniai dujotekiai ir jų įrenginiai, skirstomieji dujotekiai ir jų įrenginiai bei dujų technologinė įranga ir įrenginiai buvo apskaitomi savikaina atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir sukauptą vertės sumažėjimą. Likęs ilgalaikis materialusis turtas apskaitomas perkainota verte, nustatyta remiantis periodiškais, ne rečiau kaip kartą per 5 metus, atliekamais turto vertinimais, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo bei vertės sumažėjimo suma. Nuo 2017 m. gruodžio 31 d. siekiant suvienodinti EPSO-G UAB grupės apskaitos politiką visus ilgalaikis materialusis turtas yra apskaitomas perkainota verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimo nuostolius. Grupės vadovybės manymu, apskaičius turtą perkainota verte ilgalaikio turto ekonominė vertė bus teisingiau atspindėta. Grupė taikė 8-TAS „Apskaita politika, vertinimų pasikeitimas ir klaidos“ numatytą išimtį neatspindėti apskaitos pakeitimo retrospektyviai.

Nuo 2017 m. Grupė pakeitė dotacijų apskaitos atvaizdavimo politiką. Iki 2017 m. dotacijos už ilgalaikį turtą buvo apskaitomos ateinančių laikotarpių pajamų finansinės būklės ataskaitos straipsnyje, o nuo 2017 m. dotacijos apskaitomos mažinant susijusio turto balansinę vertę. Šis pakeitimas buvo pritaikytas retrospektyviai ir palyginamieji skaičiai buvo pakoreguoti. Šis pakeitimas neturėjo įtakos pelno (nuostolių) ataskaitai. Žemiau pateikiama šio pakeitimo įtakos finansinės būklės ataskaitos straipsniams informacija.

	2016 m. gruodžio 31 d. likučiai prieš apskaitos politikos pakeitimą	Apskaitos politikos pakeitimo įtaka	2016 m. gruodžio 31 d. likučiai po apskaitos politikos pakeitimo	2016 m. sausio 1 d. likučiai prieš apskaitos politikos pakeitimą	Apskaitos politikos pakeitimo įtaka	2016 m. sausio 1 d. likučiai po apskaitos politikos pakeitimo
Ilgalaikis materialusis turtas	941 376	(257 661)	683 715	943 692	(185 620)	758 072
Žemė	659	-	659	647	-	647
Pastatai	23 587	(6 255)	17 332	18 570	(129)	18 441
Statiniai ir mašinos	879 844	(246 842)	633 002	835 289	(181 573)	653 716
Transporto priemonės	1 206	-	1 206	1 309	-	1 309
Kitas ilgalaikis materialusis turtas	13 526	(538)	12 988	12 902	(341)	12 561
Nebaigta statyba ir išankstiniai apmokėjimai	22 554	(4 026)	18 528	74 975	(3 577)	71 398
Dotacijos	258 738	(258 701)	38	190 609	(186 739)	3 870
Ateinančių laikotarpių pajamos	8 461	1 040	9 501	495	1 074	1 569
Atsargos	5 271	-	5 271	5 467	45	5422

4. Ilgalaikis nematerialusis turtas

Grupė	Potential ir licencijos	Programinė įranga	Kitas nematerialusis turtas	Iš viso
Likutinė vertė 2015 m. gruodžio 31 d.	175	1 470	56	1 701
Įsigijimai	44	1 335	-	1 379
Perklasifikavimas tarp grupių	80	(80)	-	-
Perklasifikavimas iš ilgalaikio materialiojo turto (toliau - IMT)	20	(166)	-	(146)
Amortizacija	(99)	(681)	(16)	(796)
Likutinė vertė 2016 m. gruodžio 31 d.	220	1 878	40	2 138
2016 m. gruodžio 31 d.				
Įsigijimo vertė	564	4 280	109	4 953
Sukaupta amortizacija ir vertės sumažėjimas	(344)	(2 402)	(69)	(2 815)
Likutinė vertė	220	1 878	40	2 138
Likutinė vertė 2016 m. gruodžio 31 d.	220	1 878	40	2 138
Įsigijimai	76	2 734	-	2 810
Išankstiniai apmokėjimai už INT	-	8	-	8
Perklasifikavimas iš IMT	188	580	-	768
Amortizacija	(159)	(875)	(16)	(1 050)
Likutinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d.	325	4 325	24	4 674
2017 m. gruodžio 31 d.				
Įsigijimo vertė	828	7 601	109	8 538
Sukaupta amortizacija ir vertės sumažėjimas	(503)	(3 276)	(85)	(3 864)
Likutinė vertė	325	4 325	24	4 674

5. Ilglaikis materialusis turtas

Grupē	Žemē	Pastatal	Statīnīal Ir mašīnas	Transporto priemonēs	Ķītas materialus ilgalaikis turtas	Nebalgta statybā	Iš vīso
Likutinē vērtē 2015 m. gruodžīo 31 d. (koreguota)	647	18 441	653 716	1 309	12 561	71 398	758 072
Išīgījīmai	11	32	159	322	1 071	96 936	98 531
Išankstīnīai apmokējīmai uż IMT	-	-	-	-	-	(55 571)	(55 571)
Pardavīmai	-	(8)	-	-	-	-	(8)
Nurašymai	-	-	(1 159)	-	(47)	-	(1 206)
Vērtēs sumažējīmas	-	(25)	(536)	-	-	(620)	(1 181)
Perklasīfīkavīmas j (īš) atsargos (u)	-	-	-	-	1 424	64	1 488
Perklasīfīkavīmas j (īš) turta (o) skīrtā (o) parduoti	-	-	(12)	-	-	-	(12)
Perklasīfīkavīmas j INT	-	-	-	-	(28)	174	146
Perklasīfīkavīmas j (īš) negautos dotacījas	-	-	(2 404)	-	-	-	(2 404)
Perklasīfīkavīmas tarp grupīu	1	(258)	52 476	30	2 090	(54 339)	-
Dotacīju sudengīmai su īlgalaīkīu turtu	-	-	(32 790)	-	(120)	(39 514)	(72 424)
Nusīdēvējīmas	-	(850)	(36 448)	(455)	(3 963)	-	(41 716)
Likutinē vērtē 2016 m. gruodžīo 31 d. (koreguota)	659	17 332	633 002	1 206	12 988	18 528	683 715
2016 m. gruodžīo 31 d.							
Išīgījīmo vērtē	659	19 174	701 761	2 764	21 180	18 528	764 066
Sukaupīas nusīdēvējīmas	-	(1 842)	(68 759)	(1 558)	(8 192)	-	(80 351)
Likutinē vērtē (koreguota)	659	17 332	633 002	1 206	12 988	18 528	683 715
Likutinē vērtē 2016 m. gruodžīo 31 d. (koreguota)	659	17 332	633 002	1 206	12 988	18 528	683 715
Išīgījīmai	-	-	247	1 671	854	35 493	38 265
Išankstīnīai apmokējīmai uż IMT	-	-	-	-	-	(450)	(450)
Perkainojīmas	-	(189)	(35 193)	198	35	-	(35 149)
Nurašymai	-	(36)	(1 223)	-	(31)	-	(1 290)
Perklasīfīkavīmas j (īš) atsargos (u)	-	-	-	-	(104)	-	(104)
Perklasīfīkavīmas j turta skīrtā parduoti	-	(14)	-	-	-	-	(14)
Perklasīfīkavīmas j INT	-	-	-	-	-	(768)	(768)
Perklasīfīkavīmas tarp grupīu	-	174	12 385	-	1 320	(13 879)	-
Dotacīju sudengīmai su īlgalaīkīu turtu	-	-	(1 281)	-	-	(22 710)	(23 991)
Nusīdēvējīmas	-	(859)	(34 813)	(480)	(3 624)	-	(39 776)
Likutinē vērtē 2017 m. gruodžīo 31 d.	659	16 408	573 124	2 595	11 438	16 214	620 438
2017 m. gruodžīo 31 d.							
Išīgījīmo vērtē	659	18 304	636 736	3 421	18 882	16 214	694 216
Sukaupīas nusīdēvējīmas	-	(1 896)	(63 612)	(826)	(7 444)	-	(73 778)
Likutinē vērtē	659	16 408	573 124	2 595	11 438	16 214	620 438

Bendrovė	Žemė	Pastatai	Statiniai ir įrenginiai	Mašinos ir įrengimai	Transporto priemonės	Kitas materialus ilgalaikis turtas	Nebaigta statyba	Iš viso
Likutinė vertė 2015 m. gruodžio 31 d.	-	-	-	-	-	2	-	2
Įsigijimai	-	-	-	-	-	61	-	61
Nurašymai	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)
Nusidėvėjimas	-	-	-	-	-	(8)	-	(8)
Likutinė vertė 2016 m. gruodžio 31 d.	-	-	-	-	-	54	-	54
2016 m. gruodžio 31 d.								
Įsigijimo vertė	-	-	-	-	-	62	-	62
Suakauptas nusidėvėjimas	-	-	-	-	-	(8)	-	(8)
Likutinė vertė	-	-	-	-	-	54	-	54
Likutinė vertė 2016 m. gruodžio 31 d.	-	-	-	-	-	54	-	54
Įsigijimai	-	-	-	-	-	6	-	6
Nusidėvėjimas	-	-	-	-	-	(16)	-	(16)
Likutinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d.	-	-	-	-	-	44	-	44
2017 m. gruodžio 31 d.								
Įsigijimo vertė	-	-	-	-	-	68	-	68
Suakauptas nusidėvėjimas	-	-	-	-	-	(24)	-	(24)
Likutinė vertė	-	-	-	-	-	44	-	44

Nurašymus daugiausia sudaro turto dalių, kurios pakeičiamos turto rekonstrukcijos metu, nurašymai.

Grupė per 2017 metus ilgalaikiam turtui priskyrė (kapitalizavo) dalį su skolinimusi susijusių palūkanų sąnaudų. Bendra kapitalizuotų palūkanų suma 2017 metais sudarė 192 tūkst. Eur (2016 metais – 177 tūkst. Eur).

2017 m. gruodžio 31 d. Grupė buvo sudariusi sutarčių dėl ilgalaikio turto įsigijimo, kuris nėra pripažintas šiose finansinėse ataskaitose, už 30 937 tūkst. Eur (2016 m. gruodžio 31 d. – 52 320 tūkst. eurų).

Grupė 2017 m. atliko materialiojo turto perkainojimą ir nustatė ilgalaikio materialiojo turto tikrąją vertę (3 tikrosios vertės nustatymo lygis). Ilgalaikio materialiojo turto tikrajai vertei nustatyti naudotos prielaidos plačiau atskleistos 2.27 pastaboje.

Ilgalaikis materialusis turtas apskaitomas turto įsigijimo vertę mažinant tam turtui įsigyti gautomis/gautinomis dotacijomis. Dotacijoms priskiriama ES struktūrinių fondų lėšos, naujų vartotojų (gamintojų) prijungimo prie elektros perdavimo tinklo lėšos (pagal taikomą apskaitos politiką iki 2009 m. liepos 1 d.), VIAP lėšos ir perkrovų pajamų lėšos.

6. Investicijos į dukterines ir asocijuotas bei bendrai valdomas įmones

Bendrovės investicijos į dukterines įmones

2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovė turėjo akcijų šiose Grupės įmonėse:

Grupės įmonės	Įsigijimo vertė	Vertės sumažėjimas	Apskaitinė vertė	Dalyvavimas (akcijų proc.)
LITGRID AB	217 215	-	217 215	97,5
AB „Amber Grid“	126 529	-	126 529	96,6
BALTPOOL UAB	388	-	388	67,0
Iš viso	344 132	-	344 132	

2016 m. gruodžio 31 d. Bendrovė turėjo akcijų šiose Grupės įmonėse:

Grupės įmonės	Įsigijimo vertė	Vertės sumažėjimas	Apskaitinė vertė	Dalyvavimas (akcijų proc.)
LITGRID AB	217 215	-	217 215	97,5
AB „Amber Grid“	126 529	-	126 529	96,6
BALTPOOL UAB	388	-	388	67,0
Iš viso	344 132	-	344 132	

2016 m. vasario 5 d. Bendrovė ir LITGRID AB sudarė akcijų pirkimo – pardavimo sutartį. Šia sutartimi Bendrovė įsigijo iš LITGRID AB 478 800 vnt. paprastųjų vardinių nematerialiųjų BALTPOOL UAB akcijų, sudarančių 67 proc. visų BALTPOOL UAB akcijų. Sutartyje

nustatyta, kad UAB „EPSO-G“ nuosavybės teisė pereis nuo 2016 m. kovo 1 d. BALTPPOOL UAB akcijos parduotos už nepriklausomo turto vertintojo nustatytą akcijų paketo rinkos vertę – 387 828 eurus.

Dukterinių įmonių, turinčių reikšmingą mažumos dalį, finansinė informacija pateikiama žemiau:

LITGRID AB**Sutrumpinta finansinės būklės ataskaita**

	2017 m. gruodžio 31 d.	2016 m. gruodžio 31 d.
Ilgalaikis materialusis turtas	376 028	398 269
Kitas ilgalaikis turtas	7 717	8 268
Trumpalaikis turtas	47 348	50 012
Dotacijos	22	38
Finansiniai įsipareigojimai	149 746	164 688
Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai	13 363	16 263
Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	21 823	18 989
Iš viso nuosavo kapitalo	246 139	256 571
Priskirtina:		
Bendrovės akcininkams	239 992	250 163
Mažumos daliai	6 147	6 408

Sutrumpinta pelno (nuostolių) ataskaita

	2017 metai	2016 metai
Pajamos	144 357	151 329
Sąnaudos	(133 001)	(131 133)
Finansinė veikla, grynoji vertė	(1 111)	(1 313)
Pelnas prieš apmokestinimą	10 245	18 883
Pelno mokestis	(2 521)	(2 055)
Grynasis pelnas (nuostoliai)	7 724	16 828
Mažumos dalis	193	420

Sutrumpinta gryųjų pinigų ataskaita

	2017 metai	2016 metai
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų sratai	45 128	22 483
Grynieji investicinės veiklos pinigų sratai	(10 708)	21 618
Grynieji finansinės veiklos pinigų sratai	(34 594)	(43 976)
Grynasis pinigų sratų (sumažėjimas) padidėjimas	(174)	125

AB „Amber Grid“**Sutrumpinta finansinės būklės ataskaita**

	2017 m. gruodžio 31 d.	2016 m. gruodžio 31 d.
Ilgalaikis materialusis turtas	241 973	284 493
Kitas ilgalaikis turtas	2 681	1 306
Trumpalaikis turtas	35 544	42 582
Dotacijos	-	-
Finansiniai įsipareigojimai	77 222	93 666
Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai	3376	7679
Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	27 579	24 226
Iš viso nuosavo kapitalo	172 021	202 810
Priskirtina:		
Bendrovės akcininkams	166 135	195 871
Mažumos daliai	5 886	6 939

Sutrumpinta pelno (nuostolių) ataskaita

	2017 metai	2016 metai
Pajamos	64 321	66 742
Sąnaudos	(76 037)	(41 977)
Finansinė veikla, grynoji vertė	(339)	(484)
Pelnas prieš apmokestinimą	(12 055)	24 281
Pelno mokestis	2 194	(3 352)

Grynasis pelnas (nuostoliai)	(9 861)	20 929
Mažumas dalis	(337)	716
Sutrumpinta grynųjų pinigų ataskaita	2017 metai	2016 metai
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai	34 835	40 986
Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai	(4 250)	3 642
Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai	(37 825)	(57 631)
Grynasis pinigų srautų (sumažėjimas) padidėjimas	(7 240)	(13 003)

BALTPOL UAB

Sutrumpinta finansinės būklės ataskaita	2017 m. gruodžio 31 d.	2016 m. gruodžio 31 d.
Ilgalaikis materialusis turtas	18	8
Kitas ilgalaikis turtas	19	19
Trumpalaikis turtas	51 540	48 401
Finansiniai įsipareigojimai	12 210	7 193
Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai	-	-
Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	38 775	40 629
Iš viso nuosavo kapitalo	592	606
Priskirtina:		
Bendrovės akcininkams	397	406
Mažumas daliai	195	200

Sutrumpinta pelno (nuostolių) ataskaita	2017 metai	2016 metai
Pajamos	736	726
Sąnaudos	(549)	(469)
Pelnas prieš apmokestinimą	187	257
Pelno mokestis	(30)	(27)
Grynasis pelnas (nuostoliai)	157	230
Mažumas dalis	52	76

Sutrumpinta grynųjų pinigų ataskaita	2017 metai	2016 metai
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai	(4 809)	14 275
Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai	(23)	71
Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai	4 846	(14 140)
Grynasis pinigų srautų (sumažėjimas) padidėjimas	14	206

Investicijos į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones

Investicijų į asocijuotas ir bendrai kontroliuojamas įmones judėjimas pateikiamas žemiau:

	Grupė 2017 m.	Bendrovė 2017 m.	Grupė 2016 m.	Bendrovė 2016 m.
Apskaitinė vertė laikotarpio pradžioje	-	-	942	-
Asocijuotos ar bendro valdymo įmonės įsigijimas	-	-	-	-
Anuliuotos akcijos	-	-	-	-
Asocijuotos įmonės perkėlimas į turtą, skirtą parduoti	-	-	(752)	-
Iš asocijuotos tampa dukterine įmone	-	-	(222)	-
Asocijuotų ar bendrai valdomų įmonių rezultatų dalis	-	-	32	-
Apskaitinė vertė laikotarpio pabaigoje	-	-	-	-

Kaip aprašyta 1 pastaboje 2017 m. sausio 27 dieną valdyba pritarė visų LITGRID AB nuosavybės teise valdomų Duomenų logistikos centras, UAB 20,36 procentų akcijų paketo pardavimo organizavimui kartu su „Lietuvos energija“, UAB valdomų akcijų dalimi. Šiose finansinėse ataskaitose Grupės investicija į asocijuotą įmonę perklasifikuota į finansinį turtą, laikomą pardavimui (11 pastaba).

2016 m. rugsėjo 28 d. LitPol Link SP.z.o.o. neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime buvo nuspręsta sustabdyti LitPol Link bendrovės veiklą iki tol, kol Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. ir LITGRID AB priims sprendimą vykdyti bendrą projektą, bet ne

ilgiau nei 24 mėnesiams. Grupėje 2017 m. ir 2016 m. gruodžio 31 d. investicijos į "LitPol Link" Sp.z.o.o. vertės sumažėjimas sudarė - 295 tūkst. Eur.

7. Finansinis turtas, galimas parduoti

Finansinį turtą, kuris klasifikuojamas kaip galimas parduoti, sudaro šių įmonių akcijos:

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
NordPool Spot (2 proc.)	2 693	-	2 693	-
Apskaitinė vertė	2 693	-	2 693	-

2017 m. gruodžio 31 d. ir 2016 m. gruodžio 31 d. Grupė įvertino NordPool akcijas tikrąja verte, kuri buvo nustatyta diskontuotų pinigų srautų metodu. Naudota diskonto norma 2017 m. gruodžio 31 d. ir 2016 m. gruodžio 31 d. buvo 7,5 proc. Tikroji vertė 2017 m. gruodžio 31 d. nepasikeitė, 2016 m. gruodžio 31 d. tikroji vertė pasikeitė 420 tūkst. Eur, kuri buvo apskaityta kitose bendrose pajamose kaip pelnas.

8. Atsargos ir skirtas parduoti ilgalaikis turtas

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Medžiagos, atsarginės dalys ir kitos atsargos bei turtas, skirtas parduoti	1 925	-	4 837	1
Gamtinės dujos	1 814	-	1 074	-
Turtas, skirtas parduoti	30	-	13	-
Atimti: vertės sumažėjimas	(722)	-	(653)	-
Apskaitinė vertė	3 047	-	5 271	1

Atsargų, apskaitytų grynąja galimo realizavimo verte, balansinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d. Grupėje sudarė 993 tūkst. Eur (2016 m. gruodžio 31 d. - 932 tūkst. Eur), sąnaudose per metus pripažinta atsargų savikaina sudarė 18 627 tūkst. Eur (2016 m. gruodžio 31 d. - 14 067 tūkst. Eur).

Atsargų vertės sumažėjimo pasikeitimas 2017 ir 2016 metais:

	Grupė 2017 m.	Bendrovė 2017 m.	Grupė 2016 m.	Bendrovė 2016 m.
Apskaitinė vertė sausio 1 d.	653	-	290	-
Vertės sumažėjimo pasikeitimas	69	-	363	-
Apskaitinė vertė gruodžio 31 d.	722	-	653	-

Vertės sumažėjimo sąnaudos buvo įtrauktos į kitas sąnaudas bendrųjų pajamų ataskaitoje.

9. Prekybos gautinos sumos

Prekybos gautinas sumas sudaro:

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Gautinos sumos už elektros energijos perdavimą	20 538	-	19 823	-
Gautinos sumos už gamtinių dujų perdavimą ir tranzitą	7 499	-	6 859	-
Gautinos sumos už rangos darbus ir kitas paslaugas	5 267	-	4 489	-
Kitos prekybos gautinos sumos	2 313	-	1 556	26
Atimti: prekybos gautinų sumų vertės sumažėjimas	(6 539)	-	(7 328)	-
Apskaitinė vertė	29 078	-	25 399	26

Tikroji trumpalaikių prekybos gautinų sumų vertė yra apytikriai lygi jų apskaitinei vertei.

Grupė 2017 m. papildomai apskaitė 173 tūkst. Eur (2016 metais - 79 tūkst. Eur vertės sumažėjimo atstatymą) vertės sumažėjimo atstatymą individualiai įvertintoms abejotoms skoloms, susijusioms su įsiskolinimais už įsigytą elektros energiją ir 41 tūkst.

Eurų papildomą vertės sumažėjimą šilumos gamybos bendrovei UAB „Geoterma“. Taip pat apskaitė 737 tūkst. Eur vertės sumažėjimo nurašymą beviltiškomis skoloms.

Po vienerių metų gautiną 998 tūkst. eurų sumą sudarė UAB „Intergas“ prijungimo įmoka, kuri turi būti sumokėta iki 2021 m. gruodžio 31 d. Įsipareigojimo vykdymo užtikrinimui yra gauta banko garantija.

Prekybos gautinų sumų, kurioms nėra apskaitytas vertės sumažėjimas, senėjimo analizė:

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Nepradelsta	27 788	-	24 047	26
iki 30 dienų	1 137	-	758	-
30-60 dienų	20	-	7	-
60-90 dienų	77	-	-	-
daugiau nei 90 dienų	56	-	587	-
Iš viso	29 078	-	25 399	26

10. Kitos gautinos sumos

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Gautinos administruojamos VIAP lėšos	45 852	-	43 358	-
Gautinos administruojamos SGD lėšos	14 186	-	13 279	-
Gautinos VIAP lėšos	-	-	1 632	-
Iš biudžeto gautinos PVM	7	6	38	38
Gautinos dotacijos	24 292	-	22 357	-
Kitos sukauptos pajamos	644	-	1 676	-
Gautinos sumos už turto nuomą	-	-	86	-
Paskola UAB "Get Baltc"	120	-	-	-
Kitos gautinos sumos	1 115	-	141	-
Atimti: kitų gautinų sumų vertės sumažėjimas	(9)	-	(1)	-
Apskaitinė vertė	86 207	6	82 566	38

Kitų gautinų sumų tikroji vertė yra apytikriai lygi jų apskaitinei vertei.

Kitų gautinų sumų, kurioms nėra apskaitytas vertės sumažėjimas, senėjimo analizė:

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Nepradelsta	52 089	6	52 617	38
iki 30 dienų	2 592	-	2 482	-
30-60 dienų	1 211	-	3 642	-
60-90 dienų	356	-	393	-
daugiau nei 90 dienų	29 959	-	23 432	-
Iš viso	86 207	6	82 566	38

2017 m. gruodžio 31 d. daugiau nei 90 dienų uždelstose gautinose sumose daugiausia buvo gautinos sumos iš AB „Achema“, AB „Lifosa“, „Orlen Lietuva“ AB bei gautinos VIAP lėšos iš įmonių „Dirbtinis Pluoštas“ UAB bei AB „Akmenės cementas“ (daugiau 32 pastaboje). Taip pat pradelstose sumose buvo apskaitytos gautinos administruojamos SGD terminalo lėšos iš AB „Achema“ (daugiau 32 pastaboje). Grupė nepatiria kredito rizikos susijusios su VIAP bei SGD terminalo lėšomis, nes Bendrovė veikia kaip VIAP ir SGD lėšas administruojantis asmuo.

11. Kitas finansinis turtas

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Administruojamos SGD lėšos	91	-	1 658	-
Deponuotos lėšos garantijoms ir depozitai	1 877	-	1 499	-
Perkrovų valdymo pajamos	6 107	-	7 761	-

Finansinis turtas, skirtas parduoti	752	-	752	-
Biržos dalyvių pinigai	5 014	-	4 374	-
Apskaitinė vertė	13 841	-	16 044	-

Pagal teisės aktų reikalavimus pinigai, skirti išmokėti SGD ir VIAP lėšų gavėjams, laikomi atskirai nuo kitų Grupės pinigų ir pinigų ekvivalentų ir gali būti naudojami tik SGD ir VIAP lėšų mokėjimams.

Kaip aprašyta 1-oje pastaboje, finansinį turtą, skirtą parduoti sudaro Duomenų logistikos centras, UAB 20,36 proc. akcijų paketo vertė.

2017 m. gegužės 15 d. LITGRID AB ir „Lietuvos energija“, UAB sudarė akcijų pirkimo – pardavimo sutartį. Šia sutartimi LITGRID AB perleido „Lietuvos energija“, UAB 1000 vnt. paprastųjų vardinių nematerialiųjų UAB „Technologijų ir inovacijų centras“ akcijų, sudarančių 0,004 proc. visų UAB „Technologijų ir inovacijų centras“ akcijų. UAB „Technologijų ir inovacijų centras“ akcijos parduotos už 847 eurų sumą.

Kito finansinio turto tikroji vertė 2017 m. ir 2016 m. gruodžio 31 d. buvo artima apskaitinei vertei.

12. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Pinigai banke	8 075	13	16 718	1 328
Apskaitinė vertė	8 075	13	16 718	1 328

Pinigų ir pinigų ekvivalentų tikroji vertė artima jų apskaitinei vertei.

13. Įstatinis kapitalas

2017 m. gruodžio 31 d. ir 2016 m. gruodžio 31 d. Bendrovės įstatinis kapitalas buvo lygus 22 482 694,57 eurų ir buvo padalintas į 77 526 533 nominaliosios vertės paprastosios vardines akcijas, kurių kiekvienos vertė 0,29 euro. Visos akcijos yra pilnai apmokėtos.

Kapitalo valdymas

Kapitalą sudaro visos finansinės būklės ataskaitoje apskaitytas nuosavas kapitalas.

Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas reikalauja, kad Bendrovės nuosavas kapitalas sudarytų ne mažiau negu 1/2 jos įstatinio kapitalo. 2017 m. gruodžio 31 d. ir 2016 m. gruodžio 31 d. Bendrovė atitiko šį reikalavimą. Bendrovė neturi jokių kitų išorinių reikalavimų kapitalui.

Pagrindinis Bendrovės kapitalo valdymo tikslas yra valdyti kapitalą taip, kad būtų užtikrintas veiklos tęstinumas. Siekiant palaikyti ar pakeisti kapitalo struktūrą, Bendrovė gali pakeisti dividendų išmokėjimą akcininkams, išleisti naują akcijų emisiją ar parduoti dalį turto. Pasikeitimų kapitalo valdymo tiksluose, lyginant su praėjusiais metais, nebuvo.

14. Perkainojimo rezervas

Perkainojimo rezervas – tai ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus turtą. Pagal Lietuvos Respublikos įstatymus iš perkainojimo rezervo gali būti didinamas akcinis kapitalas. Tačiau rezervas negali būti naudojamas nuostoliams padengti.

Grupė	Perkainojimo rezervas	Atidėtas pelno mokestis	Atėmus atidėtąjį pelno mokestį
Likutis 2015 m. gruodžio 31 d.	7 143	(1 072)	6 072
Perkainojimo rezervo nusidėvėjimas	(674)	102	(572)
Ilgalaikio materialiojo turto nurašymas	(36)	4	(32)
Dalies dukterinėje įmonėje pasikeitimas	-	-	-
Likutis 2016 m. gruodžio 31 d.	6 433	(966)	5 468
Perkainojimo rezervo nusidėvėjimas	(614)	92	(523)
Ilgalaikio materialiojo turto nurašymas	(63)	9	(55)
Ilgalaikio materialiojo turto perkainavimas	417	(61)	356
			5 246
Likutis 2017 m. gruodžio 31 d.	6 173	(926)	

15. Privalomasis ir kiti rezervaiPrivalomasis rezervas

Privalomasis rezervas yra sudaromas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus. Jį privaloma kasmet pervesti ne mažiau kaip 5 proc. grynojo pelno, kol rezervas pasieks 10 proc. įstatinio kapitalo. Jis gali būti naudojamas tik būsimiems nuostoliams dengti. 2017 m. gruodžio 31 d. šis rezervas buvo pilnai suformuotas.

Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo rezervas

Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo rezervas - tai finansinio turto vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus finansinį turtą. Pagal Lietuvos Respublikos įstatymus iš šio rezervo gali būti didinamas akcinis kapitalas ir negali būti mažinami nuostoliai.

Kiti rezervai

Kiti rezervai sudaromi akcininkų sprendimu ir gali būti perskirstomi skirstant kitų metų pelną.

16. Dividendai

2017 m. balandžio 29 d. įvykusio UAB „EPSO-G“ eilinio visuotinio akcininkų susirinkimo metu buvo nutarta išmokėti 508 tūkst. Eur dividendų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2016 m. lapkričio 9 d. priėmė nutarimą Nr. 1116, kuriame numatoma, kad už 2016–2021 finansinius metus UAB „EPSO-G“ dividendams skirs 0,5 procento paskirstytinojo pelno. Ši nuostata taikoma, jeigu atitinkamais finansiniais metais UAB „EPSO-G“ paskolos, išperkamosios nuomos įsipareigojimai ir kitos ilgalaikės mokėtinos sumos bei įsipareigojimai, išskyrus ateinančių laikotarpių pajamas, atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimus ir dotacijas, viršija UAB „EPSO-G“ nuosavo kapitalo dydį.

17. Dotacijos

Dotacijas sudaro dotacijos, skirtos įsigyti ilgalaikį turtą. Per 2017 m. ir 2016 m. dotacijų judėjimą sudarė:

	Grupė
Likutis 2015 m. gruodžio 31 d.	3 870
Gautos dotacijos	72 184
Perkelta į ilgalaikį materialųjį turtą	(75 999)
Panaudotos dotacijos sąnaudų kompensavimui	(17)
Likutis 2016 m. gruodžio 31 d.	38
Gautos dotacijos	13 835
Perkrovų pajamos	10 163
Perkelta į ilgalaikį turtą	(23 991)
Panaudotos dotacijos sąnaudų kompensavimui	(23)
Likutis 2017 m. gruodžio 31 d.	22

Gautos dotacijos per 2017 metus sudarė:

- ES struktūrinių fondų lėšos LITGRID AB ilgalaikio materialiojo turto rekonstrukcijai - 8 133 tūkst. Eur (per 2016 m. - 6 817 tūkst. Eur);
- ES fondų lėšos tarpvietinės jungties Lietuva - Lenkija LitPol Link įgyvendinimui - 0 tūkst. Eur (per 2016 m. - 16 449 tūkst. Eur);
- VIAP lėšos tarpvietinės jungties Lietuva - Švedija („NordBalt“) įgyvendinimui - 0 tūkst. Eur (per 2016 m. - 19 588 tūkst. Eur);
- Pagal ES programą „Europos energetikos programa energetikai gaivinti“ tarpvietinės jungties Lietuva - Švedija („NordBalt“) projektui - 12 150 tūkst. Eur (per 2016 m. - 25 700 tūkst. Eur);
- Sąnaudų kompensavimui - 0 tūkst. Eur (per 2016 m. - 38 tūkst. Eur);
- ES fondų lėšos AB „Amber Grid“ projekto „Magistralinio dujotiekio Klaipėda-Kuršėnai DN800 statyba (magistralinio dujotiekio Klaipėda-Kiemėnai pajėgumų padidinimas)“ finansavimui - 0 tūkst. Eur (per 2016 m. 6 tūkst. Eur);
- ES fondų lėšos AB „Amber Grid“ projekto „Dujotiekio jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL projektavimas)“ 7 tūkst. EUR (per 2016 m. - 2 061 tūkst. Eur);
- ES fondų lėšos AB „Amber Grid“ ERDF projektams 4 503 tūkst. EUR (per 2016 m. - 1 487 tūkst. Eur).

18. Paskolos

Grupės ir Bendrovės paskolas sudaro:

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Ilgalaikės paskolos				
Banko paskolos	175 366	7 680	208 897	10 240
Kitos ilgalaikės paskolos	-	-	-	-
Trumpalaikės paskolos				
Ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis	28 531	2 560	22 086	2 560
Banko paskolos	-	-	-	-
Banko sąskaitos perviršis	49 187	2 321	48 179	-
Iš viso paskolų	253 084	12 561	279 162	12 800

Ilgalaikių paskolų grąžinimo terminai

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Tarp 1 ir 2 metų	40 761	2 560	33 531	2 560
Nuo 2 iki 5 metų	65 762	5 120	90 124	7 680
Po 5 metų	68 843	-	85 242	-
Iš viso	175 366	7 680	208 897	10 240

Grupė ir Bendrovė 2017 m. ir 2016 m. gruodžio 31 d. reikšmingų įkeitimų neturėjo.

Paskolų sutartyse numatytos finansinės ir nefinansinės sąlygos, kurių atskiros Grupės įmonės įsipareigojusios laikytis. Grupės įmonės šiuos įsipareigojimus vykdo.

Grupės paskolų palūkanų normos svartinis vidurkis 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 0,79 proc. (2016 m. gruodžio 31 d. – 0,72 proc.), Bendrovės – 0,52 proc. (2016 m. gruodžio 31 d. – 0,52 proc.).

2017 m. gruodžio 31 d. Grupės nepanaudotų paskolų ir overdraftų likutis buvo 22 638 tūkst. Eur (2016 m. gruodžio 31 d. 64 101 tūkst. Eur).

2016 m. sausio 29 d. Bendrovė ankščiau laiko grąžino 29 000 tūkst. Eur paskolą „Lietuvos energija“.

2016 m. gegužės 25 d. Bendrovė sudarė ilgalaikę kreditavimo sutartį su AB SEB bankas, pagal kurią suteikta 12 800 tūkst. eurų paskola 5 metų laikotarpiui.

2017 m. kovo 1 d. Bendrovė sudarė kreditavimo sutartį su AB SEB bankas, pagal kurią iki 2019 m. kovo 1 d. suteiktas 4 000 tūkst. eurų kredito perviršio limitas.

Grynosios skolos likučių ir finansinės veiklos pinigų srautų 2017 m. ir 2016 m. suderinimas:

Grupė	Pinigai	Paskolos	Išperkamoji nuoma	Iš viso
Grynoji skola 2016 m. gruodžio 31 d.	16 718	(279 162)	-	(262 444)
Įsigijimas	(174)	-	(1 423)	(1 597)
Pinigų ir pinigų ekvivalentų (sumažėjimas)	(8 469)	25 864	160	17 555
Overdraft'o pasikeitimas	-	214	-	214
Grąžinta paskola	-	-	-	-
Grynoji skola 2017 m. gruodžio 31 d.	8 075	(253 084)	(1 263)	(246 272)
Bendrovė	Pinigai	Paskolos	Iš viso	
Grynoji skola 2016 m. gruodžio 31 d.	1328	(12 800)	(11 472)	
Pinigų ir pinigų ekvivalentų (sumažėjimas)	(1 315)	2 560	1 245	
Overdraft'o pasikeitimas	-	(2 321)	(2 321)	
Grąžinta paskola	-	-	-	
Grynoji skola 2017 m. gruodžio 31 d.	13	(12 561)	(12 548)	

19. Išperkamosios nuomos įsipareigojimai

Grupė	2017-12-31		2016-12-31	
	Minimalūs lizingo mokėjimai	Minimalių lizingo mokėjimų dabartinė vertė	Minimalūs lizingo mokėjimai	Minimalių lizingo mokėjimų dabartinė vertė
<i>Išperkamosios nuomos mokėjimai:</i>				
Per pirmus metus	462	443	-	-
Per antrus – penktus metus	849	820	-	-
Minimalūs išperkamosios nuomos mokėjimai	1 311	1 263	-	-
Atimti: būsimas palūkanas	(48)	-	-	-
Dabartinė minimalių išperkamosios nuomos mokėjimų vertė	1 263	1 263	-	-

Grupės įmonė UAB „TETAS“ 2017 metais lizingo būdu įsigijo transporto priemonių, kurių likutinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d. – 1 332 Eur.

20. Kitos ilgalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Mokėtina suma už LITGRID AB akcijas	169 856	169 856	193 572	193 572
Avansu gautos sumos iš naujų vartotojų prijungimo	609	-	-	-
Atidėjiniai darbuotojų pensijų išmokoms	471	-	578	-
Garantiniai atidėjiniai	5	-	-	-
Apskaitinė vertė	170 941	169 856	194 150	193 572

Pagal 2012 m. rugsėjo 27 d. akcijų pirkimo – pardavimo sutartį su „Lietuvos energija“, UAB neapmokėta LITGRID AB akcijų kainos dalis be galutinės kainos korekcijos, aprašytos 2.27 pastaboje, 2017 m. sudarė 174 535 tūkst. Eur (2016 m. 209 975 tūkst. Eur). Mokėtina suma už sukaupias palūkanas 2017 m. gruodžio 31 d. sudaranti 276 tūkst. Eur (2016 m. gruodžio 31 d. – 436 tūkst. Eur) yra apskaityta kitose trumpalaikėse mokėtinose skolose ir įsipareigojimuose.

Atidėjinius pensijų išmokoms sudaro apskaičiuotos pagal Lietuvos Respublikos įstatymus mokėtinos sumos (2.18 pastaba).

21. Ataskaitinių metų pelno mokesčiai ir atidėtasieji pelno mokesčiai

Pelno mokesčio sąnaudas sudaro:

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčiai	6 352	-	6 485	-
Atidėtojo pelno mokesčio (pajamos)	(6 319)	(12)	(1 071)	(31)
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudos (pajamos)	33	(12)	5 414	(31)

Atidėtojo pelno mokesčio turto ir įsipareigojimų judėjimas prieš sudengiant su ta pačia mokesčių institucija susijusias sumas, yra pateikiamas žemiau:

Grupė	IMT perkainojimas (vertės sumažėjimas)	Turto vertės sumažėjimas	Sukaupias sąnaudos/ pajamos	Kita	Viso
Atidėtojo pelno mokesčio turtas					
2015 m. gruodžio 31 d.	19 586	22 011	483	4 577	46 657
Pripažinta pelno (nuostolių) straipsnyje	(1 462)	(1 029)	1 112	(1 692)	(3 071)
2016 m. gruodžio 31 d.	18 124	20 982	1 595	2 885	43 586
Pripažinta pelno (nuostolių) straipsnyje	(1 542)	4 161	(167)	(55)	2 397
2017 m. gruodžio 31 d.	16 582	25 143	1 428	2 830	45 983

Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai	IMT perkainojimas (vertės padidėjimas)	Nusidėvėjimo normų skirtumai	Mokesčių lengvata įsigyjant IMT	Palūkanų kapitalizavimo įtaka	Viso
2015 m. gruodžio 31 d.	(29 282)	(29 896)	(2 138)	(180)	(61 496)
Pripažinta pelno (nuostolių) straipsnyje	2 331	1 738	154	(84)	4 139
Pripažinta kitų bendrųjų pajamų straipsnyje	(63)	-	-	-	(63)
2016 m. gruodžio 31 d.	(27 014)	(28 158)	(1 984)	(264)	(57 420)
Pripažinta pelno (nuostolių) straipsnyje	2 368	1 415	156	(16)	3 923
Pripažinta kitų bendrųjų pajamų straipsnyje	(64)	-	-	-	(64)
2017 m. gruodžio 31 d.	(24 710)	(26 743)	(1 828)	(280)	(53 561)
Atidėtojo pelno mokesčio turtas grynąja verte 2016 m. gruodžio 31 d.					100
Atidėtojo pelno mokesčio turtas grynąja verte 2017 m. gruodžio 31 d.					81
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas grynąja verte 2016 m. gruodžio 31 d.					(13 934)
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas grynąja verte 2017 m. gruodžio 31 d.					(7 659)

LITGRID AB, vadovaujantis Pelno mokesčio įstatymo nuostatomis, iš UAB „TETAS“ už atlygį perėmė 2017 m. 280 tūkst. Eur mokestinių nuostolių.

2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovė turėjo sukauptų mokestinių nuostolių už 19 685 tūkst. Eur (2016 m. – 16 976 tūkst. Eur.), kuriems nebuvo pripažintas atidėtas pelno mokestis, todėl, kad Bendrovės vadovybė nenumato, kad Bendrovė uždirbs apmokestinamo pelno per artimiausius ateinančius metus. Mokestiniai nuostoliai gali būti keliami neribotą laiką.

Bendrųjų pajamų ataskaitoje pateikta pelno mokesčio sąnaudų suma gali būti suderinta su pelno mokesčio sąnaudomis, apskaičiuotomis taikant įstatyme numatytą pelno mokesčio tarifą pelnui prieš pelno mokestį:

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	(2 763)	35 341	44 488	16 995
Pelno mokestis taikant 15 proc. tarifą	(414)	5 301	6 673	2 549
Investicijų lengvatos įtaka	(383)	-	(521)	-
Nepripažintas atidėtojo pelno mokestis nuo mokestinių nuostolių	390	433	(75)	(55)
Praėjusių metų koregavimas	15	-	2	-
Neleidžiamų atskaitymų ir neapmokestinamųjų pajamų įtaka	425	(5 746)	(664)	(2 525)
Pelno mokesčio sąnaudos (pajamos), apskaitytos per pelną (nuostolį) Bendrųjų pajamų ataskaitoje	33	(12)	5 414	(31)

22. Prekybos skolos

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Skolos už elektros energiją	6 705	-	4 754	-
Skolos už gamtines dujas	522	-	663	-
Skolos už rangos darbus, paslaugas	6 319	35	7 765	24
Skolos už ilgalaikį materialųjį turtą ir atsargas	11 101	-	6 258	-
Skolos už elektros energijos tranzitą	-	-	109	-
Kitos prekybos mokėtinos sumos	45	-	11	-
Apskaitinė vertė	24 692	35	19 560	24

Tikrosios prekybos mokėtinų sumų vertės yra apytikriai lygios jų apskaitinėms vertėms.

23. Gauti išankstiniai apmokėjimai

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Įsipareigojimų įvykdymo garantija	6 490	-	5 242	-
Avansu gautos sumos iš naujų vartotojų*	328	-	-	-
Kitos avansu gautos sumos	725	-	5	-
Apskaitinė vertė	7 543	-	5 247	-

*Avansu gautos sumos iš naujų vartotojų – tai gauti avansai už naujų vartotojų prijungimą prie elektros tinklų. Šie avansai bus pripažinti pajamomis kuomet bus suteiktos prijungimo paslaugos.

Grupės įsipareigojimų įvykdymo garantijas sudaro gauti depozitai, tame tarpe ir už prekybą biržoje.

24. Kitos trumpalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Mokėtinos administruojamos VIAP lėšos	15 238	-	15 474	-
Skirtumas tarp gautų ir sumokėtų VIAP lėšų	116	-	274	-
Mokėtinos administruojamos SGT lėšos	11 356	-	11 468	-
Sukauptos administruojamos SGT lėšos*	2 924	-	3 696	-
Mokėtinos sumos už LITGRID AB akcijas einamųjų metų dalis	-	-	12 222	12 222
Avansu gautos sumos iš naujų vartotojų*	-	-	660	-
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	2 110	276	1 995	181
Sukauptos atostogų rezervo sąnaudos	1 622	60	1 381	30
Mokėtinas PVM	2 110	-	1 866	-
Mokėtinas nekilnojamojo turto mokestis	942	-	971	-
Mokėtini dividendai	520	-	522	-
Mokėtinos palūkanos	335	276	495	436
Sukauptos kitos sąnaudos	19 376	16	17 673	30
Sukaupti įsipareigojimai už elektros energiją	-	-	1 125	-
Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	2 670	-	1 700	-
Apskaitinė vertė	59 319	628	71 522	12 898

* Sukauptos administruojamos SGD terminalo lėšos yra apskaitomos tuomet, kai gamtinių dujų perdavimo sistemos naudotojams išrašoma PVM sąskaita faktūra. Sukauptos administruojamos SGD terminalo lėšos yra priskiriamos mokėtinų SGD terminalo lėšų sąskaitai tuomet, kai AB „Klaipėdos nafta“ ir UAB „Litgas“ išrašo AB „Amber Grid“ PVM sąskaitą faktūrą gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomai dedamajai prie gamtinių dujų perdavimo kainos.

Trumpalaikių kitų mokėtinų sumų tikroji vertė yra apytikriai lygi jų apskaitinei vertei.

25. Elektros ir susijusių paslaugų pajamos bei sąnaudos

Elektros energijos pajamas sudaro:

	Grupė 2017 m.	Bendrovė 2017 m.	Grupė 2016 m.	Bendrovė 2016 m.
Elektros perdavimo paslauga	68 269	-	67 968	-
Prekyba balansavimo/reguliavimo energija	17 779	-	22 066	-
Galių rezervavimo paslaugos	42 530	-	33 923	-
Kiti elektros ir susijusių paslaugų pardavimai	4 063	-	6 041	-
Viešuosius interesus atitinkanti paslauga	8 487	-	7 105	-
Pajamos iš naujų vartotojų prijungimo	719	-	2 674	-
Perkrovų pajamos	1 445	-	3 438	-
Iš viso	143 292	-	143 215	-

2017 m. pajamos už elektros perdavimą, palyginus su 2016 m., išaugo 0,4 proc. iki 68,3 mln. eurų. Pajamų padidėjimą lėmė išaugęs perduotos elektros energijos kiekis, nes faktinė elektros perdavimo kaina buvo 2,2 proc. mažesnė nei 2016 m.

Balansavimo (reguliavimo) elektros energijos pardavimo pajamos sumažėjo 19,4 proc. iki 17,8 mln. eurų. Šių pajamų sumažėjimą labiausiai lėmė 21,5 proc. sumažėjęs parduotos balansavimo (reguliavimo) elektros energijos kiekis dėl mažesnio balansavimo energijos tiekėjų poreikio bei mažesnio elektros jungčių su Švedija ir Lenkija paskirstytojo pralaidumo (t. y. suprekiauto elektros kiekio biržoje) užtikrinimo poreikio.

Pajamos už sisteminės paslaugas augo 25,4 proc. iki 42,5 mln. eurų. Pagrindinė to priežastis – nuo 2017 m. sausio 1 d. Komisijos nustatytas sisteminių paslaugų tarifas buvo 23 proc. didesnis nei 2016 m.

Elektros energijos sąnaudas sudaro:

	Grupė	
	2017	2016
Technologinių nuostalių kompensavimo elektros sąnaudos	15 674	15 409
Sisteminių paslaugų sąnaudos	40 391	36 900
VIAP sąnaudos (gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių balansavimas)	8 409	7 006
Balansavimo ir reguliavimo energijos sąnaudos	12 714	16 678
Dalyvavimo ENTSO-e ITC mechanizme sąnaudos	1 448	1 184
Jungčių paskirstytų pajėgumų pasinaudojimo užtikrinimo sąnaudos	1 445	3 438
Iš viso	80 081	80 615

2017 m. lyginant su 2016 m. elektros energijos sąnaudos sumažėjo 0,7 proc. Balansavimo (reguliavimo) elektros sąnaudos sumažėjo 23,8 proc. iki 12,7 mln. eurų. Sisteminių paslaugų sąnaudos išaugo 9,5 proc. iki 40,4 mln. eurų. Elektros energijos pirkimo technologinių nuostalių perdavimo tinkle kompensavimui sąnaudos padidėjo 1,7 proc. iki 15,7 mln. eurų.

26. Gamtinių dujų perdavimo ir susijusių paslaugų pajamos

	Grupė 2017 m.	Bendrovė 2017 m.	Grupė 2016 m.	Bendrovė 2016 m.
Gamtinių dujų perdavimas Lietuvos teritorijoje	57 012	-	59 878	-
Balansavimo pajamos perdavimo sistemoje	6 964	-	6 612	-
Iš viso	63 976	-	66 491	-

27. Kitos pajamos

	Grupė 2017 m.	Bendrovė 2017 m.	Grupė 2016 m.	Bendrovė 2016 m.
Remonto ir kitos paslaugos	15 906	-	15 404	-
Pajamos iš turto nuomos	709	-	1 230	-
Projektavimo darbai	280	-	405	-
Dotacijos, pripažintos pajamomis	42	-	51	-
SGDT administravimo lėšos	114	-	145	-
Kitos pajamos	927	181	7 581	29
Iš viso	17 978	181	24 816	29

2016 metais kitas pajamas didžiąja dalimi (6 773 tūkst. Eur) sudarė delspinigiai ir netesybos už rangovų pavėluotai atliktus darbus.

28. Sandoriai tarp susijusių šalių

Bendrovės ir Grupės susijusios šalys 2017 m. ir 2016 m. buvo:

- Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (kontroliuojantis Bendrovės akcininkas);
- Bendrovės dukterinės įmonės;
- Bendrovės asocijuotos ir bendrai valdomos įmonės;
- Vadovybė.

Sandoriai su susijusiomis šalimis vykdomi pagal rinkos sąlygas, pagal teisės aktais patvirtintus tarifus arba laikantis viešųjų pirkimo įstatymo reikalavimų. Kaip nustato TFAS, Grupė/Bendrovė nepateikė informacijos apie sandorius su kitomis Valstybės kontroliuojamomis įmonėmis, su kuriomis yra vykdomi sandoriai pagal teisės aktais patvirtintus tarifus arba laikantis viešųjų pirkimo įstatymo reikalavimų, išskyrus su „Lietuvos energija“, UAB, su kuria Grupė/Bendrovė turi individualiai reikšmingų sandorių.

2017 m. Grupės sandoriai ir likučiai 2017 m. gruodžio 31 d. su susijusiomis šalimis sudarė:

Susijusios šalys	Finansinės veiklos pajamos	Finansinės veiklos sąnaudos	Mokėtinios sumos	Gautinos sumos	Pirkimai	Pardavimai
„Lietuvos energija“, UAB (Valstybės kontroliuojama įmonė)	-	1 336	170 132*	-	-	-
Iš viso	-	1 336	170 132	-	-	-

* Mokėtina su įvertintu kainos priedu

2016 m. Grupės sandoriai ir likučiai 2016 m. gruodžio 31 d. su susijusiomis šalimis sudarė:

Susijusios šalys	Finansinės veiklos pajamos	Finansinės veiklos sąnaudos	Mokėtinios sumos	Gautinos sumos	Pirkimai	Pardavimai
„Lietuvos energija“, UAB (Valstybės kontroliuojama įmonė)	-	2 653	206 229*	-	-	-
Grupės asocijuotos įmonės	-	-	38	86	361	1 224
Iš viso	-	2 653	206 267	86	361	1 224

2017 m. Bendrovės sandoriai ir likučiai 2017 m. gruodžio 31 d. su susijusiomis šalimis sudarė:

Susijusios šalys	Finansinės veiklos pajamos	Finansinės veiklos sąnaudos	Mokėtinios sumos	Gautinos sumos	Pirkimai	Pardavimai
„Lietuvos energija“, UAB (Valstybės kontroliuojama įmonė)	-	1 336	170 132*	-	-	-
Grupės dukterinės įmonės	38 029	-	-	-	-	181
Iš viso	38 029	1 336	174 811	-	-	181

2016 m. Bendrovės sandoriai ir likučiai 2016 m. gruodžio 31 d. su susijusiomis šalimis sudarė:

Susijusios šalys	Finansinės veiklos pajamos	Finansinės veiklos sąnaudos	Mokėtinios sumos	Gautinos sumos	Pirkimai	Pardavimai
„Lietuvos energija“, UAB (Valstybės kontroliuojama įmonė)	-	2 653	206 229*	-	-	-
Grupės dukterinės įmonės	16 839	-	-	26	388	30
Iš viso	16 839	2 653	206 229	26	388	30

Išmokos vadovybei

	Grupė 2017 m.	Bendrovė 2017 m.	Grupė 2016 m.	Bendrovė 2016 m.
Išmokos, susijusios su darbo santykiais	1 726	378	1 552	294
<i>Iš jų: Išieitinės kompensacijos</i>	55	24	33	-
Vadovų skaičius (vidutinis metinis)	27	5	24	5

Vadovybe yra laikomi administracijos vadovai bei jų pavaduotojai (departamentų direktoriai).

29. Finansinės rizikos valdymas

Grupė ir Bendrovė, vykdydama veiklą, patiria finansinę riziką. Valdydamos šią riziką, Grupės įmonės siekia sumažinti veiksmų, galinčių neigiamai paveikti Grupės ir Bendrovės finansinius rezultatus, įtaką. Bendrovė vadovaujasi UAB „EPSO-G“ valdybos patvirtinta UAB „EPSO-G“ grupės įmonių išdo ir finansinių rizikų valdymo politika.

Finansinės priemonės pagal grupes (kaip pateikta finansinės būklės ataskaitoje)

Finansinis turtas	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Prekybos gautinos sumos	29 150	-	25 964	26
Kitos gautinos sumos	86 200	-	86 860	-
Kitas finansinis turtas	13 841	-	16 044	-
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	8 075	13	16 718	1 328
Paskolos ir gautinos sumos	137 266	13	145 586	1 354
Kitas finansinis turtas				
Finansinis turtas, galimas parduoti	2 693	-	2 693	-
Finansinis turtas iš viso:	139 959	13	148 279	1 354

Finansiniai įsipareigojimai	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Įsipareigojimas už LITGRID AB įsigijimą	169 856	169 856	205 794	205 794
Paskolos	253 084	12 561	279 162	12 800
Išperkamosios nuomos įsipareigojimai	1 263			
Prekybos skolos	24 692	35	19 586	24
Kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	36 872	76	55 189	473
Iš viso	485 767	182 528	559 732	219 091

Kredito rizika

2017 m. gruodžio 31 d. ir 2016 m. gruodžio 31 d. kredito rizika buvo susijusi su:

	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2016 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2016 m. gruodžio 31 d.
Finansinis turtas, išskyrus turtą, galimą parduoti	137 266	13	145 586	1 354

Grupė turi reikšmingą kredito rizikos koncentraciją, nes kredito rizika pasiskirsčiusi tarp 10 pagrindinių pirkėjų, iš kurių gautinos sumos 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė apie 66 proc. (2016 m. gruodžio 31 d. - 61 proc.) visų Grupės prekybos gautinų sumų (finansinio turto). Didžiausio pirkėjo - skirstomųjų tinklų operatoriaus AB „Energijos skirstymo operatorius“ mokėtinos sumos 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 30 proc. (2016 m. gruodžio 31 d. - 9 proc.) visų Grupės prekybos gautinų sumų (finansinio turto). Gautinos administruojamos VIAP ir SGGT lėšos iš Kitų gautinų sumų nėra įtrauktos skaičiuojant kredito riziką. Grupė, negaudama šių lėšų, nuostolių nepatirtų, nes nėra lėšų gavėja, o tik administratorė.

Grupė ir Bendrovė laisvas lėšas investuoja tik į mažai rizikingas pinigų rinkos ir skolos vertybinių popierių priemones, t. y. terminuotus indėlius, patikimų finansinių institucijų obligacijas, vyriausybės vertybinius popierius. Prioritetinis investavimo tikslas yra lėšų saugumo užtikrinimas ir, laikantis šio tikslo, investicijų grąžos maksimizavimas. Lėšos investuojamos tik į finansinių institucijų ir valstybių, turinčių ne žemesnį nei A- pagal Fitch Ratings agentūrą (arba kitų reitingo agentūrų atitikmenį) ilgalaikio skolinimosi kredito reitingą, skolos finansines priemones. Žemiau pateiktoje lentelėje nurodyti bankų reitingai, kuriuose Grupė ir Bendrovė laiko pinigus ir pinigų ekvivalentus (12 pastaba) ir kitą finansinį turtą (11 pastaba):

Luminor**	
Danske bank	A
Swedbank*	AA-
SEB*	AA-
OP Corporate Bank	A+

* Reitingai pateikti apie motininis bankus 2017 m. gruodžio 31 d. būklei.

**Luminor Bank AB įsteigtas 2017 m. spalio 1 d. sujungus Nordea ir DNB bankų padalinius Baltijos šalyse. Luminor Bank AB 2017 m. gruodžio 31 d. kredito agentūros reitingų nebuvo suteikusios.

Prekybos ir kitos gautinos sumos yra daugiausia gautinos iš valstybės valdomų įmonių bei didelių gamintojų be reikšmingų istorinių apmokėjimų sutrikimų.

Bendrovės ir Grupės prekybos ir kitų gautinų sumų įsisenėjimo analizė pateikta 9 ir 10 pastabose.

Likvidumo rizika

Grupės politika yra veiklos finansavimo užtikrinimas, t. y., kad Grupės įmonės visada turėtų pakankamai lėšų ir/ar pasirašytų kreditavimo sutarčių bei overdraftų (sąskaitų likučių perviršių) sutartiniais įsipareigojimams įvykdyti. Likvidumo rizika valdoma sudarant Grupės įmonių grynujų pinigų srautų prognozes.

Grupės pinigų srautai iš pagrindinės veiklos 2017 metais yra teigiami, dėl to likvidumo rizika yra nedidelė. Grupės likvidumo (trumpalaikis turtas / trumpalaikiai įsipareigojimai) ir skubaus padengimo ((trumpalaikis turtas – atsargos) / trumpalaikiai įsipareigojimai)) rodikliai 2017 m. gruodžio 31 d. atitinkamai buvo 0,82 ir 0,80 (2016 m. gruodžio 31 d. – 0,87 ir 0,84). Bendrovės likvidumo ir skubaus padengimo rodikliai 2017 m. gruodžio 31 d. atitinkamai buvo 0,01 ir 0,01 (2016 m. gruodžio 31 d. – 0,1 ir 0,1).

Likvidumo rizika valdoma nuolat atliekant trumpalaikes ir ilgalaikes Bendrovės pinigų srautų prognozes. Likvidumas bus užtikrintas Bendrovės mokumą užtikrinančiais sprendimais – planuojamais gauti dividendais. EPSO-G grupės likvidumo rizika valdoma atliekant paskolų restruktūrizavimą.

Žemiau lentelėje yra pateikta informacija apie Grupės ir Bendrovės finansinių įsipareigojimų sutartines padengimo datas. Ši informacija buvo paruošta, remiantis finansinių įsipareigojimų nediskontuotais pinigų srautais atsižvelgiant į anksčiausias datas, kada Grupė ir Bendrovė turės padengti šiuos įsipareigojimus. Įsipareigojimų likučiai, kurių padengimo terminas yra iki 12 mėnesių, atitinka jų apskaitines vertes, kadangi diskontavimo įtaka yra nereikšminga.

Grupė	Iki 3 mėn.	Nuo 4 mėn. iki vienerių metų	Per antrus - penktus metus	Po penkių metų
2017 m. gruodžio 31 d.				
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	39 398	1 492	178 947	-
Paskolos	2 877	61 834	114 515	70 920
2016 m. gruodžio 31 d.				
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	72 105	6 111	43 832	167 261
Paskolos	8 746	19 611	159 015	87 990
Bendrovė	Iki 3 mėn.	Nuo 4 mėn. iki vienerių metų	Per antrus - penktus metus	Po penkių metų
2017 m. gruodžio 31 d.				
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	305	826	178 127	-
Paskolos	13	2 594	11 741	-
2016 m. gruodžio 31 d.				
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	877	6 111	43 832	167 261
Paskolos	17	58	118	-

Rinkos rizika**a) Palūkanų normos rizika**

Grupės ir Bendrovės pajamos, sąnaudos ir pinigų srautai iš pagrindinės veiklos iš esmės yra nepriklausomi nuo palūkanų normų pasikeitimų rinkoje. Grupė turi ilgalaikių ir trumpalaikių paskolų bei overdraftą, kurių palūkanos susijusios su EURIBOR. Jeigu palūkanų norma padidėtų/sumažėtų 0,1 procentiniu punktu, 2017 m. gruodžio 31 d. Grupės paskolų palūkanų įtaka pelnui prieš mokesčius būtų 460 tūkst. eurų (2016 m. 587 tūkst. Eur).

b) Dujų pirkimo kainos svyravimo rizika

Grupė patiria riziką, susijusią su gamtinių dujų pirkimo kainos pokyčiais. Pokyčius įtakoja įvairūs svyravimai tarptautinėse rinkose. Bendrovė per 2017 m. nesiėmė jokių veiksmų gamtinių dujų kainos svyravimo rizikai sumažinti.

30. Finansinio turto ir įsipareigojimų tikroji vertė

Pagrindinis Grupės ir Bendrovės finansinis turtas ir įsipareigojimai, neatspindėti tikrąja verte, yra prekybos ir kitos gautinos sumos, terminuoti indėliai, pinigai ir pinigų ekvivalentai, paskolos, prekybos ir kitos skolos ir iki išpirkimo laikomos investicijos. Kiekvienos rūšies finansiniam turtui ir įsipareigojimams įvertinti buvo naudojami tokie metodai ir prielaidos:

- Trumpalaikių prekybos ir kitų gautinų sumų, terminuotų indėlių, pinigų ir pinigų ekvivalentų, trumpalaikių paskolų, trumpalaikių prekybos skolų ir kitų mokėtinų sumų apskaitinė vertė yra artima jų tikrajai vertei (3 lygis).

- Ilgalaikių skolų tikroji vertė nustatoma remiantis tokios pat ar panašios paskolos rinkos kaina arba palūkanų norma, kuri yra taikoma tuo metu tokio pat termino skoloms. Ilgalaikių paskolų, už kurias mokamos kintamos palūkanos, apskaitinė vertė yra artima jų tikrajai vertei (3 lygis).
- Finansinio turto, laikomo iki išpirkimo, tikroji vertė nustatoma remiantis panašios rizikos obligacijų verte. (3 lygis).

31. Ateinančių laikotarpių pajamos

	Grupė	
	2017-12-31	2016-12-31
Ateinančių laikotarpių pajamos laikotarpio pradžioje	9 501	1 569
Gautos perkrovų valdymo pajamos per periodą	10 206	11 405
Perkelta į ilgalaikį materialųjį turtą	(10 163)	-
Perkrovų valdymo pajamos pripažintos pajamomis per periodą	(1 445)	(3 439)
Panaudota per laikotarpį (išskyrus perkrovų valdymo pajamas)	(34)	(34)
Ateinančių laikotarpių pajamos laikotarpio pabaigoje	8 065	9 501

Ateinančių laikotarpių pajamos didžiąja dalimi sudaro perkrovų pajamos, kaip aprašyta 2.21 pastaboje. 2017 m. gruodžio 31 d. ateinančių laikotarpių perkrovų pajamos, lygios 6 564 tūkst. Eur, bus panaudotos investicijoms į jungtis būsimais laikotarpiais. 2017 m. bendrųjų pajamų ataskaitoje pripažintos 1 445 tūkst. Eur vertės perkrovų pajamos (2016 m. – 3 439 tūkst. Eur), skirtos padengti sąnaudas, patirtas siekiant užtikrinti paskirstytojo pralaidumo panaudojimą.

Ateinančių laikotarpių pajamose taip pat apskaityta 1 501 tūkst. eurų (2016 m. – 1 535 tūkst. eurų) naujų vartotojų prijungimo prie dujų perdavimo sistemos lėšos (pagal taikomą apskaitos politiką iki 2009 m. liepos 1 dienos).

32. Neapibrėžtieji įsipareigojimai

Teisminiai nagrinėjimai

LITGRID AB grupės teisminiai nagrinėjimai

Ginčai dėl netesybų

2016 m. sausio 26 d. gautos UAB „Tetas“ ieškinys, kuriuo prašoma pripažinti negaliojančiais Bendrovės atliktus netesybų įskaitymus bendrai 249 707,73 Eur sumai, kuri buvo įskaityta iš rangovui UAB „Tetas“ mokėtinų sumų už vėlavimą atlikti 110/35/10 kV Marių TP 110 kV skirstyklos rekonstravimo darbus, ir priteisti iš Bendrovės šią skolą, 12 734,10 Eur netesybas, procesines palūkanas ir bylinėjimosi išlaidas. Šiuo metu vyksta bylos nagrinėjimas teisme. 2016 m. lapkričio 29 d. teismas byloje paskyrė ekspertizę, siekiant nustatyti ieškovo parengto darbo projekto atitikimą techniniam projektui. Pagal gautas ekspertizės išvadas LITGRID AB nepagrįstai reikalavo UAB „Tetas“ pakeisti techninį projektą dėl ko vėlavo statybos darbų atlikimas. 2017 m. spalio 30 d. I instancijos teismas ieškinį atmetė, LITGRID AB atliktą įskaitymą pripažino teisėtu ir pagrįstu. UAB „Tetas“ 2017 m. lapkričio 30 d. pateikė apeliacinį skundą. Vyksta bylos nagrinėjimas apeliacinėje instancijoje.

Prognozės: Kadangi bylos nagrinėjimas tęsiasi, Bendrovė paliko padarytą atidėjimą 201 707,73 Eur sumai.

A.Žilinskis ir ko UAB 2017 m. kovo 6 d. pateikė ieškinį Bendrovei dėl priešpriešinio vienaarūšio reikalavimo įskaitymo pripažinimo negaliojančiu, atsiskaitymo už rangos darbus bei delspinigių priteisimo. Ieškinio suma – 1 021 804,16 Eur. I instancijos teismas ieškinį tenkino visiškai. Priteisė A.Žilinskis ir ko UAB naudai 953 175,53 Eur už rangos darbus, 68 628,63 Eur delspinigių, 8 proc. dydžio metines procesines palūkanas už priteistą sumą nuo civilinės bylos iškėlimo (2017 m. kovo 9 d.) iki teismo sprendimo visiškai įvykdymo dienos, taip pat 13 262,61 Eur patirtas bylinėjimosi išlaidas. AB „Litgrid“ pateikė apeliacinį skundą. Vyksta bylos nagrinėjimas apeliacinėje instancijoje.

Prognozės: Kadangi bylos nagrinėjimas tęsiasi, Bendrovė paliko padarytą atidėjimą 1 136 885,99 Eur dydžio sumai.

Kiti ginčai

2017 m. rugsėjo 3 d. Bendrovė kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą ir apskundė VPT ir LVPA priimtus administracinius aktus dėl 2014 – 2015 m. Bendrovės vykdyto „110 kV elektros perdavimo linijos Kretinga – Benaičių VE statyba“ pirkimo, kurio objektas yra dalinai finansuojamas ES investicijomis. Artėjant pirkimo sutarties vykdymo pabaigai, LVPA užsakymu VPT atliko vertinimą ir 2017 m. rugpjūčio 3 d. pateikė vertinimo išvadą, kurioje nustatė, kad LITGRID netinkamai įvertino laimėjusio tiekėjo neįprastai mažą kainą ir pažeidė racionalaus lėšų naudojimo, skaidrumo ir lygiateisiškumo principus. Atitinkamai, po išvados pateikimo, 2017 m. rugpjūčio 24 d. LVPA priėmė sprendimą, kuriuo nustatė, kad LITGRID padarė viešųjų pirkimų pažeidimus ir skyrė 25 proc. dydžio nuo tinkamų finansuoti projekto lėšų arba 486 927,25 Eur finansinę sankciją (ES fondų lėšos mažinamos 243 463,62 EUR). Bendrovė nesutiko su VPT išvada bei LVPA sprendimu ir apskundė juos teismui, prašydama juos panaikinti ir sustabdyti jų galiojimą. Teismas priėmė skundą, tačiau atsisakė taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones ir nesustabdė Bendrovės atžvilgiu priimtų administracinių aktų galiojimo. LVPA ir VPT nesutiko su skundu, pateikė savo atsiliepimus teismui.

2018 m. sausio 18 d. Vilniaus apygardos administracinis teismas priėmė sprendimą ieškinį atmesti. Šiuo metu rengiamas apeliacinis skundas.

Prognozės: Atsižvelgiant į tai, kad pirmosios instancijos teismas priėmė Bendrovei nepalankų sprendimą, tikėtina, kad bylos baigtis bus labiau nepalanki, nei palanki.

AB „Achema“ 2015 m. balandžio 29 d. pateikė ieškinį atsakovams Bendrovei ir rangos darbus su Bendrove sudarytos rangos darbų sutarties pagrindu atlikusiai UAB „TETAS“ dėl 2 326 964,40 Eur nuostalių atlyginimo (solidariai), už 2013 m. balandžio 29 d. įvykusio elektros energijos tiekimo sutrikimo AB „Achema“ vidiniame tinkle sukeltą žalą. 2017 m. vasario 17 d. priimta nutartis dėl ieškinio atsisakymo dalyje dėl 1 759 864,34 EUR negautų pajamų. Vilniaus apygardos teismas 2017 m. kovo 9 d. nutartimi tenkino AB „Achema“ prašymą ir skyrė ekspertizę įvykio priežastims ir pasekmėms nustatyti. 2017 m. rugsėjo 22 d. gautas teismo ekspertizės aktas, kurį Bendrovė ginčija. Bendrovė taip pat pateikė prašymą skirti pakartotinę ekspertizę.

Prognozės: Atsižvelgiant į tai, kad teismo paskirtos ekspertizės išvados yra nepalankios Bendrovei, Bendrovė padarė atidėjimą 567 100 Eur dydžio sumai.

LITGRID AB 2016 m. balandžio 22 d. pateikė Kauno apygardos teismui ieškinį dėl apmokėjimo už LITGRID AB teikiamas elektros energijos perdavimo paslaugas. Pagal 2010 m. liepos 1 d. sudarytą Elektros energijos perdavimo paslaugos sutartį Nr.432-2010-032E/305F/SUT-59-10 (nauja redakcija nuo 2013 m. sausio 1 d.) AB „Achema“ nesumokėjo 86 323,72 EUR (su PVM) už 2016 m. sausio-vasario mėnesiais suteiktas paslaugas. Teismas 2017 m. kovo 24 d. sprendimu visiškai patenkino Bendrovės ieškinį; priteisė iš AB „Achema“ 87 590,92 Eur skolos, 6 procentų dydžio procesines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki visiško teismo sprendimo įvykdymo dienos ir 1 567 Eur bylinėjimosi išlaidų LITGRID AB naudai. AB „Achema“ padavė apeliacinį skundą. Vyksta bylos nagrinėjimas apeliacinėje instancijoje.

Prognozės: Atsižvelgiant į tai, kad I instancijos teismo sprendimas buvo palankus Bendrovei, tikėtinas ir apeliacinio teismo palankus sprendimas.

A.Žilinskis ir ko UAB 2017 m. gegužės 26 d. pateikė ieškinį Bendrovei dėl apmokėjimo už papildomus statybos rangos darbus priteisimo. Ieškinio suma – 157 833,77 Eur. Ieškovas įrodinėja, kad jis atliko papildomus statybos rangos darbus, už kuriuos Bendrovė nesumokėjo. I instancijos teismas ieškinį tenkino visiškai. Priteisė A.Žilinskis ir ko UAB naudai 157 833,77 Eur už atliktus papildomus statybos rangos darbus, 8 proc. dydžio metines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme (2017 m. gegužės 31 d.) iki visiško teismo sprendimo įvykdymo dienos, 2 053 Eur žyminio mokesčio ir 6 833,11 Eur išlaidų advokato pagalbai apmokėti. Bendrovė padavė apeliacinį skundą. Vyksta bylos nagrinėjimas apeliacinėje instancijoje.

Prognozės: Kadangi bylos nagrinėjimas tęsiasi, Bendrovė paliko padarytą atidėjimą 157 833,77 Eur dydžio sumai.

AB „Amber Grid“ teisiniai ginčai

Bendrovė dėl gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos (toliau – SGDT lėšos) priteisimo iš AB „Achema“ yra pradėjusi dvi civilines bylas ir šiuo metu vyksta teisminiai ginčai dėl pradelstų apmokėti sumų. Viena byla sustabdyta iki tol, kol įsiteisins galutinis sprendimas Europos Sąjungos Bendrajame Teisme iškeltaje byloje, kitoje byloje vyksta pasirengimo civilinės bylos nagrinėjimui veiksmai, tačiau tikėtina, kad ši byla taip pat bus sustabdyta. Bylų baigtis nėra aiški.

Bendrovė veikia tik kaip SGDT lėšų administratorius ir SGDT lėšas perveda jų gavėjams tik tuomet, kai surenka iš pirkėjų.

AB „Amber Grid“ 2017 m. birželio 21 d. kreipėsi į Klaipėdos miesto apylinkės teismą su pareiškimu išduoti teismo įsakymą dėl skolininkės UAB „GEOTERMA“ 106 tūkst. eurų skolos, 6 tūkst. eurų delspinigių, 6 procentų metinių palūkanų nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo įsakymo visiškai įvykdymo, 0.4 tūkst. eurų bylinėjimosi išlaidų priteisimo. 2017 m. birželio 22 d. Klaipėdos miesto apylinkės teismas tenkino AB „Amber Grid“ prašymą, priteisė nurodytą sumą ir nusprendė taikyti laikinas apsaugos priemones.

BALTPOOL UAB teisminiai nagrinėjimai

2017 m. pasibaigę teisminiai ginčai, galintys turėti įtakos Bendrovės teisėms ir pareigoms

2017 m. Bendrovė dalyvavo žemiau nurodytuose teisminiuose procesuose, kurių baigtis, nepaisant to, kad šiuose teisminiuose ginčuose Bendrovei nėra pareikšti turtinio pobūdžio reikalavimai, gali turėti netiesioginės įtakos Bendrovės teisėms ir pareigoms bei finansinei būklei.

Kauno apylinkės teismas, išnagrinėjęs kreditorės BALTPOOL UAB pareiškimą dėl 306.302,82 Eur VIAP lėšų skolos, 8 proc. dydžio metinių palūkanų ir 893,00 Eur žyminio mokesčio priteisimo iš skolininkės UAB „Dirbtinis pluoštas“, 2017-05-30 teismo įsakymu civ. byloje Nr. eL2-17935-921/2017 nutarė išieškoti iš skolininkės minėtas sumas. Teismo įsakymas įsiteisėjo, jo pagrindu antstolė Sonata Voicekauskienė pradėjo vykdomąją bylą 0114/17/01021, kuri antstolės 2017-07-25 patvarkymu buvo sustabdyta iki atskiro

išieškotojo BALTPPOOL UAB prašymo, skolininkui UAB „Dirbtinis pluoštas“ vykdamas teismo įsakymu priteistos skolos grąžinimo įsipareigojimus (skolą grąžinant dalimis (nuo skolos sumos skaičiuojant ir skolininkui mokant palūkanas) bei vykdamas einamosios VIAP lėšų sąskaitos mokėjimo įsipareigojimus. Skolininko VIAP lėšų skola pagal Teismo įsakymą 2017-12-31 siekė 253.089,91 Eur.

Lietuvos apeliaciniame teisme baigta nagrinėti civ. byla 2A-377-236/2017 pagal ieškovo AB „Achema“ apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2016-09-01 sprendimo (civ. byla Nr. 2-2587-656/2016), kuriuo buvo atmestas ieškovo AB „Achema“ ieškinys atsakovui LITGRID AB (atsakovo procesines teises ir pareigas 2016-12-01 perėmė BALTPPOOL UAB) dėl sandorio (2010-07-01 Elektros energijos perdavimo paslaugos sutarties, kuria be kita ko ieškovas įsipareigojo mokėti VIAP lėšas už suvartotą elektros energijos kiekį) pripažinimo niekiniu ir restitucijos (AB „Achema“ sumokėtų 889.619,56 Eur VIAP lėšų priteisimo ieškovo naudai) taikymo, panaikinimo ir naujo sprendimo priėmimo (tenkinti ieškinį visa apimtimi). Lietuvos apeliacinis teismas 2017-06-28 nutartimi nutarė Vilniaus apygardos teismo 2016-09-01 sprendimą palikti nepakeistą. Reikšminga, jog įsigaliojus minėtam Vilniaus apygardos teismo 2016-09-01 sprendimui, Kauno apygardos teismo 2017-07-03 nutarimu buvo atnaujintas civ. bylos Nr. 2-79-264/2017, pradėtos pagal LITGRID AB (procesinės ieškovo teisės ir pareigos 2017-07-03 perkeltos BALTPPOOL UAB) reikalavimą dėl 657.758,53 Eur VIAP lėšų skolos (susidariusios AB „Achema inter alia pagal sutartį, dėl kurios pripažinimo niekine buvo atmestas AB „Achema“ ieškinys), 6.058,34 Eur palūkanų ir 8,49 proc. procesinių palūkanų bei bylinėjimosi išlaidų priteisimo iš atsakovo AB „Achema“.

Minėtas Lietuvos Apeliacinio teismo sprendimas pagal AB „Achema“ skundą peržiūrimas kasacine tvarka Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT) (bylos Nr. 3K-3-78). Rašytinis bylos nagrinėjimo posėdis kasaciniame teisme įvyko 2018-02-07. Byloje priimta 2018-02-21 nutartimi kasacinės instancijos teismas konstatavo, jog byloje a priori egzistuoja pagrindas kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą (toliau – ESTT) dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, nes byloje yra iškilęs Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 107 str. 1 d. nuostaty, reglamentuojančių valstybės pagalbą aiškinimo klausimas ir nutarė sustabdyti LAT nagrinėjamą bylą iki Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) išnagrinės administracinę bylą Nr. A-1465-525/2018 (nes šioje byloje LVAT jau yra kreipęsis į ESTT dėl prejudicinio sprendimo tapatių klausimų).

Kiti teisminiai ginčai, kuriuose 2017 m. dalyvavo bendrovė

Viena iš bendrovės vykdomų veiklų – VIAP lėšų administravimas. Atsižvelgiant į tai, BALTPPOOL UAB trečiojo suinteresuoto asmens procesine padėtimi yra įtraukiama dalyvauti į vykstančius administracinius teisminius ginčus, kylančius iš ir (ar) susijusius su VIAP lėšų mokėjimą nustatančių teisės aktų galiojimu.

2017 m. Bendrovė dalyvavo žemiau nurodytose administracinėse bylose trečiojo suinteresuoto asmens procesine padėtimi, kuriose pareiškėjai AB „Achema“, AB „Lifosa“ ir AB „Orlen Lietuva“ (toliau kartu – Pareiškėjai) kelia atitinkamų Komisijos nutarimų, nustatančių VIAP lėšas ir kainas atitinkamiems kalendoriniams metams, teisėtumo klausimą prašydami panaikinti atitinkamus šių nutarimų punktus. Pareiškėjų skundų pagrindinis motyvas, jog inter alia skundžiamais Komisijos nutarimais yra įgyvendinama VIAP schema, kuri, pasak Pareiškėjų, laikytina neteisėta valstybės pagalba. BALTPPOOL UAB bylose palaiko atsakovo – Komisijos, bei kito byloje dalyvaujančio trečiojo asmens – Energetikos ministerijos – poziciją. BALTPPOOL byloje dalyvauja trečiojo asmens procesinėje padėtyje, be to skundais nėra keliami žalos atlyginimo/ nuostolių priteisimo klausimai, todėl, net atsakovui nepalankaus teismo sprendimo priėmimo atveju, toks teismo sprendimas tiesioginės neigiamos įtakos Bendrovės teisėms, pareigoms ir Bendrovės finansinei būklei neturės. Komisijai nepalankaus teismo sprendimo atveju galima neigiama įtaka VIAP lėšų biudžetui.

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme (toliau – LVAT) apeliacine tvarka nagrinėjama administracinė byla Nr. A-1465-525/2018 pagal Pareiškėjų skundus dėl Komisijos 2013-10-11 nutarimo Nr. 03-442 „Dėl VIAP lėšų ir kainų 2014 metams nustatymo“ (su pakeitimais ir papildymais) 1.2-1.4, 1.7. 2 ir 3 punktų panaikinimo (toliau – 2014 m. VIAP byla). Bendrovė su pareikštais skundais, palaikydama atsakovo ir trečiojo asmens byloje – Energetikos ministerijos, pozicijas, nesutinka. Iš visų administracine tvarka nagrinėjamų bylų dėl VIAP kainas ir lėšas atitinkamiems kalendoriniams metams nustatančių Komisijos nutarimų panaikinimo, ši byla yra labiausiai procesiškai pažengusi – nagrinėjama apeliacine tvarka (Vilniaus apygardos administracinis teismas (toliau – VAAT) 2016-02-09 sprendimu Pareiškėjų skundus atmetė kaip nepagrįstus), LVAT šioje byloje priimta 2017-12-07 nutartimi kreipti į ESTT prašydamas priimti prejudicinį sprendimą, ar atitinkamuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta VIAP teikimo ir jų finansavimo (kompensavimo) priemonių sistema (VIAP schema), galiojusi 2014 metais, ar jos dalis laikytina valstybės pagalba (valstybės pagalbos schema) SESV 107 str. 1 dalies taikymo prasme. Iki bus gautas ESTT prejudicinis sprendimas administracinė byla sustabdyta.

Vilniaus apygardos administraciniame teisme nagrinėjama administracinė byla Nr. ei-19-596/2018 pagal Pareiškėjų skundus dėl Komisijos 2014-10-17 nutarimo Nr. 03-840 „Dėl VIAP lėšų ir kainų 2015 metams nustatymo“ (su pakeitimais ir papildymais) 1-3 punktų panaikinimo. Bendrovė su pareikštais skundais, palaikydama atsakovo ir trečiojo asmens byloje – Energetikos ministerijos, pozicijas, nesutinka. Byla VAAT 2015-09-17 nutartimi sustabdyta iki įsigalios galutiniai sprendimai 2014 m. VIAP byloje bei 2013 m. VIAP byloje (į kurią BALTPPOOL UAB nėra įtraukta dalyvauti);

Vilniaus apygardos administraciniame teisme nagrinėjama administracinė byla Nr. el-119-244/2018 pagal Pareiškėjų skundus dėl Komisijos 2016-10-31 nutarimo Nr. 03-347 „Dėl VIAP lėšų ir kainos 2017 metams nustatymo (su pakeitimais ir papildymais) panaikinimo. Bendrovė su pareikštais skundais, palaikydama atsakovo ir trečiojo asmens byloje – Energetikos ministerijos, pozicijas, nesutinka. VAAT 2017-09-06 nutartimi bylos nagrinėjimas sustabdytas iki bus išnagrinėta 2014 m. VIAP byla;

Vilniaus apygardos administraciniame teisme nagrinėjama administracinė byla Nr. el-1032-535/2018 pagal Pareiškėjų skundą dėl Komisijos 2017-10-30 nutarimo Nr. 03E-472 „Dėl VIAP lėšų ir kainos 2018 metams nustatymo“ (su pakeitimais ir papildymais) 1-3 punktų panaikinimo. Byloje pateikti atsilpimai į Pareiškėjų skundus, Bendrovė su pareikštais skundais, palaikydama atsakovo ir trečiojo asmens byloje – Energetikos ministerijos, pozicijas, nesutinka. Byla skirta nagrinėti 2018 m. vasario 27 d. 10 val. posėdyje. Bylos nagrinėjimas VAAT 2018-02-27 nutartimi sustabdytas iki įsiteisės procesinis sprendimas 2014 m. VIAP byloje.

Vilniaus apygardos administraciniame teisme taip pat yra nagrinėjama administracinė byla Nr. I-144-815/2018 pagal AB „Achema“ skundą Lietuvos valstybei (atstovaujama Energetikos ministerijos ir Komisijos) dėl 2011 metais patirtos 2.702.912 Eur žalos (dėl VIAP lėšų mokėjimo pareigos vykdymo) ir 5 proc. procesinių palūkanų priteisimo. BALTPool UAB į bylą įtraukta trečiuoju suinteresuotu asmeniu. Su pareikštu skundu BALTPool UAB, palaikydama atsakovės byloje poziciją, nesutinka. Bylos nagrinėjimas sustabdytas iki bus išnagrinėta 2014 m. VIAP byla. Byloje Bendrovei nėra pareikšta jokių turinio pobūdžio reikalavimų.

Lietuvos Aukščiausiojoje teisme nagrinėjamoje byloje Nr. 3K-3-78-695/2018 pagal AB „Achema“ kasacinį skundą kasacine tvarka peržiūrimas Lietuvos apeliacinio teismo 2017-06-28 sprendimas (žr. punkto 2 antrąją pastraipą).

BALTPool UAB trečiojo suinteresuoto asmens procesine padėtimi taip pat dalyvauja Vilniaus apygardos administraciniame teisme nagrinėjamoje administracinėje byloje Nr. el-743-331/2018 pagal pareiškėjo UAB „Kauno termofikacijos elektrinė“ (toliau – KTE) skundą dėl Komisijos 2017-09-29 nutarimo 03-442 „Dėl VIAP lėšų mokėjimo UAB Kauno termofikacijos elektrinei“, kuriuo po Komisijos atlikto neplaninio KTE veiklos patikrinimo buvo nustatyta, kad KTE neturi teisės į 26 285 Eur ir 718 704 Eur VIAP lėšų sumų gavimą, ir BALTPool UAB buvo įpareigota, atlikdama apmokėjimą KTE už 2015 m. suteiktas VIAP, pastarųjų sumų KTE nepervesti. Bendrovė Byloje palaiko atsakovo Komisijos poziciją ir su pareikštu skundu nesutinka. Byloje Bendrovei nėra pareikšta jokių turinio pobūdžio reikalavimų. Teismo sprendimas Bendrovės finansinei būklei įtakos neturės. KTE palankaus teismo sprendimo atveju VIAP lėšos KTE būtų išmokamos iš VIAP lėšų biudžeto.

Vilniaus miesto apylinkės teisme nagrinėjama civilinė byla Nr. e2-142-545/2018 pagal UAB „Vilniaus energija“ ieškinį BALTPool UAB dėl VIAP lėšų išmokėjimo sutarties nuostatų pripažinimo niekinėmis ir negaliojančiomis nuo sudarymo momento (ab initio) ir įpareigojimo išmokėti VIAP lėšas, užtikrinančias minimalių būtinųjų sąnaudų padengimą. Bendrovė su ieškiniu nesutinka. Bylos nagrinėjimas 2017-02-23 Vilniaus m. apylinkės teismo nutartimi sustabdytas iki įsiteisės VAAT procesinis sprendimas administracinėje byloje Nr. I-1531-789/2017 (dėl Komisijos 2016-10-14 d. nutarimo Nr. 03-318 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ šilumos bazinės kainos dedamųjų nustatymo“ panaikinimo (BALTPool UAB šioje byloje nedalyvauja). UAB „Vilniaus energija“ palankaus teismo sprendimo atveju, minimalios būtinosios sąnaudos ieškovei būtų dengiamos iš VIAP lėšų biudžeto.

Vilniaus miesto apylinkės teisme nagrinėjama civilinė byla pagal UAB „Renerga“ ieškinį atsakovams AB „Energetikos skirstymo operatorius“, AB „Lietuvos energijos gamyba“ dėl delspinigių priteisimo (ieškinio suma 9.745,66 Eur) Nr. e2-2792-595/2018. Bendrovė byloje įtraukta dalyvauti trečiojo asmens, nepareiškiančio savarankiškų reikalavimų, procesine padėtimi. Su pareikštu ieškiniu Bendrovė nesutinka. Byloje Bendrovei nėra pareikšta jokių turinio pobūdžio reikalavimų. Byla sustabdyta iki ESTT pateiks prejudicinį sprendimą byloje (C-238/17). Bylos C-238/17 nagrinėjimas ESTT paskirtas 2018-05-30 posėdyje žodine tvarka. Teismo sprendimas Bendrovės finansinei būklei įtakos neturės.

Aukščiaui minėti Pareiškėjai AB „Lifosa“, AB „Orlen Lietuva“ ir AB „Achema“ aktyviai dalyvauja administraciniuose ginčuose, ginčydami Pareiškėjų pareigą mokėti VIAP lėšas. Pagal iki 2017 m. vidurio suformuotą bendrosios kompetencijos teismų praktiką, pradėtos civilinės bylos dėl VIAP lėšų skolos priteisimo iš Pareiškėjų būdavo stabdomos iki bus išnagrinėtos administraciniuose teismuose nagrinėjamos bylos.

Pasikeitus teisės aktų nuostatomis, nuo 2015-10-01 iki tol LITGRID AB vykdytą VIAP lėšų surinkimo iš prie perdavimo tinklo prijungtų asmenų funkciją pavesta vykdyti Bendrovei. Atitinkamai Bendrovė perėmė LITGRID AB teises į prie perdavimo tinklo prijungtų asmenų sukauptas VIAP lėšų skolų sumas ir pateikė teismui prašymus dėl ieškovo pakeitimo, perkeltiant LITGRID AB turėtas ieškovo teises ir pareigas Bendrovei. Žemiau nurodytos civilinės bylos sustabdytos iki bus išnagrinėta administracine tvarka nagrinėjama 2014 m. VIAP byla. BALTPool UAB prašymai dėl ieškovo pakeitimo žemiau nurodytose bylose bus sprendžiami atnaujinus bylą nagrinėjimą iš esmės:

1. Kauno apygardos teisme nagrinėjama civilinė byla Nr. 2-217-203/2016 pagal LITGRID AB ieškinį atsakovui AB „Achema“ dėl VIAP lėšų skolos priteisimo;
2. Kauno apygardos teisme nagrinėjama civilinė byla Nr. 2-216-601/2016 pagal LITGRID AB ieškinį atsakovui AB „Lifosa“ dėl VIAP lėšų skolos priteisimo;
3. Šiaulių apygardos teisme nagrinėjama civilinė byla Nr. 2-107-440/2016 pagal LITGRID AB ieškinį atsakovui AB „Orlen Lietuva“ dėl VIAP lėšų priteisimo.

33. Pabalansiniai įvykiai

2018 m. kovo 6 d. UAB „TETAS“ pasirašė kreditavimo sutarties Nr. 0041105014693-38 pakeitimą Nr. 17 su AB SEB banku, pagal kurią Bendrovei suteikiamas 1 700 tūkst. eurų sąskaitos kredito perviršio limitas ir 1 500 tūkst. eurų kredito limitas garantijoms leisti. Sutartis galioja iki 2019 m. kovo 7 d.

AB „Amber Grid“ 2018 m. sausio mėn. ankščiau laiko grąžino 6.444 tūkst. eurų „Swedbank“, AB paskolos dalį.

34. Audito įmonės suteiktos paslaugos

Pateikiamos visos paslaugos, kurias audito įmonė 2017 m. suteikė Grupei / Bendrovei tūkst. Eur:

Paslaugų rūšys	Grupė	Bendrovė
Finansinių ataskaitų audito paslaugos pagal sutartis	55	8
Užtikrinimo ir kitos susiję paslaugos	5	-
Verslo konsultavimo paslaugos	35	8
Mokesčių konsultavimo paslaugos	-	-
Viso:	95	16

I. PRIEDAS

UAB „EPSO-G“ pranešimas apie AB NASDAQ OMX listinguojamų bendrovių valdymo kodekso laikymąsi

UAB „EPSO-G“ (toliau – Bendrovė arba EPSO-G) yra patronuojanti „EPSO-G“ įmonių grupės (toliau – EPSO-G įmonių grupė) bendrovė, kurios vienintelis akcininkas yra Lietuvos valstybė. Informacija apie Bendrovėje bei EPSO-G įmonių grupėje įgyvendinamą korporatyvinio valdymo modelį pateikiama metinio pranešimo dalyje „Valdysenos ataskaita“.

Vadovaudamasi Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 1052, bei UAB „EPSO-G“ įmonių grupės veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika, EPSO-G šiame pranešime atskleidžia, kaip laikomasi AB NASDAQ OMX Vilnius patvirtinto bendrovių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, valdymo kodekso nuostatų. Jei šio kodekso ar kai kurių nuostatų nesilaikoma, tai yra nurodoma, kurių konkrečiai nuostatų nesilaikoma ir dėl kokių priežasčių.

AB NASDAQ OMX listinguojamų bendrovių valdymo kodekso rekomendacijų įgyvendinimas UAB „EPSO-G“ yra iš esmės užtikrinamas per informaciją, atskleidžiamą metiniame pranešime bei plačios apimties informacijos atskleidimą EPSO-G interneto svetainėje, siekiant pateikti informaciją interesų turėtojams prieinamu bei suprantamu formatu.

Atskleidimo struktūrizuota lentelė:

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/NEAKTUALU	KOMENTARAS
I principas: Pagrindinės nuostatos		
Pagrindinis bendrovės tikslas turėtų būti visų akcininkų interesų tenkinimas, užtikrinant nuolatinį akcininkų nuosavybės vertės didinimą.		
1.1. Bendrovė turėtų rengti ir viešai skelbti bendrovės plėtros strategiją ir tikslus, aiškiai deklaruodama, kaip ji planuoja veikti akcininkų interesais ir didinti akcininkų nuosavybę.	TAIP	Pagrindinės EPSO-G grupės plėtros kryptys ir strategija viešai skelbiamos Bendrovės tinklalapyje www.epsog.eu , Bendrovės metiniame ir tarpiniame pranešimuose. EPSO-G grupės skaidrumo ir komunikacijos politikoje numatyta, jog visos grupės įmonės savo interneto svetainėje turi skelbti strategines kryptis, metinius pranešimus ir kt.
1.2. Visų bendrovės organų veikla turėtų būti sukoncentruota į strateginių tikslų įgyvendinimą, atsižvelgiant į poreikį didinti akcininkų nuosavybę.	TAIP	Pagal Bendrovės įstatuose nustatytą kompetenciją Bendrovės stebėtojų taryboje bei valdyboje priimami svarbiausi strateginiai sprendimai, lemiantys akcininkų nuosavybės didinimą. Bendrovės vadovas organizuoja ir kontroliuoja EPSO-G grupės veiklos strategijos įgyvendinimą, koordinuoja bei prižiūri ypatingos valstybinės svarbos projektų ir (ar) valstybei svarbių projektų eigą bei jų įgyvendinimą. Atlygio ir skyrimo komitetas, vertindamas Įmonių grupės valdybų veiklą, be kita ko, vertina ir tai, kiek valdybos analizavo ir sprendė strateginius klausimus, kiek priežiūros ir kontrolės ir kitus klausimus.
1.3. Bendrovės priežiūros ir valdymo organai turėtų glaudžiai bendradarbiauti, siekdami kuo didesnės naudos bendrovei ir akcininkams.	TAIP	Bendrovės priežiūros ir valdymo organai glaudžiai bendradarbiauja, siekiant Grupės strategijoje numatytų tikslų, be kita ko, bendradarbiaudamas šiomis formomis: - ne mažiau kaip du kartus metus rengiamos Įmonių grupės valdymo bei priežiūros organų bendradarbiavimo sesijos; - ne mažiau kaip du kartus metus rengiamos strateginės sesijos; - Bendrovės stebėtojų tarybos, valdybos, atlygio ir skyrimo komiteto bei audito komiteto pirmininkų susitikimai; - į kolegialaus organo posėdžius kviečiami kito organo nariai, jei aptariamos abiem organams aktualios temos; - posėdžių metu pristatoma susijusi aktuali informacija iš kitų kolegialių organų posėdžių; - su Bendrovės vieninteliu akcininku yra aptariamas lūkesčių laiškas.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
1.4. Bendrovės priežiūros ir valdymo organai turėtų užtikrinti, kad būtų gerbiamos ne tik bendrovės akcininkų, bet ir kitų bendrovės veikloje dalyvaujančių ar su ta veikla susijusių asmenų (darbuotojų, kreditorių, tiekėjų, klientų, vietos bendruomenės) teisės ir interesai.	TAIP	Bendrovėje yra patvirtinta EPSO-G įmonių grupės skaidrumo ir komunikacijos politika, kurioje įtvirtinti tikslai didinti interesų turėtojų informuotumą ir supratimą apie EPSO-G grupės bei atskirų grupės bendrovių veiklas; užtikrinti darbuotojų įsitraukimą; kurti ir palaikyti tvarius ir pasitikėjimu grįstus santykius su interesų turėtojais. Bendrovėje yra patvirtinta EPSO-G įmonių grupės socialinės atsakomybės politika, kurioje įtvirtintos socialinės atsakomybės kryptys ir gairės, apimančios EPSO-G grupės bendrovių verslo etiką rinkoje ir korupcijos prevenciją, aplinkos tausojimą, darbuotojų ugdymą, žmogaus teises, lygybę ir įvairovę, profesinę saugą ir sveikatą bei abipusį pasitikėjimą ugdančius santykius su interesų turėtojais. Bendrovė vykdo savo finansinius ir kt. įsipareigojimus pagal Bendrovės valdybos patvirtintą biudžetą.
II principas: Bendrovės valdymo sistema Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti strateginį vadovavimą bendrovei, efektyvią bendrovės valdymo organų priežiūrą, tinkamą pusiausvyrą ir funkcijų pasiskirstymą tarp bendrovės organų, akcininkų interesų apsaugą.		
2.1. Be Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme numatytų privalomų organų – visuotinio akcininkų susirinkimo ir bendrovės vadovo, rekomenduojama bendrovėje sudaryti tiek kolegialų priežiūros organą, tiek kolegialų valdymo organą. Kolegialų priežiūros ir valdymo organų sudarymas užtikrina valdymo ir priežiūros funkcijų aiškų atskyrimą bendrovėje, bendrovės vadovo atskaitomybę bei kontrolę, o tai savo ruožtu sąlygoja efektyvesnį ir skaidresnį bendrovės valdymo procesą.	TAIP	Bendrovėje sudaryti šie kolegialūs organai: - stebėtojų taryba, prie kurios suformuoti du komitetai – audito komitetas bei atlygio ir skyrimo komitetas; - valdyba.
2.2. Kolegialus valdymo organas yra atsakingas už strateginį vadovavimą bendrovei bei vykdo kitas esmines bendrovės valdymo funkcijas.	TAIP	Bendrovės stebėtojų taryba renka ir atšaukia Bendrovės valdybos narius, prižiūri valdybos bei vadovo veiklą, teikia atsiliepimus ir pasiūlymus visuotiniam akcininkų susirinkimui. Bendrovės stebėtojų taryba taip pat vykdo priežiūros funkcijas įmonių grupės mastu, kaip tai numatyta Bendrovės įstatuose. Prie efektyvios priežiūros grupės mastu prisideda prie stebėtojų tarybos suformuoti audito bei atlygio ir skyrimo komitetai, kurie savo funkcijas vykdo taip pat grupės mastu.
Kolegialus priežiūros organas yra atsakingas už efektyvią bendrovės valdymo organų veiklos priežiūrą.	TAIP	Bendrovės valdybos kompetencijai yra priskirti esminiai valdymo klausimai, kaip pavyzdžiui, sprendimai dėl reikšmingų sandorių sudarymo, EPSO-G įmonių grupės politikų tvirtinimo, balsavimo dukterinių bendrovių visuotiniuose akcininkų susirinkimuose, svarbiausių projektų priežiūra ir pan.
2.3. Jeigu bendrovė nusprendžia sudaryti tik viengalegialų organą, rekomenduojama, kad tai būtų priežiūros organas, t.y. stebėtojų taryba. Tokiu atveju stebėtojų taryba yra atsakinga už efektyvią bendrovės vadovo vykdomų funkcijų priežiūrą.	TAIP	Bendrovėje sudaryti šie kolegialūs organai: - Stebėtojų taryba su patariamaisiais nuolatiniais Atlygio ir skyrimo bei Audito komitetais; - EPSO-G valdyba.
2.4. Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus priežiūros organas turėtų būti sudaromas ir turėtų veikti III ir IV principuose išdėstyta tvarka. Jeigu bendrovė nuspręstų nesudaryti kolegialaus priežiūros organo, tačiau sudaryti kolegialų valdymo organą – valdybą, III ir IV principai turėtų būti taikomi valdybai, kiek tai neprieštarauja šio organo esmei ir paskirčiai.	TAIP	Bendrovėje sudaryta stebėtojų taryba, kuri veikia III ir IV principuose išdėstyta tvarka (žr. žemiau ataskaitą apie III ir IV principų įgyvendinimą).

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/NEAKTUALU	KOMENTARAS
2.5. Bendrovės valdymo ir priežiūros organus turėtų sudaryti toks valdybos narių (vykdomųjų direktorių) ir stebėtojų tarybos narių (direktorių konsultantų) skaičius, kad atskiras asmuo arba nedidelė asmenų grupė negalėtų dominuoti šiems organams priimant sprendimus.	TAIP	Stebėtojų tarybą nuo 2017-01-17 sudaro keturi nariai, iš kurių du yra nepriklausomi. Stebėtojų tarybos posėdis laikomas įvykusi, kai posėdyje dalyvauja daugiau kaip pusė Stebėtojų tarybos narių. Audito komitetą prie stebėtojų tarybos sudaro trys nariai, iš kurių du yra nepriklausomi. Posėdis laikomas įvykusi, kai posėdyje dalyvauja ne mažiau kaip du nariai. Atlygio ir skyrimo komitetą prie stebėtojų tarybos sudaro trys nariai, iš kurių du yra nepriklausomi. Posėdis laikomas įvykusi, kai posėdyje dalyvauja ne mažiau kaip du nariai. Valdybą sudaro penki nariai, iš kurių trys yra nepriklausomi. Valdyba gali priimti sprendimus ir jos posėdis laikomas įvykusi, kai jame dalyvauja keturi ir daugiau valdybos narių.
2.6. Direktoriai konsultantai arba stebėtojų tarybos nariai turėtų būti skiriami apibrėžtam laikotarpiui, su galimybe būti individualiai perrenkamiems maksimaliais Lietuvos Respublikos teisės aktų leidžiamais intervalais, tam, kad būtų užtikrintas būtinas profesinės patirties augimas ir pakankamai dažnas jų statuso pakartotinas patvirtinimas. Taip pat turėtų būti numatyta galimybė juos atleisti, tačiau ta procedūra neturėtų būti lengvesnė už vykdomojo direktoriaus arba valdybos nario atleidimo procedūrą.	TAIP	Stebėtojų taryba renkama ketverių metų kadencijai. Stebėtojų tarybos nario nepertraukiamas kadencijos laikas yra ne ilgesnis kaip dvi kadencijos iš eilės. Bendrovės valdyba renkama ketverių metų kadencijai. Valdybos nario nepertraukiamas kadencijos laikas yra ne ilgesnis kaip dvi kadencijos iš eilės. Stebėtojų taryba, valdyba ir pavieniai jos nariai gali būti atšaukiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
2.7. Visuotinio akcininkų susirinkimo renkama kolegialaus organo pirmininku gali būti toks asmuo, kurio esamos arba buvusios pareigos nebūtų kliūtis nepriklausomai ir nešališkai priežiūrai vykdyti. Kai bendrovėje nesudaroma stebėtojų taryba, bet sudaroma valdyba, rekomenduojama, kad bendrovės valdybos pirmininkas ir bendrovės vadovas nebūtų tas pats asmuo. Buvęs bendrovės vadovas neturėtų būti tuoj pat skiriamas į visuotinio akcininkų susirinkimo renkama kolegialaus organo pirmininko postą. Kai bendrovė nusprendžia nesilaikyti šių rekomendacijų, turėtų būti pateikiama informacija apie priemones, kurių imtasi priežiūros nešališkumui užtikrinti.	TAIP	Bendrovės įstatų 7.19 p. numatyta, kad stebėtojų taryba iš savo narių renka stebėtojų tarybos pirmininką. Kandidatai į stebėtojų tarybos pirmininko poziciją teikiami iš nepriklausomų stebėtojų tarybos narių. Veikiančios stebėtojų tarybos pirmininku paskirtas nepriklausomas narys. Bendrovės įstatų 8.28 p. numatyta, kad valdyba iš savo narių renka valdybos pirmininką, valdybos pirmininko kandidatūrą teikiant iš nepriklausomų valdybos narių. Valdybos pirmininko nepertraukiamas kadencijos laikas yra ne ilgesnis kaip 4 (ketveri) metai iš eilės. Valdybos pirmininkas negali būti renkamas iš Bendrovės atstovų, paskirtų į Bendrovės valdybą. Veikiančios EPSO-G valdybos pirmininku išrinktas neparklausomas narys.
III principas: Visuotinio akcininkų susirinkimo renkama kolegialaus organo sudarymo tvarka Bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkama kolegialaus organo sudarymo tvarka turėtų užtikrinti bendrovės smulkiųjų akcininkų interesų atstovavimą, šio organo atskaitomybę akcininkams ir objektyvią bendrovės veiklos bei jos valdymo organų priežiūrą.		
3.1. Visuotinio akcininkų susirinkimo renkama kolegialaus organo (toliau šiame principo – kolegialus organas) sudarymo mechanizmas turėtų užtikrinti, kad bus vykdoma objektyvi ir nešališka bendrovės valdymo organų priežiūra, taip pat tinkamai atstovaujami smulkiųjų akcininkų interesai.	TAIP	Bendrovės įstatų 7.2 p. numatyta, kad stebėtojų tarybą sudaro 5 (penki) nariai, iš kurių ne mažiau kaip 2 (du) nariai turi būti nepriklausomi. Kiekvienas kandidatas privalo pateikti kandidato interesų deklaraciją. Stebėtojų taryba renkama visuotinio akcininkų susirinkimo, laikantis LR akcinių bendrovių įstatymo reikalavimų bei valstybės valdomoms įmonėms taikytinų teisės aktų reikalavimų.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
3.2. Kandidatų į kolegialaus organo narius vardai, pavardės, informacija apie jų išsilavinimą, kvalifikaciją, profesinę patirtį, einamas pareigas, kitus svarbius profesinius įsipareigojimus ir potencialius interesų konfliktus turėtų būti atskleista bendrovės akcininkams dar prieš visuotinį akcininkų susirinkimą, paliekant akcininkams pakankamai laiko apsispręsti, už kurį kandidatą balsuoti. Taip pat turėtų būti atskleistas visos aplinkybės, galinčios paveikti kandidato nepriklausomumą (pavyzdinis jų sąrašas pateiktas 3.7 rekomendacijoje). Kolegialus organas turėtų būti informuojamas apie vėlesnius šiame punkte nurodytos informacijos pokyčius. Kolegialus organas kiekvienais metais turėtų kaupti šiame punkte nurodytus duomenis apie savo narius ir pateikti juos bendrovės metiniame pranešime.	TAIP	Informacija apie kandidatus į stebėtojų tarybos narius akcininkams pateikiama LR akcinių bendrovių įstatymo nustatyta tvarka visuotiniame akcininkų susirinkime, kurio darbotvarkėje numatytas svarstyti klausimas dėl stebėtojų tarybos narių rinkimo. Kiekvienas kandidatas į stebėtojų tarybos narius privalo visuotiniam akcininkų susirinkimui pateikti kandidato interesų deklaraciją, joje nurodymas visos aplinkybės, dėl kurių galėtų kilti kandidato ir Bendrovės interesų konfliktas. Atsiradus naujoms aplinkybėms, dėl kurių galėtų kilti stebėtojų tarybos nario ir Bendrovės interesų konfliktas, stebėtojų tarybos narys apie tokias naujas aplinkybes privalo nedelsdamas raštu informuoti stebėtojų tarybą. Vadovaujantis EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politika, EPSO-G įmonių grupėje sukurta vieninga, gerąją praktiką atitinkanti interesų valdymo sistema, kuri leidžia užtikrinti, kad sprendimai grupės bendrovėse priimami objektyviai ir nešališkai. Kolegialių organų nariai ne rečiau kaip kartą per metus turi įvertinti narių nepriklausomumą, todėl nurodyta informacija apie pasikeitusias aplinkybes, kaip pateikiama rekomendacijoje, yra kaupiama. Informacija apie EPSO-G kolegialius organus yra viešai paskelbta www.epsog.lt.
3.3. Kai siūloma paskirti kolegialaus organo narį, turėtų būti nurodyta konkreti jo kompetencija, tiesiogiai susijusi su darbu kolegialiaame organe. Kad akcininkai ir investuotojai galėtų įvertinti, ar ši kompetencija ir toliau yra tinkama, kolegialus organas kiekviename bendrovės metiniame pranešime turėtų skelbti informaciją apie savo sudėtį ir apie konkrečių atskirų savo narių kompetenciją, tiesiogiai susijusią su jų darbu kolegialiaame organe.	TAIP	Visuotiniame akcininkų susirinkime pateikiama informacija apie kandidatų į Stebėtojų tarybos narius darbo patirtį ir užimamas pareigas bei kita kandidato kompetenciją apibūdinanti informacija. Bendrovė skelbia kolegialių organų sudėtį ir narių einamas pareigas metiniame pranešime ir Bendrovės internetinėje svetainėje.
3.4. Siekiant išlaikyti tinkamą kolegialaus organo narių turimas kvalifikacijos pusiausvyrą, kolegialaus organo sudėtis turėtų būti nustatyta atsižvelgiant į bendrovės struktūrą ir veiklos pobūdį ir periodiškai vertinama. Kolegialus organas turėtų užtikrinti, kad jo nariai, kaip visuma, turėtų įvairiapusių žinių, nuomonių ir patirties savo užduotims tinkamai atlikti. Audito komiteto nariai, kaip visuma, turėtų turėti naujausių žinių ir atitinkamą patirtį listinguojamų bendrovių finansų ir apskaitos ir (arba) audito srityse. Bent vienas iš atlyginimo komiteto narių turėtų turėti žinių ir patirties atlyginimų nustatymo politikos srityje.	TAIP	EPSO-G kolegialių organų narių atrankos vykdomos nustatant reikiamas organo kompetencijas, o būtent įvertinus, jog EPSO-G stebėtojų taryba priežiūros funkcijas vykdo visos įmonių grupės mastu, o EPSO-G valdyba atsakinga už grupės vystymą, ir atrenkant jas atitinkančius narius. EPSO-G audito komiteto sudėtis atitinka teisės akty reikalavimus – Lietuvos Banko valdybos 2017 m. sausio 24 d. nutarimą Nr. 03-14 „Dėl reikalavimų audito komitetams aprašo patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gegužės 24 d. nutarimą Nr. 383 „Dėl reikalavimų audito komitetams valstybės valdomose įmonėse ir savivaldybių valdomose įmonėse aprašo patvirtinimo“. EPSO-G atlygio ir skyrimo komiteto sudėtis užtikrina komiteto kompetencijų atlygio nustatymo, personalo kompetencijų ir veiklos vertinimo, atrankos, organizacijų pokyčių valdymo srityse. EPSO-G grupės kolegialūs organai ir jų nariai kas metus atlieka savo veiklos įsivertinimą pagal EPSO-G atlygio ir skyrimo komiteto patvirtintas EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų kasmetinės veiklos įsivertinimo gaires.
3.5. Visiems naujiems kolegialaus organo nariams turėtų būti siūloma individuali programa, skirta supažindinti su pareigomis, bendrovės organizacija bei veikla. Kolegialus organas turėtų atlikti metinį patikrinimą, kad būtų nustatytos sritys, kuriose jo nariams reikia atnaujinti savo įgūdžius ir žinias.	TAIP	Naujai išrinktiems kolegialių organų nariams sudaroma galimybė susitikti su kitų kolegialių organų nariais ir Bendrovės struktūrinių padalinių vadovais, susipažinti su Bendrovės veikla. Kolegialių organų nariai reguliariai informuojami apie Bendrovės veiklą posėdžiuose ir individualiai pagal narių pageidavimą. Įmonių grupės kolegialūs organai ir jų nariai kas metus atlieka savo veiklos įsivertinimą pagal EPSO-G atlygio ir skyrimo komiteto patvirtintas EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų kasmetinės veiklos įsivertinimo gaires.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/NEAKTUALU	KOMENTARAS
3.6. Siekiant užtikrinti, kad visi su kolegialaus organo nariu susiję esminiai interesų konfliktai būtų sprendžiami tinkamai, į bendrovės kolegialų organą turėtų būti išrinktas pakankamas nepriklausomų narių skaičius.	TAIP	Žiūrėti 2.5 p. komentarą.
3.7. Kolegialaus organo narys turėtų būti laikomas nepriklausomu tik tais atvejais, kai jo nesaisto jokie verslo, giminystės arba kitokie ryšiai su bendrove, ją kontroliuojančiu akcininku arba jų administracija, dėl kurių kyla ar gali kilti interesų konfliktas ir kurie gali paveikti nario nuomonę. Kadangi visų atvejų, kada kolegialaus organo narys gali tapti priklausomas, išvardyti neįmanoma, be to, skirtingose bendrovėse santykiai arba aplinkybės, susijusios su nepriklausomumo nustatymu, gali skirtis, o geriausia šios problemos sprendimo praktika susiklostys laikui bėgant, tai kolegialaus organo nario nepriklausomumo įvertinimas turėtų būti grindžiamas santykių ir aplinkybių turiniu, o ne forma. Pagrindiniai kriterijai nustatant, ar kolegialaus organo narys gali būti laikomas nepriklausomu, turėtų būti šie: 1) jis negali būti bendrovės arba susijusios bendrovės vykdomasis direktorius arba valdybos narys (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba) ir paskutinius penkerius metus neturi būti ėjęs tokių pareigų; 2) jis negali būti bendrovės arba susijusios bendrovės darbuotojas ir paskutinius trejus metus neturi būti ėjęs tokių pareigų, išskyrus atvejus, kai kolegialaus organo narys nepriklauso vyresniajai vadovybei ir buvo išrinktas į kolegialų organą kaip darbuotojų atstovas; 3) jis neturi gauti arba nebūti gavęs reikšmingo papildomo atlyginimo iš bendrovės arba susijusios bendrovės, išskyrus užmokestį, gautą už kolegialaus organo nario pareigas. Tokiam papildomam atlyginimui priskiriamas ir dalyvavimas akcijų pasirinkimo sandoriuose arba kitokiame nuo veiklos rezultatų priklausančiame užmokesčio sistemoje; jam nepriskiriamas pagal pensijų planą nustatytų kompensacijų išmokos (įskaitant atidėtas kompensacijas) už ankstesnį darbą bendrovėje (su sąlyga, kad tokia išmoka niekaip nesusijusi su vėlesnėmis pareigomis); 4) jis neturi būti kontroliuojantis akcininkas arba neturi atstovauti tokiam akcininkui (kontrolė nustatoma pagal Tarybos direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio 1 dalį); 5) jis negali turėti ir per praėjusius metus neturi būti turėjęs svarbių verslo ryšių su bendrove arba susijusia bendrove nei tiesiogiai, nei kaip turinčio tokius ryšius subjekto partneris, akcininkas, direktorius arba viršesnis darbuotojas. Turinčiu verslo ryšių laikytinas subjektas, kuris yra svarbus prekių tiekėjas arba paslaugų teikėjas (įskaitant finansines, teisines, patariamąsias ir konsultacines paslaugas), reikšmingas klientas ar organizacija, kuri gauna reikšmingas įmokas iš bendrovės arba jos grupės; 6) jis negali būti ir per paskutinius trejus metus neturi būti buvęs bendrovės arba susijusios bendrovės dabartinės arba ankstesnės išorės audito įmonės partneriu arba darbuotoju; 7) jis neturi būti vykdomuoju direktoriumi arba valdybos nariu kitoje bendrovėje, kurioje bendrovės vykdomasis direktorius arba valdybos narys (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba) yra direktorius konsultantas arba stebėtojų tarybos narys, taip pat jis negali turėti kitų reikšmingų ryšių su bendrovės vykdomaisiais direktoriais, kurie atsiranda jiems dalyvaujant kitų bendrovių arba organų veikloje; 8) jis neturi būti ėjęs kolegialaus organo nario pareigų ilgiau kaip 12 metų; 9) jis neturi būti vykdomojo direktoriaus arba valdybos nario (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba), arba 1-8 punkte nurodytų asmenų artimas šeimos narys. Artimu šeimos nariu laikytinas sutuoktinis (sugyventinis), vaikai ir tėvai.	TAIP	Kolegialių organų nepriklausomumas nustatomas, vadovaujantis EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politika, kuri parengta vadovaujantis Nasdaq listinguojamų bendrovių valdymo kodeksu, Kandidatų į valstybės įmonės ar savivaldybės įmonės valdybą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamą kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašu, Lietuvos banko patvirtintu Reikalavimų audito komiteto nariams aprašu, gerosios valdysenos praktikoje randamais išaiškinimais dėl nepriklausomumo nustatymo.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/NEAKTUALU	KOMENTARAS
3.8. Nepriklausomumo sąvokos turinį iš esmės nustato pats kolegialus organas. Kolegialus organas gali nuspręsti, kad tam tikras jo narys, nors ir atitinka visus šiame kodekse nustatytus nepriklausomumo kriterijus, vis dėlto negali būti laikomas nepriklausomu dėl ypatingų asmeninių ar su bendrove susijusių aplinkybių.	Taip	Vadovaujantis EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politika, pirmiausia, nepriklausomumo vertinimą atlieka pats kolegialaus organo narys asmeniškai, o galutinį sprendimą priima kolegialus organas, kurio nario nepriklausomumas vertinamas, ir, vertindamas tiek formalius nepriklausomumo kriterijus, tiek kolegialaus organo nario įsivertinimą, tiek kitas kolegialiam organui žinomas aplinkybes. Politikoje nustatyta, jog, nepaisant to, jog kolegialaus organo narys atitinka visus politikoje nustatytus nepriklausomumo kriterijus, jis gali būti nelaikomas nepriklausomu nariu ir priešingai, jei asmuo neatitinka konkrečia forma laisvės kriterijaus, tai nebūtinai reiškia, jog asmuo negali būti laikomas nepriklausomu.
3.9. Turėtų būti atskleidžiama reikiama informacija apie išvadas, prie kurių priėjo kolegialus organas aiškindamasis, ar tam tikras jo narys gali būti laikomas nepriklausomu. Kai siūloma paskirti kolegialaus organo narį, bendrovė turėtų paskelbti, ar laiko jį nepriklausomu. Kai konkretus kolegialaus organo narys neatitinka vieno ar kelių šiame kodekse nustatytų nepriklausomumo vertinimo kriterijų, bendrovė turėtų paskelbti priežastis, kodėl tą narį ji vis dėlto laiko nepriklausomu. Be to, bendrovė kiekviename savo metiniame pranešime turėtų paskelbti, kuriuos kolegialaus organo narius laiko nepriklausomais.	TAIP	Tiek interneto svetainėje, tiek metiniame pranešime Bendrovė skelbia, kurie kolegialių organų nariai laikomi nepriklausomais. Informacija apie metinius kolegialių organų narių nepriklausomumo vertinimus pateikiama metiniame pranešime.
3.10. Kai vienas arba keli šiame kodekse nustatyti nepriklausomumo vertinimo kriterijai nebuvo tenkinami ištiesus metus, bendrovė turėtų paskelbti priežastis, kodėl konkretų kolegialaus organo narį laiko nepriklausomu. Kad būtų užtikrintas informacijos, pateikiamos dėl kolegialaus organo narių nepriklausomumo, tikslumas, bendrovė turėtų reikalauti, kad nepriklausomi nariai reguliariai patvirtintų savo nepriklausomumą.	TAIP	Vadovaujantis EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politika, kolegialių organų nariai ir kandidatai į juos turi pareigą teikti interesų deklaracijas. Interesų deklaracijose privalo būti atskleistos visos aplinkybės, dėl kurių galėtų kilti deklaraciją teikiančio asmens Interesų konfliktas. Kolegialių organų narių nepriklausomumo vertinimas atliekamas: - nario paskyrimo metu, - periodiškai kartą per metus ir - pasikeitus bet kokioms aplinkybėms, dėl kurių pasikeitimo atitinkamas nepriklausomas kolegialaus organo narys galėjo prarasti nepriklausomumą. Informacija apie metinius kolegialių organų narių nepriklausomumo vertinimus pateikiama metiniame pranešime.
3.11. Nepriklausomiems kolegialaus organo nariams už jų darbą ir dalyvavimą kolegialaus organo posėdžiuose gali būti atlyginama iš bendrovės lėšų. Tokio atlyginimo dydį turėtų tvirtinti bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas.	TAIP	Nepriklausomiems kolegialaus organo nariams už jų darbą ir dalyvavimą kolegialaus organo posėdžiuose atlyginama vadovaujantis EPSO-G vienintelio akcininko patvirtintomis Atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose nustatymo gairėmis. Sutarties su stebėtojų tarybos nariais sąlygas tvirtina EPSO-G visuotinis akcininkų susirinkimas. Sutarties su valdybos nariais sąlygas tvirtina stebėtojų taryba.
IV principas: Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo pareigos ir atsakomybė Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti, kad visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas tinkamai ir efektyviai funkcionuotų, o jam suteiktas teisės turėtų užtikrinti efektyvią bendrovės valdymo organų priežiūrą ir visų bendrovės akcininkų interesų apsaugą.		

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
4.1. Visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas (toliau šiame principo – kolegialus organas) turėtų užtikrinti bendrovės finansinės apskaitos ir kontrolės sistemos vientisumą bei skaidrumą. Kolegialus organas turėtų nuolat teikti rekomendacijas bendrovės valdymo organams ir prižiūrėti bei kontroliuoti jų veiklą valdant bendrovę.	TAIP	Stebėtojų taryba teikia atsiliepimus ir pasiūlymus visuotiniam akcininkų susirinkimui dėl EPOS-G grupės veiklos strategijos, EPOS-G grupės konsoliduotų ir Bendrovės metinių finansinių ataskaitų rinkinio, metinio ir tarpinių pranešimų, pelno (nuostalių) paskirstymo projekto, sprendimo dėl dividendų už trumpesnį negu finansiniai metai laikotarpį skyrimo projektui ir jam priimti sudarytam tarpinių finansinių ataskaitų rinkiniui ir parengtam tarpiniam pranešimui. Stebėtojų taryba teikia atsiliepimus ir pasiūlymus Bendrovės valdybai klausimais, nurodytais Bendrovės įstatų 7.13.2.3 p. Stebėtojų taryba vykdo vidaus kontrolės sistemos funkcionavimo bei rizikų valdymo priežiūrą visos Įmonių grupės mastu, teikdama konsultacijas ir rekomendacijas Bendrovės valdymo organams dėl vidaus kontrolės rizikų valdymo, veiklos procesų gerinimo EPSO-G grupei priklausančiose bendrovėse, taip pat užtikrina vidaus kontrolės sistemos veiksmingumą EPSO-G grupėje, vykdydama reguliarią tokių rekomendacijų įgyvendinimo priežiūrą EPSO-G grupei priklausančiose bendrovėse. Stebėtojų taryba, atlikdama kolegialaus Įmonių grupės dukterinių bendrovių veiklos priežiūrą vykdančio organo funkcijas, pagal Bendrovės įstatų 7.14 p. teikia atsiliepimus ir pasiūlymus dukterinių bendrovių visuotiniuose akcininkų susirinkimams ir valdyboms.
4.2. Kolegialaus organo nariai turėtų sąžiningai, rūpestingai ir atsakingai veikti bendrovės bei akcininkų naudai ir jų interesais, atsižvelgdami į darbuotojų interesus ir visuomenės gerovę. Nepriklausomi kolegialaus organo nariai turėtų: a) bet kokiomis sąlygomis išlaikyti savo analizės, sprendimų priėmimo ir veiksmų nepriklausomumą; b) nesiekti ir nepriimti jokių nepagrįstų lengvatų, kurios gali kompromituoti jų nepriklausomumą; c) aiškiai reikšti savo prieštaravimą tuo atveju, kai mano, kad kolegialaus organo sprendimas gali pakenkti bendrovei. Kai kolegialus organas yra priėmęs sprendimų, dėl kurių nepriklausomas narys turi rimtų abejonių, tokiu atveju šis narys turėtų padaryti atitinkamas išvadas. Jeigu nepriklausomas narys atsistatydintų, priežastis jis turėtų paaiškinti laiške kolegialiam organui arba audito komitetui ir, jei reikia, atitinkamam bendrovei nepriklausančiam organui (institucijai).	TAIP	Rekomendacijose nurodytos pareigos yra įtvirtintos sutartyse, sudaromose su stebėtojų tarybos, valdybos nariais. Kolegialių organų nariai veikia bendrovės, akcininkų, kitų interesų turėtojų interesais, kilus galima interesų konfliktui, yra nušalinami. Kolegialių organų narių pozicijos analizuojamais klausimais yra užfiksuojamos posėdžių protokoluose.
4.3. Kolegialaus organo nario pareigoms atlikti kiekvienas narys turėtų skirti pakankamai laiko ir dėmesio. Kiekvienas kolegialaus organo narys turėtų įsipareigoti taip apriboti kitus savo profesinius įsipareigojimus (ypač direktoriaus pareigas kitose bendrovėse), kad jie netrukdytų tinkamai atlikti kolegialaus organo nario pareigas. Jeigu kolegialaus organo narys dalyvavo mažiau nei pusėje kolegialaus organo posėdžių per bendrovės finansinius metus, apie tai turėtų būti informuojami bendrovės akcininkai.	TAIP	Kolegialių organų nariai aktyviai dalyvauja kolegialaus organo posėdžiuose ir skiria pakankamai savo kaip kolegialaus organo nario laiko pareigoms vykdyti. Su kolegialaus organo nariais sudaromos sutartys, kuriais kolegialaus organo nariai įsipareigoja skirti pakankamai laiko kolegialaus organo funkcijoms atlikti. Metiniame pranešime pateikiama detali informacija apie posėdžių lankomumą.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
4.4. Kai kolegialaus organo sprendimai gali skirtingai paveikti bendrovės akcininkus, kolegialus organas su visais akcininkais turėtų elgtis sąžiningai ir nešališkai. Jis turėtų užtikrinti, kad akcininkai būtų tinkamai informuojami apie bendrovės reikalus, jos strategiją, rizikos valdymą ir interesų konfliktų sprendimą. Bendrovėje turėtų būti aiškiai nustatytas kolegialaus organo narių vaidmuo jiems bendraujant su akcininkais ir įsipareigojant akcininkams.	TAIP	Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. 1-212 patvirtintose Valstybės valdomų energetikos sektoriaus įmonių grupės korporatyvinio valdymo gairėse įtvirtintas akcininkų teisių tinkamumo realizavimo principas privalomas visiems kolegialiems organams: EPSO-G grupės valdymo sistema turi užtikrinti sąlygas bei prielaidas tinkamam visų akcininkų turtinių ir neturtinių teisių ir teisėtų interesų realizavimui, tiek įgyvendinant Lietuvos valstybės, kaip akcininko teises bei teisėtus interesus kontroliuojančioje bendrovėje bei dukterinėse bendrovėse, tiek užtikrinant vienodai veiksmingą mažumos akcininkų teisių ir teisėtų interesų atstovavimą tose įmonių grupės bendrovėse, kuriose yra mažumos akcininkų. Kadangi EPSO-G yra vienintelis akcininkas, dalis šios rekomendacijos dėl santykių su kitais akcininkais, yra neaktuali. Bendrovės kolegialūs organai aptaria su vieninteliu akcininku akcininko lūkesčio laisvą, teikia informaciją įstatų bei teisės aktų nustatyta tvarka.
4.5. Rekomenduojama, kad sandoriai (išskyrus mažareikšmius dėl nedidelės jų vertės arba sudarytus standartinėmis sąlygomis vykdančią bendrovės veiklą), sudaromi tarp bendrovės ir jos akcininkų, priežiūros ar valdymo organų narių, ar kitų bendrovės valdymui įtaką darančių ar galinčių daryti fizinių ar juridinių asmenų, būtų tvirtinami kolegialaus organo. Sprendimas dėl tokių sandorių tvirtinimo turėtų būti laikomas priimtu tik tuo atveju, kai už tokį sprendimą balsuoja dauguma nepriklausomų kolegialaus organo narių.	TAIP	Bendrovė sandorius su susijusiais asmenimis sudaro vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, Bendrovės įstatais ir EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politika, pagal kurią, be kita ko, numatyta, jog: - kai sandoris sudaromas su stebėtojų tarybos nariu, sprendimą dėl sandorio priima stebėtojų taryba arba akcininkų susirinkimas, jeigu stebėtojų taryba negali priimti sprendimo, nes nei vienas narys negali balsuoti atitinkamu klausimu dėl Interesų konflikto; - kai sandoris sudaromas su valdybos nariu, sprendimą dėl sandorio priima valdyba arba stebėtojų taryba, jeigu valdyba negali priimti sprendimo, nes nei vienas narys negali balsuoti atitinkamu klausimu dėl Interesų konflikto. EPSO-G visuotinis akcininkų susirinkimas nustato standartines sutarčių, sudaromų su Stebėtojų tarybos nariais, sąlygas, taip pat priima sprendimus dėl atlyginimo mokėjimo Stebėtojų tarybos nariams. Stebėtojų taryba nustato standartines sutarčių sąlygas su valdybos nariais bei dėl jų atlygio.
4.6. Kolegialus organas turėtų būti nepriklausomas priimdamas sprendimus, turinčius reikšmės bendrovės veiklai ir strategijai. Be kita ko, kolegialus organas turėtų būti nepriklausomas nuo bendrovės valdymo organų. Kolegialaus organo narių darbai ir sprendimams neturėtų daryti įtakos juos išrinkę asmenys. Bendrovė turėtų užtikrinti, kad kolegialus organas ir jo komitetai būtų aprūpinti pakankamais ištekliais (tarp jų ir finansiniais), reikalingais pareigoms atlikti, įskaitant teisę gauti – ypač iš bendrovės darbuotojų – visą reikiamą informaciją ir teisę kreiptis nepriklausomo profesionalaus patarimo į išorinius teisės, apskaitos ar kitokius specialistus kolegialaus organo ir jo komitetų kompetencijai priklausančiais klausimais. Naudodamasis minėtų konsultantų ar specialistų paslaugomis informacijai apie atlyginimų nustatymo sistemų rinkos standartus gauti, atlyginimo komitetas turėtų užtikrinti, kad tas konsultantas tuo pačiu metu neteiktų konsultacijų susijusios bendrovės žmogiškųjų išteklių skyriui arba vykdomajam, arba valdymo organų nariams.	TAIP	Bendrovės stebėtojų taryba yra nepriklausoma nuo Bendrovės valdymo organų ir priimdama sprendimus, turinčius reikšmės Bendrovės veiklai ir strategijai, veikia savarankiškai, vadovaudamasi teisės aktų reikalavimais bei EPSO-G įstatais. EPSO-G užtikrina stebėtojų tarybas ir jos narių darbo stebėtojų taryboje sąlygas, suteikia darbui būtinas organizacines priemones. Stebėtojų tarybos posėdžių aptarnavimui iš Bendrovės darbuotojų yra skiriamas sekretorius, kuris turi teisinį išsilavinimą. Stebėtojų tarybos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose numatyta galimybė veiklos biudžeto dalį skirti su veikla stebėtojų taryboje susijusioms išlaidoms (konsultacijoms, mokymams ir pan.) padengti.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
4.7. Kolegialaus organo veikla turėtų būti organizuota taip, kad nepriklausomi kolegialaus organo nariai galėtų turėti didelę įtaką itin svarbiose srityse, kuriose interesų konfliktų galimybė yra ypač didelė. Tokiomis sritimis laikytini klausimai, susiję su bendrovės direktorių skyrimu, atlyginimo bendrovės direktoriams nustatymu ir bendrovės audito kontrole bei įvertinimu. Todėl tuo atveju, kai kolegialaus organo kompetencijai yra priskirti minėti klausimai, šiam organui rekomenduojama suformuoti skyrimo, atlyginimų ir audito komitetus. Bendrovės turėtų užtikrinti, kad skyrimo, atlyginimų ir audito komitetams priskirtos funkcijos būtų vykdomos, tačiau jos gali tas funkcijas sujungti ir sukurti mažiau nei tris komitetus. Tokiu atveju bendrovės turėtų išsamiai paaiškinti, kodėl jos pasirinko alternatyvų požiūrį ir kaip pasirinktas požiūris atitinka trims atskiriems komitetams nustatytus tikslus. Bendrovėse, kurių kolegialus organas turi nedaug narių, trims komitetams skirtas funkcijas gali atlikti pats kolegialus organas, jeigu jis atitinka komitetams keliamus sudėties reikalavimus ir jeigu šiuo klausimu atskleidžia atitinkamą informaciją. Tokiu atveju šio kodekso nuostatos, susijusios su kolegialaus organo komitetais (ypač dėl jų vaidmens, veiklos ir skaidrumo), turėtų būti taikomos, kai tinka, visam kolegialiam organui.	TAIP	Bendrovėje veikia EPSO-G grupės Atlygio ir skyrimo komitetas prie Stebėtojų tarybos. Jo kompetenciją reglamentuoja EPSO-G įstatai, Stebėtojų tarybos darbo reglamentas bei Atlygio ir skyrimo komiteto veiklos nuostatai. Atlygio ir skyrimo komitetas sudaromas iš ne mažiau kaip trijų narių, užtikrinant, kad šio komiteto sudėtyje būtų ne mažiau kaip du nepriklausomi nariai. Bendrovėje veikia EPSO-G grupės Audito komitetas prie Stebėtojų tarybos. Jo kompetenciją reglamentuoja EPSO-G įstatai, Stebėtojų tarybos darbo reglamentas bei Audito komiteto veiklos nuostatai. Audito komitetas sudaromas iš ne mažiau kaip trijų narių užtikrinant, kad šio komiteto sudėtyje būtų ne mažiau kaip du nepriklausomi nariai.
4.8. Pagrindinis komitetų tikslas – didinti kolegialaus organo darbo efektyvumą užtikrinant, kad sprendimai būtų priimami juos tinkamai apsvačius, ir padėti organizuoti darbą taip, kad kolegialaus organo sprendimams nedarytų įtakos esminiai interesų konfliktai. Komitetai turėtų veikti nepriklausomai bei principingai ir teikti kolegialiam organui rekomendacijas, susijusias su kolegialaus organo sprendimu, tačiau galutinį sprendimą priima pats kolegialus organas. Rekomendacija steigti komitetus nesiekama susiaurinti kolegialaus organo kompetencijos ar perkelti ją komitetams. Kolegialus organas išlieka visiškai atsakingas už savo kompetencijos ribose priimamus sprendimus.	TAIP	Žiūrėti 4.7. punkto komentarą. Atlygio ir skyrimo komitetas veikia kaip patariamasis Stebėtojų tarybos organas, kurio pagrindinės funkcijos yra: - padeda atlikti kandidatų į organų narius atrankas visose Grupės bendrovėse; - teikia rekomendacijas Grupės bendrovėms dėl valdymo organų narių skyrimo, sutarčių su jais sudarymo ir atlygio jiems nustatymo; - teikia rekomendacijas EPSO-G valdybai dėl Grupės korporatyvinio valdymo dokumentų, susijusių su kolegialių organų, Grupės bendrovių darbuotojų atlygio, veiklos vertinimo klausimais. Audito komitetas atlieka šias funkcijas: - vykdo Grupės bendrovių finansinių ataskaitų rengimo bei audito atlikimo priežiūrą; - atsakingas už Grupės bendrovių auditorių ir audito įmonių nepriklausomumo bei objektyvumo principų laikymosi užtikrinimą; - atsakingas už Grupės bendrovių vidaus kontrolės, rizikos valdymo ir vidaus audito sistemų, veiklos procesų veiksmingumo priežiūrą; - atsakingas už Grupės bendrovių auditoriaus ir (ar) audito įmonės ne audito paslaugų teikimo kontrolę.
4.9. Kolegialaus organo sukurti komitetai paprastai turėtų susidėti bent iš trijų narių. Bendrovėse, kuriose kolegialaus organo narių yra nedaug, išimties tvarka komitetai gali būti sudaryti tik iš dviejų narių. Kiekvieno komiteto narių daugumą turėtų sudaryti nepriklausomi kolegialaus organo nariai. Tuo atveju, kai bendrovėje stebėtojų taryba nesudaroma, atlyginimų ir audito komitetai turėtų būti sudaryti išimtinai iš direktorių konsultantų. Sprendžiant, ką skirti komiteto pirmininku ir nariais, turėtų būti atsižvelgiama į tai, kad narystė komitete turi būti atnaujinama ir kad neturi būti pernelyg pasitikima tam tikrais asmenimis.	TAIP	Audito komitetas sudaromas iš ne mažiau kaip 3 narių, kuriuos ne ilgesniam kaip 4 metų laikotarpiui skiria EPSO-G visuotinis akcininkų susirinkimas, motyvuotu sprendimu, kuris priimamas atsižvelgiant į Atlygio ir skyrimo komiteto rekomendacijas. Atlygio ir skyrimo komitetas sudaromas iš ne mažiau kaip 3 narių, kuriuos ne ilgesniam kaip 4 metų laikotarpiui motyvuotu sprendimu skiria Stebėtojų taryba iš jos atrinktų kandidatų.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
4.10. Kiekvieno įkurto komiteto įgaliojimus turėtų nustatyti pats kolegialus organas. Komitetai turėtų vykdyti savo pareigas laikydamiesi nustatytų įgaliojimų ir reguliariai informuoti kolegialų organą apie savo veiklą ir jos rezultatus. Kiekvieno komiteto įgaliojimai, apibrėžiantys jo vaidmenį ir nurodantys jo teises bei pareigas, turėtų būti paskelbti bent kartą per metus (kaip dalis informacijos, kurią bendrovė kasmet skelbia apie savo valdymo struktūrą ir praktiką). Bendrovės taip pat kasmet savo metiniame pranešime turėtų skelbti esamų komitetų pranešimus apie jų sudėtį, posėdžių skaičių ir narių dalyvavimą posėdžiuose per praėjusius metus, taip pat apie pagrindines savo veiklos kryptis. Audito komitetas turėtų patvirtinti, kad ji tenkina audito proceso nepriklausomumas, ir trumpai aprašyti veiksmus, kurių buvo imtasi tam, kad prieiti tokios išvados.	TAIP	Atlygio ir skyrimo komiteto veiklos nuostatai bei Audito komiteto veiklos nuostatai yra viešai paskelbti Bendrovės interneto svetainėje. Atlygio ir skyrimo komiteto veiklos nuostatuose, patvirtintuose Stebėtojų tarybos, įtvirtinta šio komiteto pareiga ne rečiau kaip vieną kartą per metus apie savo veiklą informuoti Stebėtojų tarybą bei pateikti metinę rašytinę savo veiklos ataskaitą. Audito komiteto veiklos nuostatuose, patvirtintuose EPSO-G visuotinio akcininkų susirinkimo, įtvirtinta šio komiteto pareiga ne rečiau kaip keturis kartus per metus apie savo veiklą informuoti Stebėtojų tarybą ir pateikti rašytines savo veiklos ataskaitas; o kartą į metus pateikti rašytines metines ataskaitas Stebėtojų tarybai ir EPSO-G visuotiniam akcininkų susirinkimui. Stebėtojų tarybai sudarytos techninės galimybės susipažinti su komitetų posėdžių protokolais. Komitetų nariai, kurie yra ir stebėtojų tarybos nariai, kiekviename stebėtojų tarybos posėdyje informuoja apie komitetų posėdžiuose svarstytus klausimus ir priimtus sprendimus. Bendrovės metiniame pranešime skelbiama informacija apie stebėtojų tarybos ir jos komitetų sudėtį, posėdžių skaičių ir narių dalyvavimą posėdžiuose per praėjusius metus, apie pagrindines atliekamas funkcijas.
4.11. Siekiant užtikrinti komitetų savarankiškumą ir objektyvumą, kolegialaus organo nariai, kurie nėra komiteto nariai, paprastai turėtų turėti teisę dalyvauti komiteto posėdžiuose tik komitetui pakvietus. Komitetas gali pakviesti arba reikalausti, kad posėdyje dalyvautų tam tikri darbuotojai arba ekspertai. Kiekvieno komiteto pirmininkui turėtų būti sudarytos sąlygos tiesiogiai palaikyti ryšius su akcininkais. Atvejus, kuriems esant tai turėtų būti daroma, reikėtų nurodyti komiteto veiklą reglamentuojančiose taisyklėse.	TAIP	Tokia galimybė numatyta Audito komiteto nuostatuose ir Atlygio ir skyrimo komiteto veiklos nuostatuose.
4.12. Skyrimo komitetas. 4.12.1. Pagrindinės skyrimo komiteto funkcijos turėtų būti šios: 1) parinkti kandidatus į laisvas valdymo organų narių vietas ir rekomenduoti kolegialiam organui juos svarstyti. Skyrimo komitetas turėtų įvertinti įgūdžių, žinių ir patirties pusiausvyrą valdymo organe, parengti funkcijų ir sugebėjimų, kurių reikia konkrečiam postui, aprašą ir įvertinti įpareigojimui atlikti reikalingą laiką. Skyrimo komitetas taip pat gali vertinti bendrovės akcininkų pasiūlytus kandidatus į kolegialaus organo narius; 2) reguliariai vertinti priežiūros ir valdymo organų struktūrą, dydį, sudėtį ir veiklą, teikti kolegialiam organui rekomendacijas, kaip siekti reikiamų pokyčių; 3) reguliariai vertinti atskirų direktorių įgūdžius, žinias bei patirtį ir apie tai pranešti kolegialiam organui; 4) reikiamą dėmesį skirti testinimo planavimui; 5) peržiūrėti valdymo organų politiką dėl vyresniosios vadovybės rinkimo ir skyrimo. 4.12.2. Skyrimo komitetas turėtų apsvarstyti kitų asmenų, įskaitant administraciją ir akcininkus, pateiktus pasiūlymus. Kai sprendžiami klausimai, susiję su vykdomaisiais direktoriais arba valdybos nariais (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba) ir vyresniąją vadovybę, turėtų būti konsultuojamasi su bendrovės vadovu, suteikiant jam teisę teikti pasiūlymus Skyrimo komitetui.	TAIP	Žiūrėti 4.8 punkto komentarus. Rekomendacijoje nurodytos komiteto funkcijos įtvirtintos Atlygio ir skyrimo komiteto veiklos nuostatuose.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
4.13. Atlyginimų komitetas. 4.13.1. Pagrindinės atlyginimų komiteto funkcijos turėtų būti šios: 1) teikti kolegialiam organui svarstyti pasiūlymus dėl valdymo organų narių ir vykdomųjų direktorių atlyginimų politikos. Tokia politika turėtų apimti visas atlyginimo formas, įskaitant fiksuotą atlyginimą, nuo veiklos rezultatų priklausančio atlyginimo sistemas, pensijų modelius ir išėitines išmokas. Pasiūlymai, susiję su nuo veiklos rezultatų priklausančio atlyginimo sistemomis, turėtų būti pateikiami kartu su rekomendacijomis dėl su tuo susijusių tikslų ir įvertinimo kriterijų, kurių tikslas – tinkamai suderinti vykdomųjų direktorių ir valdymo organų narių atlyginimą su bendrovės kolegialaus organo nustatytais ilgalaikiais akcininkų interesais ir tikslais; 2) teikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl individualių atlyginimų vykdomiesiems direktoriams ir valdymo organų nariams siekiant, kad jie atitiktų bendrovės atlyginimų politiką ir šių asmenų veiklos įvertinimą. Vykdydamas šią funkciją, komitetas turėtų būti gerai informuotas apie bendrą atlygį, kurį vykdomieji direktoriai ir valdymo organų nariai gauna iš kitų susijusių bendrovių; 3) turėtų užtikrinti, kad individualus atlyginimas vykdomajam direktoriui ir valdymo organo nariui būtų proporcingas kitų bendrovės vykdomųjų direktorių arba valdymo organų narių ir kitų bendrovės darbuotojų atlyginimui; 4) reguliariai peržiūrėti vykdomųjų direktorių ar valdymo organų narių atlyginimų nustatymo politiką (taip pat ir akcijomis pagrįsta atlyginimo politiką) bei jos įgyvendinimą; 5) teikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl tinkamų sutarčių su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais formų; 6) padėti kolegialiam organui prižiūrėti, kaip bendrovė laikosi galiojančių nuostatų dėl informacijos, susijusios su atlyginimais, skelbimo (ypač dėl galiojančios atlyginimų politikos ir direktoriams skiriamo individualaus atlyginimo); 7) teikti vykdomiesiems direktoriams ir valdymo organų nariams bendras rekomendacijas dėl vyresniosios vadovybės (kaip apibrėžta paties kolegialaus organo) atlyginimų dydžio ir struktūros, taip pat stebėti vyresniosios vadovybės atlyginimų dydį ir struktūrą, remiantis atitinkama informacija, kurią pateikia vykdomieji direktoriai ir valdymo organų nariai. 4.13.2. Tuo atveju, kai reikia spręsti skatinimo klausimą, susijusį su akcijų pasirinkimo sandoriais ar kitomis su akcijomis susijusiomis skatinimo priemonėmis, kurios gali būti taikomos direktoriams arba kitiems darbuotojams, komitetas turėtų: 1) apsvarstyti bendrą tokių skatinimo sistemų taikymo politiką, ypatingą dėmesį skirdamas skatinimui, susijusiam su akcijų pasirinkimo sandoriais, ir pateikti kolegialiam organui su tuo susijusius pasiūlymus; 2) išnagrinėti informaciją, kuri pateikta šiuo klausimu bendrovės metiniame pranešime ir dokumentuose, skirtuose akcininkų susirinkimui; 3) pateikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl pasirinkimo sandorių pasirašant akcijas arba pasirinkimo sandorių perkant akcijas alternatyvas apibrėžiant tokios alternatyvos suteikimo priežastis ir pasekmes. 4.13.3. Atlyginimų komitetas, sprenddamas jo kompetencijai priskirtus klausimus, turėtų pasidomėti bent kolegialaus valdymo organo pirmininko ir (arba) bendrovės vadovo nuomone dėl kitų vykdomųjų direktorių ir valdymo organų narių atlyginimų. 4.13.4. Atlyginimo komitetas turėtų informuoti akcininkus apie savo funkcijų vykdymą ir tuo tikslu dalyvauti metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime.	TAIP	Žiūrėti 4.8 punkto komentarus. Rekomendacijoje nurodytos komiteto funkcijos įtvirtintos Atlygio ir skyrimo komiteto veiklos nuostatuose. Atlygio ir skyrimo komiteto rekomendacijų pagrindu EPSO-G visuotinis akcininkų susirinkimas patvirtino Atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose nustatymo gaires; EPSO-G valdyba patvirtino EPSO-G įmonių grupės darbuotojų veiklos vertinimo politiką EPSO-G įmonių grupės darbuotojų atlygio politiką. Atlygio ir skyrimo komitetas kas metus vertina EPSO-G grupės darbuotojų atlygio konkurencingumą. Atlygio ir skyrimo komitetas teikia metinę veiklos ataskaitą Stebėtojų tarybai, kuri savo metinėje veiklos ataskaitoje nurodo informaciją apie šio komiteto funkcijų vykdymą.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
4.14. Audito komitetas. 4.14.1. Pagrindinės audito komiteto funkcijos turėtų būti šios: 1) stebėti bendrovės teikiamas finansinės informacijos vientisumą, ypatingą dėmesį skiriant bendrovės ir jos grupės naudojamų apskaitos metodų tinkamumui ir nuoseklumui (įskaitant bendrovių grupės finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo kriterijus); 2) mažiausiai kartą per metus peržiūrėti vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistemas, siekiant užtikrinti, kad pagrindinės rizikos (įskaitant riziką, susijusią su galiojančių įstatymų ir taisyklių laikymusi) yra tinkamai nustatytos, valdomos ir apie jas atskleidžiama informacija; 3) užtikrinti vidaus audito funkcijų veiksmingumą, be kita ko, teikiant rekomendacijas dėl vidaus audito padalinio vadovo parinkimo, skyrimo, pakartotinio skyrimo bei atleidimo ir dėl šio padalinio biudžeto, taip pat stebint, kaip bendrovės administracija reaguoja į šio padalinio išvadas ir rekomendacijas. Jei bendrovėje nėra vidaus audito funkcijos, komitetas pareikš turėti šią funkciją turėtų įvertinti bent kartą per metus; 4) teikti kolegialiam organui rekomendacijas, susijusias su išorės audito įmonės parinkimu, skyrimu, pakartotiniu skyrimu ir atleidimu (tai atlieka bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas) bei sutarties su audito įmone sąlygomis. Komitetas turėtų ištirti situacijas, dėl kurių audito įmonei ar auditoriui atsiranda pagrindas atsistatydinti, ir pateikti rekomendacijas dėl tokių atvejų būtinų veiksmų; 5) stebėti išorės audito įmonės nepriklausomumą ir objektyvumą, ypač svarbu patikrinti, ar audito įmonė atsižvelgia į reikalavimus, susijusius su audito partnerių rotacija, taip pat būtina patikrinti atlyginimo, kurį bendrovė moka audito įmonei, dydį ir panašius dalykus. Siekiant užkirsti kelią esminiams interesų konfliktams, komitetas, remdamasis inter alia išorės audito įmonės skelbiamais duomenimis apie visus atlyginimus, kuriuos audito įmonei bei jos tinklui moka bendrovė ir jos grupė, turėtų nuolat prižiūrėti ne audito paslaugų pobūdį ir mastą. Komitetas, vadovaudamasis 2002 m. gegužės 16 d. Komisijos rekomendacijoje 2002/590/EB įtvirtintais principais ir galimėmis, turėtų nustatyti ir taikyti formalią politiką, apibrėžiančią ne audito paslaugų rūšis, kurių pirkimas iš audito įmonės yra: a) neleidžiamas; b) leidžiamas komitetui išnagrinėjus ir c) leidžiamas be kreipimosi į komitetą; 6) tikrinti išorės audito proceso veiksmingumą ir administracijos reakciją į rekomendacijas, kurias audito įmonė pateikia laiške vadovybei. 4.14.2. Visi komiteto nariai turėtų būti aprūpinti išsamia informacija, susijusia su specifiniais bendrovės apskaitos, finansiniais ir veiklos ypatumais. Bendrovės administracija turėtų informuoti audito komitetą apie svarbių ir neįprastų sandorių apskaitos būdus, kai apskaita gali būti vykdoma skirtingais būdais. Šiuo atveju ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas bendrovės veiklai ofšoriniuose centruose ir (ar) per specialios paskirties įmones (organizacijas) vykdomai veiklai bei tokios veiklos pateisinimui. 4.14.3. Audito komitetas turėtų nuspręsti, ar jo posėdžiuose turi dalyvauti (jei taip, tai kada) kolegialaus valdymo organo pirmininkas, bendrovės vadovas, vyriausiasis finansininkas (arba viršesni darbuotojai, atsakingi už finansus bei apskaitą), vidaus auditorius ir išorės auditorius. Komitetas turėtų turėti galimybę prireikus susitikti su atitinkamais asmenimis, nedalyvaujant vykdomiesiems direktoriams ir valdymo organų nariams. 4.14.4. Vidaus ir išorės auditoriams turėtų būti užtikrinti ne tik veiksmingi darbiniai santykiai su administracija, bet ir neribotos galimybės susisiekti su kolegialiu organu. Šiuo tikslu audito komitetas turėtų veikti kaip pagrindinė instancija ryšiams su vidaus ir išorės auditoriais palaikyti.	TAIP	Žiūrėti 4.8 punkto komentarus. Rekomendacijoje nurodytos komiteto funkcijos įtvirtintos EPSO-G audito komiteto veiklos nuostatuose. Audito komiteto patvirtino PEOS-G įmonių grupės ne audito paslaugų pirkimo iš audito įmonės ar iš bet kurios tinklui, kuriam priklauso auditą atliekanti įmonė, politiką.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
4.14.5. Audito komitetas turėtų būti informuotas apie vidaus auditorių darbo programą ir gauti vidaus audito ataskaitas arba periodinę santrauką. Audito komitetas taip pat turėtų būti informuotas apie išorės auditorių darbo programą ir turėtų iš audito įmonės gauti ataskaitą, kurioje būtų aprašomi visi ryšiai tarp nepriklausomos audito įmonės ir bendrovės bei jos grupės. Komitetas turėtų laiku gauti informaciją apie visus su bendrovės auditu susijusius klausimus. 4.14.6. Audito komitetas turėtų tikrinti, ar bendrovė laikosi galiojančių nuostatų, reglamentuojančių darbuotojų galimybę pateikti skundą arba anonimiškai pranešti apie įtarimus, kad bendrovėje daromi svarbūs pažeidimai (dažniausiai pranešama nepriklausomam kolegialaus organo nariui), ir turėtų užtikrinti, kad būtų nustatyta tvarka proporcingam ir nepriklausomam tokių klausimų tyrimui ir atitinkamiems tolesniems veiksams. 4.14.7. Audito komitetas turėtų teikti kolegialiam organui savo veiklos ataskaitas bent kartą per šešis mėnesius, tuo metu, kai tvirtinamos metinės ir pusės metų ataskaitos.	TAIP	Žiūrėti 4.8 punkto komentarus. Rekomendacijoje nurodytos komiteto funkcijos įtvirtintos EPSO-G audito komiteto veiklos nuostatuose. Audito komiteto patvirtino PEOS-G įmonių grupės ne audito paslaugų pirkimo iš audito įmonės ar iš bet kurios tinklui, kuriam priklauso auditą atliekanti įmonė, politiką.
4.15. Kiekvienais metais kolegialus organas turėtų atlikti savo veiklos įvertinimą. Jis turėtų apimti kolegialaus organo struktūros, darbo organizavimo ir gebėjimo veikti kaip grupę vertinimą, taip pat kiekvieno kolegialaus organo nario ir komiteto kompetencijos ir darbo efektyvumo vertinimą bei vertinimą, ar kolegialus organas pasiekė nustatytų veiklos tikslų. Kolegialus organas turėtų bent kartą per metus paskelbti (kaip dalį informacijos, kurią bendrovė kasmet skelbia apie savo valdymo struktūrą ir praktiką) atitinkamą informaciją apie savo vidinę organizaciją ir veiklos procedūras, taip pat nurodyti, kokius esminius pokyčius nulėmė kolegialaus organo atliktas savo veiklos įvertinimas.	TAIP	EPSO-G grupės kolegialūs organai ir jų nariai kas metus atlieka savo veiklos įsivertinimą pagal EPSO-G atlygio ir skyrimo komiteto patvirtintas EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų kasmetinės veiklos įsivertinimo gaires. Informacija apie veiklos įsivertinimą skelbiama metiniame pranešime.
V principas: Bendrovės kolegialių organų darbo tvarka Bendrovėje nustatyta kolegialių priežiūros ir valdymo organų darbo tvarka turėtų užtikrinti efektyvų šių organų darbą ir sprendimų priėmimą, skatinti aktyvų bendrovės organų bendradarbiavimą.		
5.1. Bendrovės kolegialiems priežiūros ir valdymo organams (šiuose principuose sąvoka kolegialūs organai apima tiek kolegialius priežiūros, tiek valdymo organus) vadovauja šių organų pirmininkai. Kolegialaus organo pirmininkas yra atsakingas už kolegialaus organo posėdžių tinkamą sušaukimą. Pirmininkas turėtų užtikrinti tinkamą visų kolegialaus organo narių informavimą apie šaukiamą posėdį ir posėdžio darbotvarkę. Jis taip pat turėtų užtikrinti tinkamą vadovavimą kolegialaus organo posėdžiams bei tvarką ir darbingą atmosferą posėdžio metu.	TAIP	Bendrovės valdybos ir stebėtojų tarybos darbą reglamentuoja šių kolegialių organų darbo reglamentai. Bendrovė suteikia visus reikalingus resursus tinkamam valdybos posėdžių organizavimui.
5.2. Bendrovės kolegialių organų posėdžius rekomenduojama rengti atitinkamu periodiškumu, pagal iš anksto patvirtintą grafiką. Kiekviena bendrovė pati sprendžia, kokių periodiškumu šaukti kolegialių organų posėdžius, tačiau rekomenduojama juos rengti tokiu periodiškumu, kad būtų užtikrintas nepertraukiamas esminių bendrovės valdymo klausimų sprendimas. Bendrovės stebėtojų tarybos posėdžiai turėtų būti šaukiami bent kartą per metų ketvirtį, o bendrovės valdybos posėdžiai – bent kartą per mėnesį.	TAIP	Tiek stebėtojų taryba, tiek valdyba kalendorinių metų pradžioje sudaro eilinių posėdžių grafiką. Per metus įvyksta ne mažiau kaip dvylika atitinkamai stebėtojų tarybos bei valdybos posėdžių.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
5.3. Kolegialaus organo nariai apie šaukiamą posėdį turėtų būti informuojami iš anksto, kad turėtų pakankamai laiko tinkamai pasirengti posėdyje nagrinėjimų klausimų svarstymui ir galėtų vykti naudinga diskusija, po kurios būtų priimami tinkami sprendimai. Kartu su pranešimu apie šaukiamą posėdį kolegialaus organo nariams turėtų būti pateikta visa reikalinga, su posėdžio darbotvarke susijusi medžiaga. Darbotvarkė posėdžio metu neturėtų būti keičiama ar papildoma, išskyrus atvejus, kai posėdyje dalyvauja visi kolegialaus organo nariai arba kai neatidėliotinai reikia spręsti svarbius bendrovei klausimus.	TAIP	Apie šaukiamą posėdį ir jo darbotvarkę stebėtojų tarybos bei valdybos nariai ir į posėdį kviečiami asmenys informuojami prieš 5 darbo dienas, tai pat jiems pateikiama visa reikalinga su posėdžio darbotvarkėje numatytais svarstyti klausimais susijusi medžiaga. Kolegialūs organai informaciją apie šaukiamą posėdį, posėdžio darbotvarkę ir visą su posėdyje numatytais svarstyti klausimais susijusią medžiagą gauna iš anksto, kad turėtų pakankamai laiko tinkamai pasirengti posėdyje nagrinėjimų klausimų svarstymui ir galėtų vykdyti naudingai diskusiją, po kurios būtų galima priimami tinkami sprendimai. Tam, kad svarstytinai klausimai būtų pateikiami kokybiškai, rengiami klausimų aiškinamieji raštai (teikimai), kuriais remiantis kolegialūs organai priima informuotus sprendimus.
5.4. Siekiant koordinuoti bendrovės kolegialių organų darbą bei užtikrinti efektyvų sprendimų priėmimo procesą, bendrovės kolegialių priežiūros ir valdymo organų pirmininkai turėtų tarpusavyje derinti šaukiamų posėdžių datas, jų darbotvarkes, glaudžiai bendradarbiauti sprenddami kitus su bendrovės valdymu susijusius klausimus. Bendrovės stebėtojų tarybos posėdžiai turėtų būti atviri bendrovės valdybos nariams, ypač tais atvejais, kai posėdyje svarstomi klausimai, susiję su valdybos narių atšaukimu, atsakomybe, atlyginimo nustatymu.	TAIP	Žr. 1.3 komentara.
VI principas: Nešališkas akcininkų traktavimas ir akcininkų teisės		
Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti nešališką visų akcininkų, įskaitant smulkiuosius bei užsieniečius, traktavimą. Bendrovės valdymo sistema turėtų apsaugoti akcininkų teises.		
6.1. Rekomenduojama, kad bendrovės kapitalą sudarytų tik tokios akcijos, kurios jų turėtojams suteikia vienodas balsavimo, nuosavybės, dividendų ir kitas teises.	TAIP	Bendrovėje visą įstatinį kapitalą sudaro 0,29 Eur nominalo paprastosios vardinės akcijos, kurios visiems jų turėtojams suteikia vienodas turtines ir neturtines teises.
6.2. Rekomenduojama sudaryti investuotojams sąlygas iš anksto, t.y. prieš perkant akcijas, susipažinti su išleidžiamų naujų ar jau išleistų akcijų suteikiamomis teisėmis.	TAIP	Bendrovės įstatuose, kurie viešai skelbiami Bendrovės internetinėje svetainėje, yra nurodomos akcijų suteikiamos teisės.
6.3. Bendrovei ir jos akcininkams svarbūs sandoriai, tokie kaip bendrovės turto perleidimas, investavimas, įkeitimas ar kitoks apskundinimas, turėtų gauti visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimą. Visiems akcininkams turėtų būti sudarytos vienodos galimybės susipažinti ir dalyvauti priimančioms bendrovei svarbiems sprendimams, įskaitant paminėtų sandorių tvirtinimą.	TAIP	Bendrovės įstatų 8.20 p. punkte nurodyti valdybos sprendimai, prieš kuriuos priimančioms reikia visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimo.
6.4. Visuotinių akcininkų susirinkimų sušaukimo ir vedimo procedūros turėtų sudaryti akcininkams lygias galimybes dalyvauti susirinkime ir neturėtų pažeisti akcininkų teisių bei interesų. Pasirinkta visuotinio akcininkų susirinkimo vieta, data ir laikas neturėtų užkirsti kelio aktyviam akcininkų dalyvavimui susirinkime.	TAIP	Bendrovė visuotinį akcininkų susirinkimą šaukia ir kitas susirinkimo procedūras įgyvendina Lietuvos Respublikos akcininkų bendrovių įstatymo nustatyta tvarka. Kadangi Bendrovėje yra vienintelis akcininkas, dalis rekomendacijos yra neaktuali.
6.5. Siekiant užtikrinti užsienyje gyvenančių akcininkų teisę susipažinti su informacija, esant galimybei, rekomenduojama visuotiniam akcininkų susirinkimui parengtus dokumentus iš anksto paskelbti viešai prieinamai bendrovės interneto tinklalapyje ne tik lietuvių kalba, bet ir anglų kalba ir (ar) kitomis užsienio kalbomis. Visuotinio akcininkų susirinkimo protokolą po jo pasirašymo ir (ar) priimtų sprendimų taip pat rekomenduojama paskelbti viešai prieinamai bendrovės interneto tinklalapyje lietuvių ir anglų kalba ir (ar) kitomis užsienio kalbomis. Bendrovės interneto tinklalapyje viešai prieinamai gali būti skelbiama ne visa dokumentų apimtis, jei jų viešas paskelbimas galėtų pakenkti bendrovei arba būtų atskleistos bendrovės komercinės paslaptys.	Neaktuali	EPSO-G vienintelis akcininkas yra Lietuvos Respublika, akcininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
6.6. Akcininkams turėtų būti sudarytos galimybės balsuoti akcininkų susirinkime asmeniškai jame dalyvaujant arba nedalyvaujant. Akcininkams neturėtų būti daroma jokių kliūčių balsuoti iš anksto raštu, užpildant bendrąjį balsavimo biuletenį.	TAIP	Bendrovės akcininkai gali įgyvendinti savo teisę dalyvauti visuotiniame akcininkų susirinkime tiek asmeniškai, tiek per atstovą, jeigu asmuo turi tinkamą įgaliojimą arba su juo sudaryta balsavimo teisės perdavimo sutartis teisės aktų nustatyta tvarka. Bendrovė sudaro sąlygas akcininkams balsuoti užpildant bendrąjį balsavimo biuletenį, kaip numatyta Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme.
6.7. Siekiant padidinti akcininkų galimybes dalyvauti akcininkų susirinkimuose, bendrovėms rekomenduojama plačiau taikyti modernias technologijas ir tokiu būdu sudaryti akcininkams galimybę dalyvauti ir balsuoti akcininkų susirinkimuose naudojantis elektroninių ryšių priemonėmis. Tokiais atvejais turi būti užtikrintas perduodamos informacijos saugumas ir galima nustatyti dalyvavusiojo ir balsavusiojo tapatybę. Be to, bendrovės galėtų sudaryti sąlygas akcininkams, ypač užsienyje gyvenantiems akcininkams, akcininkų susirinkimus stebėti pasinaudojant modernių technologijų priemonėmis.	Neaktualu	Atsižvelgiant į Bendrovės akcininkų struktūrą (vienas akcininkas) bei galiojančias akcininkų susirinkimo organizavimo taisykles, nėra poreikio diegti sistemos, sudarančios galimybę patikrinti balsuojančio asmens tapatybę.
VII principas: Interesų konfliktų vengimas ir atskleidimas		
Bendrovės valdymo sistema turėtų skatinti bendrovės organų narius vengti interesų konfliktų bei užtikrinti skaidrų ir efektyvų bendrovės organų narių interesų konfliktų atskleidimo mechanizmą.		
7.1. Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys turėtų vengti situacijų, kai jo asmeniniai interesai prieštarauja ar gali prieštarauti bendrovės interesams. Jeigu tokia situacija vis dėlto atsirado, bendrovės priežiūros ar valdymo organo narys turėtų per protingą terminą pranešti kitiems to paties organo nariams arba jį išrinkusiam bendrovės organui, arba bendrovės akcininkams apie tokią interesų prieštaravimo situaciją, nurodyti interesų pobūdį ir, jeigu įmanoma, vertę.	TAIP	Tokia pareiga įtvirtinta Bendrovės įstatuose. Bendrovėje interesų valdymas atliekamas vadovaujantis EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politika.
7.2. Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys negali painioti bendrovės turto, kurio naudojimas specialiai su juo nėra aptartas, su savo turtu arba naudoti jį arba informaciją, kurią jis gauna būdamas bendrovės organo nariu, asmeninei naudai ar trečiojo asmens naudai gauti be bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo ar jo įgaloto kito bendrovės organo sutikimo.	TAIP	Bendrovėje interesų valdymas atliekamas vadovaujantis EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politika. Tokią pareigą kolegialūs organai privalo vykdyti pagal LR civilinio kodekso nuostatas.
7.3. Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys gali sudaryti sandorį su bendrove, kurios organo narys jis yra. Apie tokį sandorį (išskyrus mažareikšmius dėl nedidelės jų vertės arba sudarytus vykdant įprastinę bendrovės veiklą bei standartinėmis sąlygomis) jis privalo nedelsdamas raštu arba žodžiu, įrašant tai į posėdžio protokolą, pranešti kitiems to paties organo nariams arba jį išrinkusiam bendrovės organui, arba bendrovės akcininkams. Šioje rekomendacijoje įvardytų sandorių sudarymui taip pat taikoma 4.5 rekomendacija.	TAIP	Bendrovės priežiūros ir valdymo organų nariai sandorius sudaro ir tvirtina vadovaudamiesi teisės aktais, Bendrovės įstatu nustatytais reikalavimais. Tokią pareigą kolegialūs organai privalo vykdyti pagal LR civilinio kodekso nuostatas. Sandorių su susijusiais asmenimis sudarymo procesas įtvirtintas EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politikoje.
7.4. Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys turėtų susilaikyti nuo balsavimo, kai priimami sprendimai dėl sandorių ar kitokių klausimų, su kuriais jis susijęs asmeniškai ar dalykiniu interesu.	TAIP	Sandorių su susijusiais asmenimis sudarymo procesas įtvirtintas EPSO-G įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politikoje.
VIII principas: Bendrovės atlyginimų politika		
Bendrovėje nustatyta atlyginimų politikos bei direktorių atlyginimų tvirtinimo, peržiūrėjimo ir paskelbimo tvarka turėtų užkirsti kelią galimiems interesų konfliktams ir piktnaudžiavimui nustatant direktorių atlyginimus, taip pat užtikrinti bendrovės atlyginimų politikos bei direktorių atlyginimų viešumą ir skaidrumą.		
8.1. Bendrovė turėtų paskelbti savo atlyginimų politikos ataskaitą (toliau – atlyginimų ataskaita), kuri turėtų būti aiški ir lengvai suprantama. Ši atlyginimų ataskaita turėtų būti paskelbta ne tik kaip bendrovės metinio pranešimo dalis, bet turėtų būti skelbiama ir bendrovės interneto tinklalapyje.	TAIP	Bendrovėje atlygio sistemos principai įtvirtinti EPSO-G įmonių grupės darbuotojų atlygio politikoje. Atlyginimų politikos ataskaita skelbiama metiniame pranešime ir Bendrovės interneto svetainėje. Bendrovės interneto svetainėje kas ketvirtį yra skelbiama informacija apie vidutinį darbo užmokestį.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
8.2. Atlyginimų ataskaitoje daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama bendrovės direktorių atlyginimų politikai ateinančiais, o kur tinka – ir tolesniais, finansiniais metais. Joje taip pat turėtų būti apžvelgiama, kaip atlyginimų politika buvo įgyvendinama praėjusiais finansiniais metais. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas esminiams bendrovės atlyginimų politikos pokyčiams, lyginant su praėjusiais finansiniais metais.	TAIP	Metiniame pranešime pateikiame informaciją, laikantis šios rekomendacijos.
8.3. Atlyginimų ataskaitoje turėtų būti pateikta bent ši informacija: 1) direktorių atlyginimų kintamų ir nekintamų sudedamųjų dalių santykis ir jo paaiškinimas; 2) pakankama informacija apie veiklos rezultatų vertinimo kriterijus, kuriais grindžiama teisė dalyvauti akcijų pasirinkimo sandoriuose, teisė į akcijas arba kintamas sudedamąsias atlyginimo dalis; 3) paaiškinimas, kuo pasirinkti veiklos rezultatų vertinimo kriterijai naudingi ilgalaikiams bendrovės interesams; 4) metodų, taikomų siekiant nustatyti, ar tenkinami veiklos rezultatų vertinimo kriterijai, paaiškinimas; 5) pakankamai išsami informacija apie kintamos sudedamosios atlyginimo dalies mokėjimo atidėjimo laikotarpius; 6) pakankama informacija apie atlyginimo ir veiklos rezultatų ryšį; 7) pagrindiniai metinių premijų sistemos ir bet kurios kitos ne pinigais gaunamos naudos kriterijai ir jų pagrindimas; 8) pakankamai išsami informacija apie išeitinių išmokų politiką; 9) pakankamai išsami informacija apie akcijomis pagrįsto atlyginimo teisių suteikimo laikotarpį, kaip nurodyta 8.13 punkte; 10) pakankamai išsami informacija apie akcijų išlaikymą po teisių suteikimo, kaip nurodyta 8.15 punkte; 11) pakankamai išsami informacija apie panašių bendrovių grupių, kurių atlyginimo nustatymo politika buvo analizuojama siekiant nustatyti susijusias bendrovės atlyginimų nustatymo politiką, sudėtį. 12) direktoriams skirtos papildomos pensijos arba ankstyvo išėjimo į pensiją schemos pagrindinių savybių aprašymas; 13) atlyginimų ataskaitoje neturėtų būti komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos.	TAIP	Metiniame pranešime pateikiame informaciją, laikantis šios rekomendacijos.
8.4. Atlyginimų ataskaitoje taip pat turėtų būti apibendrinama ir paaiškinama bendrovės politika, susijusi su sutarčių, sudaromų su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais, sąlygomis. Tai turėtų apimti, inter alia, informaciją apie sutarčių su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais trukmę, taikomus pranešimo apie išėjimą iš darbo terminus ir išsamią informaciją apie išeitines ir kitas išmokas, susijusias su sutarčių su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais nutraukimu pirma laiko.	TAIP	Metiniame pranešime pateikiame informaciją, laikantis šios rekomendacijos.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
8.5. Visa atlyginimo suma ir kita nauda, skiriama atskiriems direktoriams atitinkamais finansiniais metais, turėtų būti išsamiai paskelbiama atlyginimų ataskaitoje. Šiame dokumente turėtų būti pateikta bent 8.5.1-8.5.4 punktuose nurodyta informacija apie kiekvieną asmenį, kuris bendrovėje ėjo direktoriaus pareigas bet kuriuo atitinkamų finansinių metų laikotarpiu. 8.5.1. Turėtų būti pateikta tokia su atlyginimais ir (arba) tarnybinėmis pajamomis susijusi informacija: 1) bendra atlyginimo suma, sumokėta arba mokėtina direktoriui už paslaugas, suteiktas praėjusiais finansiniais metais, įskaitant, jei taikoma, dalyvavimo mokesčius, nustatytus metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime; 2) atlyginimas ir privilegijos, gautos iš bet kurios įmonės, priklausančios tai pačiai grupei; 3) atlyginimas, mokamas kaip pelno dalis ir (arba) premijos, bei priežastys, dėl kurių tokios premijos ir (arba) pelno dalis buvo paskirtos; 4) jei tai leidžiama pagal įstatymus, kiekvienas esminis papildomas atlyginimas, mokamas direktoriams už specialias paslaugas, kurios nepriklauso įprastinėms direktoriaus funkcijoms; 5) kompensacija, gautina arba sumokėta kiekvienam vykdomajam direktoriui ar valdymo organų nariui, pasitraukusiam iš savo pareigų praėjusiais finansiniais metais; 6) bendra apskaičiuota naudos, kuri laikoma atlyginimu ir suteikiama ne pinigais, vertė, jeigu tokia nauda neturi būti nurodyta pagal 1-5 punktus. 8.5.2. Turėtų būti pateikiama ši informacija, susijusi su akcijomis ir (arba) teisėmis dalyvauti akcijų pasirinkimo sandoriuose, ir (arba) su visomis kitomis darbuotojų skatinimo akcijomis sistemomis: 1) praėjusiais finansiniais metais bendrovės pasiūlytų akcijų pasirinkimo sandorių arba suteiktų akcijų skaičius ir taikymo sąlygos; 2) akcijų pasirinkimo sandorių skaičius, realizuotas per praėjusius finansinius metus, nurodant kiekvieno sandorio akcijų skaičių bei realizavimo kainą, arba dalyvavimo darbuotojų skatinimo akcijomis sistemoje vertė finansinių metų pabaigoje; 3) finansinių metų pabaigoje nerealizuotas akcijų pasirinkimo sandorių skaičius, jų realizavimo kaina, realizavimo data ir pagrindinės teisių įgyvendinimo sąlygos; 4) visi esamų akcijų pasirinkimo sandorių sąlygų pokyčiai ateinančiais finansiniais metais. 8.5.3. Turėtų būti pateikiama ši su papildomų pensijų schemomis susijusi informacija: 1) kai pensijų schema yra apibrėžtų išmokų, pagal ją direktorių sukaupytų išmokų pokyčiai atitinkamais finansiniais metais; 2) kai pensijų schema yra apibrėžtų įmokų, išsami informacija apie įmokas, kurias už direktorių sumokėjo arba turėtų sumokėti bendrovė atitinkamais finansiniais metais. 8.5.4. Turėtų būti nurodytos sumos, kurias bendrovė arba bet kuri dukterinė bendrovė ar įmonė, įtraukta į bendrovės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, išmokėjo kaip paskolas, išankstines išmokas ir garantijas kiekvienam asmeniui, kuris ėjo direktoriaus pareigas bet kuriuo atitinkamų finansinių metų laikotarpiu, įskaitant nesumokėtas sumas ir palūkanų normą.	TAIP	Metiniame pranešime pateikiame informaciją, laikantis šios rekomendacijos.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/NEAKTUALU	KOMENTARAS
8.6. Kai atlyginimų nustatymo politikoje numatomos kintamos sudedamosios atlyginimo dalys, bendrovės turėtų nustatyti kintamos sudedamosios atlyginimo dalies dydžio ribas. Nekintama atlyginimo dalis turėtų būti pakankama, kad bendrovė galėtų nemokėti kintamos sudedamosios atlyginimo dalies tuo atveju, kai veiklos rezultatų vertinimo kriterijai netenkinami.	TAIP	Bendrovės Atlygio politikoje nustatytos atitinkamos kintamos sudedamosios atlyginimo dalies dydžio ribos. Nekintama atlygio dalis yra pakankama, kad Bendrovė galėtų nemokėti kintamos atlygio dalies tuo atveju, jeigu veiklos rezultatų vertinimo kriterijai netenkinami.
8.7. Kintamų sudedamųjų atlyginimo dalių skyrimas turėtų priklausyti nuo iš anksto nustatytų ir išmatuojamų veiklos rezultatų vertinimo kriterijų.	TAIP	Tiek vienasmeniui valdymo organui, tiek kitiems Bendrovės darbuotojams yra nustatomi metiniai tikslai, vadovaujantis EPSO-G įmonių grupės darbuotojų veiklos vertinimo politika.
8.8. Kai yra skiriama kintama sudedamoji atlyginimo dalis, didžiosios šios kintamos sudedamosios atlyginimo dalies mokėjimas turėtų būti atidėtas tam tikram protingumo kriterijus atitinkančiam laikotarpiui. Kintamos sudedamosios atlyginimo dalies, kurios mokėjimas atidedamas, dydis turėtų būti nustatytas pagal santykinę kintamos sudedamosios atlyginimo dalies vertę, lyginat ją su nekintama atlyginimo dalimi.	TAIP	Kintamos sudedamosios atlyginimo dalys darbuotojams išmokamos tik po finansinių ataskaitų tvirtinimo visuotiniame akcininkų susirinkime.
8.9. Į susitarimus su vykdomaisiais direktoriais arba valdymo organų nariais turėtų būti įtraukta nuostata, leidžianti bendrovei susigrąžinti kintamą sudedamąją atlyginimo dalį, kuri buvo išmokėta remiantis duomenimis, kurie vėliau pasirodė akivaizdžiai neteisingi.	NEAKTUALU	Kintama atlygio dalis nėra mokama kolegialių organų nariams.
8.10. Išeitinės išmokos neturėtų viršyti nustatytos sumos arba nustatyto metinių atlyginimų skaičiaus ir apskritai neturėtų būti didesnės negu dvejų metų nekintamos atlyginimo dalies arba jos ekvivalento suma.	TAIP/NE	Pasibaigus sutartims su kolegialių organų nariais nėra mokamos jokios išeitinės. Darbuotojams išeitinės mokamos LR darbo kodekso bei darbo sutartyse nustatyta tvarka.
8.11. Išeitinės išmokos neturėtų būti mokamos, jei darbo sutartis nutraukiama dėl blogų veiklos rezultatų.	TAIP	Ši rekomendacija vykdoma.
8.12. Be to, turėtų būti atskleidžiama informacija, susijusi su parengiamuoju ir sprendimų priėmimo procesu, kurio metu nustatoma bendrovės direktorių atlyginimų politika. Informacija turėtų apimti duomenis, jei taikoma, apie atlyginimo komiteto įgaliojimus ir sudėtį, su bendrove nesusijusių konsultantų, kurių paslaugomis naudotasi nustatant atlyginimų politiką, vardus ir pavardes bei metinio visuotinio akcininkų susirinkimo vaidmenį.	TAIP	Metiniame pranešime pateikta rekomenduojama atskleisti informacija.
8.13. Tuo atveju, kai atlyginimas yra pagrįstas akcijų skyrimu, teisė į akcijas neturėtų būti suteikiama mažiausiai trejus metus po jų skyrimo.	NEAKTUALU	Atlygis nėra pagrįstas akcijų skyrimu.
8.14. Akcijų pasirinkimo sandoriais ar kitomis teisėmis įsigyti akcijų arba gauti atlygį, pagrįstą akcijų kainos pokyčiais, neturėtų būti naudojamas mažiausiai trejus metus po jų skyrimo. Teisės į akcijas suteikimas ir teisė pasinaudoti akcijų pasirinkimo sandoriais arba kitomis teisėmis įsigyti akcijų arba gauti atlygį, pagrįstą akcijų kainos pokyčiais, turėtų priklausyti nuo iš anksto nustatytų ir išmatuojamų veiklos rezultatų vertinimo kriterijų.	NEAKTUALU	Atlygis nėra pagrįstas akcijų skyrimu.
8.15. Po teisių suteikimo direktoriai turėtų išlaikyti tam tikrą skaičių akcijų iki jų kadencijos pabaigos, priklausomai nuo poreikio padengti kokias nors išlaidas, susijusias su akcijų įsigijimu. Akcijų, kurias reikia išlaikyti, skaičius turi būti nustatytas, pavyzdžiui, dviguba bendro metinio atlyginimo (nekintamoji plius kintamoji dalis) vertė.	NEAKTUALU	Atlygis nėra pagrįstas akcijų skyrimu.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
8.16. Į direktorių konsultantų arba stebėtojų tarybos narių atlyginimą neturėtų būti įtraukiami akcijų pasirinkimo sandoriai.	TAIP	Į kolegialių organų narių atlygi nėra įtraukiami akcijų pasirinkimo sandoriai.
8.17. Akcininkai, visų pirma, instituciniai akcininkai, turėtų būti skatinami dalyvauti visuotiniuose akcininkų susirinkimuose ir balsuoti direktorių atlyginimų nustatymo klausimais.	TAIP	Kolegialių organų narių atlygis nustatomas vadovaujantis EPSO-G vienintelio akcininko patvirtintomis Atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose nustatymo galėmis.
8.18. Nemenkinant organų, atsakingų už direktorių atlyginimų nustatymą, vaidmens, atlyginimų politika arba bet kuris esminis atlyginimų politikos pokytis turėtų būti įtraukiamas į metinio visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę. Atlyginimų ataskaita turėtų būti pateikiama akcininkų balsavimui metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime. Balsavimas gali būti privalomojo arba patariamojo pobūdžio.	TAIP/NE	Metinis pranešimas, kurio dalis yra ir atlyginimų politikos ataskaita, teikiama eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkimui susipažinimui (vadovaujantis LR akcinių bendrovių įstatymu akcininkai neturi kompetencijos tvirtinti metinį pranešimą).
8.19. Schemoms, pagal kurias direktoriams atlyginama akcijomis, akcijų pasirinkimo sandoriais ar kitomis teisėmis įsigyti akcijų arba būti atlyginamam remiantis akcijų kainų pokyčiais, iki jų taikymo pradžios turėtų pritarti akcininkai metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime priimdami atitinkamą sprendimą. Pritarimas turėtų būti susijęs su pačia schema ir akcininkai neturėtų spresti dėl atskiriems direktoriams pagal tą schemą suteikiamos akcijomis pagrįstos naudos. Visiems esminiams schemų sąlygų pakeitimams iki jų taikymo pradžios taip pat turėtų pritarti akcininkai, priimdami sprendimą metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime. Tokiais atvejais akcininkai turėtų būti informuoti apie visas siūlomų pakeitimų sąlygas ir gauti paaiškinimą apie siūlomų pakeitimų poveikį.	NEAKTUALU	Bendrovėje nėra atlyginama akcijomis.
8.20. Metinio visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimas turėtų būti gaunamas šiais klausimais: 1) atlyginimo direktoriams skyrimas remiantis akcijomis pagrįstomis schemomis, įskaitant akcijų pasirinkimo sandorius; 2) maksimalaus akcijų skaičiaus nustatymas ir pagrindinės akcijų suteikimo tvarkos sąlygos; 3) laikotarpis, per kurį pasirinkimo sandoriai gali būti realizuoti; 4) kiekvieno tolesnio pasirinkimo sandorių realizavimo kainos pokyčio nustatymo sąlygos, jeigu įstatymai tai leidžia; 5) visos kitos ilgalaikės direktorių skatinimo schemas, kurios panašiomis sąlygomis nėra siūlomos visiems kitiems bendrovės darbuotojams. Metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime taip pat turėtų būti nustatytas galutinis terminas, per kurį už direktorių atlyginimą atsakingas organas gali paskirti šiame punkte išvardytų tipų kompensacijas atskiriems direktoriams.	NEAKTUALU	Bendrovėje nėra atlyginama akcijomis ar kitomis finansinėmis priemonėmis.
8.21. Jeigu leidžia nacionalinė teisė arba bendrovės įstatai, kiekvienam pasirinkimo sandorių su nuolaida modeliui, pagal kurį yra suteikiamos teisės pasirašyti akcijas žemesne nei rinkos kaina, galiojančia tą dieną, kai nustatoma kaina, arba vidutine rinkos kaina, nustatyta per keletą dienų prieš realizavimo kainos nustatymą, taip pat turėtų pritarti akcininkai.	NEAKTUALU	Bendrovėje nėra atlyginama akcijomis ar kitomis finansinėmis priemonėmis.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
8.22. 8.19 ir 8.20 punktai neturėtų būti taikomi schemoms, kuriose dalyvavimas panašiomis sąlygomis siūlomas bendrovės darbuotojams arba bet kurios dukterinės įmonės darbuotojams, kurie turi teisę dalyvauti schemoje, ir kuri buvo patvirtinta metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime.	NEAKTUALU	Bendrovėje nėra atlyginama akcijomis ar kitomis finansinėmis priemonėmis.
8.23. Prieš metinį visuotinį akcininkų susirinkimą, kuriame ketinama svarstyti 8.19 punkte nurodytą sprendimą, akcininkams turėtų būti suteikta galimybė susipažinti su sprendimo projektu ir su juo susijusiu informaciniu pranešimu (šie dokumentai turėtų būti paskelbti bendrovės tinklalapyje). Šiame pranešime turėtų būti pateiktas visas akcijomis pagrįsta atlyginimo schemas reglamentuojantis tekstas arba šių schemų pagrindinių sąlygų aprašymas, taip pat schemų dalyvių vardai ir pavardės. Pranešime taip pat turėtų būti nurodytas schemų ir bendros direktorių atlyginimų politikos ryšys. Sprendimo projekte turėtų būti aiški nuoroda į pačią schemą arba pateikta pagrindinių jos sąlygų santrauka. Akcininkams taip pat turėtų būti pateikta informacija apie tai, kaip bendrovė ketina apsirūpinti akcijomis, kurios reikalingos įsipareigojimams pagal skatinimo schemas įgyvendinti: turėtų būti aiškiai nurodyta, ar bendrovė ketina pirkti reikalingas akcijas rinkoje, laikyti jas atsargoje ar išleisti naujų akcijų. Taip pat turėtų būti pateikta schemas išlaidų, kurias patirs bendrovė dėl numatomo schemas taikymo, apžvalga. Šiame punkte nurodyta informacija turėtų būti paskelbta bendrovės interneto tinklalapyje.	NEAKTUALU	Bendrovėje nėra atlyginama akcijomis ar kitomis finansinėmis priemonėmis.
IX principas: Interesų turėtojų vaidmuo bendrovės valdyme		
Bendrovės valdymo sistema turėtų pripažinti interesų turėtojų teises, įtvirtintas įstatymuose, ir skatinti aktyvų bendrovės ir interesų turėtojų bendradarbiavimą kuriant bendrovės gerovę, darbo vietas ir finansinį stabilumą. Šio principo kontekste sąvoka interesų turėtojai apima investuotojus, darbuotojus, kreditorius, tiekėjus, klientus, vietas bendruomenę ir kitus asmenis, turinčius interesų konkrečioje bendrovėje.		
9.1. Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti, kad būtų gerbiamos tos interesų turėtojų teisės, kurias gina įstatymai.	TAIP	Bendrovės valdyba patvirtino EPSO-G įmonių grupės skaidrumo ir komunikacijos politiką, pagal kurią užtikrinamos interesų turėtojų teisės. Bendrovės veiklos viešumas sudaro sąlygas interesų turėtojams dalyvauti Bendrovės valdyme teisės aktų nustatyta tvarka.
9.2. Bendrovės valdymo sistema turėtų sudaryti sąlygas interesų turėtojams dalyvauti bendrovės valdyme įstatymų nustatyta tvarka. Interesų turėtojų dalyvavimo bendrovės valdyme pavyzdžiai galėtų būti darbuotojų kolektyvo dalyvavimas priimanč svarbius bendrovei sprendimus, konsultacijos su darbuotojų kolektyvu bendrovės valdymo ir kitais svarbiais klausimais, darbuotojų dalyvavimas bendrovės akciniame kapitale, kreditorių įtraukimas į bendrovės valdymą bendrovės nemokumo atvejais ir kt.	TAIP	Bendrovė laikosi šių rekomendacijų. Pavyzdžiui, su Bendrovės darbuotojų atstovais vykdomos konsultacijos, derybos, pasitarimai dėl Bendrovėje vykdomų veiklos optimizavimo procesų. Bendrovė informuoja darbuotojus apie Bendrovėje numatomas permainas, Bendrovės finansinę padėtį ir kt.
9.3. Kai interesų turėtojai dalyvauja bendrovės valdymo procese, jiems turėtų būti sudaromos sąlygos susipažinti su reikiama informacija.	TAIP	Žiūrėti 9.1 ir 9.2 p. komentarus.
X principas: Informacijos atskleidimas		
Bendrovės valdymo sistema turėtų užtikrinti, kad informacija apie visus esminius bendrovės klausimus, įskaitant finansinę situaciją, veiklą ir bendrovės valdymą, būtų atskleidžiama laiku ir tiksliai		

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
10.1. Bendrovė turėtų atskleisti informaciją apie: 1) bendrovės veiklą ir finansinius rezultatus; 2) bendrovės tikslus; 3) asmenis nuosavybės teise turinčius bendrovės akcijų paketą ar jį valdančius; 4) bendrovės priežiūros ir valdymo organų narius, bendrovės vadovą bei jų atlyginimą; 5) galimus numatyti esminius rizikos veiksniai; 6) bendrovės ir susijusių asmenų sandorius, taip pat sandorius, kurie sudaryti ne įprastinės bendrovės veiklos eigoje; 7) pagrindinius klausimus, susijusius su darbuotojais ir kitais interesų turėtojais; 8) bendrovės valdymo struktūrą ir strategiją. Šis sąrašas laikytinas minimaliu, ir bendrovės yra skatinamos neapsiriboti tik informacijos, nurodytos šiame sąrašė, atskleidimu.	TAIP	Ši informacija skelbiama Bendrovės metiniame pranešime.
10.2. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 1 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama bendrovei, kuri yra patronuojanti kitų bendrovių atžvilgiu, atskleisti informaciją apie visos įmonių grupės konsoliduotus rezultatus.	TAIP	Bendrovė yra patronuojanti EPSO-G grupės bendrovė, todėl atskleidžia informaciją apie visos įmonių grupės konsoliduotus rezultatus.
10.3. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 4 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama pateikti informaciją apie bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo profesinę patirtį, kvalifikaciją ir potencialius interesų konfliktus, kurie galėtų paveikti jų sprendimus. Taip pat rekomenduojama atskleisti bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo iš bendrovės gaunamą atlyginimą ar kitokias pajamas, kaip tai detaliau reglamentuojama VIII principu.	TAIP	Bendrovės metiniame pranešime ir interneto svetainėje atskleidžiama ši informacija.
10.4. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 7 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama atskleisti informaciją apie bendrovės ir interesų turėtojų, tokių kaip darbuotojai, kreditoriai, tiekėjai, vietos bendruomenė, santykius, įskaitant bendrovės politiką žmoniškųjų išteklių atžvilgiu, darbuotojų dalyvavimo bendrovės akciniame kapitale programas ir pan.	TAIP	Bendrovės metiniame pranešime ir interneto svetainėje atskleidžiama ši informacija.
10.5. Informacija turėtų būti atskleidžiama tokiu būdu, kad jokie akcininkai ar investuotojai nebūtų diskriminuojami informacijos gavimo būdo ir apimties atžvilgiu. Informacija turėtų būti atskleidžiama visiems ir vienu metu. Rekomenduojama, kad pranešimai apie esminius įvykius būtų skelbiami prieš arba po NASDAQ OMX Vilnius prekybos sesijos, kad visi bendrovės akcininkai ir investuotojai turėtų vienodas galimybes susipažinti su informacija bei priimti atitinkamus investicinius sprendimus.	Neaktualu	Bendrovėje yra vienintelis akcininkas.
10.6. Informacijos skleidimo būdai turėtų užtikrinti informacijos naudotojams nešališką, savalaikį ir nebrangų, o teisės aktų nustatytais atvejais neatlygintą priėjimą prie informacijos. Rekomenduojama informacijos skleidimui didesniu mastu naudoti informacines technologijas, pavyzdžiui, skelbti informaciją bendrovės interneto tinklalapyje. Rekomenduojama informaciją skelbti ir dėti į bendrovės interneto tinklalapį ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba, o esant galimybei ir poreikiui, ir kitomis kalbomis.	NE	Rekomendacija vykdoma, išskyrus tai, jog Bendrovės interneto tinklalapyje informacija skelbiama lietuvių kalba. Poreikio skelbti informaciją anglų kalba Bendrovė šiuo metu nemato.
10.7. Rekomenduojama bendrovės interneto tinklalapyje skelbti bendrovės metinį pranešimą, finansinių ataskaitų rinkinį bei kitas bendrovės rengiamas periodines ataskaitas, taip pat siūloma į tinklalapį dėti bendrovės pranešimus apie esminius įvykius bei bendrovės akcijų kainų kitimą vertybinių popierių biržoje.	TAIP	Žiūrėti 10.1 ir 10.6 punktus.

PRINCIPAI/REKOMENDACIJOS	TAIP/NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
XI principas: Bendrovės audito įmonės parinkimas Bendrovės audito įmonės parinkimo mechanizmas turėtų užtikrinti audito įmonės išvados ir nuomonės nepriklausomumą.		
11.1. Siekiant gauti objektyvią nuomonę dėl bendrovės tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio, bendrovės metinių finansinių ataskaitų rinkinio ir metinio pranešimo patikrinimą turėtų atlikti nepriklausoma audito įmonė.	TAIP	Nepriklausoma audito įmonė atlieka metinių finansinių ataskaitų auditą ir įvertina metinio pranešimo atitikimą finansinėms ataskaitoms.
11.2. Rekomenduojama, kad audito įmonės kandidatūrą visuotiniam akcininkų susirinkimui siūlytų bendrovės stebėtojų taryba, o jeigu ji bendrovėje nesudaroma, - bendrovės valdyba.	TAIP	Audito komitetas prie Stebėtojų tarybos dalyvauja išorės auditoriaus atrankos procese.
11.3. Jei audito įmonė yra gavusi iš bendrovės užmokestį už suteiktas ne audito paslaugas, bendrovė turėtų tai atskleisti akcininkams. Šia informacija taip pat turėtų disponuoti bendrovės stebėtojų taryba, o jeigu ji bendrovėje nesudaroma, - bendrovės valdyba, svarstydama, kurią audito įmonės kandidatūrą pasiūlyti visuotiniam akcininkų susirinkimui.	TAIP	Audito įmonė ne audito paslaugas teikia vadovaujantis Audito komiteto patvirtinta PEOS-G įmonių grupės ne audito paslaugų pirkimo iš audito įmonės ar iš bet kurios tinklui, kuriam priklauso auditą atliekanti įmonė, politika. Apie audito įmonės suteiktas ne audito paslaugas informuojama metiniame pranešime.

II. PRIEDAS

INFORMACIJA APIE SKAIDRUMO GAIRIŲ LAIKYMĄSI

UAB „EPSO-G“ įmonių grupė laikosi 2010 m. liepos 14 d. Vyriausybės nutarimo Nr. 1052 „Dėl Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo“ (toliau – Skaidrumo gairės). Skaidrumo gairės privalomai yra taikomos UAB „EPSO-G“, nes UAB „EPSO-G“ yra valstybės valdoma įmonė, priskiriama didelių įmonių kategorijai, pagal tai kaip tai numato Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas. Siekiant Skaidrumo gairių laikymosi UAB „EPSO-G“ įmonių grupėje įgyvendinamo, grupės lygiu buvo patvirtinta UAB „EPSO-G“ įmonių grupės veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika, kurioje detaliai atsižvelgiama į Skaidrumo gairėse keliamus reikalavimus ir nustatomas jų taikymo UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovėms.

Skaidrumo gairių įgyvendinimas UAB „EPSO-G“ yra iš esmės užtikrinamas per informaciją, atskleidžiamą metiniame pranešime, bei informacijos atskleidimą UAB „EPSO-G“ interneto svetainėse, siekiant pateikti informaciją interesų turėtojams prieinamu bei suprantamu formatu.

Struktūrizuota informacija dėl Skaidrumo gairių vykdymo UAB „EPSO-G“:

I. NASDAQ OMX Vilnius listinguojamų bendrovių valdymo kodekso reikalavimų dėl informacijos atskleidimo vykdymas

Bendri reikalavimai

Informacija apie visus esminius bendrovės klausimus, įskaitant finansinę situaciją, veiklą ir bendrovės valdymą, turi būti atskleidžiama laiku ir tiksliai.	Vykdoma
Informacija turėtų būti atskleidžiama tokiu būdu, kad jokie akcininkai ar investuotojai nebūtų diskriminuojami informacijos gavimo būdo ir apimties atžvilgiu. Informacija turėtų būti atskleidžiama visiems ir vienu metu.	Vykdoma, išskyrus tas nuostatas, kurios yra neaktualios, nes UAB „EPSO-G“ yra vienintelis akcininkas.
Rekomenduojama, kad pranešimai apie esminius įvykius būtų skelbiami prieš arba po Vilniaus vertybinių popierių biržos prekybos sesijos, kad visi bendrovės akcininkai ir investuotojai turėtų vienodas galimybes susipažinti su informacija bei priimti atitinkamus investicinius sprendimus.	Vykdoma, išskyrus tai, kas aktualu tik listinguojamoms įmonėms.
Rekomenduojama bendrovės interneto tinklalapyje skelbti bendrovės metinį pranešimą, finansinių ataskaitų rinkinį bei kitas bendrovės rengiamas periodines ataskaitas, taip pat siūloma į tinklalapį dėti bendrovės pranešimus apie esminius įvykius bei bendrovės akcijų kainų kitimą vertybinių popierių biržoje.	Vykdoma, išskyrus dėl informacijos skelbimo anglų kalba.
Informacijos sklaidimo būdai turėtų užtikrinti informacijos naudotojams nešališką, savalaikį ir nebrangų, o teisės aktų nustatytais atvejais neatlygintą priejimą prie informacijos. Rekomenduojama informacijos sklaidimui didesniu mastu naudoti informacines technologijas, pavyzdžiui, skelbti informaciją bendrovės interneto tinklalapyje. Rekomenduojama informaciją skelbti ir dėti į bendrovės interneto tinklalapį ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba, o esant galimybei ir poreikiui, ir kitomis kalbomis.	Vykdoma
Jei audito įmonė yra gavusi iš bendrovės užmokestį už suteiktas ne audito paslaugas, bendrovė turėtų tai atskleisti akcininkams. Šia informacija taip pat turėtų disponuoti bendrovės stebėtojų taryba, o jeigu ji bendrovėje nesudaroma, – bendrovės valdyba, svarstydama, kurią audito įmonės kandidatūrą pasiūlyti visuotiniam akcininkų susirinkimui.	Vykdoma

Konkretūs reikalavimai dėl atskleistinos informacijos

Atskleidžiama bendrovės veikla ir finansiniai rezultatai.	Vykdoma
Patronuojanti bendrovė atskleidžia konsoliduotus rezultatus.	Vykdoma
Atskleidžiami bendrovės tikslai.	Vykdoma
Atskleidžiami asmenys, nuosavybės teise turintys bendrovės akcijų paketą ar jį valdantys.	Vykdoma
Atskleidžiami bendrovės priežiūros ir valdymo organų nariai, bendrovės vadovas bei jų atlyginimai.	Vykdoma
Rekomenduojama pateikti informaciją apie bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo profesinę patirtį, kvalifikaciją ir potencialius interesų konfliktus, kurie galėtų paveikti jų sprendimus. Taip pat rekomenduojama atskleisti bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo iš bendrovės gaunamą atlyginimą ar kitokias pajamas.	Vykdoma

Atskleidžiami galimi numatyti esminiai rizikos veiksniai.	Vykdoma
Atskleidžiami bendrovės ir susijusių asmenų sandoriai, taip pat sandoriai, kurie sudaryti ne įprastinės bendrovės veiklos eigoje.	Vykdoma
Atskleidžiami pagrindiniai klausimai, susiję su darbuotojais ir kitais interesų turėtojais. Rekomenduojama atskleisti informaciją apie bendrovės ir interesų turėtojų, tokių kaip darbuotojai, kreditoriai, tiekėjai, vietos bendruomenė, santykius, įskaitant bendrovės politiką žmoniškųjų išteklių atžvilgiu, darbuotojų dalyvavimo bendrovės akciniame kapitale programas ir pan.	Vykdoma
Atskleidžiama bendrovės valdymo struktūra ir strategija.	Vykdoma
Kasmet paskelbiama valdysenos ataskaita (informacija apie savo valdymo struktūrą ir praktiką):	Vykdoma
esminė informacija apie Bendrovėje galiojančią valdymo tvarką (pavyzdžiui, tai galėtų apimti informaciją apie: • bendrą valdymo schemą, • vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistemas, • akcininkų teises, • valdymo bei priežiūros organus ir jų komitetus, • administraciją ar kitus su Bendrovės valdymu susijusius svarbiausius dalykus.	Vykdoma
Kiekvieno komiteto įgaliojimai, apibrėžiantys jo vaidmenį ir nurodantys jo teises bei pareigas;	Vykdoma
KO vidinė organizacija ir veiklos procedūros, taip pat nurodyti, kokius esminius pokyčius nulėmė KO atliktas savo veiklos įvertinimas;	Vykdoma
Paskelbiami nepriklausomi KO nariai Kai konkretus KO narys neatitinka vieno ar kelių šiame kodekse nustatytų nepriklausomumo vertinimo kriterijų, bendrovė turėtų paskelbti priežastis, kodėl tą narį ji vis dėlto laiko nepriklausomu.	Vykdoma
Skelbiami visuotinio akcininkų susirinkimo protokolai (lietuvių ir anglų kalba ir (ar) kitomis užsienio kalbomis). Bendrovės interneto tinklalapyje viešai prieinamai gali būti skelbiama ne visa dokumentų apimtis, jei jų viešas paskelbimas galėtų pakenkti bendrovei arba būtų atskleistos bendrovės komercinės paslaptys.	Nevykdoma, nes UAB „EPSO-G“ turi vienintelį akcininką, kuriam sprendimai yra žinomi.
Skelbiama atlyginimų politikos ataskaita (kolegialių organų narių ir vadovo gaunamas iš įmonės atlygis ir kitos naudos). Ne tik kaip bendrovės metinio pranešimo dalis, bet ir bendrovės interneto tinklalapyje.	Vykdoma
Skelbiama ataskaita, kaip bendrovė laikosi NASDAQ OMX Vilnius listinguojamų bendrovių valdymo kodekso	Vykdoma
Skaidrumo gairėse numatyta, jog internete turi būti skelbiama informacija:	
Energetikos ministerijos nustatyti įmonės tikslai ir užduotys;	Vykdoma
finansiniai rezultatai;	Vykdoma
veiklos rezultatai;	Vykdoma
esamas darbuotojų skaičius;	Vykdoma
metinis darbo užmokesčio fondas;	Vykdoma
vadovų ir jų pavaduotojų mėnesinė alga;	Vykdoma
finansiniais metais įvykdyti, vykdomi ir planuojami pirkimai ir investicijos.	Vykdoma
Metinis pranešimas ir finansinių ataskaitų rinkinys	
Apskaita tvarkoma pagal tarptautinius finansinius apskaitos standartus.	Vykdoma
Metinių finansinių ataskaitų rinkinys audituojamas pagal tarptautinius audito standartus.	Vykdoma
Metinis pranešimas interneto svetainėje paskelbiamas iki balandžio 30 d.	Vykdoma

Metiniame pranešime skelbiama:	
veiklos strategija ir tikslai (finansiniai ir nefinansiniai), jeigu tai nėra valstybės valdomos įmonės komercinė paslaptis (jei valstybės valdomos įmonės veiklos strategijoje ir tiksluose yra informacijos, laikomos komercine paslaptimi, nurodoma (pateikiama) sutrumpinta veiklos strategija ir tikslai be šios informacijos);	Vykdoma
pasiektų veiklos rezultatų atitiktis valstybės valdomos įmonės veiklos tikslams;	Vykdoma
pagrindiniai įvykiai, turintys esminės reikšmės VVJ veiklai, įvykę per ataskaitinį laikotarpį;	Vykdoma
informacija apie teikiamų paslaugų ar gaminamos produkcijos rinką, jeigu tai nėra komercinė paslaptis;	Vykdoma
pagrindiniai klientai ir pagrindinės jų grupės, jeigu tai komercinė paslaptis. Jei valstybės valdomos įmonės atskleidžia segmentų informaciją, pagrindiniai klientai pateikiami pagal atskirus segmentus;	Neaktualu
investicijos per ataskaitinį laikotarpį, didžiausi vykdomi ar planuojami investicijų projektai;	Vykdoma
bendras metinis darbo užmokesčio fondas, vidutinis mėnesinis darbo užmokestis pagal einamas pareigas ir (arba) padalinius;	Vykdoma
vykdomos socialinės, aplinkosaugos iniciatyvos ir politika;	Vykdoma
informacija apie Skaidrumo gairių nuostatų laikymąsi: nurodoma, kaip jos įgyvendinamos, kokių nuostatų nesilaikoma ir kodėl;	Vykdoma
veiklą apibūdinantys pagrindiniai finansiniai rodikliai (pelningumo, likvidumo, turto panaudojimo efektyvumo), jų kaita per 3 metus;	Vykdoma
valdymo organai;	Vykdoma
informacija apie atliktą metinių finansinių ataskaitų auditą (auditą atlikęs subjektas, atlyginimas už auditą atlikimą);	Vykdoma
kita iki metinio pranešimo paskelbimo dienos paaišėjusi svarbi informacija, turinti įtakos valstybės valdomos įmonės veiklai;	Vykdoma
informacija ir ataskaitos, kurias listinguojamos bendrovės turi atskleisti pagal LR finansinės atskaitomybės įstatymą ir NASDAQ OMX Vilnius listinguojamų bendrovių valdymo kodeksą savo metiniame pranešime;	Vykdoma
dividendų politika;	Vykdoma
informacija apie veiklos strategijos ir tikslų (finansinių ir nefinansinių) įgyvendinimą.	Vykdoma
Iki balandžio 30 d. interneto svetainėje paskelbiama informacija apie vykdomus specialiuosius įpareigojimus, metinių finansinių ataskaitų nepriklausomo auditoriaus išvados.	Specialių įpareigojimų nenustatyta
Energetikos ministerijai kartu su metiniu pranešimu pateikiama;	Vykdoma
informaciją apie jų vadovų praėjusių metų darbo užmokestį,	Vykdoma
vadovų mėnesinės algos kintamajai daliai nustatyti taikomi veiklos rezultatų vertinimo rodikliai, šių rodiklių vykdymas, vadovams nustatyta mėnesinės algos kintamoji dalis (eurais ir vadovams nustatytos mėnesinės algos pastoviosios dalies procentais) ir išmokėta mėnesinės algos kintamoji dalis (eurais ir vadovams nustatytos mėnesinės algos pastoviosios dalies procentais).	Vykdoma
Tarpinis pranešimas	
I ar II kategorijos valstybės valdomos įmonės rengia 6 mėn. tarpinį pranešimą, kurį interneto svetainėje paskelia iki rugpjūčio 31 d. Tarpiniame pranešime glaustai pateikiama svarbiausia informacija apie valstybės valdomos įmonės veiklą apibūdinančius rodiklius ir jų pokyčius, palyginti su praėjusiais laikotarpiais.	Vykdoma
Rengiamas 6 mėn. tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys, kuris paskelbiamas internete iki rugpjūčio 31 d.	Vykdoma

UAB „EPSO-G“
Gedimino pr. 20
LT-01103 Vilnius
+370 685 84866
info@epsog.lt

Leidinyje panaudotos „Real is Beatiful Stock“ nuotraukos.
Atraskite Lietuvos grožį www.realisbeautifulstock.lt
